

CHUYỆN BÁCH Đ

Biên soạn: Pháp sư Thánh Pháp

Viết dịch: Viên Thiêng

Hình ảnh: Thiêng Thuêng

---o0o---

Nguyện

<http://www.quangduc.com>

Chuyện sang ebook 18-08-2012

Nguyện viết dịch: Nam Thiêng – namthien@gmail.com

Link Audio Thiêng Website <http://www.phapthieng.org>

M c L c

L c S Pháp S Thánh Pháp

L i G i i Thi u

L i T a

Chuyện 1 - Nguyện nguyện nguyện

Chuyện 2 - Chấn sấn trong bấn bờ

Chuyện 3 - Ôm u ch u tr n

Chuyện 4 - áng i v ngu gi ch t

Chuyện 5 - Chấn khát bên sông

Chuyện 6 - Giấn con thành gánh

Chuyện 7 - Duan nh tr c l i

Chuyện 8 - Lí lu n c a k tr m

Chuyện 9 - Hấn quá hoá d

Chuyện 10 - Xây lâu ài trên h không

Chuyện 11 - Quấn mấn cho mau ngu i

Chuyện 12 - Nghe l i li n n i gi n

Chuyện 13 - Giấn con c u danh

Chuyện 14 - Giấn ng i d n ng t th n

Chuyện 15 - Muấn nhanh vì c không thành

Chuyện 16 - L y n c mía t i cây mía

Chuyện 17 - Tham vì c nh b vì c l n

Chuyện 18 - Mài dao trên l u

Chuyện 19 - Kh c d u d i n c

Chuyện 20 - Cấn mấn cân n m t tr m cân

Chuyện 21 - Giấn con c u con

Chuyện 22 - t tr m h ng

Chuyện 23 - T m l a b c ch n rách

Chuyện 24 - em rang h t gi ng

Chuyện 25 - Hi v ng tan theo mây khói

Chuyện 26 - Bấn chấn nhà vua

Chuyện 27 - Gấn ng c tr v t th ng

Chuyện 28 - Tai họa làm vỡ
Chuyện 29 - Gã nghèo tỵ phước
Chuyện 30 - Tham thì thâm
Chuyện 31 - Con lạp s
Chuyện 32 - Gã bán vải trộm vàng
Chuyện 33 - Nặng cây hái trái
Chuyện 34 - Rút ngắn ngày
Chuyện 35 - Bóng người trong gương báu
Chuyện 36 - Vì tham mà mất tiên nhân
Chuyện 37 - Giỏi toán ăn trâu
Chuyện 38 - Mong nước giếng chày
Chuyện 39 - Uống phỉ bét gạo
Chuyện 40 - Thợ thu cúc thành thớt
Chuyện 41 - Ngộ ông cưỡi
Chuyện 42 - Dùng hàng hoá trùm da lừa
Chuyện 43 - Gã yêu khỉ ngu xuẩn
Chuyện 44 - Nợ nọ cái bánh thối bầy
Chuyện 45 - Yết giặc
Chuyện 46 - Chúa ngựa thú tỵ
Chuyện 47 - Tai họa chiếu
Chuyện 48 - Nhấn chìm mình an vui
Chuyện 49 - Không trỗi dậy câu hỏi
Chuyện 50 - Lang băm trộm ngựa
Chuyện 51 - Nợ anh em sai lầm tỵ gái
Chuyện 52 - Thanh sắc nhũn
Chuyện 53 - Huỳnh bất hòa
Chuyện 54 - Con rắn tranh công
Chuyện 55 - Cờ râu cho vua
Chuyện 56 - Nặng không có lợi
Chuyện 57 - Giỏi phút sai lầm
Chuyện 58 - Công bằng ngu xuẩn
Chuyện 59 - Thích kẻ quái
Chuyện 60 - Bóng vàng in ấn nước
Chuyện 61 - Tranh nhau tống
Chuyện 62 - Đòi thu cúc tiên
Chuyện 63 - Lợi ích làm thối
Chuyện 64 - Tâm nghi bủa ám
Chuyện 65 - Chuyện họ thành phúc
Chuyện 66 - Mộng hoa mà không kết trái
Chuyện 67 - Vạch giành
Chuyện 68 - Hận thù khó quên
Chuyện 69 - Tính xấu khó sửa
Chuyện 70 - Nợ mướn trái cây
Chuyện 71 - Nợ khỉ a thê
Chuyện 72 - Che giấu sai lầm
Chuyện 73 - Anh hùng giết

Chuyện 74 – Gi làm trang nghiêm
Chuyện 75 - Sai m tly i m t d m
Chuyện 76 - Si mê công chúa
Chuyện 77 - C u linh d c
Chuyện 78 - U ng công i và v
Chuyện 79 - Công t b ng gh
Chuyện 80 - Dùng ph ng pháp o l n
Chuyện 81 - Trút gi n sang ng i khác
Chuyện 82 - Ng i r ng gieo lúa
Chuyện 83 - M nh hi p y u
Chuyện 84 - Nguy t th c ánh chó
Chuyện 85 - au kh vì b nh m t
Chuyện 86 - Quý c a h n con
Chuyện 87 - K c p có ngh a
Chuyện 88 - Kh b t ch c ng i
Chuyện 89 - Phúc h a do tâm
Chuyện 90 - c r i l i m t
Chuyện 91 - Ng i không bi t thì kh
Chuyện 92 - em tài s n i l y k o
Chuyện 93 - Gây h a cho ng i
Chuyện 94 - Hi u l m ý ng i khác
Chuyện 95 - Gi t oan b n i
Chuyện 96 - Móc m t kh i làm vi c
Chuyện 97 - H i b n
Chuyện 98 - Con rùa thông minh
Chuyện 99 - C a ho ch tài
Chuyện 100 - Tham cái nh m t cái l n

---o0o---

L c S Pháp S Thánh Pháp

Pháp s sinh n m 1922 huy n Ch ng Hoá, ài Loan.

N m 1945, Pháp s xu t gia u Ph t v i tr ng lão Vô Th ng chùa Linh n, Tân Trúc.

N m 1953, Pháp s t t nghi p khoá u tiên t i Ph t H c Vi n Linh n, Tân Trúc.

N m 1955, Pháp s th gi i c túc chùa B o Giác, ài Trung.

N m 1956, Pháp s khai sáng chùa T Quang ài B c.

N m 1970, Pháp s ng c tr trì chùa Linh n Tân Trúc.

N m 1973, Pháp s khai sáng chùa T Liên Liên Hoa.

Năm 1981, toàn thể thành viên gia đình hợp pháp Phật học; đồng thời, tiến hành nghiên cứu học tập Phật pháp và học đạo Phật pháp trên các quốc gia vùng Đông Nam Á.

Năm 1982, Pháp sư biên tập chí “Pháp Hải Âm Tích” và nguyệt san Pháp Nh.

Năm 1990, Pháp sư làm lý sự trưởng hội Phật Giáo Liên Hoa khóa thứ .

Năm 2001, Pháp sư thành lập Phật Học Viện T Quang.

Ngày 24 tháng 3 năm 2007, Pháp sư sinh viên mãn, ngài thọ giới chùa T Quang, Hải Bắc, hưởng thọ 86 tuổi.

---o0o---

L i G i i T h i u

Trong kinh *Pháp hoa* có Phật tuyên bố: “Ch Phật ra đời vì mục đích cứu độ ‘khai thị chúng sinh ngộ nhập tri kiến của Phật’”. Tri kiến của Phật là trí tuệ nên biết đúng đắn mà hình thái tính chất của sự vật.

S khai thị có như sau cách:

1. Trc tiếp giảng dạy pháp phá trừ ngu tối.
2. Học bổng như thí dụ điển hình nói lên sự thật, ngu si của chúng sinh rồi mới dạy pháp giải thoát.

Như bài pháp ví dụ r t như c t p h p l i thành m t quy n kinh, chúng ta thấy biết như *kinh Bách d*, *kinh Pháp cú thí d*. Như bài kinh trên c Pháp Sư Thánh Pháp sư tập và thu thập lại bình đẳng giảng, bình luận chuyên thông thạo. Trong thí dụ đó, ngài rút ra bài học lý luận suy nghĩ sai lầm trong cuộc sống theo cách nhìn của Phật pháp lấy tên là *chuyên Bách d*. *Chuyên Bách d* này nguyên tác là *Bách d c s* do Pháp Sư Thánh Pháp biên soạn và tập của ngài là ngài Thích Trí Phong giảng Trung Tâm Phiên Dịch Huệ Quang.

C *chuyên Bách d* này s cô Viên Thng – m t thành viên của Trung Tâm Dịch Thuật Huệ Quang, cảm thấy thích thú muốn chia sẻ niềm vui này nên viết nên s cô đã phát tâm phiên dịch sang tiếng Việt. Thêm vào đó c s h tr b ng cách c l i h i u ính c a i c Thích Thi n Thu n nên có c tác phẩm hoàn thiện này.

Mong rằng thích thú này nhân rộng ra đem lại lợi ích cho mọi người khi cần dịch *chuyên Bách d*.

Trng ông Canh Dần 2010
Hòa thng Thích Minh C nh

---o0o---

L i T a

Kinh Bách D là một bộ kinh trong i T ng chuy n t i ý nghĩa thâm đi u b ng nh ng câu chuy n thí d r t sâu s c. N u chúng ta không gi i thích kinh thì khác gì k chuy n, ch ng có ý nghĩa gì. Vì th , chúng ta bi t phát huy ý nghĩa trong kinh, ho c phát huy ki n gi i c a mình theo ý nghĩa trong kinh thì càng thú v vô cùng. Quy n sách này tuy nói gi i thích r ng, nh ng th c ra v n là gi i thích m t ít mà thôi. M i câu, m i ch trong kinh Ph t mang ý nghĩa sâu s c vô cùng, hu ng chi m t câu chuy n.

S có kh n ng hi n bày lý, lý ph i d n ch ng t s ; cho nên lý s ph i dung hòa. Có ng i ch p s b lý, có ng i ch p lý b s , th y u có thiên l ch. Nói v lý lu n ph i là b c c n khí th ng ng và trí hu ki t xu t m i ti p nh n c, còn ng i bình th ng ph i d n c h ng t ng t n h m i th u hi u, mà còn làm cho h h ng thú khi nghe pháp.

Ngu n g c chuy n gi i thích kinh y s lý có th làm t li u gi ng nói cho m i ng i, c ng có th tr thành tài k chuy n cho tr con. Th nh ng, ki n th c c a tác gi còn nông c n, v n ch ng v ng v , ch a l t t h t ý nghĩa sâu xa trong kinh. Chúng tôi hi v ng c gi hãy phát huy trí hu bi n tài c a mình, n u càng càng phát huy chúng ta càng th y ý nghĩa sâu r ng. N i dung trong l i bình ch c ch n ch a c th a áng, kính mong các v i c trong m i ph ng dành ít th i gian ch d y.

---o0o---

CHUY N BÁCH D

Biên so n: *Pháp s Thánh Pháp*

Vi t d ch: *Viên Th ng*

Hi u ính: *Thi n Thu n*

Chuy n 1 - Ng i ngu n mu i

Thu x a có m t ng i ngu. M t hôm, h n i th m ng i bà con r t xa. n n i, ch nhà ón ti p h n r t ân c n ni m n , l i còn n u nh ng món n ngon ti p ãi;nh ng khi n u th c n, ch nhà quên nê m mu i nên các món n u b l t. H n v a n m li n nói v i ch nhà:

- Hôm nay, anh n u th c n u là nh ng món t ti n, ti c là h i l t nên m t ngon.

Ch nhà v i v ã áp:

- , xin l i! Tôi quên nê m mu i.

Chị nhà liền xuống bếp đem muối lên nêm vào các món ăn trên bếp; sau đó mời khách nếm thử, mọi món ăn đều rất vừa miệng, ngon tuy vậy thôi. Chị nhà:

- Anh nêm thử gì mà làm cho thức ăn ngon tuy vậy thôi?

Chị nhà đáp:

- Tôi nêm muối.

Muối là gia vị chính trong các loại gia vị, cho nên nó làm cho thức ăn ngon. Chị nghĩ: “Muối là món ăn ngon. Khi trước ta mua muối ngon hẳn, khi phải mua muối rẻ thì không ngon”. Vì thế, trên bếp nhà chị mua muối bao muối, và về nhà chị vẫn dùng muối vàng muối, bạc muối nêm vào mọi món ăn. Chao ôi! Mọi chất không chịu nổi. Chị cho rằng mình bằng bà con chị khác.

---oOo---

Bài học lý

Kính thưa các vị! Mọi người trong thế gian đều có trí thức của riêng mình, trí thức càng sâu càng đáng quý; nó là vốn khí chất của mình và làm lợi ích cho người khác. Nhưng chúng ta dùng trí thức không thích hợp thì có thể hại mình và nguy hiểm cho xã hội, còn nếu biết dung hòa thì mới có thể phát huy hiệu lực và tác dụng; gì nên giữ gìn hay mà nếu không ứng biến thì biến thành thua lỗ.

Thí dụ này muối nói rằng người luôn thích ăn ngon và người keo kiệt không dám ăn, cả hai đều không tốt; chớ nên ăn quá mặn và khi ăn nhạt thì không cân bằng cuộc sống. Muốn sống thế gian cần phải có sự cân bằng; nếu quá mặn hoặc quá nhạt thì có thể làm hỏng sự sống. Ví dụ, nếu người làm việc thì trách nhiệm có thể vì này họ không làm nên gì; nếu người có người chỉ theo danh lợi không biết chán thì công việc gây nên sự tranh chấp, tính toán mà tạo thành ác nghiệp; hoặc có người cứ đi bốn ba xuôi người luôn bị phiền não trôi buốt, cho nên người phải biết kiên trì trôi nổi trong luân hồi không dứt.

Trong thế gian, làm việc phải thích hợp thì lập nghiệp mới thành công. Dùng vật thích hợp mới vì lợi ích, dùng người đúng vì lợi ích thì họ đem hết tài năng ra phục vụ. Có thiên tài, tài năng, nhân hòa thì mới vì lợi ích của thông suốt; nếu không thì vì lợi ích gì cũng gặp chướng ngại. Sự vật thế gian đều phải dựa vào trí huệ của chính mình để vận dụng. Vì thế, Phật giáo là tôn giáo trí huệ, tận tâm, tận lực, tận chân thành. Nếu người biết tu hành thì người mới kiên trì phấn đấu báo công đức.

Thưa các vị, Phật Thích-ca Mâu-ni trong thế gian tu nhân, Ngài nghe người khác nói câu chuyện: “Các hành vô thường là pháp sinh diệt...” như

c c a báu, Ngài li n x thân i c u pháp, nh ó mà thành Ph t. Ngày nay, m i ng i l i em ba t ng kinh i n làm h c v n nghiên c u, c nhi u mà không ch u th c hành, không n ng theo pháp tu; do ó, nói h ng nhi u châu báu mà không c l i ích c a Ph t pháp.

Các v t s trong Thi n tông th ng dùng m t l i hay n a câu khai ng trí hu cho ng i tham h c. Có ng i su t i trong thi n ng, vùi u trong kinh i n tham c u. Vì sao h không khai ng c? C duyên, thi n c n, trí hu , i c , i pháp, g p duyên thì ng; n u không thì u ng phí công phu tu t p bi t bao mà ch ng c gì. Cho nên, ng i th t tu dù hi u m t chút Ph t pháp v n có th c l i ích, nh ng ng i không có c n lành, không duyên ph n thì dù hi u nhi u c ng ch ng c gì.

Có nh ng ng i ph m pháp nói: “M t cân c h nh áng giá bao nhiêu ti n?”. H cho r ng o c, l ng thi n không áng m t ng xu. Nh ng i v i ng i tu hành mà nói thì c h nh là c a báu vô th ng; gi ng nh m t v t, có ng i xem nh b o b i, có ng i coi nh c rác; ây chính là cách nhìn c a m i ng i có tác d ng hay không. Gi ng nh nh ng ng i tín ng ng Ph t giáo nói: “Hi n nay, tôi không r nh ni m Ph t, c ng không có th i gian tu hành; i con cái tr ng thành, tôi s n l c tu c ng không mu n”.

M t ngày hai m i b n gi , th t s chúng ta không r nh m t chút hay sao? Có ph i chúng ta luôn ngh n danh l i y p trong u thì làm sao r nh rang c! Ng i có tín tâm l y Ph t pháp làm c a báu, ng i không có tín tâm xem Ph t pháp làm trò tiêu khi n khi nhàn r i. Chúng ta có tu hành Ph t pháp c hay không chính là ch này. Ng i có kh n ng tu hành dù m t chút c ng làm c a quý, ng i không bi t tu hành thì nghe nhi u l i tr thành s tri ch ng. Vì th , chúng ta h c Ph t ph i chuy n pháp luân, ng b pháp chuy n. C n b n ý ngh a câu chuy n là ây.

---o0o---

Chuy n 2 - Ch a s a trong b ng bò

Ngày x a có m t ng i r t hi u khách. M t hôm, h n mu n m ti c chiêu ãi nên m i r t nhi u ng i bà con, b n bè và nh ng khách quý có danh ti ng a ph ng n d ti c. B y gi , a ph ng này s a là th c ph m cao c p, ch nhà ãi m i r t nhi u khách, t t nhiên ph i có nhi u s a th t ãi. Nh ng tìm âu ra có nhi u s a nh th ? Do ó, h n ngh ra m t cách là ch a nhi u s a trong b ng bò. Ngh th , ng i này li n b t bò m và bò ghé nh t riêng bò ghé không bú s a m ; h n c ng c t c non v cho bò m n, c có nhi u s a.

n ngày ãi ti c khách n r t ông, h n d t t t c bò m ra. H n mu n v t s a ngay t i ch m i khách, nh ng h n v t i v t l i v n không ch y ra m t gi t s a. Có r t nhi u khách nhìn th y s vi c này, i mãi h s t ru t ùn ùn kéo nhau ra v . Có ng i t c gi n nói:

- Anh m i khách n ây m c ích làm gì? Có ph i b ói m i ng i làm trò ùa cho thiên h ?

K th t, h n mu n làm cho m i ng i c m tình và khoe khoang s giàu sang c a mình; nh ng trái l i làm cho m i ng i oán trách, h n m t i th đi n quá nhi u.

---o0o---

Bài h c o lý

Khi nhân lo i còn s ng trong hang, lúc ói b ng h m i i tìm th c n, d n d n v sau m i có ch gia ình, m i ng i b t u bi t dành th c n.

ó là: “Tr i n ng ch a lúa g o, tr i m a có n”. Lúc u, con ng i ch tích ch a l ng th c cho mùa m a. Sau ó, tâm tham n i lên, d n d n c t ch a càng nhi u, l ng th c thiên nhiên t t nhiên không phân ph i, nên h ngh ra cách s n b t chim thú. V sau, nhà vua ch d y m i ng i tr ng tr t cho n ngày hôm nay, nhân lo i càng v n mình thì lòng tham con ng i càng không áy.

Vì c c t ch a v n là tri th c t i n b c a nhân lo i, nh ng c t ch a b t h p pháp c ng tr thành k ngu, ho c d n n t i ác trong thoáng ch c. Ví d , th i x a c t ch a trái cây tr i qua vài ngày thì nó tr thành hôi th i, th t thú v t lâu c ng b sinh lên, sinh dòi ô nhi m ch u không n i; ch ng nh ng con ng i tàn sát thú v t mà còn t o thành nguyên nhân hai bên ánh nhau giành th c n.

Có ng i th ng nói: “ i khi có t i n, tôi s b thí làm t thi n”. Nh ng b thí không b t bu c chúng ta ph i có t i n mà nên em tri th c, h c v n, s c kho , n ng l c c a mình b t c lúc nào c ng có th giúp m i ng i khi c n; âu ph i c m t i n cho ng i, c ng không nh t nh dành t i n m i em ra b thí. B thí c n t m lòng th ng xót, thông c m, s chia v i m i ng i; th m chí tâm cung kính i v i m i ng i. N u ng i có tâm nh v y là tùy tâm, tùy l c mà b thí thì công c vô l ng. N u chúng ta không làm c nh v y thì không g i tùy duyên b thí.

Muôn s th gian c bi t là c a c i, c n ph i s d ng h p lúc, h p n i, h p ng i thì m i có th thông su t m i vi c. N u chúng ta s d ng không thích h p thì âu c ng t o nghi p, ánh nhau, k t oán, b m i ng i chán

ghét; l i còn chu c l y nguyên nhân tai h a và kh ão. Chúng ta k t oán nhi u i nhi u ki p, luân h i không d t c ng b t u do ây.

C t ch a là b c kh i u v n mình và tri th c ti n hóa c a nhân lo i. Cá nhân m i ng i dành d m là phòng thân khi m au hay l t l i, thiên tai, kh n kh em ra s d ng. Gia ình dành d m c a c i là “nuôi con d ng già; ch a g o phòng khi ói”. Nh ng “con ng i s ng không quá m t tr m n m, th ng lo l ng n nghìn n m”. Chúng ta mu n dành d m ti n c a l i cho con cháu nhi u i, vô tình l i ti p tay h i con cháu, b n chúng quen n sung m c s ng, l i lao ng; ho c có s n ti n i c b c, nh u nh t tr thành h n. Qu c gia c t ch a l ng th c là nuôi binh lính, mua v khí, chu n b dùng khi chi n tranh x y ra; ho c c u tr cho nhân dân khi g p thiên tai bão l t, h a ho n v.v... nh ng càng tích l y nhi u càng a n vi c không hay là: “Con ng i khi no m thì ngh t i chuy n sinh ho t tình d c”. Tích góp nhi u sinh ra c b c, r u chè, n ch i t có m t ph n c a nó. Hay cu c s ng con ng i khi quá y v t ch t s a n l i bi ng, kiêu ng o, th giàu sang g t g m m i ng i. Có ti n k t nhi u b n bè nh u nh t, l i khích ng lòng tham b t chính c a con ng i. Có ng i mu n ki m chác. Có ng i mu n n c p. Có ng i mu n l a g t. Có ng i mu n chi m l y. Có ng i mu n chia chác. T t c m i ng i u mu n cái l i v mình, t t nhiên chuy n ph i trái u x y ra. Vi c này h a hay phúc? u có nhân duyên c a nó.

C c nói: “Dành d m c a c i l i cho con cháu, ch a ch c gì chúng nó c h ng, làm thi n c ghi công vào s sách l i c on cháu, ch a ch c gì chúng nó c; chi b ng tích c cho con cháu, làm cho chúng c giàu sang”. Ho c nói: “Cho con nhi u c a c i, không b ng d y con m t ngh ”. Có ng i nói: “Con cháu t có phúc c a nó, ng thay nó làm trâu ng a”. Vì th , chúng ta dành d m c a c i l i cho con cháu là vi c làm vô cùng ngu ng c. N u nh chúng ta tích c, làm thi n m i là tài s n vô hình l i cho mình và con cháu; còn nh chúng ta ra s c tu hành, vun b i trí hu , nuôi d ng công c, tu thi n nh; nh th là g n thành Ph t và gi i thoát sinh t .

Qua câu chuy n này, b t lu n là nhà khoa h c, tri t h c, tôn giáo h c, y h c, hay nhà chính tr , quân s v.v... u giúp b ích bài h c tích l y tri th c và kinh nghi m c a r t nhi u ng i. N u chúng ta bi t v n d ng thích h p, dù t n r t ít th i gian, nh ng c r t nhi u kinh nghi m và tri th c, em s l i ích cho nhân lo i r t nhi u; còn nh chúng ta ng d ng không thích h p thì tri th c càng cao h i ng i càng nhi u. Cho nên, m i vi c th gian u có hai m t l i và h i, ch c n chúng ta khéo v n d ng thì l i và h i khác nhau m t tr i m t v c.

---o0o---

Chuyện 3 - Ôm u chu tr n

Thu x a có m t ng i b b nh u sài, ng i nhà mua cho h n m t cái m r t p màu s c s c s h n i che m t gh . M t hôm có gã bán trái lê nói v i h n:

- Này! Anh hãy tôi ném trái lê vào m anh, cho dù ném bao nhiêu trái, tôi u cho anh h t c không?

H n áp:

- c! Tôi ng ng xa, n u anh ném trúng m c a tôi thì tôi a m cho anh; còn ném không trúng tôi l y h t trái lê c a anh.

- N u tôi ném trúng u anh thì sao?

- C ng không sao c .

- R t t t! L i nói nh inh óng c t nhé!

Gã bán lê ng ng xa ng m ngay chỉ c m c a tên u sài mà ném. Lúc u, gã ném c m y trái nh ng u không trúng. Khi tên u sài cúi xu ng nh t trái lê thì ngay lúc ó b gã ném trúng. H n v n ngoan c b t ch p, ch quy t nh t trái lê cho b ng c; cho dù u h n b ném trúng m y l n, máu ch y lênh láng c ng ch ng màng t i, m c tiêu c a h n là nh ng trái lê. Cu i cùng, ch ng nh ng h n thua m t chỉ c m p mà chỉ c u sài b au n ch u không n i, ch vì c m y trái lê.

---o0o---

Bài h c o lý

Ng i x a nói: “Tham thì thâm” ch ng sai tí nào. Con ng i chúng ta u m c b nh ch ng tham v t. Nói ví d , ng i bình th ng n ngày l ha y ngày t t u có phong t c i bi u quà cáp; n u nh ch là tình c m b n bè qua l i hai bên thì không có v n gì. Nh ng s k t b n vì có ý v l i ng i khác, ho c vì kinh doanh mua bán, hay t ng quà cáp cho nh ng c quan, xí nghi p thì ng i nh n quà s ch u thì t thòi r t l n. Chúng ta bi t rõ là h th m i, thí con tép b t con tôm; ây là nh ng ng i thi u lý trí ch n l a. Chúng ta có bi n pháp gì không?

Chúng ta bi t U, L, Ki t, Tr là nh ng ông vua th i x a, vì tham m s c p mà vô o; ch ng nh ng h m t i giang s n, mà còn làm cho nhi u trung th n và nhân dân ch u tai h a, ngay b n thân h c ng l i ti ng x u cho muôn i sau. Ví d này, ch ng ph i vì ham vì c nh mà h ng vì c l n hay sao?

Ngay trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta vì tham chút danh lợi mà tính toán tranh giành lợi ích; họ có bán r nhân cách và lương tâm; họ có t o r t nhi u ác nghi p, nh ng l i h ng c ch ng bao nhiêu, khi n tr i qua nhi u i ki p ch u kh báo vô cùng. Có áng làm không? Có c d y: “Giang s n muôn d m, n ngày ba b a”. Họ c: “Nhà r ng nghìn phòng, êm ng hai th c”. Nh ng khi chúng ta ch y theo giang s n muôn d m và nhà l n nghìn phòng này ph i tr giá bi t bao nhiêu tâm huy t và t o bao nhiêu ác nghi p, l i k t oán thù bi t bao nhiêu ng i. Chú ng ta bi t không? N u nh vì h nh phúc nhi u ng i trong xã h i, chúng ta tr giá bao nhiêu c ng x ng áng; còn vì b n thân chúng ta thì hã y ngh n t ng lai nhi u i nhi u ki p mà tu nhân tích c.

M i ngày trên các trang báo u a tin tr m c p, gi t h i, l a g t, tham ô, ánh ghen v.v... x y ra hàng ngày. “L i pháp lu t l ng l ng, tuy r ng nh ng khó mà thoát”. Ai là ng i có th tr n thoát s tr ng ph t c a pháp lu t? Vì sao ng i th gian có t m nhìn h p hời nh th ? Vì h tham vì c nh mà b vì c l n.

i ng i v n r t ng n ng i, nên nói: “S ng ch a n m t tr m n m mà th ng lo nghìn tu i”. Chúng ta chỉ tiêu ti t kì m phòng khi có vì c c n, n u nh còn d thì làm t thi n xã h i c ng là tích c cho t ng lai. T i sao c kh ng kh ng tích l y m m tại h a cho mình và con cháu. Linh h n c a con ng i và muôn v t dùng âu m i úng?

Có ng i nói: “Hôm nay có r u u ng say, ch i qua ngày ng i ngáp ly không”. Khi b n s ng say ch t m ng, m m màng màng i vào cung i n Diêm V ng c ng không bi t; n khi vua phán x b n i u thai làm thân trâu, ng a, heo, chó thì m i h i h n hay sao? V y b n u ng r u có t t không? Hay u ng n c ng sôi, nu t hòn s t nóng? ng nhiên u ng r u c ng không nh t nh làm ác. Nh ng ti n tài, r u ngon, s c p làm mê mu i con ng i, b n n m ch c mình ch ng c c m y ph n tr m? B ng không b n nên tu h c Ph t pháp, hi u rõ nhân qu tr c sau. N u b n không n l c tu hành thì có ng i nào thoát c mê h n tr n?

“ i ng i nh gi c m ng”. N u nh chúng ta tranh th th i gian tu h c, m c dù ng n ng i nh ng v n tu h c c pháp xu t th , thoát kh i sinh t ; l i vun tr ng các công c, làm cho nhi u i nhi u ki p s ng an vui. D u cho ng n ng i nh ng c ng có giá tr và ý ngh a cu c s ng vô cùng. N u nh b n c “s ng say ch t m ng”. Họ c gây nhân kh báo vào i sau thì m t khi m t thân ng i muôn ki p khó l i c; b n s không có c h i tu hành c n a. Tham vì c nh mà h ng vì c l n; họ c n ng vì c nh mà thành vì c l n, ch khác nhau có m t ch (cách nhau m t ni m thi n ác). Qu báo khác nhau quá rõ ràng.

---o0o---

Chuyện 4 - áng i v ngu gi ch t

X a kia có m t chàng trai c i c cô v r t xinh p, anh ta r t th ng yêu và chi u chu ng v ; nh ng cô th ng yêu ch ng không th t lòng vì ngo i tình. Do th , cho dù anh ta th ng yêu, chi u chu ng h t m c, nh ng v n không hài lòng.

Ban u, cô và gã tình nhân lén lút qua l i, nh ng th i gian g n nhau quá ng n làm cho h c m th y không c th a mẫn v i giây phút bên nhau.

M t hôm, ng i ch ng i buôn bán r t xa. Cô cho r ng ây là c h i r t t t, cùng ng i tình xa ch y cao bay; nh ng s ng i ch ng v tìm không th y, truy tìm s vi c thì bi t ph i làm sao. Vì th , bàn tính v i ng i hàng xóm: “Sau khi tôi i, bà hãy tìm dùm m t t thi ph n thay tôi, nói d i ch ng tôi là v anh ã ch t”.

Tr i qua th i gian không lâu, ng i ch ng tr v . Bà hàng xóm làm theo l i d n, khuyên can: “V c a anh ã ch t r i, anh ng au bu n quá, cu c i là v y!” Qu nhiên, ng i ch ng tin th t ch ng chút nghi ng , au n khóc k r t lâu r i m i lo h u s cho v . Anh ta em thi hài h a táng, nh t hài c t ng trong h mang theo bên mình bày t s chung th y.

Cô i theo tình nhân bên ba xuôi ng c không c nh, ch u bao c c kh thi u th n. Gã tình nhân th a mẫn d c v ng âm ra chán chê . Do ó, h i h n, l ng l tr v nhà n tr c ch ng nói:

- Thi p chính là v yêu c a chàng.

Ng i ch ng nói:

- V tôi ã ch t r i.

- ó là thi p gi ch t, thi hài này là c a ng i khác.

- Tôi không tin, v c a tôi rõ ràng ã ch t r i, chính tôi lo h u s cho nàng.

Làm sao có chuy n t thi ng i khác c? ng g t tôi, cô hãy i i.

B t lu n cô c u xin, gi i thích nh th nào, anh ta v n không ch u tin, v n gi v ng l p tr ng c a mình. Cu i cùng hai ng i cãi nhau ào, cô ành g t l ra i.

---o0o---

Bài h c o lý

Con ng i là t i linh trong muôn v t, có lý trí, có tình c m, l i còn có o c, có l ng tâm; nh ng c ng r t gian x o, d i trá và tàn nh n. Vì sao? B i vì t vô th n nay h luân h i trong sáu ng, tiê m nhi m tính thi n,

lý trí và o c thì r t ít; nh ng thói x u gian trá, tàn nh n, tính ác l i r t sâu n ng. Chúng ta tr ng nhân gì thì g t qu y, cho nên có s khác bi t gì a gian trá và l ng thì n.

Th gian có úng-sai, tà-chính, công có công lý; b cáo, nguyên cáo tòa án u có lý nh t nh. T t c m i vì c u y theo pháp lu t mà x cho công b ng chính tr c; chúng ta d a theo công lý m i có th xét x s vì c úng hay sai. Cho nên m i vì c u có công lý và chân lý, n u không thì th gì i này n i lo n; ng i, tr i trong sáu ng c ng tr thành lu n bàn suông.

Nh ng ki n ch p v n là ch ng b nh n ng nh t c a nhân lo i; b t lu n là ng i thông minh hay k ngu si không có tài n ng u có ki n ch p, h kh ng kh ng c ch p n ch t v n không ch u mình sai. Trái l i h còn nói: “N u tôi không có ki n ch p thì b ng i khác sai khi n, l i d ng và không có l p tr ng c a mình”. H làm vì c thì do d không quy t nh. Gió ông th i n thì ngã bên tây, gió tây th i n thì ngã bên ông. Làm sao tài gi i c?

c Ph t d y: Có b n th y theo:

1/Y theo pháp ch ng y theo ng i.

2/Y theo trí ch ch ng y theo th c.

3/Y theo ngh a ch không y theo ngôn ng .

4/Y theo kinh Li u ngh a ch ng Y theo kinh B t li u ngh a.

L i b c thánh nói ch c ch n l i ích cho thiên h Ngài m i nói, cho nên l i nói không có d i g t, không có sai l m. Nh ng ng i bình th ng nói thì r t khó tin, vì l i h nói ra bao nhiêu i n a u có xen l n s khoe khoang và danh l i. V l i trí th c c ng có gi i h n, cho nên ph n ông m i ng i y theo ng i mà không y theo pháp. c Ph t là b c thánh ng u, pháp Ngài nói ra không có sai l m.

Theo trí ch ch ng d a vào th c. Vì th c ch là bi u hi n nh ng i u th y nghe, ch a t n c u cánh th t s . Trí là thâm nh p, trong ó có nhân tr c qu sau mà nghiên c u t n nh n th c tri t ; vì v y ph i theo trí ch ch ng d a vào th c.

Theo ngh a ch không theo ngôn ng . Ngôn ng nh ngón tay, ngh a nh m t tr ng; chúng ta theo ph ng h ng ngón tay mà th y c m t tr ng, ch ng ph i th y ngón tay. Cho nên ph i theo ý ngh a lúc ó ã nói, không th y theo ngôn ng mà b b t l i v n.

c Ph t thuy t pháp d a vào ng i, d a theo n i ch n mà nói ra nhi u pháp môn, có nhi u kinh i n Ngài nói theo ph ng t i n; cho nên nói y theo kinh Li u ngh a, ng theo kinh B t li u ngh a; gi ng nh chúng ta i h c t ti u h c, trung h c lên i h c; n u nh chúng ta ch p c ng ki n th c th i ti u h c thì không th ti n b c. Vì th , y theo kinh Li u ngh a ch ng

theo kinh B t li u ngh a. Câu chuy n v ngu gi ch t l a ch ng là ý ngh a ch kì n ch p sai l m c a con ng i.

---o0o---

Chuy n 5 - Ch t khát bên sông

L i d n: Có ng i th ng nói: “Chúng ta là phàm phu làm sao có t cách h c Ph t, ng i h c Ph t ph i có thi n c n, nhân duyên c bi t. Hàng ngày, chúng ta lo cu c m u sinh c m áo, g o ti n; lo nuôi con cái không xong, còn âu tâm trí và và th i gian h c Ph t”.

L i có m t h ng ng i ng o m n nói: “Nh ng ng i h c Ph t có tài gì i gì, ch ng qua v n s c a h may m n m t chút mà thôi. N u có c h i thì chúng ta h n h n h ”. H ng ng i này xem m i ng i ch ng ra gì, d ng nh thiên h ch có h m i làm c.

Cho dù h t tôn c ng c, hay t ti c ng t t. Nh ng n u nh quá áng u thu c d ng tâm b t bình th ng; c bi t ng i t ti m t i quá nhi u. Nhân lo i có m t lo i b nh phi n nã, không ph i t ngã c ng cao, coi ai không ra gì mà là k t ti t h y mình không ch u c u ti n b . K c ng cao, ngã m n làm c n tr s ti n b . K t ti t h y mình c ng là ch ng ng i c u ti n thân. Vì th , con ng i không nên kiêu c ng và không t ti m i là trung o.

Chúng tôi nêu m t câu chuy n d n ch ng.

Ngày x a có m t ng i i xa, g p lúc mùa hè th i ti t r t nóng, h n i trên ng vào ban tr a, v a ói v a khát; b ng ói thì còn ch u c m t lúc, nh ng khát r t khó ch u c. Các b n xem th h n tìm c n c gi i khát không? ang i h n ch t nhìn th y m t dòng sông, n c trong xanh mát l nh, th t s nh v c u tinh xu t hi n. Nh ng h n l i ngh : “N c nhi u nh th này, làm sao ta u ng h t c?”. Vì th , h n n g ngây bên b sông không dám u ng. Ngay lúc ó, có ng i i ngang qua h i:

- Vì sao anh ng b n th n ây?

H n áp:

- Tôi khát n c s p ch t, không d gì tìm c dòng sông này; nh ng n c sông nhi u nh th , tôi s u ng không h t thì phi n ph c.

Ng i i ng nói:

- Anh ch c n u ng h t khát thì thôi, c n gì u ng h t n c sông?

---o0o---

Bài h c o lý

Câu chuyện này là ví dụ. Hàng phàm phu chúng ta t vô th n nay luôn h i trong sáu ng, ch u kh báo nhi u vô l ng, th t không d gì g p c Ph t pháp-ph ng pháp gì i thoát sinh t . Nh ng chúng ta c m th y Ph t pháp vô biên, ba t ng, m i hai b kinh i n nhi u nh th . Làm sao có th h c h t c? V l i, con ng tu hành xa nh v y. T ba ch , tu sáu bi t n khi nào tu thành công? Cho nên “nhìn Ph t mà than mình bé nh ”. T ch ó, chúng ta không ch u n l c tu hành, c ng không ch u nghiên c u Ph t pháp.

Chúng ta ph i bi t c i c Ph t thuy t pháp, Ngài quán c n c chúng sinh mà nói; i v i ng i c n pháp gì thì Ngài thuy t pháp ó. Ph t pháp c n ph i thích h p ng i th ng c n, trung c n và h c n nên thuy t nhi u pháp môn. V l i trên th gi i, m i a ph ng u có phong t c t p quán riêng c a h ; m i ng i u có t t ng, ki n gi i riêng mình. Vì th , Ph t pháp nhi u vô l ng vô biên; b t lu n s , nông, công, th ng, hay già, tr , trai, gái u có th h c Ph t. “Ph t pháp vô biên” chính là ngh a này.

M i ng i ch c n h c i u mình c n, t mình có th th trì tu hành; gi ng nh i h c có ng i ch h c t t nghi p ti u h c; có ng i h c lên trung h c, cao ng; có ng i h c lên i h c, cho n du h c n c ngoài; u do hoàn c nh, chí nguy n c a m i cá nhân c u h c, không ph i ai c ng t t nghi p i h c, c ng không ph i t t nghi p i h c m i có kh n ng làm vì c.

Chúng ta c sách m t n m có h c v n và tri th c m t n m, c sách hai n m có h c v n và tri th c hai n m; cho dù không h c tr ng, nh ng v a làm v a h c nhà v n có th h c lên. Ng i i h c không ph i ai c ng thi lên h c v ti n s , có bao nhiêu tri th c thì có kh n ng là m b y nhiều vì c.

Ph t pháp l u truy n th gian ã h n 2500 n m, truy n n Trung Qu c ã có 2000 n m l ch s . Ph t pháp i vào nhân gian cùng v i tín ng ng ng i bình dân t o thành m t kh i, có th nói bi n ch vàng hi u c a Lão T . Ngo i o th ng l i d ng bi n ch vàng này mà rêu rao l a b p, l i không ch u khiêm t n nghiên c u Ph t pháp, ch b t ch c danh t c a Ph t pháp s a thành c a mình; ho c lu m l tcâu ch trong sách x a xen t p tà tri ki n, r i tùy ti n nói thông su t, l a g t chính mình và m i ng i; m t ng i mù d t m t t p ng i mù i vào h m l a, r i vào ma o.

i u này âu ch là khát n c không u ng, mà là u ng c d c gi i khát, t phá h ng hu m ng c a mình; mà còn làm phá h i hu m ng c a vô s chúng sinh. Th t áng th ng thay! So v i ng i khát n c không ch u u ng càng áng th ng h n.

Chuyện 6 - Giết con thành gánh

L i d n: M i ngày c báo hay xem truy n hình, chúng ta th ng th y báo a tin nh ng b n l a o dùng ti n gi g t m i ng i mua dùng th t; ho c có nh ng k háo s c th a ti n c p b v i các em chân dài; ho c có k th a c h i nh y vào ki m chác v.v... Nh ng chuy n này làm cho b n chúng thân b i danh li t, âu c ng có.

Chúng tôi xin k m t câu chuy n th i hi n i r t lý thú. Có m t thanh niên vùng nông thôn b sâu n r ng nên h n ra thành ph tìm bác s nha khoa nh r ng. H n h i:

- Bác s i! Tôi nh m t cái r ng tr bao nhiêu ti n?

Bác s áp:

- Anh nh m t cái n m tr m ng, nh ng nh hai cái thì tám tr m.

H n ngh m i l n i ra thành ph r t khó, n u nh m t cái thì t n th i gian i và ti n b c; chi b ng nh luôn hai cái l i c r h n, kh i i l n n a l i ti t ki m. Vì th , h n nh luôn hai cái r ng; v n b sâu n có m t cái, vì ham r mà h n nh hai cái. H n là ng i thông minh hay n gu si, r hay là m c?

Trong kinh Ph t c ng có m t câu chuy n ng ngôn r t hay.

Thu x a có m t nông dân sinh ra b y a con, không may ch t m t a nên h n t t thi a bé trong nhà. Vì t thi này nên h n c m th y làm vi c gì c ng b t ti n nên h n b o m i ng i trong nhà: “Chúng ta d n i n i khác nhé! không còn th y t thi, kh i au lòng, l i không s h i tránh c b t ti n”. Ng i hàng xóm th y h n mu n d n nhà nên h i:

- Vì sao anh mu n d n nhà i?

H n áp:

- Vì trong nhà có t t thi làm cho c nhà v a s v a au lòng, nên tôi ph i d n nhà.

- T i sao anh không em t thi chôn i.

H n nghe ng i hàng xóm nói nh ng i t nh m ng. úng r i! Vì sao ta không em con i chôn? Nh ng làm cách nào em thi th này ra ngoài? H n ta suy ngh h i lâu thì ngay lúc ó có ng i gánh i ngang qua. H n li n ngh nói: “N u nh ta gánh con gi ng nh ng i này thì ch ng ph i r t ti n hay sao?”. Do ó, h n gi t thêm m t a con n a, r i gánh ra ngoài chôn luôn. Th gian có chuy n hoang ng nh th này không nh ?

---oOo---

Bài h c o lý

Ý nghĩa câu chuyện nói lên thế gian có rất nhiều kẻ thô lỗ, chỉ tham cái danh mà quên mất cái thân. Họ có cố gắng tham tiền của, mà sẵn sàng mà thân bị danh lợi t-l b c m t phen thành m i h n nghìn i. Họ có cố gắng làm tốt ni m sai l m mà gây ác nghiệp r t l n, t o thành s vì c muôn kiếp không thể làm c thân ng i. Ví như m t ng i h c Ph t, cho dù anh ta tu hành như thế nào, như vì c u tiên ph i gi n m gi i thanh tịnh; nhưng anh ta không c n th n ph m m t gi i thì ph i mau sám hối; ni m Ph t, l y Ph t th t nhi u tiêu trừ t i nghiệp. Như ph n ông m i ng i u che đ u, không mu n ng i khác biệt. Nhưng h mu n sám hối thì h cho r ng chỉ b ng ph m gi i vài l m r i sám hối luôn. Há không tin lời nhiều hay sao? i u này gì ng nh gi t con thành gánh nào có khác gì?

Ng i ch a g p ngh ch c nh, ch a g p tại n n nên không biết n i au kh c a cu c i, c ng không biết giác ngộ. Ng i g p ngh ch c nh, g p tại n n, ho c t ng n m mùi au kh c a cu c i, m i ngh n tu hành tiêu trừ nghiệp ph ch ng. Li có cố gắng v n tham m n m d c th gian-tài, s c, danh, th c, thù, h mu n h ng h nh phúc sung s ng th gian vài n m, r i tu hành c ng không mu n; m t n m trôi qua r i m t n m n a n, h mu n tu hành nh ng s c c kh , mu n h ng cu c s ng sung s ng, nh ng l i mong c o nhanh chóng hay c m ng, c u tr i quan tâm c bi t, l i mu n có bí quyết nào tu t p không t n nhi u th i gian mà c nhi u công c. Cho nên, tà s ngo i o l i d ng nh c i m c a h , phao tin n nh m: “Tr i ban chân o”, “m t truy n bài vè”v.v...d d dân chúng. Th t ra, b n chúng d t m i ng i i theo tà, khác nào câu chuyện gì t con thành gánh?

---o0o---

Chuyện 7 - Dưa nh trái l i

L i d n: Cuộc sống thế gian có muôn màu: người giàu sang, kẻ b n cùng; người giàu v n may, kẻ b xui r i; trong tâm con người có tham, sân, si và gian ác; có tâm t bi, h x và lòng thiện; v tình th n c a con người có m ng gi n, vui buồn, th ng ghét. M t n m có b n mùa xuân, h , thu, ông; li có bão l n, ng t, chi n tranh, l t l i, cháy thiêu và các tai n n khác; như ng c ng có thái bình, yên vui, lúa, u c mùa và như ng công vì c c thu n l i. Vì sao Thế ng ban cho người c h nh phúc an vui, và c ng gây cho người b tại n n và au kh ?

Khi chúng ta làm vì c thu n c th ng quan tâm ch c, tr nên giàu có thì vênh váo c ý, thái h ng hách xem m i ng i không ra gì. Lúc chúng ta

làm n s a c th t th , n n lòng thì cúi u vâng d c u xin m i ng i giúp ; th m chí nh chố v y uôi c u xin ng i th ng xót. Khi v n may n chúng ta c th ng ch c, phát tài, m i ng i u cung kính chúng ta, b , út c a h i l ; lúc làm n th t b i ch ng ai màng ngó n, xem th ng; th m chí tìm cách vùi d p. Cho nên nói:

Nghèo ph th không ai h i

Giàu lánh r ng sâu l m k tìm.

Trong kinh Ph t c ng có câu chuy n ví d nh th .

Có anh chàng kia m t thành ph n , v a giàu sang v a thông minh; nhà anh luôn có khách n vi ng th m, h tâng b c n nh b và ca t ng anh. Anh hàng xóm luôn g n g i, cung kính l i g i anh x ng em, ân c n h u h m i vi c. tr c m i ng i h n th ng ca ng i anh ta nhân t v i. Ch ng bao lâu, anh chàng ta g p thiên tai phá s n, gia ình lâm vào c nh b n cùng , ph i vay m n ti n b c m i ng i s ng qua ngày. Th y v y, tên hàng xóm d n d n tránh xa anh ta không mu n g p m t.

Có ng i h i h n:

- Khi anh chàng kia giàu có giúp anh r t nhi u, nay anh y b thiên tai phá s n vì sao anh không giúp anh y h i ph c l i c nghi p?

H n nói:

- Khi anh ta giàu thì tôi mu n h ng ki m chác s vinh hoa và giàu sang c a anh y; nay anh y ã s a c tôi giúp anh ta ch có c c kh . Vì sao tôi t chu c kh vào mình? Ngay c g p anh y, tôi c ng ch a h h i th m m t ti ng.

Ng i x a nói: “Th thái nhân tình b c nh vôi, bi t rõ nh th ng m hoa thôi”. Th t là không sai.

---o0o---

Bài h c o lý

Th gian có r t nhi u ngo i o, h nghe chân lý Ph t pháp c m th y r t vi di u; nh ng h không ch u quy y Tam b o mà tìm m i cá ch lén tr m kinh v n Ph t giáo, l i em ch nh s a xen t p tr thành tà thuy t c a mình. H l y m t cá tr n v i h t châu nói là hàng th t. Có ng i h c nghi th c Ph t giáo trang i m b ngoài nghi l c a mình, l a g t quyên góp tín . Có ng i h i h n:

- Anh ch h c danh t và nghi th c c a Ph t giáo, sao không h c gi i lu t và ph ng pháp tu hành?

H n áp:

- Tôi học nghi thức của Phật giáo là kim ti n, học kinh i n c a h là b sung giáo lý của chúng tôi c phong phú; tôi học gì i lu t và tu hành ph ng pháp tu hành ch ch u c c kh không có l i ích. Tôi c n gì ph i chu c kh vào thân?

S vì c th gian khi có l i ích cho mình thì h tìm m i cách nh n tr m, c p gi t, d i g t, l a o thâu tóm v mình; khi không c l i ích, ho c b ng i bi t ng n ch n thì áp o ng i tr c, ph báng, bài xích; gi ng nh oan gia s ng ch t. Có ng i học giáo lý vì n ng nh c a chùa s ng qua ngày. Có ng i l i d ng tôn giáo làm giàu. Có ng i thay tr i hành o. Có ng i học pháp l i sinh. Có ng i tinh ti n tu hành. Có ng i làm vì c c u i l i ng i. T t ng c a m i ng i chính xác là t t c vì c làm u úng theo ý mình; b ng không thì trái l i.

Con ng i là t i linh trong muôn v t có th d a vào muôn v t mà phát tri n h nh phúc nhân lo i. Trí th c con ng i sáng su t c ng có th d a vào tài n ng làm l i ích cho m i ng i. Ng i gian x o c ng có th l i d ng nh c i m c a h mà t n d ng c h i tìm i u l i ích. Có ng i m n danh th n thánh mà bóc l t nhân dân. Ng i ngu mu n l i d ng ng i giàu sang c l i thì l ra b n ch t th p hèn và gian ác c a h . Ng i tín ng ng tôn giáo, ho c Thiên Chúa giáo, Ph t giáo u là nhi m v c a th n thánh; n u vì danh l i làm mê lý trí thì tr thành t i nhân c a tôn giáo. Cho nên th l i v n là ma v ng, i sau s kêu g i nh ng dân ma tr v côi ma, l nào chúng ta không cao c nh giác?

---o0o---

Chuy n 8 - Lí lu n c a k tr m

L i d n: M i loài chúng sinh trong v tr u có cách s ng không gi ng nhau. Con ng i có giàu sang và nghèo cùng, cu c s ng c a h c ng khác nhau; ó là nguyên do phúc báo và nghi p báo. Ng i có phúc báo c h ng th v n mình v t ch t th i hi n i. Ng i không có ph c gi ng nh cu c s ng th i nguyên th y; cho dù có máy móc và các d ng c t i tân hi n i h c ng không bi t s d ng; gi ng nh ph ng ti n giao thông ngày nay ngày càng i m i, có ng i v n d ng nó làm r t nhi u vì c, t c l i ích r t nhi u. Có ng i ch ng nh ng không bi t v n d ng, mà còn vì nó ánh m t sinh m ng quý báu.

Thu x a có m t ng i r ng trong núi th m, quanh n m ch a t ng tr i vì c i, cu c s ng c a h n là nh ng ngày r t ch t phác và n gi n.

M t hôm có gã th s n u i thú r ng n r ng sâu này. Gã nói v i ng i r ng:

- Này anh! Cuộc sống thành thị sung sướng và giàu sang nh thế, nh thế ...
Nghe thế này nói, hẳn rồi thì cuộc sống xa hoa thành thế. Một hôm, hẳn trời ều v t núi hẳn thành thế, hẳn nhìn thế y nam thanh, hẳn tú u xinh p, ầu ầu c ng nhà cao c a r ng; thế c n là nh ng món s n hào h i v, thế t cá ê h; thế t s quá sung s ng. Nh ng ta hai bàn tay tr ng ph i làm thế nào?

Một hôm thế a d p êm khuya, hẳn lên t nh p vào cung tr m l y long bào c a nhà vua; nh ng ch qua vài ngày hẳn b quân lính b t trời em v cung giao cho nhà vua. Hẳn v n cãi leo l o:

- Tâu b h ! Long bào này là ph m v t t tiên c a th o dân l i.

Nhà vua b o:

- Ng i nói ph m v t c a t tiên ng i l i thì hãy m c cho tr m xem thế ? Vì v y, tr c m t nhà vua hẳn mu n m c long bào nh ng c l t qua l t l i m c thế nào c ng không úng. Nhà vua nhìn thế y c i l n nói:

- Ng i nói c a t tiên l i mà ngay c m c c ng không b i t. Quân s ầu! B t h n giam vào ng c cho tr m.

Th là hẳn b nhà vua t ng vào nhà ng c.

---oOo---

Bài học o lý

c Ph t thuy t pháp có t t ng c b i t trong giáo pháp c a Ngài. M i tôn giáo u có tôn ch và giáo pháp riêng c a h, chúng ta em Ph t pháp ng d ng vào tôn giáo khác thì không phù h p; hu ng gì tà giáo, quan i m b t ng r t l n.

c Ph t d y: “V n v t là do nhân duyên sinh”. T sinh t kh vui, cho n h a phúc, thì n ác c a t t c chúng sinh u là mình làm mình ch u. Theo t t ng c a các tôn giáo khác t t c m i vì c u do th n i u khi n chi ph i. Nh thế cách thuy t pháp m i tôn giáo không gi ng nhau, có thế h p l i c không?

Ph t giáo có gi i lu t và ph ng pháp tu hành c a Ph t giáo, các tôn giáo c ng có pháp tu riêng c a h. Có nh ng ng i tu hành không n ng theo Ph t pháp mà ch tr m nh ng danh t, tùy ti n s a i, hay xen t p nh ng tà thuy t; ho c ch h c nh ng nghi thế làm n i b c b ngoài c a mình; ch ng nh ng tâm mình không b i t h thế n mà còn l ra nhân cách thế p hèn. B n h nói ba tôn giáo h p l i m t, ho c nhi u tôn giáo tr v m t, tr i ban chân o, thế n nào ó, Ph t nào ó giáng xu ng àn tràng gi ng o; l i vâng l nh c a tr i v.v...ch ng ra cái gì, ch là d a n t và d d m i ng i;

d a vào tr i, th n m n thánh ch , l a g t nhân dân. Th c s v a bu n c i v a áng th ng.

Nhân lo i có m t ch ng b nh gi ng nhau, thích nghe nói gi d i; gi ng nh ng i làm kinh doanh nói: “Ch u l v n g c”, “bán gi m giá khuy n mãi” hay “bán hàng thanh lý” v.v... thì m i ng i kéo n mua hàng gi m giá ông nh ki n. N u nh h kinh doanh chân th t thì làm n ch u nhi u thì t thòi. i u này không ph i làm cho k gian l ng g t hay sao?

M t s danh t nh l y râu ông n c m c m bà kia, m n danh ngh a làm b y, không phân bi t tr ng en v.v... u là tham và ngu. Có ng i vì danh, có k vì l i, có k tham c a r mà ánh m t lý trí. Nh ng k tham tài, tham l i m i có th ph lên s gi d i. Tham và l a g t muôn s th gian, h ch t c m t chút l i ích tr c m t mà ch u nhi u thì t thòi v sau. Trong tín ng ng, tu hành l a d i là vì c nhi u i nhi u ki p; l i l a th n, d i Ph t thì t i l i càng ch ng ch t, hi n t i tuy ch a th y c báo ng nh ng t i l i ch u nhi u i nhi u ki p; gi ng nh a bé vì c l i viên k o mà sau ó ánh m t tài s n nhi u vô giá. Qu th t là áng th ng!

---o0o---

Chuy n 9 - H ng quá hoá d

L i d n: Cá tính m i ng i th gian u không gi ng nhau. Có ng i khiêm t n, t ti. Có ng i t i, kiêu ng o. Có ng i y tài n ng, trí th c, h c v n mà không khoe khoang. Có ng i u ó r ng tu ch làm c m t chút vi c thì khoe khoang khoác lác, mong kh p thiên h u bi t. Ng i quá khiêm t n c ng tr thành gi d i. K luôn c ng cao, kiêu m n c ng s chu c l y nh c nhã, l i không giúp c gì cho ng i khác. Vì th , b t c vi c gì u nên m c trung bình.

X a kia m t làng quê n , m i ng i t ch c l h i ca ng i c h nh c a cha mình. Lúc khai m c bu i l , v ch tr i lên tuyên b lý do:

- Kính th a quý v ! Hôm nay, c hành l h i m c ích là truy n bá r ng hi u c và khuy n khích l n nhau v i “Ý ngh a nhìn th y c tài kiêm toàn c a ng i khác mà ngh ta ph i h c gi ng nh h”. Vì th , chúng tôi hi v ng các v hãy d a vào s th t c a cha mình mà nói, không c n khoe khoang, c ng không nên t ti che gi u không dám nói. Các v hãy nói tho i mái theo s th t, m i ng i l y ó làm t m g ng x th làm ng i.

Ng i th nh t nói: “Cha tôi là ng i có tài n ng, thân hình cao l n m nh m , làm vi c x lý quy t oán nhanh g n; cho nên c m i ng i ca ng i”.

Ng i th hai nói: “Cha tôi là ng i àn ông khôi ngô tu n tú, anh hùng hào ki t; l i i x l phép v i m i ng i, nên ai n y u tôn kính”.

Ng i th ba nói: “Cha tôi là m t tr ng gi nh n t th ng b th c u giúp
ng i nghèo kh ; là ng i a làm vi c th n thích b th ”.

Có ng i nói: “Cha tôi đ ng c m làm vi c ngh a”. Có ng i nói: “Cha tôi
hi u bi t r t sâu xa, h c r ng nghe nhi u”. Có ng i nói: “B t c làm vi c
gì, cha tôi u c m i ng i tin c y”. Có ng i nói: “Cha tôi i v i m i
ng i r t hòa nh và l phép”. v.v...

Trong h i tr ng có m t thanh niên hi u th ng ch y ra nói:

- Cha tôi m i th t s là ng i v i.

M i ng i h i:

- Th nào là v i?

- Cha tôi là m t ng i thanh t nh vô d c.

- H ! M i ng i th gian u m n m d c (tài, s c, danh, th c, thù) và
b n m d c sai khi n; ng i nào t c vô d c là ng i v i th t s .

Chúng tôi không bi t cha anh vô d c ph ng đi n nào?

- Cha tôi t nh ã o n tuy t sinh ho t tình đ c, cho nên là ng i r t thanh
t nh.

- Cha anh o n tuy t tình đ c t nh . V y thân th c a anh sinh ra t âu?

Là trên tr i r t xu ng ch ng?

Ha.ha...m i ng i cùng c i vang. Thanh niên v a ngu đ t v a hi u th ng,
nên b m i ng i s nh c.

---o0o---

Bài h c o lý

*Con ng i sinh ra i ai c ng mu n gi th đi n, thích c m i
ng i ca ng i, không mu n m i ng i nghi ng chuy n này kia, không thích
ng i khác nói khuy t i m c a mình; ho c vì c không áng l i t hích khoe
khoang ng i thân c a mình; ng i khoe khoang quá l có lúc t h th p
nh cách c a mình. Nh ng thông th ng m i ng i v n thích nghe l i gi
đ i; gi ng nh ng i làm kinh doanh nói: “Ch u l v n g c” hay “bán gi m
giá khuy n m i” thu hút khách hàng. tr c m t ng i ó thì khen h
thông minh, tài gi i nh th ; ho c nh n t , h c v n v.v...khi sau l ng h
th thì nói x u không ra gì. Do ó, xã h i bi n thành ai ai c ng gi đ i - “l a
mình đ i ng i, b ng i l a”.*

*M i ng i u thích nghe l i gi đ i, thích nói không ch n th t; cho nên th
gian này ti u nh n nhi u h n quân t ; gi ng nh đi n k ch hai bên th hi n
vai đi n cho t. Con ng i i x v i nhau b ng tâm ch n th t r t ít có.*

*“K t b n v i ng i quân t nh t nh n c, k t b n v i ti u nh n ng t nh
m t”. Vì ai n y u thích ng t, ch ng ai thích nh t, nên ng i gi đ i càng*

nhì u. Nh t ph n ông là tâm chân th t, ng t ph n ông là gi d i, nh t có th lâu dài, nh ng ng t khó gi c b n lâu; cho nên Thành Ng có câu “cháy nhà ra m t chu t”. Muôn v t trong th gian luôn có i l p v i nhau nh thi n-ác, t t-x u, chánh-tà, úng-sai, ng t- ng v.v...có thân t có oán, có h nh phúc thì có kh au; ây là m t lo i tu n hoàn xoay v n.

Vì sao h a-phúc, kh -vui th gian th ng tu n hoàn xoay v n nh v y? Vì tâm ng i có thi n có ác. Quá kh t ng t o nghi p thi n ác, cho nên có lúc h a, có lúc phúc; n u ng i t o thi n nghi p nhi u thì c h nh phúc an vui nhi u; còn ng i gây ác nghi p thì ch u nhi u au kh và tai h a. Ai b o chúng ta quá kh ch a t ng làm nhi u vì c thi n? B c C c nói: “Có c a không th dùng h t, có ch c quy n không th c hi p m i ng i mãi”. Chúng tôi nói cách khác, ng i có c a mà không bi t s d ng c u i giúp ng i, là ng i mê mu i keo ki t, tham lam c ng làm nô l cho ti n c a. Ng i có ch c quy n không bi t t o phúc cho xã h i thì gi ng nh bù nhìn. Vì th , làm ng i ph i luôn luôn t o phúc, t o duyên lành thì t ng lai m i c h ng phúc. ó là: “Mình giúp ng i, c ng i giúp l i”.

---o0o---

Chuy n 10 - Xây lâu ài trên h không

L i d n: M t cây c th cao to, ban u ph i t h t gi ng, chúng ta em gi ng gieo xu ng t; sau ó, nó n y m m d n d n l n lên. Tri th c, h c v n c a m i ng i c ng ph i h c lúc còn nh , t m i ch , m i câu d n d n tích l y mà thành công. Cây có g c, n c có ngu n. Tri th c nh h c v n mà h c thành t u, xây nhà c ng t móng mà xây lên cao. Làm sao có th xây lâu ài trên h không c? Nh ng th gian có r t nhi u vì c nh th , h không c n xây móng mà v n mu n xây nhà trên h không.

Ngày x a a ph ng n có m t phú ông, nhà c a ông r ng l n và r t xinh p. Phú ông này tuy giàu có nh ng ít giao ti p r ng rãi nên hi u bi t r t nông c n; l i là ng i keo ki t, tham lam.

M t hôm, ông nghe m i ng i n: “ thôn kia có m t a ch , xây bi t th ba t ng r t hoành tráng nguy nga”. Phú ông này là ng i hi u kì, c ng là k hi u th ng; cho nên, ông không qu n ng xa muôn d m tìm n nhà ông a ch kia. n n i, ông ta ng ngoài c a nhìn ng ng n; b i vì, tòa lâu ài này ch ng nh ng nguy nga tráng l mà còn cao ch c tr i, ông ta vô cùng ng ng m . Tr v nhà, ông suy ngh su t êm, mu n xây m t tòa lâu ài gi ng nh th .

Do đó, ông i h i th m ki n trúc s xây lâu ài. Ch ng bao lâu, ông tìm c anh ta, ông li n th ng l ng giá c kinh phí và th i gian xây c t. Anh ta nói:

- Th a ông! Xây lâu ài này th i gian ph i m t n m và kinh phí b y nhiều ó.

Phú ông nghe anh ta nói th i gian m t n m và kinh phí t n nhi u nh th , li n nói:

- Tôi không c n xây t ng m t và t ng hai, ch c n anh xây t ng ba là c r i; ng th i, anh xây m t thág ph i xong.

- Ông không ch u xây t ng m t và t ng hai, tôi không có cách nào xây t ng ba c; l i th i gian ch có m t thág quá nhanh, xin ông hãy m i ng i tài gi i khác nhé!

---o0o---

Bài h c o lý

Ng i hi n i hi u th ng thích làm vi c l n, m t gian hàng nh c ng treo b n hi u công ty A; m t nhà tr nh c ng treo t m bi n khách s n B. Ng i h c Ph t ch hi u bi t m t s danh t Ph t h c c ng t x ng Pháp S , c s t i gia. H c ng i thi n ch ba ngày t cho mình khai ng , c o, th n thông v.v...không mu n h c Ph t t c b n, l i mu n làm Pháp S gi ng kinh thuy t pháp. H không ch u tu t p, ch ng t qu th nh t, qu th hai, qu th ba mà mu n ch ng ngay qu A-la-hán. Ng i này khác nào nh phú ông mu n xây lâu ài trên h không?

c Ph t là B c Chánh Tri, Chánh Giác Vô Th ng. Ngài t tam ch ¹ tu sáu , tr i qua tr m ki p tu hành m i c t ng h o. Phúc c, trí hu , th n thông c a Ngài u là Vô Th ng; cho nên, Ngài làm th y trong chín cõi, B c g ng m u tr i, ng i. Hi n nay, có nh ng ngo i o b a t ra m t danh t Vô C c Lão M u t lên u c Ph t. H nói Ph t, tiên, th n u t Vô C c Lão M u sinh ra; nhân lo i c ng do bà s p t. Bà là v th n t nguyên th y t i cao. N u bà ã sinh r a Ph t, tiên, th n. Vì sao x a nay còn sinh ra nh ng gian th n, ng i ác? Bà ã s p t con ng i, vì sao không s p t nhân lo i toàn là nh ng ng i thông minh, xinh p, hi n lành mà còn có nh ng k ngu d t, x u ác, gian trá? Làm cho th gian ch ng nh ng x y ra chi n tranh, l a g t, tranh giành không d t; l i còn, x y ra bão xoáy, ng t, chi n tranh, l t l i, n n cháy, trùng c, b nh d ch v.v...làm iêu ng cu c s ng nhân lo i. Có ph i ki t tác c a v th n t i cao này không? Vì sao lúc u th n không ban cho nhân dân c yên n? ây là ân hu hay là hình ph t? Chúng ta ngh th v th n này khác nào câu

chuyên xây lâu đài trong hồ không, nghe qua rất hay; nhưng lại là những
thảm họa.

Thần bảo tày s giáng hạ thì m t kíp (kíp tai) m i sai ng i a m i
ng i v . Th gi i này b n t ng i, n u th n a v e r ng ch a c m t
ph n tr m, còn nh ng ng i khác u ph i ch u kíp tai h a; nh th th t
tàn nh n. Th n ã s p t l i mu n m i ng i ch u kh n n kíp tai h a;
v y có h p lý không? T t c m i ng i u do m t tay th n o di n t o
thành. ây là th n gì không nói chúng ta c ng bi t c, úng không?

Th n này g i là k ph m pháp nh n l y ý ch c a tr i, ban c quy n c a
tr i, ch ng cho ng i h bi t ng tr v nhà; gi ng nh nhà o
thu t và gi ng nh k chuy n cho tr con. Th gian này th t kì l , chúng ta
nói th t, gi ng chân lý m i ng i không thích nghe, nh ng nói chuy n th n
tho i, ma qu , chuy n ti u thuy t nh : Phong Th n B ng, Tây Du Kí, Du
Thiên ng, Du a Ng c... thì h nghe ch m chú, l i cho là s th t. i u
này khác nào xây l u đài trên hồ không?

---o0o---

Chuy n 11 - Qu t m t cho mau ngu i

L i d n: B c C c nói: “Dùng c chinh ph c ng i giàu, dùng
l c b t ng i ch y tr n”. Th gian này, ph n ông u dùng l c ki m
ch s c m nh, dùng tranh ch p ng n ch n tranh ch p. Cho nên x a nay,
l ch s ghi l i chi n tranh x y ra không d t. M i ngày trong xã h i u x y
ra vì c u tranh úng sai. Chúng ta l y chum b ch a y n c, mu n
n c ng ch y là vì c không th c. Ban êm ra ngoài ph i n ng, mu n
c n ng m là k ngu ng c. “Con ng i là t i linh trong muôn v t”.
Nh ng h c ng th ng làm nh ng vì c ngu xu n.

Thu x a có m t ng i nuôi ong. M t hôm, h n suy ngh : “Ta nh nuôi ong
bán m t nên ki m tỉ n l i nh ng không c nhi u, ta ph i ngh cách pha
ch m t có giá tr h n, s n xu t nhi u th c ph m bán thì m i có th
ki m c nhi u ti n, phát tri n công vi c kinh doanh c a ta”. Do ó, ban
u h n em m t ra n u, mu n n u keo l i thành m t ng, r i ch t o
nhi u th c ph m h p d n. Lúc h n ang làm thì có khách n th m. H n
b o:

- Xin anh i m t tí! Tôi ang s c m t ong, s c xong anh hãy n m th thành
ph m c a tôi ngon tuy t v i.

Vì m t ang sôi, h n mu n làm cho m t mau ngu i ãi khách, nên h n
gi n p n i và l y qu t ra s c qu t. Nh ng h n c s c qu t l y qu t m
hôi t d m d mà m t trong n i v n sôi ùng c. H n càng s t ru t ra s c

qu t m nh h n, nh ng m t trong n i ch ng ngu i chút nào. Ng i khách nhìn th y li n nói:

- Anh ng s t ru t, hãy qu t t t .

V khách i xu ng nhà b p nhìn k , té ra l a d i n i v n b c cháy h ng h c thì m t trong n i làm sao ngu i c? Cho nên khách h i ch nhà:

- Anh mu n m t mau ngu i ph i không?

H n áp:

- úng v y! Nh ng b t lu n tôi qu t nh th nào, m t c ng không ngu i c, ph i làm cách nào?

- Anh ch ra s c qu t trên n i mà không chú ý l a ang cháy d i n i; cho nên m t không ngu i c.

- A, úng r i! Hóa ra d i áy n i c i còn cháy. T i sao tôi không ngh ra nh ?

Th là, c hai cùng c i vang.

---o0o---

Câu chuy n o lý

Chuy n này ch ng minh có nh ng k ngo i o không y theo Ph t pháp tinh ti n tu hành mà ch lên tr m c p danh t Ph t h c em s a l i, mu n l p m t tôn giáo khác; ho c làm theo nghi th c c a Ph t giáo tu hành, nh ng trong tâm y p danh l i, làm nh ng vi c trái v i Ph t pháp.

Tu hành h c Ph t và ho ng pháp l i sinh chính là công vi c c a ng i xu t gia. N u nh chúng ta không chuyên tâm nghiên c u Ph t pháp và n l c tu hành thì không th nào làm c; ho c không có chính tri, chính ki n thì d l c vào tà o. C nh n m d c th gian y cảm d , d l o i cu n nh th , nên chúng ta c n có n i l c. Th i i m t pháp, b n tà s ngo i o thuy t pháp r t ông. N u chúng ta không có chính ki n thì b chúng l o i kéo; ho c không tinh ti n tu t p nh l c trí hu thì không th kh c ph c c cảm d n m d c, danh l i, gi ng nh m t ong ang sôi mà ra s c qu t thì không th tiêu di t l a phi n n o ang b c cháy.

Con ng i t vô th ki p n nay ã tích ch a nghi p, cho nên trong thân y p n m d c và phi n n o. N u chúng ta không tu gi i, nh, hu thì không cách gì d p t t c l a d phi n n o. B t kì, chúng ta mu n mình hay ng i thì tr c tiên ph i d p t t d c v ng c a mình.

N u nh chúng ta còn tâm danh l i mà làm vi c thì t t nhi ên l y vi c l i mình là trên h t, làm vi c nh th thì tà nhi u chính ít. Thông th ng ng i th gian qua l i v i nhau u mu n l i d ng nhau, có l i cho mình thì m i ch u làm vi c. Còn trong tôn giáo, nhi m v c a h là “thay tr i hành o”,

học “học pháp lợi sinh”, nên không có tâm mong cầu. Người lợi thì gì nên học cho mình mau ngu đi, phi nhân nào cả chúng ta càng sinh khỉ m nh.

Quot m t cho mau ngu đi ch là m t thí d mà thôi, chúng tôi nghe người th gian không có ai ngu xu n nh th . Nghe k ng người o h c Ph t pháp ch bi u hi n bên ngoài, còn trong tâm không tha thì t c u h c. Có người học pháp không có chính tri chính kiến, tâm còn ham mu n, phi nhân nào mà mu n người thì gì nên câu chuyện qu t m t cho mau ngu đi.

---o0o---

Chuyện 12 - Nghe lợi nhân nhân

L i d n: Con người u có tâm t tôn, c ng là sinh v t r t s dĩ n. Cho dù là kẻ ngu si n n, c ng không ch u ng i khác nói khuyên t i m c a mình. c bi t là người chu ng s dĩ n làm vì c hi u th ng, h ch bi t men say thành công ch không ch p nh n n m mùi th t b i và s nh c. Nghe th gian này, m i vì c không v a ý thì có n tám, chín vì c; v l i, t t c vì c thành công u ph i n m tr i mùi th t b i. Người n ng tâm t tôn thì không ch u n i s phê bình d sinh phi nhân nào, n n chí không ch u c u ti n; học t h y học i mình; ấy là vì c r t nguy hi m. Chúng ta ph i bi t có c s nghi p huy hoàng th gian thì ph i ch u phê bình, n m mùi th t b i m i t c.

Thu x a m t vùng nông thôn, ban êm m i ng i th ng t h p l i r t ông tán g u, lu n bàn vì c i, c chuyện trên tr i d i t. M t hôm, h bàn chuyện anh A. Anh B nói:

- Anh A có c h nh r t t t, c ng là người nhân t ; nghe áng t i c có m t chút tính x u.

M i ng i tranh nhau h i:

- X u i m gì?

Con người th t là kì l , thích nghe chuyện th phi c a người khác. Anh B áp:

- Anh A tuy là người t t, nghe tính tình nóng n y m t chút, làm vì c hay h p t p.

Ngay lúc ó, anh A i ngang qua, nghe anh B phê bình mình, li n n i gi n ùng ùng nói:

- Tao nóng n y khi nào?

H n tát ngay anh B. Người bên c nh b o:

- T i sao anh ánh người ta nh th ?

H n nói:

- T i sao tao không ánh? Nó dám nói tao tính tình nóng n y, làm vi c h p t p. Tao nóng n y, làm vi c h p t p khi nào? Các anh nói th xem?

M i ng i nói:

- Ch ng ph i anh ang nóng n y ó sao, hành ng ánh ng i không ph i th l là gì?

H n nghe m i ng i nói b u i lý, ng ng ngừng v i chu n l .

---o0o---

Bài h c o lý

M i ng i chúng ta u có u i m và khuỵ t i m, n u chúng ta bi t phát huy u i m c a mình, s a b khuỵ t i m là ng i thành công. Còn chúng ta s ng i phê bình, l i không ch u s a i thì u i m c ng do ây mà b mai m t. Vì th , ngày x a b c Thánh th ng d y: “Nghe l i li n vui”. Ngh a là chúng ta khiêm t n ti p nh n nghe ng i khác p hê bình, c ng là ng i thành công. Ng i h c Ph t tu hành l i càng khiêm t n, c u ng i ch d y, ti p nh n ng i khác phê bình thì m i có th th ng xuyên s a i. N u ng i không ch u nghe ng i khác phê bình, khi nghe h nói l i c a mình li n bu n gì n; ho c mu n tranh cãi n cùng, th m chí còn th ng c ng tay, h c ng chân. Ng i nh v y, ch ng nh ng làm tr ng i t ng lai t t p mà còn x y ra chuy n tranh cãi th phi u do ây mà ra.

B c C c d y: “Ng i i ai mà không l i, ng i bi t s a sai là b c thánh”. c Ph t d y: “T vô th n nay, chúng sinh ng p l n trong sáu ng luân h i; ng i làm nhi u vi c thì n thì trong tâm có nhi u tính thì n. K làm nhi u vi c ác thì trong tâm c ng ch a nhi u tính ác”. Tính thì n nhi u là ng i t t; tính ác nhi u là ng i x u; ch c n chúng ta ch u s a i tính ác phát huy tính thì n c a mình thì m i ng i u có th thành Thánh hi n. Chúng tôi nói cách khác: “N u ng i không ch u s a i ác là tính ác ngày càng t ng tr ng thì ch ng nh ng là ng i ác mà t ng lai nh t nh a vào a ng c, ng qu , súc sinh”.

Th gian có r t nhi u ng i thích u ng r u, c b c, mê gái p, n ch i trác táng mà không ch u làm n; ho c có ng i ch i b i lêu l ng, làm n b t chính, làm nh ng vi c h i ng i l i mình. N u có ng i thì n ý khuyên nh c, ch ng nh ng h không ch u nghe l i mà còn t c gi n oán h n ng i t t. Có ng i a tranh cãi vô lý; cho nên, làm ng i t r t ít. N u m i ng i cùng ng l oã theo thói x u v i h , ho c k t b n cùng ch i thì b n x u càng nhi u.

Trở c này, chúng tôi nghe nói t vì n Trung Quốc, ng i xu t gia t n m, sáu tr m ng i, ho c trên m t nghìn ng i; cho nên quy c và gi i lu tr t nghiêm túc. Hi n nay chùa ài Loan m i chùa m i m y ng i, ho c n m, sáu ng i. B i vì, chùa nhi u ng i ít, quy c c ng h i d dàng; cho nên b n nói h quá l i n m, sáu câu thì h b i. H c ng ch n a ph ng ây, không có ng i qu n lý h thì h m i ch u . Quy c nh th , làm sao nghiêm túc c? T t nhiên o nghi p tu hành nh v y thì nh t nh s ng buông lung, mu n c u thoát kh i sinh t th t là khó.

---o0o---

Chuy n 13 - Gi t con c u danh

L i d n: Nhân, ngh a, l , trí, tín là c h nh t t c a ng i Trung Quốc. Gi d i, l a o là i u x u xa trong nhân lo i. c h nh t t và i u x u xa là i l p nhau c ng tr thành ch ng c rō ràng. N u không có m t x u thì không hi n l c m t t t. V n hóa nhân lo i t i n b , trí th c c a con ng i c ng hi u r ng thì d ng nh l a d i, x o trá c ng i i v i nhau, b m t x u xa c trang i m r t xinh p. Làm ng i, ai c ng mu n có c h nh t t th t s ph i không? Nh ng khi h làm không c thì gi trò gian x o, l a d i che y, làm cho v p c a nhân sinh b bóng t i t i ác bao trùm.

X a kia n có m t bà-la-môn. Th ng ngày, h n r t chu ng s di n, l i thích danh l i, nh ng làm vi c b t chính, th ng dùng th o n l a o c chút danh l i nh . Tr i qua th i gian, m i ng i bi t vi c làm c a h n; do ó, h n không th ti p t c s ng a ph ng mình, nên d t v con i xa n làng khác. S ng n i t l quē ng i, vì lo c m áo, g o t i n mà h n ành ph i hành ngh coi bói trên ng ph . H n tùy t i n vi t b n qu ng cáo: “N i ây xem thiên v n, thông c a lý, tiên oán h a phúc c a ng i và bi t nhân qu ba i”. Nh ng h n làm n v n th t b i.

M t hôm, h n ngh ra di u k nói v i m i ng i: “Tôi bi t c quá kh và t ng lai, n u m i ng i không tin thì chúng ta có th làm thí nghi m; tôi oán bi t th ng bé con tôi, b y ngày sau s ch t. Xin các v b y ngày n a hãy n ch ng minh l i nói c a tôi là s th t”.

n ngày th b y, vì ch ng minh l i tiên oán c a mình, h n gi t ch t a bé nên c m i ng i tin t ng. T ó, m i ng i tranh nhau kéo n nh h n coi bói, xem nhân qu . Nhà c a h n lúc nào c ng n ào, h n thu c m t ít áp l c a m i ng i. Nh ng ch ng bao lâu, ai ai c ng bi t l i h n nói không có linh nghi m. H n l i không th ti p t c s ng ây, nên l u l c ph ng khác.

---o0o---

Bài học lý

Con người có tâm hồn kỳ diệu, làm cho chúng ta cảm thấy. Cho nên, hãy vì chút lợi mà tránh những sinh tồn lại tiếp; hoặc tránh nhân cách của mình. Nếu người không có chính trị chính kiến; hoặc người tu hành cho qua ngày thì khó thoát khỏi hai cái danh lợi này. Những người hành nghề bóng; có người lợi dụng coi bói, xem nhân quả lỗi lầm của người; có người lợi dụng uy danh của thần thánh để lừa gạt người; có người lợi dụng danh của quốc gia mà trục lợi; có người hèn chút pháp thuật mê hoặc người lý tính; có người dùng công tu hành chút ít, lợi ích khoe khoang thổi phồng thông, ghi chép áp dụng vào đời, tự nêu cao tên tuổi mình làm vì cuộc sống; khi thì là vì danh lợi cá nhân.

Câu chuyện gì của con cháu danh chính là một thí dụ, loài người không nên ngu ngốc như thế. Những chúng ta tìm hiểu có rất nhiều người gì người già ngu này. Những có người vì vì con mà bắt hiểu vì cha mẹ. Có người vì vì cái danh lợi mà phân biệt thây. Có người vì vì chút lợi danh mà bán nước bán dân. Có người vì vì vài người tên mà tranh cãi mất mát tài. Những kẻ đó, đều là những nhân cách, tránh mất lòng, hãy đi tiếp sống lại, hãy cứu chút lợi ích lợi ích mà thôi. Hãy khác gì kẻ khác?

“Trời có đức hiếu sinh, người có lòng trắc ẩn”. Nếu chúng ta làm trái lòng trời thì là tránh nhân cách; hãy nghĩ, vì một chút lợi ích mà hãy đi tiếp sống lại của mình. Cho nên, trung hiếu, nhân nghĩa là cần phải làm người hiền, không làm những nhân nghĩa thì cũng phải ghi nhận vào nhân tính, mà không tránh mất đi linh trong muôn vật. Bởi không thì một khi một thân người muôn kiếp khó cứu. Thế là oan uổng!

---o0o---

Chuyện 14 - Giữ gìn đức hạnh

Lời dạy: Tất cả các vị, trí thức, tài năng thế gian hãy nhìn thấy ý nghĩa; mà người nào có chuyên môn và trí thức của mình. Chúng ta muốn học một vài nghiên cứu gì để dạy, hãy học nghề nào mà mưu sinh cũng phải theo thấy ý nghĩa. Cho nên, vì vì thế giới - bắt đầu từ tiên giác, chúng ta phải hết lòng tôn trọng và cung kính, mà có thể tránh khỏi lỗi lầm, cũng là phù hợp nguyên tắc cần phải làm người. Bởi không, chúng ta hãy học nhân cách và tiếp sống lại của mình.

Ngày xưa có mấy vị thuyền buôn thân nhau rủ nhau ra biển tìm châu báu. Thấy đó, chúa có la bàn và ãi thiên văn để báo thời tiết ngày nay, chĩa dĩa vào người có kinh nghiệm để đoán gió - gió là người đoán người biển. Vì người đoán người mới có thể biết được phong hướng trên biển và thời tiết thay đổi. Nhóm người thuyền buôn này rủ nhau ra biển thì phải mất mấy ngày để đi. Vì thế, họ đi các nơi dò la, thám hiểm, thật khó khăn lắm mới tìm được người đoán người, họ đem vàng bạc ra đổi lấy người này. Mọi người đều ngỡ ngàng vì thấy họ đoán được, chỉ ngày hôm sau cũng bắt đầu hành trình ra biển.

Trở lại hôm nay, thuyền chèo trên biển, sóng lặng gió êm rất thú vị. Buổi sáng hôm đó, trên biển nổi sóng gió, tiếng sóng đập mạnh vào gió lớn lên, liên tục suốt mấy ngày, àoạt người sống trong sóng biển. Trên tình thế cấp bách, chợt có người nói: "Chúng ta ở biển phải cùng thuyền biển mới có sóng lặng gió êm". Nghe thấy thuyền phải có sinh mạng sống vì làm việc cùng thuyền, vì mọi người trong thuyền là người thân, chỉ có người đoán người là người ngoài; kết quả, mọi người bàn luận, chỉ có hai sinh người đoán người giúp anh ta làm việc tốt. Mọi người chỉ thành công ngay trên thuyền biển, cầu xin thuyền gia hộ biển lặng, tìm được châu báu yên ổn trở về nhà.

Ngày hôm sau, thời tiết thay đổi. Nghe biển có mệnh mông, họ không biết vì sao họ không tìm được châu báu; ngay chiều họ trở về nhà họ không cách gì nhìn thấy. Do đó, họ liền lên trời đi trên biển, đi đến đâu thì mang theo ãi thiên văn, mọi người vì vậy mới có khát; cuối cùng, họ àoạt người xuống thuyền trong biển.

---o0o---

Bài học lý

Người đi vào ban đêm có đèn; ra ngoài lúc trời tối phải có đèn và áo mưa. Con người sống thế gian phải có cha mẹ, thầy cô, thì mới trị được, nuôi dưỡng và chỉ dạy; lẽ nào chúng ta vong ân phỉ nghĩa. Tất cả người có câu: "Hết Phật mới tin Phật, hai năm Phật ngay trước mắt; ban đêm, ban ngày không Phật ãi xa". Người không nghe Phật pháp thì không có trí huệ. Người không tinh tấn tu hành thì không có hạnh phúc, không thể sống đời tốt đẹp. Người mới tin Phật cho rằng vì cớ gì người có Phật gia hộ; vì thế, họ rất cung kính, cúng dường Tam bảo. Nghe đến đâu lâu ngày họ sinh ra lòng kiêu ngạo, ganh ghét ghen ghét thì trách Phật không gia hộ; cho nên, họ khinh thị, xem thường Phật, họ phá hoại, lòng tin họ trở về đây cũng không còn.

Có người ch c u Ph t gia h mà không ch u g n thi n tri th c, không nghe Ph t pháp nên lòng tin không kiên c . Có người không có chính tri chính ki n, ch hi u kì c u c m ng. B i vì, th i i m t pháp, tà s , ngo i o thuy t pháp nhi u nh cát sông H ng; cho nên, m i ng i b ngo i o d d , mê ho c i vào ng tà. Khác nào nh ng i i bi n mà ch ng có ng i d n ng?

Th gian có r t nhi u ng i mu n h c Ph t, mu n vào bi n c Ph t pháp tìm châu báu. Khi h m i n o Ph t r t n l c tu t p, nghiên c u Ph t pháp; l i nghiêm trì gi i lu t. Tr i qua th i gian, h sinh l i bi ng, l i còn làm ác, phá gi i mà ch ng lo s . i u này khác gì gi t ng i d n ng i bi n? Ng i h c Ph t l y gi i làm th y, phá gi i là m t i c n b n h c Ph t mà mu n thoát kh i bi n kh sinh t là i u vô lý.

---o0o---

Chuy n 15 - Mu n nhanh vì c không thành

L i d n: Pháp s Huy n Trang i ng i n th nh kinh, ph i m t th i gian hai, ba n m m i n. Ngày nay, chúng ta ng i máy bay kho ng sáu ti ng thì n. Ngày x a, làm vì c gì c ng ph i d a vào s c ng i. Ngày nay, m i vì c u d a vào máy móc hi n i, khoa h c ti n b , qu th t mang n cho nhân lo i h nh phúc r t nhi u. Con ng i sinh ra có th b ng th tinh nhân t o, c ng có th h n ch c k ho ch sinh . Y d c có th ch a tr c nhi u ch ng b nh nan y, bác s dùng ph ng pháp ph u thu t thay tim, ghép th n; ho c ch a b nh b ng cách máy móc t i tân hi n i, kéo dài m ng s ng con ng i. Nh ng không th làm cho con ng i v a sinh ra l n ngay l p t c.

X a kia n có m t v vua, vì l n tu i m i sinh c m t cô công chúa nên nhà vua mu n cô l n nhanh l p t c. Nhà vua li n tri u t p t c i th n v n, võ vào th o lu n, trình bày ý ki n c a m i ng i. Nhà vua th y không có ph ng pháp nào làm cho công chúa l n nhanh c. V quan võ th a:

- Tâu b h ! N u qu c gia b gi c xâm chi m thì chúng th n có th hi sinh thân mình ánh d p quân ch; cho dù quân ch có thiên binh v n mã, chúng th n c ng không lùi b c, nh ng vì c b h mu n làm cho công chúa l n ngay thì chúng th n ành b t l c, xin b h th t i.

V quan v n th a:

- Tâu b h ! B t kì vì c l n nh c a qu c gia, chúng th n u có th v n d ng trí tu , m u l c x lý, gi i quy t m i v n ; còn v vì c công chúa, xin l i chúng th n không am hi u vì c này.

V th n khác th a:

- Tâu b h ! Ngài mu n làm công chúa l n nhanh chóng, ây là v n sinh lý y h c can thi p. Vì sao b h không m i m t v th y thu c tài gi i n lu n bàn th .

Do ó, nhà vua li n c ng i i m i t t c th y thu c n i ti ng trong n c n. Vua h i:

- Các khanh gi i v y d c, không bi t có lo i thu c nào làm cho công chúa l n ngay l p t c không?

Các th y thu c nghe nhà vua nói mu n làm cho công chúa l n ngay, nên vô cùng kinh hãi, li n ngh : “Vua mu n làm cho cô bé l n ngay, kh p thiên h làm gì có vi c này, nh ng n u chúng ta ngh không ra bi n pháp thì nhà vua n i gi n, bay u nh ch i còn c nhà ph i làm th nào?”. Trong lúc nguy c p, có m t th y thu c ch t ngh ra k li n th a:

- Tâu b h ! N u ngài mu n công chúa l n ngay, qu th c có linh d c này, nh ng r t khó tìm, có th nói nghìn n m m i th y g p c thu c hay; nó l i m c trong núi th m hang cùng, n i không có ng i i n, c ng ph i i n th i kì nó chín m i có th hái c; cho nên c n ph i có th i gian r t lâu i tìm. Th n không bi t b h có kiên nh n i c không?

Nhà vua b o:

- Ch c n khanh làm cho công chúa l n ngay l p t c, b t lu n th i gian bao lâu tr m v n i c; nh ng ph i có kì h n là ch bao lâu?

- Tâu b h ! Lâu nh t là 15 n m, s m nh t là 10 n m; nh ng tr c khi th n ch a tìm c linh d c, t m th i b h cho th n b công chúa i. B i vì, khi tìm c linh d c ph i bào ch thu c ngay và u ng li n t i ch m i có hi u qu , n u lâu thu c không có linh nghi m; cho nên th n mu n b công chúa i.

- R t t t! Cách này hay l m!

T ngày công chúa b th y thu c b ng i không còn trong cung, d n d n nhà vua c ng quên lãng vi c này, th m thoát ã 12 n m trôi qua. M t hôm, th y thu c này em công chúa tr vào cung, nhà vua nghe tin vui m ng khôn xi t, l p t c cho h vào. Vua th y công chúa ã tr thành thi u n , xinh p tuy t tr n, càng h n h vui m ng ban cho th y thu c r t nhi u vàng b c châu báu.

---o0o---

Bài h c o lý

Chúng ta h c Ph t, tr c tiên ph i quy y Tam b o, g n g i thi n tri th c, tu l c v n h nh, tích l y công c và tu tâm tính, b i d ng d n

d n m i c thành t u. Có ng i dám ng y x ng tr i ban chân o. H có bí quy t gì làm cho mau c o, th t gi ng nh nhà vua trong câu chuy n, a bé v a sinh mà mu n l n ngay l p t c, gi ng nh tr con làm trò c i.

c Ph t là b c Chánh Tri Chánh Giác Vô Th ng y t bi, trí hu , phúc c và th n thông vô l ng. Ngài tu hành tích l y nhi u i nhi u ki p. Trong o Ph t tuy có pháp môn n ng , nh ng c ng ph i d a vào m t n a n l c tu hành, m t n a c n lành, trí hu s c nh y bén i tr c, m i có kh n ng n ng . Sau khi n ng , c ng ph i ti m tu, tích l y công c, m i có th thành Ph t. Th gian này không có chuy n m t b c lên tr i.

---o0o---

Chuy n 16 - L y n c mía t i cây mía

L i d n: “Lòng cha m nh tr i bi n”. Ng i làm cha m trong thiên h không ai mà không yêu th ng con mình. Nh ng th ng con không úng cách thì d n n con cái thành thói h t t x u. Trong gi i s , nông, công, th ng m i ng i u ph i làm vì c ki m ti n sinh s ng; nh ng cách ki m ti n b t h p pháp s a n nguyên nhân th t b i. M i ng i u có m t công vì c, nh ng làm vì c ph i chính áng, n u làm b t chính là k h h ng. Chúng ta suy m t mà ra ba, muôn vì c th gian u có chính-tà và có úng-sai.

Ngày x a m t vùng nông thôn n có hai ng i nông dân r t thân nhau. M t hôm, hai ng i ng i bàn tán th o lu n v vì c tr ng mía. Anh A nói:

- Chúng ta thi nhau tr ng mía ng i nào th ng thì c nh n m t s ti n th ng, ng i nào thua ph i chi ra s ti n th ng nhé! Anh th y th nào?

Anh B áp:

- c ó! Nh th th t là thú v , c ng là khích l công vì c s n xu t, nâng cao thành ph m, l i nói nh inh óng c t nhé!

Hai ng i giao kèo quy c thi u xong. H chia ám t m i ng i m t n a và b t u thi u.

Tr i qua m y ngày, anh A v t óc suy ngh mu n tìm cách nào th ng c thi u l n này. Sau m y ngày suy tính, cu i cùng anh ch n m t cách. Anh ngh : “Mía ngon là nh ng t, ch c ph i dùng th ng t t i nuôi d ng nó. Vì th , ta dùng n c mía t i lên, nh t nh s thu ho ch b i ph n”. Vài ngày sau, hai ng i b t u cày t, tr ng mía. Anh A th ng e m n c mía t i lên. Anh B v n làm nh ng công vì c bình th ng, nh ng ch m ch h n; anh siêng n ng x i t, nh c , bón phân, t i n c.

Sau vài tháng, ám mía c a anh A d n d n vàng úa. Mía c a anh B ngày càng t i t t, cao l n m p m p. Cu i cùng, ám mía c a anh A ch t khô

héo; mía c a anh B l i c trúng mùa. ây vì nguyên nhân gì? Là làm úng ph ãng pháp hay không úng mà thôi.

---o0o---

Bài h c o lý

T c ng có câu: “Gi c tr m k c a tr ng nguyên”. Ng i thông minh l i m c ph i sai l m thông minh làm h i, vì c này âu âu c ng có. Nh ng k l u mạnh, tr m c p cho r ng không c n lao ãng c c nh c mà v n c h ãng. K l a d i, g t ng i cho mình ãng ba t c l i thì c t i n c a. Nh ng theo lu t nhân qu “thi n có qu báo thi n, ác có qu báo ác”. Báo ãng li n theo sau.

Muôn s th gian, chúng ta làm vì c m t ph n thì h ãng m t ph n; tuy t i không có chuy n k l i lao ãng mà h ãng thành qu . Cho nên o Ph t nói: “Tr ãng d a c d a, tr ãng u c u”. Không có o lý tr ãng c um tùm mà c g t lúa.

Trong gi i s , nông, công, th ãng n l c làm vì c u có ph ãng pháp c a h .N u ãng i ch chuyên v t óc suy ãng tìm cách chỉ m o t tài s n c a ãng i khác; ho c dùng th o n u c tr c l i ãng mình có l i thì s ch u qu báo h i ãng. Nh ãng i làm vì c v n phòng tham ô trái pháp lu t. ãng i nông dân dùng phân bón hóa h c quá li u l ãng thu ho ch cao có h i s c kh e ãng i tiêu dùng. Công nhân tham lam l y tr m v t li u, làm vì c qua loa. Doanh nhân dùng hàng gi bán l a g t m i ãng i c l i ãng i. K t qu , h u ch u báo ãng thích áng t i ãng làm. M i ãng i th gian u có m t ãng , ai c ãng có th làm l i ích cho xã h i. Chúng tôi nói cách khác, m i ãng i u có th bóc l t xã h i, v n là chúng ta có l ãng tâm hay không mà thôi.

Ti n c a m i ãng i sáng s a hay m m t, nhân cách thanh cao hay th p hèn, t ãng lai ti n thân hay sa a u b t u t m t ý ni m c a chúng ta. N u ãng i gi tâm l ãng thi n, m c ãng ãng hi n t i ch u thi t thòi m t chút ãng ãng t ãng lai ãng nh t ãng nh c qu báo t t p. K gian ác tuy tr c m t chỉ m c l i ph m m t chút, ãng ãng d n d n nhân cách b sa a. M i ãng i chán ghét, t ãng lai ãng nh t ãng nh s t m t i, chính là do có tâm x u. Dùng ãng i, làm vì c không úng ph ãng pháp, c ãng t o thành k t qu không t t. Vì th , chúng ta ph i h c theo c Ph t, Thánh hi n d y, lý do là ây.

---o0o---

Chuyện 17 - Tham vi c nh b vi c l n

L i d n: R t nhi u ng i th gian này g p vi c l n thì mê mu i còn vi c nh thì sáng su t; ây chính là nói: “Ch tham m t chút l i nh mà b vi c l n”. Nh nói: “Ng i làm ngh buôn bán ng i tính t ng ng, t ng c t, nh ng khi n ch i thì x láng, vung tay quá trán”. K tr m c p l u manh ki m c ti n t l a o c p gi t, c ng t vào chuy n n ch i c b c, r u chè, trai gái. K làm quan l n tham ô ti n c a nhà n c, l i b s ch túi vì các em chân dài. Nh ng ví d này u là tham vi c nh mà b vi c l n.

Thu x a có m t lão phú ông r t giàu, ti n c a, châu báu nhi u vô s ; l i còn có ru ng t, n i n cò bay th ng cánh, có th nói lão ch n i v i n c giàu có. Nh ng khi buôn bán, lão tính toán t ng ng, t ng c t t m . N u có khách hàng l thi u lão m t ng, lão c ng tìm tr m ph ng nghìn k òi l i cho b ng c.

B n n m v tr c, có m t khách hàng thi u phú ông m t ng. M t hôm, lão b ng nh n vi c này. M i l n, lão n nhà ng i kia òi ph i t n hai ng ti n xe. Vì khách hàng không có nhà nên lão ph i t n thêm hai ng tr v . Vài ngày sau, lão l i òi n , ng i này v n không có nhà; t ng c ng lão i ba l n m i òi c m t ng ti n n . T ng c ng lão t n m i hai ng ti n xe, l i còn hao t n tinh th n và s c kh e r t nhi u òi c m t ng. Chuy n này ch ng ph i khôì hài hay sao?

---o0o---

Bài h c o lý

Th c t trong xã h i có r t nhi u ng i lòng d h p hòi, nh trong cu c s ng th ng ngày, m i ng i vì m t vi c r t nh mà m ng ch i nhau. Có ng i vì giành nhau m t t gi y, m t tách trà mà ánh nhau m u s t trán; ho c vì m t câu nói không h p ý nhau, hay trái tai thì li n h c ng tay th ng c ng chân; cho n, t i u vu oan kéo nhau ra tòa án. Chuy n mua bán th ng ngày, ch ng nh ng tính toán thì t h n mà còn vì tranh ch p vài ng ti n l mà cãi nhau m t tía tai. K t qu th nào? ánh m t nhân cách, m i ng i u xa lánh, cho n k t oán thù. Nh ng vi c này x y ra hàng ngày nh c m b a.

Trong tôn giáo v n khuyên ng i làm thi n, h ng d n m i ng i chánh tín; cho n, ch d y m i ng i tu hành, gi i thoát sinh t và th cúng th n thánh thì nhân cách và tu d ng c a ng i này cao th ng h n ng i bình th ng. Nh ng có nh ng ng i t vi c th th n, cho n làm ch c v trong

Phật giáo. B t kì, chính pháp, tà pháp; n i o, ngo i o; chánh tín, mê tín
h u làm càn, kêu g i tín quyền góp ti n c a vì chút l i ích cho mình
mà r i vào ng tà. L ã nào không oan u ng, áng th ng?

Con ng i sinh ra th gian này là theo nghi p l c, vì cu c s ng mà ph i lao
tâm kh t , su t i c ng vì c m n áo m c mà ra s c làm vì c, th m chí
t o nhi u ác nghi p nh : sát, o, dâm, v ng v.v...làm cho nhi u i nhi u
ki p luân h i trong sáu ng, oán thù l n nhau không d t. ây không ph i
vì tham vì c nh mà b vì c l n hay sao?

Xã h i ngày nay, có m t s ng i s ng th c d ng. B n i v i tôi có l i thì
tôi cung kính, tôn tr ng, n nh n t, h i l . Còn không có l i thì tôi xem
th ng, ganh ghét, l a d i, tàn h i l n nhau; th m chí, gi trò gian trá li u
m ng h g c anh tôi ti n thân, m nh hi p y u, cá l n nu t cá bé. t Nh
V n nói: “Muôn v t trong s c nh tranh h n, kém. V t h n thì c sinh
t n, v t kém thì b ào th i”. Làm cho th gian nh bãi chi n tr ng c a a -
tu-la. Là côi ng i, hay côi súc sinh? Truy tìm n t n g c, ch vì chút l i
nh mà thôi.

---o0o---

Chuy n 18 - Mài dao trên l u

L i d n: “Ng i ph i v n lên, n c th ng ch y xu ng”. Ai mà
không mu n v n lên cu c s ng? Khi con ng i s ng c nh thì u th n c m
n, áo m c, nhà thì h n l c ph n u làm vì c cu c s ng y v
m t v t ch t. Lúc y v t ch t thì tìm c u chuy n làm p b n thân. Khi
cu c s ng t m y , h v n chỉ tiêu ti t ki m c ng dành d m chút nh, h
càng gom góp càng mu n cho nhi u; cho nên, ham mu n c a con ng i mãi
mãi là túi tham không áy. Ng i ch a t danh v ng, a v trong xã h i
thì h làm cho b ng c, c r i l i mu n th ng quan ti n ch c. Vì th ,
s mong c u c a con ng i không bao gi th y .

Ngày x a có m t ng i r t nghèo, ph i i xin n kh p m i n i duy trì
cu c s ng. H n th ng b chó d c hi p, ho c b m i ng i khinh b , m ng
ch i, h y nh c. Tr i qua nh ng ngày tháng r t kh s nh th , h n ngh
mình sinh nh m th k . Trong lúc h n tuy t v ng, thì g p c m t ng i
h i h n:

- Anh còn tr m nh kh e, l i không t t nguy n vì sao ph i i n xin nh
v y?

H n áp:

- N u tôi không i n xin thì tôi bi t làm ngh gì s ng; v l i, ki p s ng
n xin tôi c ng làm ch a n i, tôi s ng ch ng có ý ngh a gì?

- Anh nghĩ quá bị quan trọng, tôi sẽ giúp anh tìm công việc làm. Anh có nghĩ làm không?

- Tôi tìm công việc nhưng không thích hợp nên miễn xin. Anh nói thử công việc tôi xem thử nhé!

- Hiện nay trong cung vua đang thi đấu người coi chằm sóc vườn hoa, tôi nghĩ thi đấu giúp anh hãy làm việc đó.

Nhớ, hiện làm việc trong cung rất chậm, làm mãi cho đến khi tu viện học. Nhà vua ban thưởng cho học sinh tốt nhất, một con lợn và một căn phòng và ngôi nhà lớn xinh xắn.

Gã nghèo khổ đến ngôi nhà của mình. Hiện muốn làm thử con lợn để thử nghề thì phải mua lợn, dành một tháng. Hiện tìm con dao, nhưng dao quá cùn; hiện lên mua mài xong, vua xuống lúc có vài miếng thì lợn không ăn, hiện lên mua mài tốt. Cuối cùng, hiện chực lên, chực xuống không biết bao nhiêu lần, thử là chắc chắn. Cuối cùng, hiện nghĩ ra một cách: “Ta chực lên lên xuống như thử quá mệt, chỉ biết ta vắt con lợn lên lên, vua lột thử, vua mài dao, khi phải chực lên chực xuống”.

---o0o---

Bài học lý

Chúng sinh vô thường nay luân hồi trong sáu cõi, cứ mãi trôi lăn trong sinh tử không biết mấy nghìn vạn lần, xứng cả chúng sinh chết cao như núi, nhưng chết chúng sinh khóc cho đến khi sinh tử như bình thường, vạn không thoát khỏi luân hồi trong sáu cõi. Chúng ta sống thế gian này, nghĩ nghĩ gã nghèo muốn kiếm miếng thịt. Hiện chực lên lên, xuống xuống, để cho luân hồi trong sáu cõi, thử khó mà nghĩ ra biện pháp hay. Hiện đem thử lên lên, để cho sinh lên cõi trời và cõi hạ nghĩ thử khoái lạc thì lại bị đau. Hiện muốn kiếm miếng thịt phải chực lên xuống thử là chắc chắn, lại luân hồi trong sáu cõi.

Tất cả chúng sinh lăn lộn trong sinh tử, vì cuộc sống của họ vẫn chắc chắn vào tạo nghiệp, chưa bao giờ khi nghiệp kết quả thì nghiệp có thể sống. Có nghiệp cho r nghiệp là vạn mệnh; họ chết thì thánh sống; họ sống lên thì lại hiện nghiệp tự nhiên, không có biện pháp làm cho mình. Vì thế, chấp nhận sống trôi qua một đời trong mê mẩn; họ chết vào các nghiệp ác cứ có chút an vui, cứ vui tạo nhân khổ, không biết quở sau càng đau khổ hơn. Khi nào họ mới thoát khỏi khổ đau vui? Hiện này phải tìm trong Phật pháp mới biết chắc.

Có ai b ng lòng i làm nh ng vi c t n công vô ích, ai mà không mu n mình ti n thân? Ai mà không mu n sinh lên cõi tr i c h ng th cu c s ng sung s ng? Ho c gi i thoát sinh t không còn nghi p l c trói bu c; ho c sinh v T nh c an l c t do t t i? T t c nh ng i u này u d a vào s n l c c a chúng ta, không ph i n m trong tay th n thánh i u khi n; ch c n chúng ta n ng theo Ph t pháp tu hành thì chúng ta có kh n ng làm c nh ng vi c này. c Ph t d y: “Th gian và xu t th gian thành t u theo nguy n”. Chúng ta mu n không còn mê ho c sinh t thì v i thôi! Tây ph ng T nh sao ta không v ?

---o0o---

Chuyện 19 - Khắc dấu dưới nước

L i d n: Th gian có r t nhi u vi c mà m i ng i cho là s th t. Nh ng trên th c t là nh n th c sai l m mà theo thói quen cho là úng; ho c t mình sai l m mà không bi t c. Nh ngày x a con ng i cho r ng m t tr i xoay quanh trái t, trên th c t là trái t xoay quanh m t tr i. Khi chúng nhìn th y con ng qu c l , hay ng s t tr c m t, nh ng khi cách xa thì con ng càng nh , trên th c t con ng v n nh v y. Ban êm, chúng ta n m m ng th y rõ ràng có nhà c a, có con ng, có nh ng ng i nào ó và c ng có x y ra nh ng s vi c; nh ng khi t nh d y ch ng th y có vi c gì.

Chúng ta s ng th gian này, c ng gi ng nh n m m ng, ch ng có v t gì là th t. Nh ng trong ý th c ho c c m nh n c a chúng ta m i s vi c u là th t. Vì c m nh n sai l m nên gây ra s au kh và t o nghi p su t m t i; ây là chúng sinh b mê ho c.

Ngày x a có m t th ng nhân mu n v t bi n ra n c ngoài mua bán. Lúc ó, ch a có máy bay, i thuy n c ng ch a có máy móc nh ngày nay, ch gi ng bu m mà i; cho nên không may g p sóng to, gió l n là vi c r t nguy hi m. Th ng nhân này vì mu n ki m ti n l i nhi u, nên không ti c thân m ng, m o hi m v t bi n i buôn. M t hôm, thuy n ang ch y ra gi a bi n. Lúc ó, h n ang ng trên m i thuy n ng m nhìn phong c nh, vì s ý nên ánh r i xâu chu i ng c xu ng bi n. H n mu n l n xu ng n c tìm xâu chu i, nh ng vì i cho k p nên li n kh c d u m t ng l n sóng d i n c nh . Khi tr v , h n có th nh d u kh c này mà bi t ch v t xâu chu i lên c ng không mu n; vì th , h n v i gi ng bu m ch y.

Th i gian trôi qua r t nhanh, thoáng ch c ã qua hai tháng, khi tr v h n tìm d u kh c, v n tìm không c, th t không d gì tìm c l n s óng, h n ch y tìm xuôi ng c, nh ng làm sao tìm c. Ng i bên c nh nói: “M c

dù người nào sống nực cười nhau, nhưng mỗi người khác nhau. Làm sao tìm được?”

---o0o---

Bài học lý

Mỗi người đều có quan niệm. Người thông minh có quan niệm cao người thông minh. Người ngu si có quan niệm cao người ngu si. Người nào có quan niệm cao người nào. Trong Phật giáo, mỗi người hiểu Phật pháp cũng không giống nhau. Quan niệm có chánh có tà. Có câu chuyện: “Chẩn úc thì n mà gi”. Nếu chúng ta quan niệm chính pháp là trợ giúp tu hành gì thì thoát; còn quan niệm tà kiến thì họ không biết bao nhiêu người rơi vào pháp tà, có làm việc cũng vô ích.

Người thông minh trí huệ như bèn, nếu chấp quan niệm không chấp hành và không chấp nhận ý kiến họ ích thì họ chấp sai cho là đúng, chấp tà cho là chánh; họ có mô xâu quy tắc chỉ mốt tài sản cao người khác, như như như lại họ sẽ bị. Người ngu kiến thức chấp hội, em tâm từ nhân lòng quân tử thì sai lầm nhiều. Nếu họ khiêm tốn thì giáo thì trị thế, cũng chấp hành là người có phúc. Người nào chấp tà kiến, vào thế là chấp, không không không sai lầm, chấp chấp vào pháp tà, thế là đúng thế.

Phật pháp có tám vạn bốn nghìn pháp môn, vì theo căn cứ của mỗi người mà có Phật thuyết pháp. Có người thích cho mình đúng, người khác sai; họ có bài trình người khác mình; họ không không chấp cho mình là đúng, họ là tôn sùng quan niệm của mình.

Có người sáng thế này, chỉ hiểu khác tu hành xen tạp. Tuy họ không có kiến chấp như vậy là người không thành tựu, gì như một kho như gieo như u lồi họ thế gì. Chúng ta có thể thu hoạch như trái cây không? Chúng ta tinh tấn tu hành cũng phải có mục tiêu, chuyên tu hành một pháp môn thế thì mới thành tựu. Vì thế, xin quan niệm không phải là người không có kiến, mà phải khiêm tốn nghiên cứu, cứu thế thì trị thế chuyện. Sau đó, chúng ta chấp pháp môn thích hợp căn cứ của mình rồi bắt đầu tu, phải thế trí huệ và thế duyên của mình.

---o0o---

Chuyện 20 - Cắt mười cân đèn một trăm cân

L i d n: *Ánh i n d t t, l a á x t nhanh, n c ch y ra bi n c , hoa n thì hoa tàn. Nhân lo i hàng ngày c ng th ng nói v i nhau, tuy l i nói gió bay nh ng i u t t, x u l u l i trong lòng ng i. C c d y: “Nói nhi u l i nhi u”. Ai c ng bi t nói, nh ng khi nói th ng m c ph i sai l m; ho c nói l i l m c a ng i khác; ho c phê bình h , x y ra nhi u chuy n phi n ph c. M i ng i u có th phê bình ng i khác, và c ng b ng i khác phê bình l i mình; nh ng ai c ng s ng i khác phê bình mình.*

Thu x a có m t v vua r t s ng i khác phê bình mình; cho nên, vua r t c m ghét nh ng ng i nói chuy n úng sai c a mình. Vì vua là b c ng u trong n c, cho nên tùy ti n t ra nh ng i u trong pháp lu t, có th khép t i ng i ph i ch t. ây chính là khuy t i m c a th i i chuyên ch . M c dù v vua này th ng gi t nh ng ng i dám nói chuy n úng sai c a ông ta, nh ng nhân dân không s v n c nói. Có ng i dám nói xúc ph m vua r i ch u ch t ch không th im l ng. Do ó, ng i nói chuy n úng sai c a vua ngày càng nhi u.

M t hôm, khi v a bãi tri u, vua rình sau b c rèm lên nghe các i th n phê bình mình. Có ng i nói: “Ông vua này là hôn quân b o tàn vô o, so v i loài thú d càng ghê g m h n”. Vua nghe i th n nói n i gi n ùng ùng, gi ng nh thú d iên cu ng, gi n d nhìn các i th n. Nh ng lúc ó, các v i th n ã i n i khác r t nhi u, ch còn l i vài v lão th n l n tu i. Trong c n th nh n , vua không bi t rõ th ph m là ai, ch nghe theo l i sàm t u c a k t i u nhân bên c nh. Vua li n h l nh b t ngay m t lão th n tra kh o và c t h n m i cân th t trên thân ông, m i h c n ph n n lôi ình, làm cho lão th n au n ch t i s ng l i. Tr i qua vài ngày, nhà vua i u tra s vi c rõ ràng, vua bi t lão th n khô ng có nói nên vô cùng áy náy, li n b i th ng cho lão th n này m t tr m cân th t, nh ng lão th n v n rên r au n. Vua nói:

- Tr m ch c t khanh m i cân th t, nay b i th ng l i m t tr m cân không hay sao?

Lão th n m t m i h i:

- N u nh b h b ng i khác c t m t m t cái u, r i h n l i m t tr m cái u; ngài có ng ý không?

Vua hét lên:

- Vi c này không th c!

Khi vua hi u rõ o lý này thì lão th n t t trút h i th cu i cùng.

---o0o---

Bài h c o lý

n i t h ã ng c u th n, kh n Ph t gia h : “Con không c u vinh hoa, phú quý, c ã ng không mu n tái giá, ch ã mong c c có thêm m t a con”. Vì c ã này có mâu thu n không?

Có m t bà ã ng bi t c vì c ã này, li n ch y n nhà nã ng nói:

- Ch ã mu n có thêm a con n a ph i không?

Qu ph ã p:

- ã úng th ! Bà có cách nào làm cho tôi có thêm a con không?

- Ch c n ch c u th n, th n là ã ng có quy n tuy t i, b t c vì c gì th n c ã ng làm cho m i ã ng i th a c ã ng u n.

- C u nh th nào m i c c m ã ng?

- Ch c n ch c ã ng t th n tr ã ng h u.

- Th ã nào là c ã ng t tr ã ng h u?

- em ã ng i c ã ng t .

- Là ph i gi t ch t m t ã ng i hay sao?

- ã úng v y! T t nh t là ã ng i th n c a ch .

- Tôi ch c có m t a con.

- ã úng r i! Cách t t nh t là con c a ch .

Qu ph ã này vì c u con tha th i t, c ã ng b m ê t n th n là ã ng quy n n ã ng tuy t i. Cho ã n, ch ã ng c n suy ã ng li n gi t con mình c ã ng t th n.

Khi a bé ch t r i, th n có t tr ên tr i xu ã ng ban cho qu ph ã a con không? M i ã ng i hay chuy n li n k é o n m ã ng qu ph v a ã ng u si v a m ê t n; bà ã ng gian trá h i ã ng i. ã y là l i do th n hay do bà ã ng?

---o0o---

Bài h c o lý

Con ã ng i không th không có t n ã ng ã ng tôn giá o, không có t n ã ng ã ng tôn giá o thì tinh th n không có n i ã ng t a, c ã ng không có ch xoa d u n i ã u kh ; gi ã ng nh con m t cha m , ch ã ng nh ã ng không có ã ng i giá o d c mà còn h c theo th ói h t t x u. B i vì, con không có cha m , không có ã ng i tr ã ng nom d y b o, ã ng ã i ã xã h i r t nh i u c m b y x u á c; cho ã n, ch ã ng nó r t d l ôi cu n h c theo nh ã ng th ói x u, m t khi ã nh i m th ã ng th ói quen thì t ã ng lai i vào ã ng c t.

T n ã ng ã ng theo tôn giá o c ã ng ph i có lý trí m i ã úng, n u tin mù quáng theo tà giá o thì ch i b ã ng không tin. Xã h i c ã ng có r t nh i u tà s ã ng o i o. N u ch ã ng ta không có trí tu thì r t d b b n ch ã ng l ôi k é o. Khi m ê t n b t n th t c a c i là vì c nh mà n u nh qua l i giá o thì p v i qu th n thì càng ã ng u hi m. T c ã ng có câu: “M i th n n thì d , a th n i thì

Chúng tôi nói về học vấn, trí thức, tài năng. Có những môn học dễ thì khi đi làm kỹ thuật không cần nhiều. Có những môn học khó thì giá trị tự nhiên cao hơn, và đi làm kỹ thuật cần nhiều hơn. Những ngành có rất nhiều người không thích làm vì dễ mà cãi nhau nhiều. Họ không muốn làm vì khó hơn công việc.

Ngày xưa có một thợ rèn nhân muốn ra biển tìm châu báu, nên rủ rất nhiều người và tận thu gian rất lâu mới xong chuyện, rồi chuồn về quê ở trong rừng ngày. Họ xuýt thành hiện như ở rớt xa. Họ đi tìm kiếm tìm thì phát hiện trên hồ có cây trâm ngọc. Thợ rèn nhân bồng mình đi nhận nhấc ngọc cây trâm ngọc trên hồ, chắt ý thuy nhiên đi tìm kiếm. Vì vậy nhân nhà, mình nghĩ lập tức chớ bán; nhưng trải qua mấy ngày chớ có người nào mua.

Một hôm, thợ rèn nhân thấy người bên cạnh bán than; anh ta bán rất tốt. Họ nghĩ: “Tại sao chúng ta không tạc trâm ngọc thành than, bán thành than?”. Do đó, họ bồng ngọc đi bán em trâm ngọc thành than. Quả nhiên, chớ qua mấy ngày tất cả than trâm ngọc đều bán sạch, tất nhiên bán theo giá tiền than rẻ. Vì vậy mà, họ quyết chí cho mình là người thông minh, mình nghĩ ra cách này.

---o0o---

Bài học triết lý

Đi có những người cha nuôi dưỡng sự may mắn trong cuộc sống, nhưng họ lại xem cha mẹ không ra gì. Lòng tâm, bản tính của chúng ta, tất cả vô thức nay luân hồi trong sáu cõi, bản mệnh của phi nhân nào che lấp; cho nên, tất cả nghĩ luân hồi sinh tử, chớ rớt nhiều khổ báo, thì không đi gì gặp Phật pháp khai thị phát tâm Bồ đề. Nhưng chúng ta thì nghĩ vì một chút lợi ích - vì kiếm vài đồng tiền mà bán rẻ lòng tâm; chớ nghĩ là vì cái đáng tiếc hay sao?

Có những người rất muốn học tập, muốn học theo thánh hiền. Ban đầu, họ rất tinh tiến chuyên cần, rồi vì nghĩ rằng làm việc vì lợi ích em lợi ích cho xã hội. Nhưng chính nhân quân tử rất khó học, phải có đạo đức và nhân cách, có chí hướng rõ ràng và phải có tiết tháo thanh liêm, không tùy tiện v.v... rất khó làm việc. Vì vậy, lâu ngày họ sinh ra chán nản, dần dần lợi ích bị quên, trở lại làm việc bình thường thích chấp bả gái đẹp, chấp bả, chấp chớ trách tắng. Cần gì khép mình theo quy định cho một?

Bởi vì trí thức, tất cả nghĩ, nghĩ nghĩ phạm mình đi không gì nghĩ nhau; cho nên cách nhìn sang-hèn của mình đi cũng khác nhau. Cần đi dụ: “Mình nghĩ nghĩ phạm xuýt hiện nhân tài”. Nguyên nhân thành công của

không th y ng i giúp vi c, ki m tra toàn b v t trong nhà không m t th gì, ch m t t m ch n rách nên ch ng b n tâm.

Nh ng h n l i d ng d ng c ý, em m nh v i l a b c t m ch n rách cho là hàng quý i khoe v i m i ng i, ch ng t là h n r t giàu có. M i ng i cho r ng nh t nh m nh v i l a b c quý giá, s th t m t t m ch n c rách.

H n ã tìm tr m ph ng nghìn k vào c nhà giàu sang, l i t n r t nhi u công s c làm vi c cho h , th m dò t t c ngõ ngách trong nhà, m i tr m c m t t m ch n c rách; h n l i vênh váo t c v i m i ng i. Qu th t là m t th ng ng c áng th ng.

---o0o---

Bài h c o lý

c Ph t d y: “Thân ng i khó c, Ph t pháp khó nghe”. Th t khó kh n l m, chúng ta m i kh i lòng tin Ph t pháp, i vào c a l n Ph t giáo. Ban u, chúng ta n l c tu hành r t chí thành, và làm vi c thi n tích l y công c. Nh ng tr i qua m t th i gian, d n d n chúng ta l i bi ng, l i b ham mu n thúc gi c, b danh l i th gian lôi kéo; ho c tham m cu c s ng sung s ng, ch gi h c Ph t b ngoài, l i không ch u khó tu hành. Khác nào nh gã ng c dùng m nh v i l a b c t m ch n rách?

Có ng i b ngoài m c y ph c, mang giày dép sang tr ng, gi ng nh nhà trí th c, nh ng l i d t c cán mai. Có ng i không có trí hu , không có tài n ng, nghèo x xác; nh ng khi m i khách thì n nhà hàng sang tr ng, ãi ti c th nh so n, t n ti n r t nhi u, r i mang n . Có k nhà có cúng k thì m heo, gi t dê ãi khách cho ông, dành d m thu ho ch trong m t n m h t s ch, hàng ngày n u ng r t kham kh , chi tiêu t n ti n. Vi c gì ph i ch u nh th !

Xã h i ngày nay có r t nhi u k ki m ti n phi pháp, dùng m i th o n tinh vi. C ng có k li u m ng c p c a, không ti c thân m ng. Lúc ki m ti n h c ng tính t ng ng t ng c t, không s ph m pháp lu t, c ng không s làm trái o c, l ng tâm, tranh cãi, thanh toán nhau nh i anh hùng. Lúc xài ti n nh ng i làm t thi n, không tính nhi u ít, ch s m t th dĩ n. ây là nhân sinh ch ng? N u nh lúc buôn bán ki m ti n làm ng i l ng thi n, khoan dung m t chút, chi tiêu ti t ki m m t ít làm vi c có ích cho xã h i. L nào thiên h không c thái bình, nhân dân không c h nh phúc an vui?

Khi h ki m ti n tranh cãi, thanh toán nhau k t thành oán t hù. i này s ng không c an vui, g ng g ng cho qua ngày. i sau, h b luân h i trong

sáu ng, n tr l n nhau; n nghi p, n tình, n ân oán, mãi mãi không có kì h n, c ng vì m t chút s di n mà a n nguyên nhân; gi ng nh m nh v i l a b c t m ch n c rách.

---o0o---

Chuyện 24 - Đem rang hạt giống

L i d n: Làm ng i, có ng i l ng thi n, c ng có k hung d , có ng i nhân t c h nh, c ng có k gian trá, nham hi m; ch có sai khác m t ni m thi n và ác. C c d y: “Ng i i ai mà không l i, bi t s a l i là Thánh hi n”. Ng i không ch u s a l i h ng thi n thì t ng lai mãi mãi trong t m t i, c ng là nghi p nhân thi u i u thi n. M i ng i nên có c h nh t t, khiêm t n s a l i l m thì trong tâm c trong sáng. N u nh c ch p gian trá thì gi ng nh nhà không có c a, không khí trong lành ch ng vào c, c ng không có ánh sáng m t tr i chi u vào, tr thành c n nhà t i t m u ám, ng i ta không th c lâu dài.

X a kia có m t anh nông dân, quanh n m c n cù cày b a, gieo tr ng lúa mè. Có m t n m, h n tr ng mè thu ho ch trúng mùa. M c dù, h n c mùa nh ng không bi t cách làm mè nh th nào n cho ngon. M t hôm h n ngh : “G o dùng n c n u chín n, mè có dùng n c n u không nh ?” Do ó, h n i h i th m m i ng i. Có ng i b o: “Anh em mè rang thì n m i th m ngon”.

H n làm theo l i ng i này ch d n, rang mè xong, h n n li n, v a th m v a ngon. Vì th , h n l i suy ngh : “Mè rang n th m ngon nh th . X a nay, ta tr ng th gì thì m c lên th ó, ta nên em mè rang gieo xu ng t, nh t nh s thu ho ch mè th m ngon, l i bán c giá cao. L nào không c giàu to?”.

Vì th , h n em toàn b s mè ra rang làm gi ng, r i h n ra s c cày t, nh s ch c , gieo mè xu ng. Hàng ngày, h n c n cù làm vi c t i n c, bón phân, làm c . T ó, m i ngày h n luôn trông i mè n y m m l n nhanh. Nh ng vài tháng trôi qua, c d i m c lan tràn um tùm, ch ng th y mè m c lên. H n m i bi t cách ngh c a mình là sai l m.

---o0o---

Bài h c o lý

Câu chuyện này chứng minh cho những người học Phật, phát tâm tu hành ở B - tát, mong muốn chứng quả Phật Vô Thượng. Xưa nay, B - tát phải khổ hạnh, làm việc khó làm, nên nhiều người khó nhàn và tích lũy công đức mới là chính nhân thành Phật. Những người có người thích cuộc sống sung sướng an nhàn, đem danh lợi thế gian làm việc tu hành. Hàng ngày, họ tiếp xúc phiền duyên theo cảm xúc mà không dục sự tinh tấn tu hành. Chúng ta không trả lời gì người Phật pháp thì làm sao có chính nhân B - ?

Có người hỏi: “Không có trời sinh Di-lặc, hay tự nhiên có Thích-ca”. Người Phật Di-lặc, Phật Thích-ca, cho nên ba vị Phật trong một pháp hội, đều phải nương tựa nhau để tu hành, chứng quả Phật trên trời và dưới đất. Vì thế, chúng ta học Phật nên làm việc tu hành mà phải thành tựu như tu mà phải thành tựu; làm lợi ích chúng sinh mà phải thành tựu công đức mà phải thành tựu. Chúng ta đừng tin Phật, học Phật thì nên làm việc tu hành, đừng phải khổ hạnh. Nếu chúng ta mang danh học Phật mà chúng ta không chịu tinh tấn tu hành, chứng quả không thể thành tựu chính quả, mà ngược lại sẽ bị lạc lún sâu thì khác nào trả lời gì người em rang?

Bậc Cao nhân hỏi: “Việc gì khó hay là dễ? Người quy y chỉ làm việc thì việc gì khó trở thành dễ, người không chịu làm việc thì việc gì dễ trở thành khó”. Vì vậy, mọi việc thế gian chỉ cần chúng ta nên làm việc thì không có việc gì khó. Lời nói: “Việc gì đáng buồn nhất là tất cả những người không có cảm giác”. Hay “Nghèo khổ nhất là những người nghèo ý chí”. Người tâm vô cảm, không có chí cố gắng thì làm việc gì cũng không thể thành tựu. Không có chí cố gắng thì không có chí cố gắng, ngược lại làm việc gì cũng không xong. Có người cho rằng giàu sang thế gian là công lao sống nghĩ trước tiên lợi ích, hoàn toàn, học văn, tri thức là chủ đạo và ngược lại. Chúng tôi cho rằng chủ đạo và ngược lại thì là ý chí. Người không có ý chí thì mãi mãi là người nghèo. Xưa nay, những người thành công sống nghĩ trước tiên lợi ích và ngược lại. Người không có ý chí và ngược lại thì cũng là trả lời gì người em rang phải không các bạn?

---o0o---

Chuyện 25 - Hi vọng tan theo mây khói

Lời dẫn: Làm người, ai cũng có hi vọng, mong muốn tương lai mình tốt đẹp hơn, nhưng khi thời vận thì vô cùng mau chóng. Nếu như chúng ta muốn thì chi tiết tương lai thì phải hiểu biết những nguyên nhân, phải lao tâm khổ tứ và kiên nhẫn, thì mới có thể chuần b tâm lý nên mọi điều mau chóng

ng th t b i; cu i cùng, m i h ng h nh phúc ng t ngào c a s thành công.

Tâm lý con ng i th ng r t mâu thu n, khi h làm vi c trong môi tr ng yên t nh thì mu n bên ba bên ngoài. Lúc h ra ngoài làm vi c m t th i gian thì sinh tâm chán ghét, l i mong mu n cu c s ng yên t nh. Cho nên nói: “Tnh quá mu n ng, ng quá mu n tnh”. Cu c s ng luôn mâu thu n ng t nh nh th . “ i ng i m i vi c thì có tám, chín vi c không v a ý”. Ng i s ng trong ng không c yên t nh; ng i s ng yên t nh l i không ra c bên ngoài tham gia ho t ng. Do v y, con ng i kh ão r t nhi u.

Ngày x a có m t ng i. Khi mùa ông l nh rét, h n trong phòng t c i s i m, ti n ban êm c m áp c c n phòng và ng ngon gi c. M t hôm bên lò s i, h n ch t ng g c, trong gi c m h n th y mình t t bay lên cao, lên n t n t ng mây xanh, d i m t tr i r t m áp, d n d n gió l nh th i n, th i xu ng d i t ng mây, t không trung h n th y mình h xu ng núi r t l nh. B ng t trên núi h n th y mình r t xu ng hang sâu th m th m, h n hét to lên, ch t t nh gi c, th y trên thân mình không có p ch n, l a trong lò s i c ng ã t t khi nào, kh p thân h n l nh tê c ng, m i bi t ây là m ng.

---o0o---

Bài h c o lý

C c d y:

Tr n gian v n là m ng

Th c h c ng là m ng

Say m ng hay t nh m ng

V n là m ng mà thôi.

i ng i v n là m t gi c m ng dài. Khi chúng ta n m m ng hi v ng c làm quan, mau giàu có, kì m c nhi u ti n, n i ti ng kh p thiên h v.v... Vì v y, hàng ngày chúng ta m i c n cù ch u khó làm vi c; b t lu n b ng r ng v t su i, hay ch u ng m t n ng hai s ng u mong mu n m t ngày mình c thành t hoài bão. T c ng có câu: “Cu c i có l nh, có nóng, có gian kh , có h nh phúc”. Con ng i có lúc làm vi c kh nh c, có khi h ng th thanh nhàn, u là mong mu n t ng lai t t p h n hi n t i. Mong mu n t ng lai nh th này, hay nh th kia, t t c u là o t ng không d ng.

Ng i h c Ph th i v ng t ng lai ch ng c qu Ph t Vô Th ng, cho nên khi m i phát tâm, tinh ti n tu hành chí thành tha thi t. S tu hành gì ng nh

trong c n phòng l nh l o, ph i t c i s i m, l a cháy lên d n d n m áp c n phòng, xua tan khí l nh l o; sau ó con ng i m i h ng th m áp thích thú .

Trong lòng m i ng i chúng ta u có nh ng phi n não tham, sân, si, n u phát tâm tinh ti n tu hành thì gi ng nh ng n l a b t u cháy, ph i liên t c út c i vào thì m i có th xua u i t t c phi n não, làm cho thánh o s i m kh p thân tâm. Cu i cùng, phi n não không còn, ph c hu viên mãn, o qu m i có th thành t u.

Nh ng có ng i chú tr ng ham mu n v t ch t, d p t t l a thánh o; ho c d p t t lò s i ang bùng cháy, vì danh l i làm cho ng n l a thánh o không còn hi u qu . R t cu c, l a thánh o ã l nh, kh công tu hành không bi t ch y n âu, o qu càng lúc càng xa ng i.

M i ng i th gian u có hi v ng. a bé v a ra i thì mong bú s a, r i mu n i; l n lên m t chút, mu n n bánh k o, i ch i ch y nh y; tu i thì u niên mong c ch y xe máy, eo ng h ; tu i thanh niên mong th ng c cô gái xinh p; tu i trung niên mong làm nên s nghi p, ki m c nhi u ti n, làm ch c v cao c p; tu i già mong c cháu ngoan, con hi u. Nh ng th gian này vì c không nh ý có n tám, chín ph n m i, au kh nhi u h n.

Hi v ng có chính, có tà. C c d y: “Ng i có nguy n t t thì tr i ban cho”. Chúng ta mu n th c hi n hi v ng chính áng, c ng ph i tr giá thích h p- lao tâm lao l c; n u không thì tr thành o t ng. B t c vì c gì th gian u ph i c n cù ch u khó m i có thành t u; hu ng gì vì c l n xu t th gian thoát kh i sinh t . N u nh chúng ta s ng cho qua ngày thì làm sao có c thành t u. T c ng có câu: “H c Ph t m t n m, hai n m Ph t tr c m t; ba n m, b n n m Ph t trên tr i”. ây là b nh chung c a ng i h c Ph t. t c danh v ng, a v th gian u ph i tr i qua muôn nghìn th thách. Chúng ta h c Ph t vì sao không ch u tr i qua s rên luy n?

---o0o---

Chuyện 26 - Bắt chước nhà vua

L i d n: Ban u m i vì c th gian u do b t ch c mà ra, gi ng nh a bé b t u i h c, nó t p c sách, h c vi t, h c v , h c k n ng v.v...Nh ng b t ch c có t t, có x u; b t ch c chánh o và b t ch c tà o. Cho nên, có l i c ng có h i; có thành công, có th t b i; có ti n b , c ng có l c h u.

Thu x a có m t k i lang thang, h n r t thích b t ch c theo ng i khác, ngay c ti ng kêu c a súc v t h n c ng làm theo c, c bi t là ti ng chó s a; cho nên h n c nhà vua g i vào làm quan nuôi chó. N u nh h n an ph n gi mình làm quan nuôi chó thì ch ng có vi c gì nói, nh ng h n luôn m t ng n chuy n th ng quan, làm giàu. M t hôm, h n v t óc suy ngh : “Ta ph i làm b ng cách nào c th ng quan và mau giàu có?”.

Có m t ngày, h n cùng v i quan ch m sóc v n hoa, quan coi nhà v sinh cùng nhau tán g u. H n h i:

- Này nhé! Các anh có mu n c th ng quan, làm giàu không?

Các quan áp:

- T t nhiên là mu n r i.

H n b o:

- Chúng ta hãy nghiên c u k làm b ng cách nào m i c th ng quan, làm giàu?

M t v quan nói:

- Tôi cho r ng ch c n chúng ta n l c làm vi c thì có hi v ng.

V quan khác nói:

- Chúng ta ph i lu n cúi n nh n t thì m i có kh n ng ti n thân.

H n nói:

- Ch c n làm cho nhà vua hài lòng thì có th c th ng quan mau làm giàu.

Hai quan kia h i:

- Chúng ta làm cách nào cho vua hài lòng? Không ph i ch m ch làm t t công vi c c a mình hay sao?

H n b o:

- Không! Ch c n chúng ta b t ch c gi ng nhà vua thì nh t nh ngài s hài lòng.

Ngày hôm sau nhà vua n, quan nuôi chó quan sát t m t ng ng tác c a vua; nhà vua ch p m t liên t c, h n c ng ch p m t liên t c; vua ho, h n c ng b t ch c ho. Th y v y nhà vua h i:

- Khanh b au m t h , l i còn b c m cúm hay sao mà ho d v y?

H n th a:

- Tâu b h ! Th n không b au m t, c ng không b c m, ch vì th n mu n làm cho b h vui lòng, nên b t ch c theo ngài.

Nhà vua nghe h n nói, ch ng nh ng không vui lòng mà còn r t t c gi n nói:

- Nhà ng i qu th t là to gan! Ta làm vua, ng i c ng b t ch c làm vua ph i không? Quân lính âu! B t quan gi chó này ánh n m m i g y; sau ó, u i h n ra kh i cung cho tr m.

Th là, h n không c th ng quan mà còn b ánh m t tr n b m gi p, cu c m u sinh c ng th t b i. H n tr l i làm ng i lang thang rày ây mai ó, thông minh l i b thông minh h i. Kì th t, h n không ph i là ng i thông

minh mà b danh l i ham mu n che l p tâm trí, nh ng vi c làm này u là nô l cho đ c v ng, là hành vi c a k ngu si.

---o0o---

Bài h c o lý

Khi a bé còn nh , b t c vi c gì nó c ng làm theo ng i l n. Hàng hóa dùng th gian r t nhi u u do con ng i b t ch c mà làm ra; ho c có khi nhái theo hàng th t làm hàng gi dán nhãn hi u lên. Các n c còn l c h u ph i h c theo các n c tiên ti n phát tri n khoa h c k thu t. Nu nh m i vi c, con ng i không có sáng ki n ch t o mà ch làm theo thì mãi mãi v n là l c h u.

Nh ng vi c ng phú o tràng c a Ph t giáo b m i ng i b t ch c làm theo c ng r t nhi u. Thí d nh ng vi c tán t ng, t ch c pháp h i, làm Ph t s , l trai àn ch n t v.v... Có nh ng ng i b t ch c các v hòa th ng Nh t B n, c i v , n m n, th t cá. L i làm tr trì, n a t ng, n a t c. n i ông úc thì không h c c, n i h o lánh thì m i ng i t i p ón t t c. B t ch c nh v y có t ng tr ng gi i h nh không? Hay t mình cam ch u s sa a? Chúng tôi ngh o lý này gi ng nh quan nuôi chó b t ch c nhà vua.

B t ch c c u ti n b , hay là th t b i, ng c b t ch c c a m i ng i không gi ng nhau; ho c gi tâm l ng thi n, b t thi n c ng có liên quan. Ph t giáo t n truy n sang Trung Qu c và kh p th gi i, nh t nh có i m c bi t c a Ph t giáo. Tr i qua th i gian kh o nghi m, có r t nhi u ng i n l c ho ng đ ng Ph t pháp, ngày nay m i c n i t i ng kh p th gi i. Ng ai o mu n b t ch c Ph t giáo c ng ch h c bên ngoài, ch a h c n n i dung c a Ph t pháp, ch có hai bên c l i mà thôi.

Ngo i o không bi t i m áng quý c a Ph t giáo là s tu hành, trì gi i, ph m h nh. H ch h c nghi th c tán t ng c a Ph t giáo, tr thành giáo môn ch ng ra cái gì. Nu là tín khác mà ng ng m Ph t pháp, l i không th s a i hoàn toàn, ch s a thành n a th n n a Ph t; ây là vi c không th phê phán g t gao.

---o0o---

Chuyện 27 - Gã gốc trị vết thương

L i d n: T t c kh n n c a con ng i, a s là do hành vi sai l m mà a n nghi p báo. Chúng tôi nói cách khác, t t c h nh phúc, an vui c ng là hành vi có trí hu mà c; cho nên, trí hu là ngu n g c c a t t c s an vui và h nh phúc. Chúng ta mu n thành Ph t gi i thoát sinh t thì không th không có trí hu . Nh th , t t c s tranh o t, t o nghi p th gian c ng t làm b y, ngu si gây nên. Nh có trí hu chúng ta cân nh c hành vi làm vi c là hành vi chính áng. Vì ngu si vô tri chúng ta làm vi c sai trái là hành vi t o nghi p t i ác.

Ngày x a có m t ng i r t giàu sang, s ng trong vinh hoa phú quý, th ng n trong cung vua. H n hi v ng c h u h nhà vua, không c n t n nhi u tâm trí và s c l c mà v n h ng th cu c s ng giàu có; ng th i, m i b a n u có s n hào h i v ; m i phòng trong cung vua u l ng l y sang tr ng, th t sung s ng bi t bao. Ch ng bao lâu, m c c a h n thành s th t. H n c làm ch c v h u h vua. Nh ng sau khi nh n nhi m v , h n th y không d dàng nh h n ã n gh , ph i luôn s p x p long bào, v ng mi n c a nhà vua g n gàng, dù công vi c nh nhàn nh ng ph i ý c n th n, ng n n p và ph i chú ý úng v trí, nên vi c làm này ch c n s su t m t chút nhà vua b c mình thì b u i.

Có m t l n, h n s ý em v ng mi n c a nhà vua treo d i cái giá y ph c, em y ph c móc trên v ng mi n. Nhà vua nhìn th y r t t c gi n, l p t c h l nh cho quân lính ánh b n m i roi, mông c a h n ng l n ngang d c ch y máu, au n không ch u n i. Nhà vua l i ra l nh cho th y thu c ch a tr v t th ng cho h n. Th y thu c l y phân ng a bôi lên v t th ng, ch trong th i gian ng n v t th ng lành l n.

Lúc ó, có m t gã ng c nhìn th y tên h u vua b quân lính ánh ch y máu mà ch dùng phân ng a bôi lên v t th ng lành nhanh chóng, gã r t thích thú. Tr v nhà, gã b o th ng con l y roi ánh vào mông gã th t au. Ban u a con không ch u. Gã nói:

- Ngày con! Ph i nghe l i cha d y, cha mu n th nghi m linh d c ch a tr v t th ng r t hay. Con hãy giúp cha th thu c hi u nghi m này, con không làm vi c b t hi u ng s .

Th ng bé nghe cha nói nh th , ành ph i vâng theo nên l y roi ánh m nh vào mông gã ch y máu, r i gã b t ch c th y thu c, b o con l y phân ng a bôi lên v t th ng. K t qu , gã không th ng ch u m t tr n òn oan u ng và au n vô cùng.

---o0o---

Bài h c o lý

c Ph t d y: “Bi n kh vô biên quay u là b”. Hay: “ t
buông dao, l p t c thành Ph t”. Ngh a là ng i bi t sám h i t i l i thì tr
thành con ng i t t. Có ng i h c ch làm b y nhiều mà thôi. Ng i không
có tâm sám h i thì không có ý h i tâm h ng thi n, h nghe nói t ng kinh,
l y sám h i có th tiêu tr tai n n, c ng làm theo t ng kinh, l y sám; nh ng
tâm h ch y theo v ng t ng l ng x ng thì làm sao tiêu tr c t i nghi p?
Có k nói: “Th n có th chu c t i thay ng i”. Cho nên, m i ng i ua
nhau c u kh n, l l y th n. Sau ó, theo th n làm vì c x u. Nh th , th n có
chu c t i c không? B t c vì c gì có l i thì có h i; ph ng pháp c ng có
chính là có tà; có th t có gi . Chúng ta th t tâm tín ng ng tu hành; ho c
h c theo chính pháp thì có l i ích, l i có m c ích và ý ngh a. N u dùng
ph ng pháp thiên v , ho c tâm ý gi d i, ch ng nh ng l a d i ng i khác
mà còn d i c chính mình; l i d i g t c Ph t, th n thì t ng lai s b qu
báo gì?

ây là m t câu chuy n thí d , nhà vua d cho tâm chúng sinh, gã ng c d
cho thân c a chúng ta. C c nói: “Thân b tâm sai khi n”. c Ph t d y:
N u ng i mu n bi t rõ

Ba i t t c Ph t

Nên quán tánh pháp gi i

H t th y do tâm t o.

T t c chúng sinh l n ng p trong luân h i sinh t , cho n c c kh c m t
i u do tâm t o nghi p, tâm i u khi n thân này. Nh ng có lúc thân c ng
b nh h ng tâm lý. Chúng tôi nói thí d , thân ói khát, nóng l nh sinh ra
t t b nh làm nh h ng n tinh th n, tr ng i vì c tu hành; l i còn nh
h ng n vì c t i n b hay lui s t trên ng o, ho c iên o sa a. Gã
ng c s ý sai v trí v ng mi n, long bào c a nhà vua là gi ng nh hành
vì iên o, l y ác làm thi n, l y tà làm chính, l y gi làm th t, u là iên
o, nh t nh ph i ch u au kh luân h i.

Chúng ta mu n thoát kh i kh ão sinh t luân h i thì ph i tinh ti n tu hành
tránh xa t t c s ham mu n, lìa h t th y iên o; i u này gi ng b ánh
ch y máu l y thu c bôi lên ch v t th ng c mau lành. Nh ng th gian
này có r t nhi u ng i h , h h c Ph t pháp l i dùng tham d c tu
quán b t t nh, càng thêm t o nghi p, thêm luân h i sinh t , cho n ch u kh
vô l ng vô biên. i u này khác nào th ng ng c t ch u ánh thân mình,
th nghi m thu c phân ng a?

---o0o---

Chuyện 28 - Tai hại làm vợ đẹp

L i d n: Th gian này, không có ng i nào xinh p m i phân v n m i, dù ng i xinh p hoàn m v n có ch khi m khuy t; n u nh h p toàn di n thì tr thành tiên n trên tr i. V cá tính c ng không có ng i nào hoàn h o, ng i t t m t này thì x u m t khác; n u h hoàn h o thì tr thành thánh nhân. c tính cao quý c a thánh nhân thì không th ghép vào thân phàm phu c. Hình dáng con ng i làm sao p hoàn h o c? Cá tính con ng i ã có khi m khuy t thì làm sao có th sinh ra thân hình xinh p hoàn m ?

Trong Ph t pháp nói nghi p có nh nghi p và b t nh nghi p. nh nghi p là nói v t th ã hình thành khó mà thay i c; gi ng nh nói vàng và s t u là kim lo i gi ng nhau, nh ng b n ch t t và r c a nó sai khác r t nhi u. V t th ã thành th gian, gi ng nh con ng i có p, x u; v t th có t, r ; cá tính có thi n, ác u khó mà thay i c. N u chúng ta mu n thay i thì ph i t n công s c r t nhi u và th i gian r t lâu, th m chí nhi u i nhi u ki p; còn chúng ta mu n thay i nhanh chóng th ng thì p s a thành x u; ho c k t qu t ng ph n.

Thu x a có m t chàng trai trí th c c i c cô v r t xinh p; ch ng nh ng cô ta xinh p mà còn là ti u th con nhà giàu có, có th nói h là m t ôi trai tài gái s c. M i khi chàng trai này có công vi c tham gia ho t ng ngoài xã h i u a cô v i theo tham gia, có r t nhi u ng i ng ng m cô ta. Nh ng có m t ng i b n nói v anh ta tuy xinh p, áng tí c là m i h i b t t. Chàng trai này nghe b n nói nh th nên r t bu n kh . M i l n nhà u chú ý n m i c a v , càng nhìn càng bu n. Anh ta ngh : “Vì sao nàng b khi m khuy t m t chút th này?”.

Cu i cùng, anh ta quy t tâm x o m i c a v mình i cho ng i khác. Anh ta i tìm kh p m i n i, m i tìm c m t cô gái có chi c m i d c d a r t xinh p. Nhân lúc cô gái không ý, anh ta ch y n x o m i cô gái, v i vàng ch y th ng v nhà x o m i v mình i cho cô gái kia. Cho dù anh ta t m i lên m t v b ng m i cách v n không t c. K t qu hai ng i b x o m i, tr thành hai ng i x u xí, h i ng i h i mình. ây là k t qu c a k ng c là vi c ngu xu n.

---o0o---

Bài h c o lý

Thiên tính con ng i th ng chu ng s c p, c bi t là phái n , m t th ng bôi son ánh ph n, thân m c y ph c v i m m m i, may ph i thích h p ki u dáng, cho n eo nh ng trang s c vàng b c, râu chu i; quý

bà, các cô tìm tr m ph ng nghìn k làm cho mình t ng thêm v p. ây là c tính b nh ch p ngã c a chúng sinh.

Ch p ngã chính là ngu n g c t o nghi p sinh t luân h i c a t t c chúng sinh. Cho nên chúng ta mu n lìa d c, gi i thoát sinh t thì ph i tu quán b t t nh có n m pháp quán là: m t, ch sinh ra b t t nh; hai, ch ng t b t t nh; ba, thân t i b t t nh; b n, chín l th ng bài ti t ch t b t t nh; n m, xét n cùng u b t t nh. Chúng ta tu n m pháp quán b t t nh này có th lìa d c, gi i thoát sinh t .

Ng i th gian, ai c ng mu n mình p, thân hình quy n r m i ng i. Chúng ta ph i bi t v p hình dáng bên ngoài ch là t m th i, theo nh lu t th i gian da s nh n, tóc s b c, s c p nhanh chóng héo tàn, m i ng i nhìn th y ngán ng m. Ch có v p trong tâm ngày càng lan t a h ng th m c h nh, mãi mãi c m i ng i kính tr ng, cho n nhi u i nhi u ki p v n còn l i ti ng th m; n khi thành Ph t c ba m i hai t ng t t. Ng i nào c c u cánh, ng i nào b sa o , chúng ta ph i l a ch n.

Có nh ng ng i không hi u Ph t pháp, h ng ng m tu h c Ph t pháp c làm i c n i ti ng, nh ng khi th y ng i khác c m i ng i cung kính cúng d ng thì trong lòng c ng khâm ph c và c ng ganh t . Vì th , h m o x ng danh ti ng i c này; ho c nói b y Ph t kia, B -tát n giáng sinh. T nói b y mình là ng i tu ch ng th n thông, d i g t Ph t t c cúng d ng. K t qu , chính h phá ho i thanh danh c a Ph t giáo và c ng ánh m t nhân cách c a mình. i u này khác gì k ngu si x o m i ng i khác và x o m i v mình?

---o0o---

Chuyện 29 - Gã nghèo đốt y phục

L i d n: Ng i làm ngh kinh doanh mu n c có lãi, h b v n u t mu n ki m c ti n l i cho nhi u. Ng i nông dân cày c y c c kh mong c thu ho ch trúng mùa. Nh ng có ng i b v n u t b phá s n, khác nào ráng chi u le lói h huy n. Chúng ta nhìn th y h giàu sang, quý phái; nh ng trong thoáng ch c tr thành k tr ng tay. ây không ph i cu c i là m t gì c m ng hay sao?

Ngày x a có m t gã nghèo x xác, h n làm vi c r t c n cù ch m ch , giúp m i ng i làm vi c n ng nh c; nh ng h tr ti n công cho h n r t ít, ch cho h n s ng t m qua ngày. M t hôm, h n mu n s m thêm cho mình m t b qu n áo, h n c ng ph i chi tiêu r t dè s n, ra s c làm vi c dành d m m t th i gian dài; h n m i t m mua cho mình m t b qu n áo v i x u.

B ng m t ngày, có ng i bà con xa n nói v i h n:

- Vì sao anh m c y ph c v i x u th này?

H n áp:

- Y ph c v i x u có gì là không t t, ch do tâm phân bi t v i x u, v i p mà thôi.

- Anh không mu n m c y ph c c ti n và cu c s ng sung s ng sao?

- T t nhiên là mu n r i, nh ng làm b ng cách nào? S ph n tôi nh v y, anh có bi n pháp gì?

- Không! Anh là h u du c a hàng quý t c, ch c n anh ch u c u th n thì th n s ban cho anh cu c s ng sung s ng.

- C u b ng cách nào?

- Anh em b y ph c v i x u này t i, chí thành c u th n thì s ban cho anh m t b y ph c t ti n xinh p; l i ban cho anh cu c s ng h nh phúc. Th n s ban cho anh to i nguy n.

Gã nhà nghèo tuy cu c s ng túng thi u, nh ng không n n i khó kh n l m, h n b ng lòng cu c s ng hi n t i; nh ng khi, h n nghe ng i bà con xa d d , li n hi v ng ni m tin m ng p giàu sang. Vì th , h n nh ng i bà con ch trì nghi th c c u th n, em t b y ph c v i x u và chí thành c u nguy n. Cho dù h n c u l y sói u, y ph c v i p v n không xu t hi n. Sau ó, h n h i h n nói: “T i sao ta l i ngu si nh th này? em t y ph c c a mình c u th n ban cho h nh phúc và y ph c p, nh ng l i mù m t không bi t th n âu?”.

---o0o---

Bài h c o lý

ây là câu chuy n thí d , ng i nghèo kh là ch cho hàng phàm phu chúng ta; y ph c v i x u gi ng nh cu c s ng c c kh . M c dù y ph c v i thô x u nh ng gã nhà nghèo ph i kh công làm vi c r t lâu m i s m c nó. Hi n t i con ng i tuy kh c c, nh ng i quá kh c ng có tu các c n lành m i có th c thân ng i. N u nh chúng ta không n ng vào thân này, c g ng tu pháp xu t th , thoát kh i sinh t mà t o các ác nghi p làm cho nhi u i sau ch u au kh vô cùng, cho n sinh t luân h i không d t thì ch ng ph i là k ngu si hay sao?

c Ph t d y: “Tr ng nhân không chân th t thì g t qu èo cong”. T t c m i vi c có nhân thì có qu , nhân chánh thì k t qu chánh; nhân tà thì qu tà. Cho nên, khi chúng ta làm vi c gì, hay nói i u gì ph i chú ý nhân chánh m i là o lý làm ng i. Thí d hàng ngày chúng ta làm vi c có chánh áng không, l i nói có d i g t, thêu d t, l a o v.v... Do ó, chúng ta bi t c

qu báo t ng lai nh th nào? Cho nên, m i vi c th gian có h a có phức, có kh có vui u do nhân quá kh mà chiêu c m qu báo hi n t i. Nói theo tín ng ng, chúng ta tin theo v th n nào thì c m ng v i v th n ó, t ng lai cùng lo i v i v th n ó; gi ng nh chúng ta tin theo nh ng v th n nh th n á, th n cây v.v... thì t ng lai ph n ông c ng cùng lo i v i v th n này; ho c làm thu c h c a th n, tuy t i không th v t h n th n này.

Chúng ta t hàng mã, ti n b c cho qu th n, nh ng th này con ng i không dùng c; v y qu th n có dùng c không? N u dùng c thì qu th n này c ng là loài th p h n ng i; b ng không thì g t mình, g t qu th n, t ng lai c ng b ng i g t l i. Lúc ó, làm k cam nu t hoành liên. Vì v y, b t c vi c gì chúng ta c ng ph i d a theo lý trí phán oán úng sai, không th ai nói sao nghe v y. Ng i ta b o sao chúng ta làm theo nh v y, ch ng nh ng là mê tín mà còn cu ng d i ng ng ng n ng n.

---o0o---

Chuyện 30 - Tham thì thâm

L i d n: Con ng i sinh ra i, b t lu n là ng i giàu sang hay nghèo hèn. T b c lãnh t nguyên th qu c gia, giàu có n i ti ng, cho n k binh lính, ng i buôn thúng bán b ng, ng i không có t c m dùi u có khuy t i m và không th nào t t c m i vi c u nh ý mu n. T t c chúng sinh u có lòng tham, v a sinh ra ã có y . Lòng tham này, tham không bi t chán, càng nhi u càng t t; úng là lòng tham không áy.

C c có nói m t bài th :

L ng V ng t ng ng con tr i,
Quy n cao danh hi n còn òi thành tiên.
Th ch Sùng kho n y ti n,
Bi n xanh mu n bi n ao i n thêm t i.
Tây Thi di m l r ng ng i,
Soi g ng hi m n i trên i kém xinh.
Bành T tu i th tám tr m,
Mu n còn s ng mãi nghìn n m ch a v a.

Cho nên, con ng i khó mà b ng lòng v i nh ng gì mình có. Lòng tham c ng có tham thì n, tham ác, tham chính, tham tà; ho c là tham chính áng, ch c n không tr ng i o c và cu c s ng c a chúng ta. Nh ng con ng i v a th y nh ng th mình thích thì trong tâm thôi thúc ph i tìm cho b ng c. N u tìm không c thì h dùng m i th o n, b t

k ph m pháp lu t ph i có cho c. Do ó, t t c ác nghi p c ng t ây mà gây nên.

Chúng tôi nói cách khác, ti t ki m là m t c h nh t t c a con ng i. N u ng i keo ki t không ch u giúp ng i khác, và b n thân mình c ng không dám n m c thì tr thành k nô l gi ti n c a. M c dù ti n c a làm cho con ng i sung s ng h nh phúc, nh ng c ng khi n cho con ng i sa a và au kh . Có ng i giàu n t vách mà còn dòm ngó c a c i ng i khác. Có ng i ngh có ti n ra ti n nên dùng cách cho vay n ng lãi. Có ng i l a o, tr m c p c a ng i khác. Có ng i mu n chi m l y c a ng i khác làm c a mình. Tóm l i, vì mu n có ti n c a mà con ng i ph i ch u nhi u au kh .

Vì mu n có c ti n c a nên có ng i s ng chi tiêu ti t ki m mà c. Có ng i nh n n nh n m c, dành d m t ng ng t ng c c. Có ng i dùng th o n tinh vi l a o mà có c. Có ng i t o các ác nghi p mà có c. Th gian này không có chuy n không lao ng c c nh c mà có c a c i. Do ó, khi làm vi c gì chúng ta ph i ngh n h u qu c a nó.

Ngày x a có m t ng i vùng nông thôn, tính tình ch t phác, th t thà, th ng ngày h n sinh s ng b ng ngh ch n dê. Nh h n bi t cách nuôi, ch m sóc dê nên th i gian không lâu b y dê sinh con cái r t ông; h n l i g p th i, n nên làm ra tr thành m t ng i giàu nh t a ph ng. M c dù, h n có r t nhi u ti n, nh ng lòng đ r t h p hời, keo ki t, b n thân không dám n m c, c ng không giúp cho ng i nghèo kh ; cho nên, m i ng i g i h n là trùm sò keo ki t.

M t hôm, có m t tên l a o, gã chuyên i l a g t r t nhi u ng i nên tìm cách ti p c n tên ch n dê, gi v thân thi n nói:

- Ngày anh! Chúng mình là bà con xa, nên chúng ta có tình c m r t sâu m. Hi n nay, anh là ng i giàu có n i ti ng, nh ng còn thi u m t i u quan tr ng.

Tên ch n dê h i:

- Tôi thi u i u gì?

- Anh thi u m t ng i v tr xinh p, có c h nh.

Nghe tên l a o nói nh th , h n ch t th y úng th t. Th ng ngày h n ch lo g y d ng s nghi p, nay cu c s ng ã sung túc, không th không có m t ng i v quán xuy n vi c trong nhà, và t ng lai còn ph i có con cái n i dãi tông ng.

H n b o tên l a o:

- Ngày anh! Không bi t anh có cách gì giúp tôi c i c cô v tr , hi n th c, thông minh không?

Tên l a o h nh nói:

- T t nhiên là c r i. Hôm nay, tôi n ây vì vi c này.

- Anh có chắc là tìm được cô gái như tôi đã nói không?
- Tôi tìm được rồi, xóm dưới có một thị trấn rất xinh đẹp, hiện thực, oan trang lại có cảnh đẹp, làm anh rất thích hợp.

- Có thật không?

- Chắc chắn là thật rồi.

Gã chần chừ nghe gã nói rất hài lòng, vui mừng khôn xiết:

- Vậy hoàn toàn vì cái gì này, chi phí khoảng bao nhiêu?

Tên lão nói:

- Tất nhiên tiền càng nhiều thì khả năng thành công càng cao, anh càng nhiều tiền.

Xưa nay, tên chần chừ là trùm sò keo kiệt, nhưng lần này hắn hào phóng tung tay quá trớn, đưa cho tên lão một số tiền rất lớn. Hắn hi vọng vì cái này tất cả nhanh chóng. Trải qua vài ngày, gã lão nói:

- Cô gái này đã ưng ý kết hôn với anh rồi, nhưng anh phải chi thêm một số tiền làm lễ cưới.

Hắn lại đưa tiền cho gã làm lễ cưới. Thế rồi, hắn cười cười vui sướng bay bổng, quên mất mọi sự; lúc nào cũng nghĩ đến cô vợ trẻ, xinh đẹp hiện thực.

Vài ngày sau, tên lão lại nói lễ cưới đã xong, chuẩn bị lễ cưới.

Trôi qua vài ngày, gã lại đòi tiền mua trang trí nhà. Hắn lại đưa tiền cho gã.

Sau vài ngày nữa, hắn lại đòi tiền mua đồ đạc. Hắn lại đưa tiền cho gã.

Tên lão gọi một số người khác, liền chuẩn bị. Gã chần chừ mãi trông ngóng chờ đợi, nhưng tháng trôi qua, tài sản của hắn gần như cạn sạch mà chàng rể cô dâu; hắn mới hiểu rõ là làm việc.

---o0o---

Bài học lý

Vì tất cả thì keo kiệt, lợi ích thì cá nhân gom góp không nên chia sẻ cho gã lão. Đây có phải là kết quả không? Tham gia là bản chất của loài người, qua lợi ích bản thân thì mong cho họ tốt qua cấp. Khách có tiền thì mong có nhiều người làm việc. Công nhân tham lam trộm cắp vặt li ti, làm việc qua loa. Kẻ lợi dụng người khác thì mong người khác giúp đỡ ta v.v...

Người sẵn lòng giúp người khác nhưng không mong cầu họ đáp lại thì rất ít; phần đông muốn người khác giúp đỡ mà không trả tiền. Do đó, mà họ tranh chấp lợi ích, lừa dối, gạt gẫm người khác. Người nhân ái

hu c a ng i thì sau ó ph i tr l i r t nhi u. Cho nên vô tình con ng i r i vào vòng xoáy n m d c, tính toán làm c l i m t chút, d n d n c ng h th p nhân cách, tr thành k ti u nhân th gian.

Con ng i n th gian này là tr nghi p. c Ph t d y: “Nghi p không n ng không sinh Ta-bà”. Vì th , làm ng i ph i làm vì c tr m i tiêu nghi p c ng có th là tr nghi p, nhân cách, o c c ng s t t nâng cao. K hám c a r d n d n sa ngã, t t hay x u trong m t ni m; t ng lai kh hay vui l i khác nhau m t tr i m t v c.

---o0o---

Chuyện 31 - Con lừa đập đồ sứ

L i d n: Chúng ta xây c t m t c n nhà l u cao l n, ch ng nh ng t n r t nhi u ti n c a mà còn t n r t nhi u công s c c c kh m i hoàn thành c. Nh ng ch c n m t c n ng t thì trong thoáng ch c b s p tan nát, l nào không u ng phí công s c nhi u n m c c nh c và c a c i? Nh ng ng i nào có kh n ng ng n ch n c thiên tai? Hay khi xây d ng nghiên c u t m , ki n c an toàn thì kh i lo?

Nh có m t ng i r t giàu sang, ông ta c ng v t v làm l ng su t m y m i n m, chỉ tiêu ti t ki m, tích góp t ng ng m i tr nên giàu có. Nh ng khi ông b ch t b t c kì t , t t c tài s n, danh l i khác nào nh m ng hu y n, b t n c. V y ng i nào có kh n ng ng n ch n khi t th n n? Ch có tu hành tích c m i là tài s n nhi u i nhi u ki p xài không h t.

Su t m t i ng i, lúc còn nh lo i h c trau d i ki n th c, r i h c ngh , l i ph i c c kh làm vì c n m tr i mùi th t b i, tích góp c a c i m i có n n t ng s nghi p v ng vàng. M t ngày nào ó, làm n th t b i phá s n, u ng phí c c kh c m t i thì ng i này au kh bi t bao! H trách s ph n kém may m n; hay trách ông tr i không giúp ? B n mu n trách vì sao không trách ác nghi p c a mình i tr c hay i này quá n ng? Ho c trách t mình không có trí hu , m i d n n s vì c sai l m.

Ngày x a có m t bà-la-môn mu n t ch c m t b a ti c ãi b n bè thân thu c và nh ng ng i hàng xóm. Nh ng tr c khi ãi ti c ph i chu n b r t nhi u khâu. Ông ta chu n b m t s ti n l n, tìm mua nh ng món n v t l , tìm m i u b p gi i, c bàn gh , chén tách và che r p v.v... t t c m i vì c ph i chu n b y . Ông g i t t c ng i h u n phân chia công vì c. Trong ó, ông chia m t ng i h u ph trách công vì c chu n b chén a, li tách. H n li n i h i th m lò làm s . Khi h n n nhà ng i th g m thì th y ch nhà ang bu n r u khóc lóc. Tên h u v i b c n h i:

- Vì sao ông buồn khóc vậy?

Ngài thở gục đáp:

- Tôi đã tận thối gian su t n m, sáu n m rông rãi m i làm c ùng nhi u nh th . Hôm nay, em ch t trên l ng con l a ch ra ch bán, không ng b nghiêng r t xu ng con l a p b s ch tan tành. Làm sao tôi không đau buồn?

Trái lại, tên hú cho r ng con l a này r t tài gi i. Ngài thở gục ph i t n th i gian su t n m, sáu n m làm c s s này, nó ch p phá nát trong ch c lát. Nay ta mua đ t con l a này v làm vi c r t nhanh, ch ng ph i gi m b t công s c c a nhi u ng i? Vì th , h n li n mua con l a đ t v nói v i bà-la-môn:

- Th a ông ch ! Con l a này r t tài gi i nên con mua v , nó có kh n ng làm vi c r t nhanh, t n công s c c a nhi u ng i; b i vì, ch trong ch c lát nó p h t s mà ngài thở gục ph i t n công s c su t n m, sáu n m.

Bà-la-môn nghe h n nói, li n n i gi n ùng ùng quát:

- Th ng ng c này! Thiên h làm nên c nghi p ph i t n công s c c c kh r t nhi u và t n th i gian r t lâu m i c thành công, phá ho i và th t b i ch c n trong thoáng ch c; hu ng gì con l a này làm b h t ùng ch ng l y c m t cái chén nào. Ngài mua nó đ t v làm gì?

Ông bà-la-môn vì không có chén, a nên không t ch c ãi ti c c.

---o0o---

Bài học o lý

Câu chuyện này là nói lên r t nhi u ng i giàu có mu n làm công c, làm vi c thi n; nh ng l i s t n nhi u ti n; ho c do nhi u nhân duyên, i u ki n không thích h p, nh không bi t làm vi c ó có công c không? Làm th nào m i có công c? L i ngh ng i kia có th t s làm vi c thi n không? Khi g p c c h i làm vi c thi n thì không có ti n; lúc có ti n thì không có c h i v.v...Nh ng lý do ó u không th th c hi n c nguy n v ng c a mình.

Có ng i su t i phát tâm cúng đ ng ngo i o, nh ng vì ngo i o không chú tr ng tu hành nên cúng đ ng h c ng không có công c. L i có ng i b ngoài hi n v tu kh h nh, nh ng l i ham n l i bi ng; lúc có ti n am mê c b c hay nh u nh t, c p b v i gái p, n ch i trác táng v.v...B n b thí cho h thì khác nào giúp h t o nghi p. V y có công c không?

M i ng i th gian mu n t o đ ng s nghi p u ph i tr i qua th i gian dài, n l c làm vi c, n m mùi th t b i, tích l y kinh nghi m m i c thành

công. Cuộc sống hàng ngày của chúng ta là n, m c, , i l i, m t vì c vô cùng vất vả i v i m i n g i p h i không? Bởi vì, b n xây c ngôi nhà, tr c ph i mua m nh t, r i sau lo i làm nuôi s n g c nhà c m n áo m c là vì c c c kh nhi u n m; l i tính chuy n dành d m chi tiêu ti t ki m, tích góp t n g phòng thân. Nh n g không may, m t tr n bão to, m t ng n l a vô tình, m t tr n l p n, trong ch c lát b n li n tr ng tay, cho n t n c a vì con n ch i ua òi, tr m c p, t n c lo n l c chi n tranh u có th ba i b n tích góp h t s ch trong thoáng ch c. Ng i i t o l p s nghi p khó kh n nh v y, h y di t r t d dàng. Vì sao chúng ta không t o d ng tài s n mà nhi u i nhi u ki p dùng không h t? ó là tu hành tích l y công c.

---oOo---

Chuyện 32 - Gã bán vải trộm vàng

L i d n: B n ch t con ng i có tính thi n hay làm vì c thì n m t chút thì s m i n g i không bi t; còn có tính ác, làm vì c ác thì s m i n g i bi t c. Cho nên, h luôn che gi u, bình th n g chúng ta không th y c, ch khi có c h i thì tính x u, vì c làm x u m i l ra; tính thi n c ng nh v y. Con ng i v n có hai m t, tính thi n và tính ác, ch khác nhau tính thi n nhi u hay tính ác nhi u mà thôi. N u nh con ng i hoàn toàn ch có tính thi n không có tính ác là b c thánh r i; còn n u hoàn toàn là tính ác không có tính thi n thì ó là a n g c, n g qu , súc sinh. Làm ng i là có n a thì n n a ác. Vì th , chúng ta h c Thánh hi n, h c Ph t, thân c n thì n tri th c là m t vì c r t quan tr ng.

Ngày x a có hai ng i b n thân nhau th n g i buôn bán ph n g xa. M t ng i bán v i. M t ng i bán vàng.

M t hôm, h n bán thôn quê. Trong thôn có m t ng i mu n mua vàng, nh n g không bi t vàng gi hay th t. T c ng có câu: “Vàng th t không s l a th”. Ng i mua vàng yêu c u em l a n u th vàng m i ch u mua. Do ó, h li n ôm c i ch t l i t lên em vàng b trong l a; n u mu n vàng ch y ra thì ph i i m t kho ng th i gian. Ng i mua vàng và ng i bán vàng u i r t lâu. Ng i bán vàng vào nhà v sinh i ti u. Ng i mua vàng vào trong nhà ng i u ng n c.

Lúc này, gã bán v i th a c h i lén g p vàng trong n g l a, r i v i v ã b vàng nhét vào trong v i. Ng i bán vàng i ra, h n gi v nh không có chuy n gì x y ra, mu n th a c chu n l . Nh n g vàng b c trong v i b c cháy lên, h n b b t ngay t i tr n. Ch n g nh n g h n không l y tr m c

vàng mà vì c ng b cháy s ch. Ng i i th ng vì ham l i mà b che m tâm trí, làm nh ng vì c th t ngu ng c.

---o0o---

Bài h c o lý

Ph t pháp d nh vàng. Ngo i o không bi t ph ng pháp tu hành c a Ph t pháp, c ng không n ng theo pháp mà tu hành, gi gi i. H ch l y danh t c a Ph t pháp r i em s a l i; ho c lén h c theo nghi th c r i cho là o c a mình. H em ra tán t ng o tràng; ch ng nh ng không phù h p úng cách th c mà còn ch ng ra gi ng gì, ch gi làm hình th c mà thôi. H không bi t c quý giá c a Ph t pháp âu, c ng t ánh m t l p tr ng c a mình. Ch ng ph i nh ng i bán v i tr m vàng hay sao? Trong tâm m i ng i u n ch a t p khí x u ác tham, sân, si. Có ng i thì nh , có ng i b n ng, g p nhân duyên thì nó l ra. Có ng i bi t t tr ng thì t mình kh c ph c lòng ham mu n tránh ph m pháp. Khi Kh ng Phu T còn t i th , có ng i nh i:

- Th a Phu T ! Gi nh ngài g p c nh kh n cùng b c bách, b ng có hai l ng vàng tr c m t và khi ngài trong núi th m hang cùng, ch t có cô gái vô cùng xinh p n ôm ngài. Xin h i ngài có ng tâm không?

Phu T áp:

- ng, ng, ng!

Phu T nói liên t c m y ch ng. Phu T là b c thánh Trung Qu c, t t nhiên không n n i l y tr m, ho c làm vì c phi pháp; nh ng ngài không dám nói trong tâm mình không ng. Vì th , chúng ta kh i tâm ng ni m u là m m móng làm thi n hay ác.

Chúng ta có th th y tâm tham là thiên tính c a nhân lo i. Thiên tính này t âu? Có ph i t nhiên tr i sinh ra không? Tr i ban cho ng i này tính hi n lành, ban cho ng i kia hung ác; l i có ng i thì nh , có ng i thì n ng. Nh th là không công b ng r i.

c Ph t d y: “Liên quan n tính thi n hay tính ác c a con ng i là do tích t p t vô th n nay, có ng i tích ch a nh , có ng i tích ch a n ng”.

ã là con ng i thì có ý ngh tham, g p duyên x u li n làm ác, g p duyên t t thì tính ác c ng bi n thành thi n; ng c l i, g p duyên x u tính thi n c ng bi n thành ác. Vì sao? Vì nó có liên quan n duyên thi n, ác i tr c mà duyên thi n, ác nh h ng n i này. Nh ng có nh ng ng i i này m i b t u g p duyên thi n, ác. Cho nên, chúng ta h c Ph t, thân c n c thi n tri th c là duyên lành khó g p.

Chuyện 33 - Đốn cây để hái trái

L i d n: Con ng i là t i linh trong muôn v t, có hi u bi t, có tài n ng, có t m nhìn xa trông r ng, có l ng tâm, có o c. B t c làm vì c gì, h c ng suy ngh k , d tính cho t ng lai, m i có giá tr t i linh trong muôn v t.

Nh ng có nh ng ng i s ng th c d ng, b t c vì c gì c ng ch th y l i tr c m t mà không ngh n t ng lai, vì c này âu âu c ng th y. Nh k gì t ng i c p c a. K chuyên i tr m c p làm ngh sinh s ng. K th a t i n i c p b m i dâm làm thú vui. K có ch c quy n tham ô làm giàu. K dùng l i ngon ti ng ng t chuyên i l a o sinh s ng. Nh ng vì c này u có th nói là n cây hái trái.

X a kia có m t nhà vua. Trong v n hoa c a vua có tr ng m t cây n trái r t cao to, cành lá sum sê. M i n m, cây này k t trái sai n ng tr i, l i r t th m ng t. Ng i n trái cây này ch ng nh ng th m ng t mà còn c m nh kh e, tr p; cho nên, nhà vua r t quý. Nhân dân trong và ngoài n c nghe n trái cây quý báu nh v y, ai mà không mu n n nó? áng ti c là cây này s ng trong hoàng cung, c nhà vua yêu quý thì ai mà dám hái?

M t hôm, có s gi ng i n c ngoài n y t ki n nhà vua. Vua ra l nh ti p ón s th n trong v n cây này. T lâu, s gi ã nghe trong v n nhà vua có m t cây n trái r t quý nên r t mu n n th mùi v trái cây. Nh ng nhà vua ch a ban cho, làm sao s gi dám h i? Ngày hôm sau, s gi c vinh h nh y t ki n nhà vua. Vua h i:

- S th n không qu n ng i ng xa n ây có i u gì ch d y?

S gi th a:

- Tâu b h ! Th n không dám. L n này th n ph ng m nh i v ng n c th n em ph m v t n ây c ng n p, xin ngài vui lòng ti p nh n.

Nhà vua r t vui v sai bày y n ti c ã s th n. Sau khi dùng y n ti c xong, s th n th a:

- Tâu b h ! Th n có nghe trong v n c a ngài có tr ng cây n trái, qu r t th m ng t, ng i nào n trái này c m nh kh e, tr p. Nh ng cây r t cao l n không bi t b ng cách nào hái cho th n m t trái n th có c không?

Suy ngh m t lúc, vua li n ra l nh:

- Quân lính âu! Hãy n cây hái cho s th n vài trái.

S th n c vua ban cho trái cây h n h tr v n c. Nh ng trôi qua vài ngày, cây li n héo úa, trái r ng xu ng y m t t. Nhà vua vô cùng h i h n,

ph i chi ng n cây. T ó v sau, trong hoàng cung không còn trái cây quý báu th m ng t n.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c, con ng i là ng v t có hi u bi t, có t m nhìn xa trông r ng; nh ng vì hám l i tr c m t và h ng th v t ch t mà không ti c quý h nh phúc và ti n vào t ng lai nên v t b s ch. Nhà vua trong câu chuy n là v ng u c n c, chúng tôi ngh ông không n n i ng c mà không bi t rõ quy lu t ch t cây s không s ng l i c. Câu chuy n ch là thí d mà thôi, thí d có r t nhi u ý ngh a. Chúng tôi xin nêu ra vài i u:

Khi con cái còn nh , t t c m i vi c u nh vào cha m , con c n gì cha m li n áp ng. B t lu n là y ph c, th c n, ph ng ti n i l i, ti n h c, thu c men v.v...t t c m i vi c u là công s c, tâm huy t c a cha m . Th m chí, c i cha m chi tiêu ti t ki m, tích góp c a c i c ng là l i cho con cái. Ph n làm con ph i c m kích và hi u thu n muôn ph n v i cha m m i úng. Nh ng con cái c ng u b ng b nh làm cho cha m th t v ng, au bu n. Nh th , ch ng ph i làm t n h i nhân cách và ti n c a mình hay sao? Chúng ta sinh ra ây, l n lên n i này; n i ây là t n c c a chúng ta. “M i ng i vì ta, ta vì m i ng i”. Ph i nên ng tâm hi p l c. Nh ng có ng i mu n phá ho i s bình yên c a xã h i. Có k mu n làm hán gian. Có ng i tham nh ng t n h i tài chính qu c gia. N u b m t n c chúng ta có c s ng yên n không?

Giao ti p b n bè, chúng ta ph i đ iu d t, giúp l n nhau là có l i ích v i nhau cùng thành công v i nhau. “Th y l i quên ngh a” là chúng ta h i ng i c ng chính là h i mình. Xã h i, qu c gia u là m t th giúp l n nhau, là c l i ích v i nhau; làm h i l n nhau là có h i chung. c Ph t d y: “Nhân qu v i nhau”. Chúng ta mu n làm ng i trung hi u, ti t ngh a; hay mu n làm ng i b t trung, b t hi u, b t ngh a; mu n làm ng i l u l i ti ng th m muôn i; hay làm ng i l i ti ng x u v n n m là trong m t ni m c a chúng ta.

---o0o---

Chuyện 34 - Rút ngắn đoạn đường

L i d n: Có m t ông c nhìn th y ám tr con ang ch i vui ùa, li n b o:

- Này các cháu! Các cháu r t ngoan, r t thông minh; c l i nghe nói các cháu r t gi i, ta r t th ng quý các cháu.

B n nhóc nghe ông c khen nh th , h n h vui m ng, ch y l i g n ông.

Ông c dùng chiêu d cao h n:

- Các cháu i! Lá cây r ng y sâ d quá, các cháu giúp ông quét s ch c không?

B n nhóc vui v quét s ch xong r i tr v nhà.

ây là m t cách g t tr con. Nh ng vì sao ông c l i g t tr con? Vì m u c a m i ng i không gi ng nhau. Có ng i làm l i ích cho m i ng i. Có ng i vì ích k cho cá nhân mình. Có ng i c tình l a o vì có m c ích riêng. Có ng i d y ng i khác làm i u thi n v.v... Trong ó, có s khác bi t gi a thi n-ác, trung-gian, chánh-tà.

c Ph t c ng có m t câu chuy n thí d r t hay:

Ngày x a có m t thôn n cách hoàng cung c a nhà vua kho ng tám m i d m. Thôn này có m t con su i n c ch y trong veo r t ng t, nhà vua ra l nh cho dân chúng thôn này: “M i ngày gánh n c su i vào cung vua”. Ban u, dân chúng h p bàn cách gánh ti p s c, h làm m t cách mi n c ng. Nh ng lâu ngày, dân chúng c m th y con ng quá xa, h âm ra m t m i, ai n y u mu n i kh i thôn này, kh i ph i hàng ngày gánh n c cho nhà vua, công vi c n ng nh c, m t nhi u th i gian, nh ng ch ng có ng công nào.

Tr ng thôn bi t c tin t c này, li n suy ngh : “N u nh dân chúng b i thì ta tâu v i vua nh th nào?”. Do ó, tr ng thôn li n tri u t p m i ng i m cu c h p. Ông nói:

- Kính th a ng bào! Hôm nay chúng tôi m i các v n ây là th o lu n v n c i thi n gánh n c nh th nào cho c c nh c. M i ngày, các v gánh n c cho nhà vua r t v t v , ng i l i r t xa, nh ng chúng ta không th không có tinh th n trung thành v i vua và yêu n c. Cho nên chúng tôi ngh ành ph i rút ng n con ng, ó là cách t t nh t.

Tr ng thôn v a phát bi u xong, m i ng i u v tay tán thành, c h i tr ng u nh t trí ng thanh nói l n: “Hoan hô hay l m!”.

Tr ng thôn l i h i:

- Xin các v hãy yên l ng! M i ng i có bi t t thôn chúng ta n hoàng cung có bao nhiêu d m không?

M i ng i cùng tr l i:

- D , tám m i d m.

- Chúng tôi s tâu lên nhà vua t tám m i d m s a l i thành n m m i d m c không?

- R t t t! R t t t!

Dân chúng trong thôn u h n h ng ý. Vì th , thôn tr ng n th nh c u nhà vua con ng t tám m i d m s a l i thành n m m i d m. Nhà vua phê chu n rút ng n o n ng, dân chúng vui m ng khôn xi t nh iên cu ng. H cho r ng t nay v sau không còn i con ng xa nh tr c. M c dù có nh ng ng i thông minh nói v i h con ng không có rút ng n, v n gi ng nh tr c ây. Nh ng dân chúng v n không tin.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v o c! c Ph t d y hành o B -tát ph i tu tam ch tu l c , tr i qua tr m ki p tu hành m i c t ng h o. Có ng i v a nghe Ph t o tu lâu dài nh th , li n không dám tinh ti n v n lên. Do v y, c Ph t thuy t pháp khai m ph ng ti n nói có ba th a ho c n m th a, chính là nói theo c n c c a chúng sinh mà có nhi u pháp, c ng có th làm cho chúng sinh d n d n vào Ph t o i th a. N u b c th ng c n l i trí thì Ph t nói nh t th a Ph t pháp, n ng Ph t pháp thành Ph t, ho c t c thân thành Ph t.

Có r t nhi u chúng sinh u tham cu c s ng sung s ng hi n t i mà mãi mãi ánh m t t ng lai. N u b c trí nói: “Chúng sinh vô biên th nguy n”, gi ng nh àn kh y tai trâu, g i m tâm B - c a h không c. Cho nên ph i nói: “L y Ph t, ni m Ph t có linh nghi m và c m ng nh th , h m i ch u h c Ph t”. c bi t là ngày nay th i i khoa h c k thu t phát tri n, m i ng i u tham h ng th cu c s ng v t ch t. N u chúng ta nói Ph t pháp ph i tu kh h nh nh th , nh th ... thì m i thành t u Ph t o, h s tránh xa.

Hi n nay l i g p th i i m t pháp, ngo i o thuy t pháp nhi u nh s cát sông H ng, chúng nói: “Tu c o nhanh chóng”. Tr thành h ng chung c a m i ng i, dù sao h c ng b ng lòng n v i o. B n nói i, b n úng? Hay h úng? Ph ng ti n thuy t pháp ph i dùng ngôn t hi n i gi i thích Ph t pháp? Hay dùng khoa h c ch ng minh Ph t pháp? Hay dùng ngôn t hoa m gi ng nói Ph t pháp? N u nh dùng ph ng pháp l a d i gi ng nói Ph t pháp thì Ph t pháp tr thành tà pháp. Thuy t pháp không ph i là v t ùa gi n. Then ch t h ng d n m i ng i vào chính o; ho c vào tà o, chính là ây.

---o0o---

Chuyện 35 - Bóng người trong gương báu

L i d n: Kinh Kim Cang ghi:

T t c pháp h u vi.

Nh m ng huy n, b t n c.

Nh s ng nh i n ch p.

C n ph i quán nh v y.

Ây chính là nói: “T t c m i s v t th gian u luôn thay i, nh m ng nh huy n”. Bã b bi n thành n ng dâu, n ng dâu bi n thành bã b . Sóng trên sông Tr ng Giang làn sau y làn tr c. Ng i th h tr không lâu thành th h già. T t c s v t trôi qua trong thoát ch c, ch l u l i trong trí nh , làm cho chúng ta luân h i trong sáu ng, sinh t vô t n, kh báo vô cùng, không bi t khi nào m i thoát kh i bi n kh ?

X a kia có m t thanh niên con nhà giàu có. B i vì, cha m m t s m l i cho h n m t gia tài kh ng l . Gã thanh niên này ch a t ng n m mùi th t b i, tr i nghi m s i, c ng không bi t s c c kh ki m c ng ti n. H n mình giàu có nên n ch i tác tráng, s ng buông th cho qua ngày. Nh ng c a c i có gi i h n mà h n vung tay quá trán thì vô h n; ch qua vài n m, h n xài phá s ch gia tài kh ng l c a cha m l i.

Thoáng ch c, h n tr thành tên b n cùng không còn gì duy trì cu c s ng. Ban u, h n n b n bè quen thân, ho c bà con vay m n s ng cho qua ngày. Sau ó, h u t ch i không cho h n m n n a, h n n h i m n ng i l ; ho c làm k n xin bên ng. Vì các ch n bao vây òi ti n, h n không có cách gì tr n i nên ph i b làng ra i. Do ó, h n i th ng vào r ng sâu v ng v . n n i, h n th ng th t bàng hoàng, li u m ng i tìm rau, trái cây d i n cho ói. Cu c s ng c a h n tuy c c kh thân nh ng tinh th n an vui.

M t hôm trong r ng v ng, b ng nhiên h n phát hi n m t cái r ng an b ng mây, m r ng ra h n th y trong ó r t nhi u c a báu v t l . H n vui m ng khôn xi t ch t th t lên: “Tr i i! Ông ã ban c a c i cho con”. H n ngh s thanh toán h t n n n tr c ây h n ã vay m n, không còn b m i ng i xem th ng và h y nh c.

Lúc h n s p l y c a báu, ch t th y d i áy r ng có m t chi c g ng. H n nhìn vào g ng phát hi n có ng i trong ó, làm cho h n vô cùng s hãi. H n cho r ng hành vi h n mu n l y c a báu b ng i trong g ng phát hi n; vì h n cho là v t không có ch , hóa ra là v t có ch ây gi gìn. H n l p t c nói r i rít:

- Tôi xin l i! Tôi t ng là v t không có ch , té ra ông ây. Xin ông hãy tha th . Tôi ch a h l y v t báu nào, thành th t xin l i, xin l i!

H n nói xong, co giò ch y th c m ng không dám quay u l i, s ng i trong g ng u i theo.

---o0o---

Bài h c o lý

M t r ng ng y châu báu v n là v t không có ch , gã thanh niên phát hi n ph i thu c v h n. Nh ng vì bóng c a mình hi n trong g ng làm h n s hã i b ch y. ây không ph i là vì c áng ti c và áng th ng hay sao?

Nhân sinh nh trò ùa, nh gi c m ng. Cu c s ng con ng i luôn i ôi hai m t: m ng-gi n, kh -vui, giàu sang-nghèo hèn, thành công-th t b i, l i-h i, c-m t; nh m t màn di n tu ng trên sân kh u. Tình th ng c a cha m , anh em ru t th t, v ch ng c ng không th t, ch làm cho chúng ta t mê n mê, mà còn t o nghi p mãi cho n khi h i th s p tàn v n còn ngh n l i c a c i cho con cháu. T t th t c là nghìn thu v nh bi t. Cho nên nói: “Khi ch t ta ch ng em theo v t gì, ch mang theo nghi p bên mìn h”.

C c d y:

M i n m èn sách không ai h i

Phút ch c n i danh v n ng i hay.

Th nào là n i danh? Là c u tr ng nguyên, nhà vua phê chu n ng i trên xa giá đi u hành ba ngày, c xí r p tr i, v quê l bái ông bà, làm r ng r t tiên, m i ng i hân hoan chào ón. Nh ng n u trong thoáng ch c b gian th n hãm h i thì c gia t c u b t ch thu tài s n, gia ình tan nát, tr thành k lang thang i xin n kh p u ng xó ch . X a nay b c th ng tr m ch n quan tr ng là vì c khó tránh kh i. V n quan tr ng nh t là con ng i n phút cu i cùng v n vui ùa trên sân kh u, m m t không bi t quay v n i âu.

La Tr ng Nguyên nói: “Làm quan x án m y m i n m, nh ng chuy n úng sai có v n nghìn, m t nhà m no nghìn nhà oán, công danh n a i oán tr m i”. Ng i nào tránh kh i oan khiên? Cho dù i nay không có, nh ng khi xu ng âm ph , vua Diêm La truy c u thi n ác nhi u i thì có oan gia trái ch i tr c tìm n tính s . B n thi u h , h thi u b n u tính mãi không xong. Chúng ta ng vì h nh phúc nh t th i mà t o oan khiên nhi u i, th t không d gì g p c kho báu Ph t pháp, mà n m d c phi n nã o lôi cu n, không ch u tinh ti n tu hành; ây là i u th t áng ti c và áng th ng.

---o0o---

Chuyện 36 - Vì tham mà móc mắt tiên nhân

L i d n: Lòng tham là thiên tính c a con ng i, nh ng tham c ng có tham thì n, tham ác, tham chính, tham tà. Ph n ông m i ng i u vì t t l i mà tham. Con ng i vì tham c a c i, s c p, danh l i mong c càng nhi u càng t t nên d n n hành vi t o t i ác. Vì th , c Ph t d y tham, sân, si là ba c.

Ngày x a có m t tiên nhân ch n r ng sâu tu h c o kh h nh, cu i cùng ngài ch ng c ng thông. Ng thông là thiên nhãn thông, thiên nh thông, th n túc thông, tha tâm thông và túc m ng thông. Thiên nhãn thông là có th nhìn th u s v t r t xa, dù trên tr i hay d i nhân gian. Thiên nh thông là có th nghe t t c m i âm thanh. Th n túc thông là bay i t t i kh p thiên h n m châu b n bi n. Tha tâm thông là bi t c trong tâm ng i khác ang suy ngh i u gì. Túc m ng thông là bi t c s vi c mình và ng i khác quá kh i tr c.

V tiên nhân này, vì ch ng thiên nhãn thông th y c châu báu n m n d i lòng t nên chu c l y tai h a vào thân. B i vì, dân chúng nghe tiên nhân nhìn th u rõ châu báu d i lòng t nên m t n m i, m i n tr m truy n kh p c n c. Nhà vua nghe c tin này, li n h i các c n th n: - Này các khanh! Các ng i có nghe dân chúng n trong núi kia, có v tiên nhân tu ch ng ng thông th y c châu báu n m n d i lòng t không?

Các i th n th a:

- Tâu b h ! Chúng th n có nghe nói, nh ng ch a th y v tiên nhân này.

- Chúng ta hãy m i tiên nhân này v luôn trong n c c a chúng ta, ông ta ch chúng ta khai thác tài nguyên d i lòng t. Khanh nào m i c ông ta ch kho tàng châu báu?

Có m t i th n th a:

- Tâu b h ! Th n xin i vào trong núi th nh v tiên nhân này.

V i th n này i vào núi m i tiên nhân. Nh ng b t lu n i th n dùng m i cách khuyên m i, c ng bách, d d mà tiên nhân v n không ch u nói kho tàng châu báu. Cu i cùng i th n móc m t c a tiên nhân em v dâng lên nhà vua. Vua h i:

- T i sao khanh l i móc m t c a tiên nhân?

i th n th a:

- Tâu b h ! Cho dù th n dùng m i cách nh ng tiên nhân c ng không ch u h p tác, ông ta có th th y châu báu trong lòng t chính là ôi m t này; cho nên th n móc m t c a ông ta thì th y c châu báu trong lòng t. Chúng ta c n gì h p tác v i ông ta?

Bài học 0 lý

Nhà vua vì muốn khai thác kho tàng châu báu trong lòng đất mà cử tiên nhân chử d y. Tên tiên nhân vì không sai khi nói tiên nhân nên mọc m t c a ông. M t ng i là tham, m t ng i là ngu si, c u k t v i nhau h i tiên nhân. H i ng i l i không l i mình thành b t chính là do tâm tham thôi thúc ph i không?

Lòng tham nh là thiên tính c a nhân lo i. Th t ra là thói quen t vô th n nay, chúng ta g i thiên tính c ng c, thói quen c ng ch ng sai. Làm ng i không th không có lòng tham, có tham ng i ta m i c nh tranh l n nhau, thúc y xã h i, qu c gia t i n b nhanh chóng. N u nh con ng i không có lòng tham thì ai n y u sinh ra l i bi ng, ngay c chuy n n u ng c ng tr thành v n bàn cãi thì t i n b cái gì?

M i vì c th gian u có hai m t úng sai. Chúng ta theo ph ng pháp chính áng c nh tranh c u t i n b , t t nhiên là úng. Nh ng th ng th gian là tham không bi t , a n tranh giành, tính toán so o, t o nghi p. V y m i ng i có th ng n ch n c lòng tham ph m pháp không? Có ng i hi u sai nói: “Ph t pháp tiêu c c d y ng i không c tham”. Kì th t, tham h p tình h p lý và không trái v i Ph t pháp. B i vì: “Ph t pháp th gian không lừa th gian mà giác ng ”. Ph t pháp th gian làm l i ích cho th gian, giác ng ngay th gian, b ng không thì Ph t pháp ch ng có ai n. Có h ng ng i tham là tham không áy, u là tha m h i ng i l i mình, tham bóc l t ng i khác là tham t o nghi p làm ác. Vì th , Ph t pháp nói tham, sân, si là ba c. Chúng ta mu n tránh kh i tham ác này thì ph i có trí hu .

---o0o---

Chuyện 37 - Giết oan đàn trâu

L i d n: Dân gian ta có câu: “ n không c thì phá cho hôi.” ây chính là nói nh ng gì mình mu n không c thì c ng không mu n ng i khác có c; ó là c n tính th p hèn c a nhân lo i. Ng i làm vì c sai trái th ng hay che gi u. Khi s vì c b ng i khác phát giác không th che gi u thì th y x u h hóa khùng, làm nh ng vì c th t áng t i c; ây c ng là c n tính th p hèn c a con ng i. Là do l i c a ai? Nên trách ng i phát giác hay trách mình làm vì c sai trái? C hai. N u hai bên có lý trí m t chút thì s không x y ra s vì c áng t i c. T t nh t là m i ng i u ph i có lý trí, hay m i ng i u không nên làm vì c sai trái r i ph i che gi u.

Thu x a có m t ng i nông dân nuôi hai tr m n m m i con trâu. M i ngày, h n th c d y t sáng s m n t i m t ch m sóc àn trâu chu áo. Vì do ch m sóc àn trâu có lúc h n quên n b ng , lao tâm kh t vì chúng. Nh h n c n cù ch u kh nh v y, nên cu i cùng h n tr thành ng i ch n trâu giàu có nh t trong thôn. àn trâu s ng trong môi tr ng tho i mái, n u ng y nên m p m p, lông bóng m t.

M t hôm có m t con c p t trên núi xu ng, nó xông th ng vào chu ng t n công b y trâu n no ng k , thân trâu tuy m p to nh ng ít linh ho t l i ngu c c k; cu i cùng, c p v gi t ch t m t con. Trong ch c lát, nó n no r i l ng l tr v r ng. Khi gã nông dân phát hi n trâu b gi t thì không bi t c p i v h ng nào.

Gã nông dân ch ng nh ng không ngh cách b o v an toàn cho àn trâu mà còn cảm ràm v i chúng: “Ta ã kh công nuôi hai tr m n m con tr n v n, nh ng nay l i b c p n m t m t con thì gi ng nh bình ng c có v t n t, còn có giá tr gì âu mà nuôi gi ?”. H n r t au bu n t nói l m b m: “T i sao lúc u ta b ra m t s ti n v n r t l n nuôi àn trâu này? Vì sao ta ph i c c kh i khai hoang vùng tr ng rã tr ng c nuôi trâu nh th ? Mà nay àn trâu không còn c y , chúng nó s ng có ý ngh a gì?”. H n ng i cúi u tr m t suy ngh trong ch c lát, cu i cùng h n quy t nh táo b o. H n lừa h t àn trâu nhi u n m nuôi n ng c c kh n bên mé v c th m, hang sâu th m th m, h n ánh p y t ng con lao xu ng vách núi hang sâu; c àn trâu hai tr m b n m i chín con u ch t oan h t. H n l i khinh kh nh ra v .

---o0o---

Bài h c o lý

Ng i xu t gia th tr i hai tr m n m m i gi i, n u không chuyên tâm gi gìn, l ph m m t gi i không lo sám h i, l i ngh : “Ta ã không gi gi i tr n v n, chỉ b ng ph m nhi u gi i; ho c ph m t t c gi i thanh t nh”. Nh th , ch ng nh ng không ra th th ng m t ng i xu t gia mà ngay c c s t i gia c ng không b ng, thì khác nào nh gã nông dân nuôi d ng b y trâu c c kh r i y h t xu ng hang sâu?

Ki n th c c a con ng i có nông-c n không gi ng nhau. Thi n-ác, trung-gian c ng khác nhau r t xa, hành vi tà-chính c ng sai bi t r t l n, tâm con ng i là bi n thiên v n hóa. Cho nên, chúng ta mu n ánh giá t t x u v ng i nào ó th t không d dàng. C c d y: “Quen bi t kh p thiên h , hi u mình c m y ng i”.

Có nh ng ng i có h c v n, kì n th c r t r ng nh ng làm vi c l i làm nh ng vi c r t ngu xu n. Có ng i tuy h c v n, kì n th c kém nh ng làm vi c l i h p tình h p lý. ây g i là: “Ng i làm vi c gi i có kì n th c kém, ng i làm vi c d có kì n th c r ng”.

T i sao tâm con ng i bị n thiên v n hóa? T i sao ng i làm vi c gi i mà kì n th c kém? Có ng i nói v n m nh sai khi n. Có ng i nói qu th n sai nó nh v y. Ph t pháp nói: “T t c m i vi c u do nghi p sai khi n”. B i vì t i vô th n nay, chúng ta ã tích t p r t nhi u nghi p thì n ác, nghi p l c thì n ác này sinh kh i hi n hành, g p hoàn c nh nh th nào thì nghi p l c d n d t nh th y. Cho nên, dù ng i trí th c r ng, nh ng c ng làm nh ng hành vi th p kém; ho c hành vi lúc thì n lúc ác.

Vì th , chúng ta h c Ph t, tr c ph i h c chánh tri, chánh ki n; gi ng nh chúng ta mu n n m t n i nào ph i bi t rõ ng i. Tin theo mù quáng, ch ng nh ng không t c m c ích mà còn r i xa m c ích càng ngày càng xa. Chúng ta làm ng i, x th c ng ph i có chính tri, chính ki n thì m i có th tránh c làm ác, t o nghi p. Chúng ta tu hành c ng v y ph i n l c tinh ti n, tu t p chính nh m i có th khai m trí hu . N u không thì i vào tà o th t áng ti c bi t bao.

---o0o---

Chuyện 38 - Mong nước đừng chảy

L i d n: “Ng i ph i v n lên, n c thì ch y xu ng”. ây chính là tính chung c a s v t. Con ng i s ng mà không v n lên là ng i không có chí khí. N c không ch y xu ng tr phi có v t ch n nó l i, lý l này r t rõ ràng. Nh ng v n có ng i không bi t nguyên lý này, l i không ch u h c theo chí khí c a ng i khác hi u bi t mà ch mong thành công, gi ng nh n c không ch n l i mà mu n nó ng ch y, ch ng ph i là hành vi c a k ngu si hay sao?

Thu x a có m t ng i r t thích i du l ch, có th nói n m nào h n c ng i kh p ó ây. C c d y: “ i m t ngày àng, h c m t sàng khôn.”. Ng i i du l ch nhi u n i làm t ng tr ng s hi u bi t, tâm trí càng nhìn r ng. Nh ng h n ch ng có t ng tr ng kì n th c tí nào, trái l i còn c ch p b v t trối bu c.

M t hôm, h n i trên ng v a m i m t v a ói khát, nh ng phía tr c là m t cánh ng hoang vu, không có m t con sông c ng không có ao h . Bi t tìm n c u ng âu ây? ang lúc bu n r u h n ch t phát hi n phía ông cánh ng th p thoáng m t ng n núi. H n ngh : “Có núi t ph i có n c”, nên h n i th ng n chân núi. Qu nhiên, có ng i ang cây ru ng d i

chân núi, h n i nhi u ng tre d n n c vào ru ng , n c t trong ng tre ch y ra trong veo mát l nh. H n nhìn th y dòng n c ch y ra vui m ng khôn xi t, li n u ng m t h i tho thích.

H n u ng n c no xong, b ng nhiên ngh ra m t cách k quái: “Ta mong n c trong ng tre ng ch y ra n a vì ta ã u ng no r i, ã khát r i. T i sao n c v n ch y mãi nh”. Do ó, h n n i t c gi n, iên cu ng quát lên: “Ta ã u ng no r i. T i sao mi c ch y mãi th?”. Lúc h n ang t c gi n ùng ùng thì có m t ng i nông dân bên chân núi n h i:

- Này anh! Ng i nào ch c anh t c gi n th ?

H n áp:

- Dòng n c này không bi t gì c , lúc nãy tôi khát khô c h ng nên tìm n này, gi ã u ng th a thích r i. Vì sao n c c ch y mãi th này? Th t là t c ch t i c!

Hóa ra là tên quá thô l , ngu si. Ng i nông dân không thèm m x a n h n b i v phía tr c.

---o0o---

Bài h c o lý

Muôn s muôn v t th gian u có nhân m i có qu . Chúng sinh vì a tham m n m d c mà t o nghi p, không ch u buông b thì làm sao không b qu báo kh n n? Khi h chán ngán c nh tr n, không còn h ng thú; nh ng n u không o n tham d c trong tâm thì làm sao ng n c dòng n c ham mu n ng ch y? Ho c không o n ngu n g c n m d c thì c ng gi ng nh gã ngu si kia không ng n dòng n c mà mu n nó ng ch y, th t là n c c i.

Cây có c i, n c có ngu n. C c d y: “V t có g c ng n, s có th chung, ng i bi t tr c sau là g n n o”. Con ng i có sang -giàu, nghèo-hèn, khôn-d i, hi n-d ; cho n tính tình có thì n-ác, trung-gian, chánh-tà u là nghi p nhân t quá kh , chiêu c m qu báo kh vui i hi n t i. Chúng ta không bi t truy tìm ngu n g c, ch trách móc nghi p qu ; ho c oán tr i trách ng i thì có ích gì?

Vì th , c Ph t d y: “B -tát s nhân, chúng sinh s qu ”. B c giác ng bi t rõ t o nhân gì s a n qu ó. Cho nên, T T nói: “M i ng ày ta xét l i thân ta ba l n”. Các ngài nh v y làm vì c có sai l m không? Có nói l i c t i v i ng i khác, hay nói sai l m không? Hành ng có l i v i ng i khác không? Ng i luôn ki m i m nh v y ít t o ác nghi p mà t ng tr ng o nghi p. Còn hàng phàm phu nói ra hay hành ng u t ng tr ng t i

nghe p mà t mình không bi t; cho nên l u chuy n trong sinh t , nghe p báo vô cùng.

i tr c, chúng ta có t o nhi u nghe p, nên i nay ch u nhi u qu báo, x y ra nh ng chuy n tai n n, au kh ; nh ng không bi t sám h i tu hành, l i mê mu i c u th n, kh n Ph t; gi ng nh “trèo cây b t cá” ph i không?

c Ph t d y nhân nào thì qu ó. Nh ng m i ng i c ch p không tin, l i tin xem bói, oán m ng; khi x lý s vi c khác nào trèo cây b t cá? T vô th n nay, chúng ta ã tích t p nh ng thói ác tham, sân, si; cho nên sinh t vô cùng, kh báo vô t n. N u không ch u n l c tu hành mà oán tr i trách ng i thì gi ng nh gã ngu si trong câu chuy n trách n c ch y mãi ph i không?

---o0o---

Chuyện 39 - Uống phí bột gạo

L i d n: ài Loan có m t câu t c ng r t hay: “V t có hình dáng thì nhìn th y c, n u không có hình dáng thì t mình suy ngh”. V t có hình dáng là chúng ta h c r t nhi u ng i m i u i k p th i i v n mình. T mình t duy là có ng i phát minh s v t càng nhi u càng t t thì càng lý t ng. Nh ng ph n ông bi n khéo thành v ng, làm trò c i cho thiên h . Ng i t cho mình là thông minh thì ch ngph i t chu c nh c vào thân?

Ngày x a có m t gã thích i ngao du ó ây. M t hôm, h n n nhà ng i b n lâu ngày m i g p l i. H n th y trên vách t ng nhà ng i b n lán coong r t xinh p, h n r t ng ng m v i h i:

- Ngày anh! Hãy ch dùm tôi v t li u quét trên vách t ng là th gì?

Ng i b n ch :

- Vi c này ch ng có khó kh n gì, tôi em g o xay thành b t, r i thêm bùn và n c tr n u; sau ó, tôi trét lên r i chà cho ph ng lán, nên c p nh th .

H n nghe ng i b n nói khoái chí vô cùng, li n ngh : “Khi ta tr v ph i làm cho nhà mình lán coong nh th m i xinh p”.

Sau khi, h n tr v nhà, chu n b các v t li u b t g o, bùn. H n l i suy ngh : “G o xay thành b t m n p nh th r i, n u nh ta em b t g o tr n v i bùn thôi, không c n n c thì trét lên t ng ch ng ph i xinh p, sang tr ng h n nhà anh b n hay sao?”.

Ngh sao làm v y, h n l y b t g o tr n v i bùn r i trét lên vách t ng. Nh ng khi h n trét lên ch ng nh ng không th y b ng ph ng, lán bóng mà c vách t ng u b lồi lõm, xù xì r t là x u xí; l i b t u n t n r t xu ng.

ây không ph i là bi n p thành x u hay sao?

---o0o---

Bài học số 1

Có những kẻ ngoi vào nghe bác Thánh hiền dạy tu các pháp thì n s c sinh lên cõi trời; họ c thành Thánh hiền. Nhưng sau khi họ suy nghĩ k , l i k t l u n: “Con người sau khi chết không thể sinh cõi trời, chúng ta t n nhi u công s c tu hành, làm vì c thi n làm gì?”. Vì thế, họ mu n mau sinh lên cõi trời, nên li n t sát. Họ cho rằng pháp sát là kh i t n nhi u công s c tu hành, làm vì c thi n, là con người t t th ng n cõi trời. Ai c ng bị t h t sát, ch ng nh ng không sinh lên c cõi trời mà còn ph i ch u au n, l i t ng thêm t o t i nghi p sát, s ch u qu báo a a ng c. Vì c này khác nào l y b t g o trét t ng, ch ng nh ng không làm cho vách t ng bóng láng xinh p mà còn x u xí h n lúc u. Th t lãng phí b t g o, t i n b c và công s c.

Người đi t cho mình là thông minh r t nhi u. N u nh m t s n ph m nào bán ch y thì có k li n làm hàng gì , nhái theo nhãn hi u tung ra th tr ng; k t qu hàng gì v n là hàng gì , l a o ch m t lúc nào ó không th lâu dài c. B n buôn l u vì há m l i nh t th i, cho ó là vì c làm thông minh. Nhưng h i s c kho c a ng i tiêu dùng, h c l i ích; trái l i, h t phá h y danh d uy tín c a mình, n khi b m i ng i phát hi n thì nhân cách và o c c a h suy i tr m tr ng, không còn uy tín, m i ng i nhìn th y lánh xa. Họ có làm vì c gì c ng không ai ch u h p ng; ây chính là qu báo th t b i.

K trí th c cùng v i ng i x u làm i u x u, cùng nhau tham ô, bòn rút c a công. Người nông dân vì há m l i gieo phân bón hóa h c cho nhi u, thúc lúa l n nhanh, d n n h i s c kh e m i ng i. Công nhân tr m l y v t t i bán lén bên ngoài, làm cho nhi u công trình không m b o ch t l ng b s p . K kinh doanh dùng nhi u ch t hóa h c, hàng gì tung ra th th ng bán gì m giá, h i ng i dân tiêu dùng, mình c giàu to. Nh v y, ai n y u tàn h i l n nhau, làm cho xã h i b t n kh p n i.

Có những người qu c gia hao t n r t nhi u tinh th n và v t ch t b i d ng nhân tài, phát minh ra những thành ph m m i. L i có những người tr m l y ch t xám c a ng i n c khác ã c c kh nghiên c u tìm tòi, ch t o ra hàng đ m c nh tranh v i hàng th t. Có những người u t s v n r t l n quay đ ng m t b phim, v a hoàn thành thì l p t c có k gian sang a tr m tung ra th tr ng bán i h giá.

Ph t giáo họ đ ng giáo pháp su t m y nghìn n m kh p th gi i, m i i vào trong dân gian, ki n l p s t n ng n v i m i ng i. Có những kẻ

l u manh tr m danh t Ph t pháp s a i thành m t giáo môn riêng c a mình, l i còn dùng l i b a t d d , h m d a dân chúng, đã tâm tham v ng mu n thu ph c nhi u tôn giáo quy v m t. Xã h i nh th làm sao bình yên c?

---o0o---

Chuyện 40 - Thầy thuốc thành thật

L i d n: Ng i làm th y thu c tr b nh cho m i ng i, nh ng t mình m c b nh thì không ch a c. Ng i làm th y giáo i d y con cái c a ng i khác, nh ng không d y c con mình. Tiên sinh Giám D xem a lý, phong th y cho m i ng i, nh ng a lý, phong th y nhà mình thì l i r t x u. Th y bói xem t ng, oán v n m ng cho m i ng i, nh ng không bi t v n m ng c a mình ra sao. Th gian có r t nhi u vì c t mình không bi t c ng không làm c l i i d y cho thiên h , ch vì cu c s ng ki m ng ti n mà làm vì c trái v i l ng tâm, nói i u gi d i. Th gian này, b n có g p c bao nhiêu ng i th ng th n và thành th t?

Thu x a có m t tên b u sài, h n vô cùng au kh vì cái u sài c a mình. Mùa ông có th m c nhi u y ph c thân c m áp; nh ng trên u cho dù i chi c m r t dày mà v n s l nh. Mè hè th i ti t nóng n c, h n ph i i m mãi qu là m t c c hình; nh ng không i m thì ru i, l n, m i luôn vo ve bay u trên u th t là b c mình, làm cho h n ngày êm s ng không yên n.

M t hôm, tình c h n g p l i ng i b n nhi u n m không g p. H n than th v i b n. Ng i b n b o:

- Cách ây kho ng hai m i d m có m t th y thu c r t gi i, b t c b nh nan y nào qua tay th y u ch a kh i b nh. Vì sao anh không tìm n v th y này?

Tên u sài nghe b n mách b o r t vui m ng. Do ó, h n theo a ch ng i b n ghi l i tìm n nhà th y thu c; cu i cùng h n cùng tìm ra c. H n n nhìn th y t m b ng treo ghi: “B n hãy ng i i m t lúc, r i g p c th y thu c tài gi i”.

Khi h n g p th y thu c bày t n i au kh c a mình, xin th y khám ch a tr dùm. V th y thu c l y m ang i xu ng nói:

- Anh xem, tôi c ng b b nh u sài, b nh c a tôi không ch a tr c; làm sao ch a cho anh?

V th y thu c này r t th ng th n chân thành, ông có kh n ng chuyên tâm tr b nh cho nhi u ng i, nh ng có nh ng b nh ông th y mình không ch a

c thì nói cho ng i b nh bi t h tìm cách ch a, không ch m tr . Ông qu th t là m t v th y thu c t t không l a d i m i ng i moi ti n.

---o0o---

Bài h c o lý

i có r t nhi u vi c t mình không hi u rõ mà c kh ng kh ng y theo v n t , nghi l ch d y cho ng i là mình mê ng i mê, d i mình l a ng i. Cu c i này, n u ai c ng ngay th ng chân th t, không l a d i thì không bi t s gi m bi t bao nhi u i u th phi, ít i k t o t i nghi p. Vì sao tiên sinh Giám D không tìm cho mình a lý và phong th y t t c làm n giàu có, hay c làm quan? Th n ng, th y bói vì sao không ch cho mình ki m c s ti n l n hay g p nhi u c h i v n may? Nh ng i u này rõ ràng là t mình c ng không bi t c. V y t i sao l i i xem v n t t, v n x u cho m i ng i? M i ng i vì danh l i mà d n n vi c l a d i r t nhi u.

Tr c ây, có m t ph n n chùa th a v i chúng tôi:

- B ch s ph ! Th y bói nói t ng m ng con tháng ó, n m nay b sao x u, làm n th t b i, e g p tai n n. Xin s ph t ng kinh c u nguy n cho con tiêu tr tai n n, gi i tr v n x u c không?

Chúng tôi nói:

- Ngày cô! Tai n n ph i t mình tiêu, v n x u c ng t mình gi i; ng i khác không gi i thay cho cô c. B i vì, t t c nghi p báo tai n n u do i quá kh mình ã t o, t mình ph i bi t tu hành, sám h i m i có th tiêu tr . Ng i khác t ng kinh, sám h i h i h ng cho cô ch là gián ti p; t mình tu hành sám h i m i là vi c tr c ti p. V l i, ng i khác t ng kinh c u nguy n cho cô c ng là vi c m t, hai ngày; tu hành sám h i là vi c hàng ngày ph i tu, ph i th c hành. Tai n n không ph i vi c m t ngày, hai ngày b n t ng kinh có th tiêu tr h t c; cho nên, t mình ph i tu là vi c thích h p nh t.

- B ch s ph ! Con không bi t t ng kinh.

- Cô không bi t t ng kinh thì ni m danh hi u Ph t u tiêu tr tai n n gi ng nhau.

T ó, cô ta tr v nhà b t u ni m Ph t.

V y làm th nào ng i i chân thành th ng th n không l a d i? Tr phi b n không màng t i danh l i, vì danh l i nên m i ng i s ng không chân th t r t nhi u.

---o0o---

Chuyện 41 - Ngư ông được lợi

L i d n: Trong sáu ngư ông có cõi a-tu-la, còn gọi là phi thiên, ý nghĩa là có phúc trí như không có trí. Các vị trí chúng rất thích đánh nhau, nên gọi là a-tu-la. Chúng thường khi bình đánh nhau vì trí của L i. K t qu th nào? Chúng thường chu c l y th t b i. B i vì, liên quan phúc báo của mình không phải ra sức đánh nhau mà giành được phần thắng.

Ngư ông gian ác là thường xuyên ra chuyện đánh với nhau, giữa này đánh với nhà kia, nhà này tranh chấp nhà nhà, dân tộc này đánh với dân tộc kia. B t lu n là m i quan h anh em, b n bè, bà con thường xuyên xích mích r i đánh nhau. K t qu cu c chi n th nào? Ph n ông c hai u m u s t trán. C c d y: “Gi t ch m t v n, ta m t ba nghìn”. Không có chuyện gì khác thường vong mà mùnh bình yên vô sự. Nh th , ch ng ph i m n ao ng i khác r i t âm mình b th ng hay sao? Hu ng gì t o c h i cho k th ba c l i?

Trong kinh Ph t c ng có câu chuyện thí dụ rất hay.

Ngày xưa có hai con qu r t thân với nhau; cho nên, chúng nó chung. Một hôm, các hai con đi nói chuyện với nhau cùng phát hiện một chiếc r ng báu, một cây g y và một đôi giày c . Các hai vị đi xuống các ba th báu này. Vì vị báu nằm ngay trước mặt nên chúng nó cãi nhau om sòm, con nào cũng nói mình thấy trước, phải có th báu này, không ai chịu nhường ai nên chúng đánh nhau.

Lúc đó có một người đi ngang qua nhìn thấy chúng nó đánh với nhau, liền vào b c n g i i hòa. Hai con qu m i ng i này phân x úng sai. Qu A nói:

- Tôi phát hiện trước ba th báu này, nó phải thuộc về tôi.

Qu B nói:

- Không được! Tôi nhặt nó lên trước, phải thuộc về tôi.

Ngư ông nói:

- R t cu c ba v t báu này có đi xuống gì? Làm cho hai người tranh giành như thế?

Hai con qu áp:

- R ng là r ng báu, nó làm theo ý muốn của chúng ta. Chúng ta muốn ngon, muốn đẹp hay vàng bạc, châu báu thì lấy trong r ng này. Cây g y cũng là g y báu, nó có kh n ng hàng ph c k thù. Còn giày c khi mang vào sẽ bay đi t i.

Ngư ông nói:

- Thôi! ta thử xem nhé! Nếu thức ăn nó có di dưỡng thì ta chia công bằng cho hai người; còn nếu chỉ là phở thì cần gì phải tranh giành?

Người đi mang giày cỏ, tay cầm cây gậy, tay xách chiếc rổ bay lên họ không nói:

- Hai người vì lợi ích riêng mình mà đánh mất tình bạn và nhân nghĩa tranh giành cái bánh này. Về cái bánh này chính là thử phá hoại tình bạn thân thiết của các người, nay ta đem nó chia cho các người sống chung hòa thuận, niềm vui tình cảm. Các người hãy cố gắng sống chung vui vẻ nhé. Ta đi đây!

Hai con quạ nhìn thấy người nhìn về cái bánh khác mang đi, chúng đứng trên tay. Chuyện này gì nghe như “Trai, cò giành nhau, người ông cưỡi ngựa”. Câu nói này, chúng ta nhớ câu chuyện người ngôn ngữ quen thuộc. Trước đây hai người đánh nhau thì người thua ba cái ngựa. Hai gia đình dấn nhau ra tòa án kiện thì luật sư cưỡi ngựa đánh bạc, phải sát hại người thua cái ngựa là kẻ làm cái ngựa cưỡi.

---o0o---

Bài học đạo lý

Đức Phật Thích Ca nói: “Muôn vật trong thế gian tranh nhau hưởng, kém. Về hưởng thì kẻ sinh tử, về kẻ kém thì bị ào thì”. Con người tranh giành không ngừng thì mãi mãi không yên. Người trở thành thế giới của -tu-la thì chỉ có lợi, hại mà không có đạo đức và nhân nghĩa, là phúc hay là họa của nhân loại đây? Nếu người kinh doanh sản xuất, chi tiêu ra hàng hóa có chất lượng, bền và đẹp cạnh tranh, người tiêu dùng mua hàng là có phúc. Nhà chính trị khi lập nên quốc gia các nước, vì mục đích nhân sinh thì nên mình cho kẻ thì kẻ, cho nhân dân là dân có phúc. Nếu người trung và kẻ gian không hòa thuận thì xảy ra biến cố.

Chúng ta cạnh tranh về trí tuệ, đạo đức làm người đứng đầu, nhân loại thì nên và hạnh phúc. Nếu chúng ta cạnh tranh vì ham muốn, có lợi cho cá nhân thì tạo nghiệp và làm ác. Vì thế, tôn giáo chính là nền tảng đạo đức nhân cách và người đứng đầu đạo đức cho nhân loại. Người theo tôn giáo mà vì nghề nghiệp mà cạnh tranh thì là tội nhân trong tôn giáo. Cho nên, mình người mua và nên lên hay sa ngã trong mê mẩn, tưởng lại khi hay sống khác nhau mà thì thì thì thì.

---o0o---

Chuyện 42 - Dừng hàng hoá trùm da lạc đà

L i d n: Muôn v t i có khác bi t t và r , g p tai n n c p bách thì l y quý giá b r t i n. Vì c làm g p rút nh ng hi n t i ch a c n g p thì có th làm c n th n, m i là ng i thông minh. Nh ng th gian này l i có ch m mau iên o, b c a quý l y c a r , há ch ng ph i là chúng sinh ngu si hay sao?

Thu x a có m t ng i th ng buôn d n theo hai ng i con trai và m t con l a ch r t nhi u hàng hóa quý giá, h mu n n nh ng n i r t xa buôn bán. C ba con ch n sáng s m ngày xuân, c nh xuân t i p mà xu t phát. ang lúc mùa xuân m i ng i thích ng m c nh xem hoa, ba cha con đ t con l a t i n v phía ng ru ng. H nhìn th y nông dân ang cày ru ng. Ng i cha đ y:

- Ngày hai con! T t c m i vi c i, và c vi c buôn bán c a chúng ta c ng ph i tr i qua muôn nghìn gian kh m i c k t qu thành công. Các con nhìn th y ng i nông dân kia, n u mùa xuân h không cày c y v t v thì mùa thu làm sao có lúa thu ho ch c?

Hai ng i con nói:

- Th a cha! Chúng ta i buôn bán xa nhà, c ng gi ng nh ng i nông dân cày c y; n u nh không ch u c c kh bôn ba xuôi ng c thì làm sao ki m c nhi u ti n l i.

Ng i cha nghe hai con trình bày g t u t v hài lòng.

H i qua ng tr ng, b ng kh i r ng già, ph i b t u trèo núi; n u h v t qua ng n núi này thì n n i h c n buôn bán. Nh ng th t không may, khi h v a trèo lên núi; vì l c à ch hàng hóa quá n ng làm nó ngã qu xu ng, ch t li n trên ng i. i u này làm cho h c m th y khó kh n vô cùng, c ba cha con ch bi t ng ngác nhìn nhau than th , không bi t thu x p th nào cho n? Cu i cùng, ng i cha b o:

- Ngày hai con! Tr c tiên chúng ta hãy m hàng hóa trên thân l c à xu ng.

Hai ng i con làm theo cha, v a m xong, ng i cha l i b o:

- Con l c à này ch t r i, da c a nó v n có ích. Chúng ta hãy l t da c a nó nhé!

H l i b n r n lo l t da con l c à. Ng i cha ngh : “Hàng hóa nhi u th này mà không ch ra ch bán c ch c ph i l v n, ta ph i tr v nhà đ t con l c à khác n ch hàng hóa”. Vì th , ông l i đ n các con:

- Ngày hai con! Nay cha ph i tr v nhà đ t con l c à khác n, các con hãy c g ng gi hàng hóa này; c bi t là da c a con l c à ng nó h th i.

Ng i cha đ n các con xong, m t mình xu ng núi. B t ng , ngày hôm sau m a nh trút n c, hai ng i con th y tr i m a nh l i cha đ n: “ c bi t quan tâm t m da l c à” nên li n rút t m ch n lông tr ng r t quý giá trong

ng hàng hóa, trù lên t m da l c à. M a d m su t m y ngày, ch ng nh ng t m ch n lông tr ng b h mà da l c à c ng b th i r a, t t c hàn g hóa c ng b h ho i; cu i cùng, không còn v t gì. N u lúc ó, hai ng i con có lý trí l y t m da l c à trù lên hàng hóa thì có th gi gìn c m t s . Nay t t c hàng hóa u b h ho i, không ph i là vi c vô cùng áng ti c hay sao?

---o0o---

Bài h c o lý

Con ng i s ng i không th thi u c m n, áo m c và nhà . Nh ng vì chuy n n m c mà b n ch i m u sinh c i, ho c gây ác t o nghi p làm cho nhi u i nhi u ki p ch u kh , ó là ng i thông minh hay k ngu si? La Tr ng Nguyên nói: “M t nhà m no, nghìn nhà oán h n; n a i công danh, tr m i oan c”. Chúng tôi không bi t các v ngh nh th nào?

“Lòng cha m nh tr i bi n”. Cha m c c nh c su t m t i, ho c chỉ tiêu dè s n c ng là vì con; th m chí có th hi sinh thân m ng mình che ch cho con cái. Tình c m cha m dành cho con cái nh th , n u nh r ng kh p n m i ng i trong xã h i thì ai ai c ng có th thành Ph t. Nh ng ng i làm con cháu, h ch vì tình yêu c a mình mà không c n n cha m . Có ng i vì ham mu n l i cho mình mà chà p lên n i au kh c a ng i khác, bóc l t công s c c a m i ng i. Có ng i vì cu c s ng c a mình mà sát h i sinh m ng chúng sinh, u là gây nhân t o nghi p, qu báo sinh t au kh .

Ng i tu hành h c Ph t v n thoát kh i sinh t . Nh ng n u tu hành có chút linh ng li n i khoe khoang v i m i ng i. Ngo i o l i d ng chút th n thông c a qu th n mà m u c u danh l i, gi danh c u i, l i mình hay l i ng i khác ch có l ng tâm m i ng i t hi u. Thân này ch s ng vài m i n m, nh ng tính linh tnh hay u l i nh h ng n nhi u i nhi u ki p. “Thân ng i khó c, nay ta ã c, Ph t pháp khó g p, nay ta ã g p”.

i này, chúng ta không n l c tu hành mình thì i n khi nào thân này? Con ng i là có trí tu , nên phân bi t c quý, r , nhanh, ch m m i úng.

---o0o---

Chuyện 43 - Gã điêu khắc ngu xuẩn

L i d n: Có ng i su t i c c nh c tính toán, tranh giành v i m i ng i, t o các ác nghi p m i ki m c ti n c a thì em cung c p h t cho gái p, ánh m t danh d . Có ng i vì th di n mà i ki n t ng su t m y n m, tài s n h t s ch c ng không l y l i c th di n. Có ng i t m t nhân viên bình th ng làm công ty, nh n l c kho ng hai, ba n m c th ng lên ch c tr ng phòng, r i giám c; nh ng vì tham nh ng m t s ti n nh mà b cách ch c p h i ng i tù, l i ánh m t t ng lai t t p lâu dài, thân b i danh li t. i có nh ng k thông minh, nh ng th ng làm v i c ngu xu n.

X a kia có m t nhà iêu kh c r t tài gi i. M t hôm, h n ngh ph i kh c m t tác ph m tuy t tác l i cho i. Nh ng mu n kh c t ng p thì ph i có á ng c m i có th kh c c tác ph m tuy t tác. Vì th , h n i vào r ng sâu tìm á ng c. Cu i cùng, h n c ng tìm c m t t ng á, nh ng c c t ng á l n này r i, l i ph i t n r t nhi u ng i và s c l c m i ch c v nhà.

H n l i t n th i gian m y n m, t t o t ng á này. R t cu c, h n o t ng á nh b ng n m tay. Có ng i nhìn th y h n o t ng á l n nh th thành m t hòn á nh , li n h i:

- Vì sao anh ph i t n nhi u công s c o t ng á l n nh th thành m t hòn á nh ?

H n áp:

- Vì tôi mu n kh c m t con trâu nh .

- Kh c m t con trâu nh , ch c n hòn á nh thì c r i. T i sao anh ph i t n công o t ng á l n thành nh ?

- Vì anh không bi t, h mu n kh c t ng khéo p c n ph i t n th i gian càng lâu, u t tin h l c càng nhi u sáng tác, m i kh c c tác ph m ngh thu t tuy t p m i có giá tr .

Nhà iêu kh c này lý lu n c ng hay, nh ng xem ra tình th n c a h n không c bình th ng, chính là m t k quá ngu ng c.

---o0o---

Bài h c o lý

Ng i c t ng á là d cho ng i nhi u n m làm l ng c c kh ch m ch; l i còn bên ba xuôi ng c, ch u gió s ng tuy t l nh, th m chí tính toán, tranh o t v i ng i, t o các nghi p ác. R t cu c c cái gì? Ngày n ba b a mà thôi. H t o ác nghi p và các kh báo, t ng lai nhi u i nhi u ki p ch u luân h i sinh t . Chúng ta h c Ph t tu hành, m t ngày ch

t n m t út th i gian mà c công c nhi u i nhi u ki p h ng không h t, cho n gi i thoát sinh t mãi mãi, l i ích khác nhau m t tr i m t v c.

C c d y:

M i n m èn sách không ai h i

Phút ch c n i danh v n ng i hay.

Mi t mài m i n m i h c, t t c ch i m t ngày này. Ngày nay, m i ng i t ti u h c lên n i h c ph i t n m t m i sáu n m, r i m i tìm c vi c làm, ban u ch là nhân viên. H l i ph i n l c ph n u h n m i n m, chỉ tiêu t i t ki m m i mua c ngôi nhà; ti p t c t n m t m t th i gian khá lâu g y d ng s nghi p, t o d ng s nghi p v ng vàng thì thân này n lúc lâm b nh. Thân này t o t i, t ng lai nhi u i nhi u ki p không bi t l u l c v âu. Vì th , c Ph t d y:

Nhân x a mu n bi t h i ai

Hãy xem nh ng vi c nay mai ki p này

Mu n bi t qu báo ki p sau

Hãy xem nh ng vi c ngày nay ta làm.

Tu i già n, th i gian s ng không còn bao lâu, mu n ráng h ng th thì thân không làm ch c, n món ngon c ng không n c, ng gi ng r ng ch có hai th c, mu n n ch i xa x, c p v i gái p thì ta không còn s c l c. Nh l i nh ng vi c ta ã làm trong su t cu c i ch u kh , ch u c mà thân n i da gà. Vì sao lúc này ta không tín ng ng tôn giáo làm n i n ng t a?

Có ng i c ông bà ba i tích góp c a c i l i, ho c i c n l c c c kh làm vi c, n tiêu t i t ki m, tích góp ki m c ng t i n b ng m hôi, n c m t; l i em n ng s ch vô sòng b c ch trong ch c lát. Có ng i a thích nh u nh t, sáng x n chi u say. Có ng i quen thói tr ng hoa c p b nhi u ng i p, ti n c a cung ph ng các nàng là bòn rút t m hôi và n c m t c a m i ng i. Nh ng k này, ch h ng th ham mu n nh t th i mà ph i tr giá lao tâm kh t su t m y m i n m.

Ng i h c Ph t su t m y m i n m n l c tinh t i n tu hành, m t khi phá gi i tr ng thì công phu tu t p tr c ây u xóa s ch, t ng lai ph i a vào ba ng ác. Th t là áng th ng! T i sao chúng ta không t nh giác? Chúng ta ã t n r t nhi u công s c mà c m t chút l i ích; ho c t n m t chút công s c mà c l i ích r t nhi u, u do chúng ta ch n l a.

---o0o---

Chuyện 44 - Ăn no cái bánh thứ bảy

L i d n: *Muôn s th gian, b t lu n thành công hay th t b i, vì c t t hay vì c x u, u có nguyên nhân tích l y t i quá kh . C c d y: Còn nghèo thì ch ng ai nhìn*

n khi tr ng tám nghìn nhân duyên.

Khi còn nghèo, n u chúng ta không c c kh ph n u h c t p thì làm sao tr ng c? Vì c này gi ng nh b nh c m mà chúng ta th ng th y, tuy b c m l nh ch nh t th i, nh ng tìm ra nguyên nhân c ng có liên quan n thân th suy y u. Khi s c kho suy y u là có r t nhi u nguyên nhân khác. Tr c ây, chúng ta n u ng không i u , thi u ch t, th c n không m b o v sinh tích t d n d n. Chúng tôi nói m i vì c u có nhân t quá kh , m i có qu hi n t i. Nh ng có ng i c ch p không ch u tìm nguyên nhân c a nó, mà d a vào qu hi n t i i vào b c ng cùng, sinh ra kh ão vô lý. B n nói h áng th ng hay là áng trách?

Ngày x a có m t ng i r t nghèo kh . M i ngày, h n u lên núi n c i r i gánh ra ch bán, ti n bán c i ch t m lây l t nuôi s ng c nhà. M t hôm ang trên núi n c i, h n b tr t d c té ngã xu ng, nh ng b th ng nh . T i h n tr v nhà, hàng xóm nhìn th y li n h i:

- Tôi nghe nói hôm nay anh tr t té b th ng có n ng l m không?

H n áp:

- Tôi b th ng c ng nh , ch ng h gì; ch c là hôm nay s ph n tôi không may là trúng ngày x u. N u nh tôi bi t tr c nh v y, thà nhà ch u ối còn h n i lên núi.

Sau ó, h n v n hàng ngày lên núi n c i, nh ng h n c cho r ng ngày té b th ng là ngày không t t. H n ngh th gi i này r ng l n nh v y, hàng ngày u có ng i t t k x u. R t cu c ngày nào t t, ngày nào x u? Có nh ng ng i sinh ra cùng n m, cùng tháng, cùng gi , nh ng ch a ch c h thành công hay th t b i cùng m t lúc. Cu i cùng ai b tai n n, ai c h nh phúc, có nh s không?

M t hôm, h n mấ mê n c i quá tr a b ng ói meo, ti n bán c i h n em mua b y cái bánh. H n n m t cái ch ng th m thía gì, n ti p hai, ba, b n, n m, sáu cái c ng ch a no; nh ng h n n n n a cái bánh th b y thì no. H n li n h i h n nói: “N u ta s m bi t n cái bánh này no thì ch mua m t cái bánh này thôi, c n gì ph i t n nhi u ti n mua b y cái bánh u ng phí th này. Th t là ti c quá!”.

Ng i ng i bên nghe h n nói, li n m ng:

- Gã ngu này nói mê s ng, i sao l i có k quá ngu nh th !

---o0o---

Bài h c o lý

M t hòn núi có r t nhi u t cát tích t l i mà thành. M t cây c th c ng t h t gi ng tr ng xu ng bén r n y m m d n d n l n lên. Thân th c a m i ng i c ngr t nhi u t bào h pl i thành. Muôn s , muôn v t i do nhân duyên h pl i mà thành.

Con ng i i có ng i giàu sang, k nghèo hèn; ng i thông minh, k ngu si; ng i c h nh, k x u ác u có nhân xa và c ng có nhân g n c a nó, và c ng có r t nhi u tr duyên, tích t d n d n thành qu . Ng i có c h nh, trí hu ; ho c k gian ác, l a o, thông th ng m i ng i cho r ng t nhiên tr i sinh ra. Th t ra, muôn s i u có nhân m i có qu . Trí hu , c h nh, hung d , l a o, tính thi n, tính ác u là tích t p nhi u i nhi u ki p.

Hàng ngày, nh ng ng i làm ngh s , nông, công, th ng u luôn b n r n n l c làm vi c, chi tiêu ti t ki m, tích góp ti n c a. K tr m mu n chi m làm c a mình, k t qu b b t, ph i ng i tù. Ch ng nh ng h n không c h ng th mà còn kh c c ng i trong tù, ánh m t t ng lai h nh phúc c m t i, làm hoen danh d , ngay c ng i thân trong gia ình u th y x u h v i m i ng i, ông bà n i su i vàng c ng th y h th n. K t qu mu n chi m c a ng i khác thì c cái gì?

c Ph t d y tam ch tu l c , tu tr m ki p c t ng h o, tích ch a nhi u công c m i c thành Ph t v n c trang nghiêm. Ng i ngày nay chê tu hành nh v y là quá ch m, ch tr ng ph ng pháp tu hành li n c o, ho c giác ng t c kh c, thành Ph t l p t c. Vi c này có hay không c ngr t khó nói. Ng i i b ng phát giàu to, làm quan l n không ph i là không có, u là y nhi u i u ki n m i có. Làm th nào h giàu có nhanh chóng, c làm quan l n thì ph i xem xét nhân duyên c a m i ng i.

---o0o---

Chuyện 45 - Đầy tớ giữ của

L i d n: K i n th c c a m i ng i có sâu-c n, cao-th p; cá tính, thói quen, s thích c a m i ng i c ng không gi ng nhau. Cho nên, l i nói, vi c làm c a m i ng i có i u h p nhau, có i u l i b t ng ý ki n. Có ng i nghe m t bi t hai. Có ng i nghe m t bi t m i. Có ng i v a nghe li n giác ng . Có ng i nói m t ng hi u m t n o. Có ng i nói ch m t câu mà nói i nói l i m y l n nghe c ng không hi u. Có ng i thông minh nh y bén, tu hành c nh, hi u th u m i v t. Con ng i thông minh hay n n, ho c b t c vi c gì ph i tr i qua m i bi t c. Có ng i s ng chung

cười mà không hiểu rõ tính tình của tôi. Có người hiểu rõ mặt cười của người khác như in trong lòng bàn tay, biết suy nghĩ của họ. Vì sao mặt cười khác nhau như mặt trời mặt trăng? Người Phở nói: “Tình cảm vì có liên quan nhân duyên đời sống”.

Thầy có một phú ông giàu nứt vách. Một hôm, ông có việc phải đi xa. Trước khi đi, ông gọi tên út ra dặn:

- Này con! Khi ông đi xa, con nhà cửa gì của và chím sóc con lại nhé!

Tên út thưa:

- Xin ông yên tâm, con luôn làm theo lời ông dặn.

Chuyến yên tâm đi lo công việc.

Ông chờ vài ngày, tên út gọi cá nhân và chím sóc con lại rất chu đáo. Nhưng vài ngày, trong thôn chợ lộn nhào. Hôm đi gánh hát nỉn bị ứ đọng, nghe gánh hát này, tài tử vô cùng xinh đẹp. Tên út không nén tính hiếu kỳ muốn xem hát. Nhưng ông chờ giao việc và chím sóc con lại thì làm sao đi?

Do đó, hắn suy nghĩ: “Trước khi đi, ông dặn ta đi cá nhân và chím sóc con lại, chắc nể tay đây cá nhân trên lưng con lại cho nó cùng ta đi xem hát, nhỡ thì hay quá!”. Hắn vui mừng không xiết làm theo mình nghĩ. Trước tiên, hắn tháo cá nhân xuống đặt trên lưng con lại, lấy dây cá nhân thắt, rồi ngồi yên đi xem hát.

Lúc này, nhà cửa phú ông chông chênh không có người coi nhà mà ngay cá nhân cá nhân không có người trông. Tên trộm nhân cơ hội này vào nhà phú ông lấy sạch tất cả.

Phú ông trở về thấy tài sản trong nhà không còn gì, liền hỏi:

- Này thằng kia! Cá nhân trong nhà tao đâu mất rồi?

Hắn đáp:

- Thưa ông! Trước khi ông đi dặn con đi cá nhân và chím sóc con lại, con làm hai việc này rồi; còn các việc khác con không biết.

- Trời ơi, thế chết rồi! Ta bảo ông đi cá nhân là phải giữ cá nhân trong nhà; nếu ta không có cá nhân thì dặn ông đi cá nhân làm gì?

Phú ông tức giận, đành cười ra nước mắt vì tên út ngu xuẩn; sự việc xảy ra rồi ông đành chịu.

---o0o---

Bài học lý

Sự hiểu biết của con người có sai khác. Người khác nói chuyện nhưng ta nghe không hiểu mà còn thường làm sai ý của họ. Cá tính của mặt cười

có quí g , ng i khác mu n ta i v h ng ông mà ta kh ng kh ng i v h ng tây. Có ng i t ngã c ng cao ch mu n m i ng i nghe theo mình, mình không ch u nghe theo h . Có ng i thích n ngon, m c p. Có ng i chu ng s di n. Có ng i thích nh u nh t. Có ng i thích n chay v.v...mà x y ra xích mích xung t, d n n chuy n th phi i r t nhi u. M i ng i u có khuy t i m và u i m. N u nh chúng ta bi t phát huy u i m c a mình, s a i khuy t i m là ng i thành công. Còn nh chúng ta làm theo khuy t i m c a mình, và mu n ng i khác c ng theo khuy t i m c a ta thì au kh càng ch ng ch t, ch c ch n là ng i g p th t b i. Tu hành c ng v y, n u nh chúng ta t bi t thói quen và khuy t i m c a mình, hàng ngày c g ng s a i thì ngày càng ti n b trên ng o. Còn nh chúng ta cho n m d c phi n não lôi kéo thì ngày càng t o nghi p thêm nhi u, t ng lai siêu thoát hay a l c khác nhau rõ ràng. c Ph t d y: “Cùng nghi p thì t ng ng”. Ng i có trí hu , c h nh ch ng khác nhau; ho c cá tính a thích gi ng nhau, h r t d hi u i ph ng. Ng i trí hu cao siêu m i c ng c a ng i khác, hay ý ngh h mu n gì u hi u r t rõ ràng. Còn ng c l i thì ng ng n ng n. Ph t pháp là pháp môn trí hu . Tâm Kinh ghi: “Ba i ch Ph t, vì y theo bát-nhã ba-la-m t- a nên ch ng c Vô Th ng Chính ng Chánh Giác”. Ph t là ng i Giác, cho nên h c Ph t là tu pháp môn trí hu . N u nh chúng ta không có trí hu quán gi sáu c n thì t t c c a báu công c u b tên tr m phi n não l y c p, trôi l n trong sáu ng luân h i, r t cu c c ng là k b n cùng mà thôi, v n làm chúng sinh ch u kh ão, kh báo vô biên.

---o0o---

Chuyện 46 - Chúa đấng thú tội

L i d n: M i ng i chúng ta u có i u bí m t, nh ng bí m t c ng có i u t t và i u x u, gi ng nh “x u che, t t khoe”. Chúng ta che d u l i l m c a ng i khác và khen c h nh t t c a h là t t. Ng c l i, chúng ta i rêu rao l i l m c a h , còn tâm thi n, vì c thi n c a h thì che d u là x u. i v i ng i khác nh th , còn i v i mình thì sao? i v i mình thì ng c l i, n u ph m l i l m dù nh c ng nên nói ra cho m i ng i bi t, bày t sám h i. B t lu n chúng ta có nhi u công c hay làm vì c t t thì c ng nên che d u, không c n nói cho m i ng i bi t, ây m i là hành ng c a b c quân t . Ph t pháp d y: “Tam luân th không², m i là công c vô cùng”.

Xưa kia có một làng. Trong làng có một bác chuyên đi lừa trộm trâu, đã là bác chuyên đi lừa trộm trâu chúng luôn dùng thủ đoạn tinh vi để bắt trâu, mới làm được gần ngàn đồng khoát. Các nhà chủ nuôi bị mất nên phòng bị rất cẩn thận. Do đó, bác chúng mua lừa trộm trâu cũng không cách gì ra tay được.

Một hôm, bác chúng bàn bác tìm ra đi lừa trâu. Tên chúa làng phân chia công việc. Hôm chia một nhóm thu hoạch đi trang làm nghề hát tuồng, nên chúng đi tìm cách xóm nuôi trâu khoanh một đồng. Trước tiên, chúng khua chiêng đánh trống, đứng lên cảnh tượng rầm rầm, mới đi đến nhà người này để xem hát tuồng chúng lừa trộm trâu.

Hôm chia một nhóm thu hoạch đi thám thính, theo dõi mọi sự tình của nhà người nuôi trâu; chia nhóm khác đi lừa trâu; nhóm nhà chuyên mua trâu và khâu chửi bới nư tửc. Hôm sắp tới, chia công việc rất cẩn thận nên bác thi hành hành động rất tinh. Nhà người chủ nuôi nghe chúng khua chiêng đánh trống nào, nên rất chú ý cùng nhau đi xem. Nhóm thám thính bí mật báo cho nhóm lừa trộm trâu. Nhóm này lặng lẽ vào chuồng lừa trâu để giao cho nhóm mua trâu và chửi bới nư tửc nhanh chóng, gần ngàn.

Nhà người chủ nuôi thấy sự việc rất lạ lùng, nhưng không dám la to mà âm thầm báo cho quan đi tra. Sau một thời gian, quan lặng lẽ đi tra bị mất bác chuyên đi lừa trâu. Quan thận trọng đi thăm vào sào huyết của chúng yêu cầu gặp tên chúa làng hỏi:

- Xin hỏi anh là người thôn này?

Tên chúa làng trả lời:

- Đây không có người thôn.

- Thì hôm trước anh trong thôn kia phải không?

- Tôi không có thôn xóm.

- Phía trước thôn có một cái ao phải không?

- Không có!

- Có cây chuối không?

- Cũng không có!

- Có phải các anh lừa trộm trâu thôn phía ông không?

- Không có phía ông.

- Lúc các anh lừa trâu là gì phải không?

- Không có gì đâu.

Quan đi tra hỏi đi tra gì họ nói không biết và luôn phủ nhận.

Quan nói tiếp:

- Xưa nay làm gì có người lý không có thôn xóm, không có cây, ngay cả thời gian, không gian, ông, tây, nam, bác cũng không có; vì trên thế giới

th này u có. Chúng tôi ch ng c k t t i chúng mày lừa tr m trâu s b
phát hi n.

Tên chúa ng ch m u ch o lừa tr m trâu, t u n cu i h n ph nh n
t t c v n , l i l t y h n nói d i. Cu i cùng, h n u i lý, m i thành th t
thú nh n ã lừa tr m trâu.

---o0o---

Bài h c o lý

M i ng i chúng ta u có i u bí m t, nh ng i u bí m t c a m i
ng i có trung-gian, tà-chính; nhân cách có cao-th p. Có ng i gi u k t i n
phòng riêng. Có ng i c u gi u vàng b c phòng gái p. Có ng i lén
làm nh ng t i ác nh sát, o, dâm, v ng, tham ô, l a o. Nh ng “l i
tr i l ng l ng, tuy r ng mà khó thoát”. M t ngày nào ó c ng s l ra.

Có ng i che gi u bí quy t tài ngh c a mình; ho c ph ng pháp bí truy n
y d c; ho c kinh nghi m làm vi c t c bí quy t thành công, nh ng
không ch u d y m i ng i. Tóm l i là nh ng k ích k. N u nh h ch u em
bí quy t ch d y cho m i ng i thì nhân cách c a h th t cao th ng. Ch úng
tôi nói cách khác, chúng ta che gi u b t c vi c gì, nh ng làm sai mà không
ch u th a nh n thì t h th p nhân cách c a mình. C c d y: “Ng i i
ai mà không l i, bi t s a l i là Thánh hi n”.

Ph t pháp ch tr ng sám h i, cho dù quá kh tr i qua ba o nhiêu i,
chúng ta t o bao nhiêu t i nghi p, nh ng bi t sám h i thì t i li n tiêu tr .
V n là chúng ta có chí thành tha thi t sám h i hay không? Ho c t i l i ó
ch a tiêu tr h t, n u tiêu tr c m t ph n là tiêu t i nghi p m t ph n.
Còn nh chúng ta che gi u, cho dù tr i qua nghìn i v n ki p không sám
h i thì t i nghi p v n còn. Vì th , trong kinh d y:

Dù qua tr m nghìn ki p

Nghi p t o c ng không m t

Khi nhân duyên h i ng

T mình ch u qu báo.

---o0o---

Chuyện 47 - Tai họa chiêu vợ

L i d n: Trong tâm m i ng i luôn có h th n, b t lu n l i nói hay
vi c làm có sai trái thì tâm luôn lo s b t an, không th yên tâm làm vi c;
cho nên, dù h có làm vi c c ng không c v a ý m i ng i. C c d y:

“Cúi xuống không hèn”. Cho dù chết thì cũng “xem chết như chết”. Vì vậy, làm người phải “không thẹn với lòng tâm” thì mới có thể “hoàn toàn yên lòng”, cũng chính là bậc trí tuệ “ưu ái trí, chán phú”. Người có lòng không biết thẹn thì không cần cách làm người, mà còn là kẻ sinh trùng trong thế gian.

Ngày xưa có một gia đình. Một khi Tết có ngày 1, tất cả phàn trong nhà đều mua một bó hoa sen xinh đẹp để tham gia ngày 1, nhưng tất cả đều cao quý cả phải vậy. Nhưng người nào không có hoa sen thì cảm thấy như ánh mặt trời đi.

Lúc đó có một người nhà rất nghèo, nàng thấy mình cũng mua hoa để chúc mừng ngày 1, nhưng mình không mua nên rất đau khổ. Nàng bèn nói:

- Chàng ơi! Ngày mai là ngày 1 của khách nhà ta, mình phải mua một bó hoa sen. Chàng phải nghĩ cách tìm cho tôi một bó hoa, nếu không có hoa sen thì chúng mình chia tay thôi.

Người chồng nghe vậy nói, vô cùng lo sợ vì vàng bạc:

- C thôi! Vợ yêu! Ta nhất định tìm cho nàng một bó hoa sen, nàng đừng nói chia tay làm cho ta đau lòng.

Nhưng khi ấy, hoa sen rất đắt, nhà nghèo không thể nào mua nổi, người tìm hoa sen đâu đây?

Gã chàng nghèo này thật đáng thương, vì chi tiền lòng vì mà mồ hôi mả lén vào vườn hoa của nhà vua hái trái. Hoa sen trong vườn hoa nhà vua nuôi rất nhiều chim uyên ương. Hôm chết như trái cây đã ăn hết qua tiếng kêu chim này. Vì thế, hôm nay nhà vua gọi tiếng chim uyên ương kêu, và lén vào trong vườn hoa. Lúc hôm đó hái hoa sen, làm gì thì mình bắt chim uyên ương, chúng sợ kêu lên. Tên lính gọi vườn kinh ngạc hỏi:

- Ai đi hái trái?

Trong tình thế khẩn cấp, bắt gặp hồn trẻ lời:

- Là tôi!

Tên lính lao xuống kéo hồn lên. Hôm chết như lời nói của tiếng chim uyên ương kêu lên. Tên lính nói:

- Vợ ơi sao người không bắt lấy tiếng chim kêu, bây giờ kêu lên đã muộn rồi. Ta đã nghe người nói cho nhà vua.

Hôm nghe tên lính bắt hồn cho nhà vua, chết thì hồn thì đã quá muộn.

---o0o---

Bài học đạo lý

Trong xã hội có các ngành s, nông, công, th; m i ng i làm m t
ng h mình thích h p. Có ng i có ngh nghi p v ng vàng nh ng không ch u
làm, l i làm nh ng vì c u c tr c l i, bòn rút c a công i chi m c a
ng i, th m chí xâm ph m quy n l i c a ng i khác. Làm nh ng vì c sát,
o, dâm, v ng, tham ô, l a o, khi n cho m i ng i u chán ghét, ch i
m ng th m t, t ng lai nh t nh h s ch u qu báo au kh . R t cu c,
ây là ng i thông minh hay là k ngu si?

B t c chúng ta làm ngh gì th gian, hay làm thì khéo tay gi i h n ng i,
thành công s nghi p là ây. V y mà, có ng i c ch p ng chín h
không ch u i, i vào ng tà, u c tr c l i; ho c l a i, d i ng i,
t ng lai nh t nh i vào t m t i, úng không?

Có ng i h c Ph t mà không ch u h c chánh tri, chánh ki n, chánh pháp;
l i kh ng kh ng h c nh ng pháp tà ma ngo i o, vì danh l i c hánh o ít
quá nên h không i theo mà i vào tà o. T ng lai sa a, l nào không
oan u ng? T c ng có câu: “M i ngh nghi p u xu t hi n nhân tài”.
Ngh nào c ng có ng i thành công và ngh nào c ng có ng i th t b i.
Then ch t thành công và th t b i n m âu? Chúng tôi ngh : “Liên quan
n chân th t và gian ác chi m ph n l n”. Khi chúng ta có t i n, có th l c
không ch u b thí, không ch u làm vì c thí n. Lúc m nh kh e tinh th n h ng
hái không ch u n l c tu hành. n khi t i n không còn m i ngh n b thí,
làm vì c thí n. Khi thân th mang b nh, ho c g p tai n n, kh n n thì m i
n l c tu hành, ch ng ph i quá mu n hay sao?

---o0o---

Chuyện 48 - Nhẫn được mình an vui

L i d n: c Ph t d y: “Chúng ta th gi i này, gi i là th gi i Ta-bà”.
Ta-bà d ch là “Kham nh n”. Ý ngh a nói ng i th gi i này là kham nh n
ch u nhi u au kh . Chúng ta kham nh n ch u au kh nh ng gì? Có
r t nhi u i u au kh nh hoàn c nh môi tr ng bão l t, ng t, thiên
tai, s t l . Khí h u có b n mùa xuân, h , thu, ông; l nh rét, nóng b c.
Thân ng i có các n i kh sinh, già, b nh, ch t. Tinh th n có vui-bu n,
m ng-gi n, th ng yêu ph i chia lìa, oán ghét luôn g p nhau, mong c u
không c. Chúng ta ph i nh n ch u nh ng i u au kh nh v y, gi i là
th gi i Ta-bà. N u chúng ta không nh n ch u c thì sao? Là t mình h y
đi t (t sát); ho c oán tr i trách ng i, làm nh ng i u ác sát, o, dâm,
v ng; th m chí t o các ác nghi p tr n tránh au kh . Ng i nào bi t
c kh mà l i t o kh thì càng thêm kh .

Ngày xưa có một con cáo và một con nai cùng sống trong rừng dưới gốc cây cổ thụ. Một hôm, vì gió mạnh làm gãy cành cây, rễ cây tung trúng ngay lưng chúng nó. Con nai thấy chuyện có vẻ gì, vì trong rừng gió thổi mạnh làm cho cây gãy là chuyện bình thường. Nhưng con cáo chưa hiểu, nó đoán điều gì khác. Khi nó sắp đi, con nai khuyên:

- Anh cáo ơi! Cây cổ thụ này chắc chắn sẽ đổ, che chắn cho chúng ta mà còn cung cấp cho chúng ta trái cây thơm ngon. Vì sao anh muốn đi khác?

Con cáo đáp:

- Không! Tôi không chịu nghe lời anh, anh cho thấy tất cả là lừa dối. Tôi muốn đi khác!

Nó cong đuôi chạy không quay lại.

Con cáo nằm trên giường trong rừng, ban ngày thì trời rất nóng bức, ban đêm thì trời lạnh rét; nó cảm thấy lúc lạnh, lúc nóng rất khó chịu. Một vài ngày nó chưa chịu nổi đi tìm chỗ khác. Khi nó sắp đi, có một con nai khác khuyên:

- Này anh cáo! Tại sao anh lại đi? Mặc dù đây thì trời thay đổi thất thường nhưng chúng ta sống yên ổn không có chuyện sợ hãi, chẳng phải hay sao? Thời gian này làm sao có chuyện hoàn hảo, anh muốn đi khác cũng sống yên ổn không vấn đề gì. Anh hãy nghe tôi an tâm đi đây nhé!

Con cáo đáp:

- Không! Đây lúc lạnh, lúc nóng tôi không chịu nghe lời anh. Tôi phải đi khác.

Nó lại đi vào vùng rừng núi, cây xanh bạt ngàn. Nơi đây, khí hậu rất dễ chịu, phong cảnh rất đẹp, nó quyết định ở lại đây. Một vài ngày, nó nghĩ nơi đây không phải là lý tưởng. Bởi vì, đây có sự thay đổi, cũng có chỗ sợ hãi, nó thấy nghe tiếng rừng gọi chúng làm cho nó hãi hùng khi đi; nhưng vì tham phong cảnh đẹp, nên nó cứ chấp nhận. Một hôm, nó ra ngoài tìm thức ăn, nó bắt gặp một con hổ. Trong phút cuối nó chết thì hổ không chịu nghe lời bạn khuyên nên ngày nay mới có kẻ thất bại.

---o0o---

Bài học

Làm việc gì cũng có ai mà hoàn hảo, hoàn hảo cũng không có nơi nào tốt đẹp trên trần gian; đây gọi là thiên lý. Thiên lý có lúc lạnh, lúc nóng, chúng ta sinh ra đây, tất nhiên phải thích ứng khí hậu và cuộc sống này. Mọi dân tộc đều có cách sống riêng của họ, tập quán là sống tốt.

nhiên, chúng ta chưa bao giờ hay hình ảnh phức tạp như có nghi ngờ nhân tính quá kh.

Mỗi người có cá tính riêng, thói quen và thói quen cụ thể sống không giống nhau, người biết những người khác nhau mỗi ngày chung lâu dài. Mỗi người có cá tính và sở thích riêng, nhưng chúng ta phải tùy thuộc theo người khác thì mới có thể sống chung với nhau được. Làm người ai cũng có hi vọng, nhưng người lại có ai cũng thành tựu thì khác nhau. Do vì mỗi người luôn muốn người khác biết về mình vì thế người nghe theo mình, nên có xảy ra chuyện tranh cãi. Nhưng ai cũng tùy thuộc theo người khác thì không có chuyện tranh cãi.

Làm người ai cũng có những tính xấu tham, sân, si và cũng có những tính lành thì nên biết, học hỏi; tính nào như thì trở thành thói quen tính ấy.

Lect Hu Ng d y:

Xây dựng không mất v t.

Nhìn nào dính bị b m.

Bản tính vốn thanh tịnh thì dính bị b m nhìn nào? Chỉ vì chúng ta thêm nhiễm thói xấu lâu ngày, đã là nhiễm thì không phải tính, không phải chân thật. Mỗi người có thể sai tính n t x u trở thành tính t t, chỉ là chưa làm hay không mà thôi.

Các dụ: “Giang sơn đổi dời, tính tình khó sửa”. Vì nguyên nhân tiếp xúc, những người không phải là không sửa được. Nhưng chúng ta có trí huệ, có nỗ lực tu hành sửa thì tính n t gì cũng thay đổi được. Chúng ta sai hoàn toàn tất cả thói xấu thì mới ra khỏi sáu nghiệp sinh tử. Cho nên, thói xấu chúng ta phải là cải thiện, cũng không phải không sửa được. Chúng ta cần phải dựa theo trí huệ nhìn thấy rõ pháp tu, phải nỗ lực tu hành mới tiêu diệt nó. Khi ấy, thiên hạ thái bình, thoát khỏi luân hồi, chết t t.

---o0o---

Chuyện 49 - Không trả lời thẳng câu hỏi

Lời dạy: Tất cả việc làm và nghề nghiệp thế gian đều có liên quan đến kinh nghiệm và kinh nghiệm của mỗi người. Có người có kinh nghiệm đi truyền thì như vậy. Có người học hỏi tích lũy kinh nghiệm và kinh nghiệm của người khác mà có được. Có người nỗ lực công tu luyện rất lâu mới có được. Cũng có người lợi dụng kinh nghiệm của người khác mà có được. Chúng ta tất cả ba điều trên là thật khó, chỉ có điều sau cùng là dễ dàng nhất. Người nào là tất cả, cho nên hãy luôn luôn giữ gìn kinh nghiệm làm công việc trên danh lợi của mình; hoặc làm ra vẻ huyền bí cho mình người khác cảm giác là người kỳ diệu quý báu; thì trở thành danh lợi trong đó. Bởi

Thánh hi n, Thi n s th i x a có n ng thi n c là m t ph ng ti n khai m trí hu cho thi n sinh, không ph i cái gì c ng thiên c b t kh l ; ho c là bí quy t m t l i nói, n a bài k làm cho thi n sinh khai ng c o. Còn ng i mu n tu d dàng, th ng i vào ma o. i u này chúng ta không th không bi t, không phòng.

Ngày x a có hai chú bé ang b i d i dòng sông. B ng bé A b o:

- Chúng mình cùng thi nhé! c không?

Bé B h i:

- Thi b ng cách nào?

- Chúng ta cùng l n xu ng áy sông, b c m t n m cát hay bùn, ng i nào ngoi lên tr c là th ng nhé!

- R t t t! C th mà làm, l i nói nh inh óng c t!

Hai chú bé cùng b i ra gi a dòng n c, ng hô l n: “Nào b t u”. C hai cùng l n xu ng n c, kho ng m t lúc c hai chú u ngoi lên và b i vào b . Có th nói hai chú b i r t c , tài ngh ngang nhau. Hai chú c m v t trong tay em lên b . M t chú b c bùn, m t chú b c m t n m tóc tr ng. Bé A nói:

- Này! C u th y không! ây là râu tóc c a tiên nhân ó.

Bé B h i:

- Làm sao c u bi t c ây là râu tóc c a tiên nhân?

- T nghe ng i l n nói tiên nhân th ng tu hành bên b sông, ngài c o râu tóc ném xu ng sông, nên t b c c.

- T c ng nghe nói râu tóc c a tiên nhân r t quý báu hi m có th gian. N u úng là râu tóc c a tiên nhân thì chúng ta g p v n may r i.

- Có ph i râu tóc c a tiên nhân không, hi n t i chúng ta ch a xác nh c. Chúng ta ph i i tìm tiên nhân ch ng minh s th t.

Vì th , hai chú i men theo b sông, tìm v tiên nhân ch ng minh s th t là râu tóc c a ngài. Hai chú i không lâu thì g p tiên nhân râu tóc tr ng xóa, c hai chú n tr c ngài cung kính xá chào. Sau ó h i:

- Th a ông! Cho chúng cháu h i râu tóc này có ph i c a ông không?

Tiên nhân nhìn k chúng m t lúc, không tr l i tr c ti p i u chúng h i mà b c m t n m g o và h t mè b vô mi ng nhai, r i nh ra b o:

- Này các cháu! ây là phân con công.

Tiên nhân nói xong li n nh m m t, không nói l i n a. Hai chú bé nghe xong ch ng hi u gì c . R t cu c i u tiên nhân nói là ý ngh a gì.

---o0o---

Bài h c o lý

Các vị thí n s trong Phật giáo thì nghĩ gì về việc trở lại kinh điển?

Thí dụ có thí n sinh hỏi:

- Thầy ơi! Ý Phật pháp là gì?

Thí n s đáp:

- Là ba căn mè.

- Thầy ơi! Thế nào là ý chính của Tứ sự thật Phật giáo Tây phương?

- Là pháp phân thân.

Đây là gì? Ý nghĩa của Thiền tông là tham học, tụng kinh. Qua sự gì thích của người khác gì người gì là không liên quan đến tính chất và bản chất. Cho nên các ngài không dùng ngôn ngữ, vì người thích, chúng không trở lại triết lý về bản chất.

Người bình thường cùng nghĩ nghĩ phẩm có thể hợp nhau; khi thì, tụng kinh tụng kinh nhau, nên để hiểu nhau hơn. Nhưng hai người thân nhau mà khi thì, tụng kinh quá chênh lệch thì chúng sẽ hiểu lầm về việc trở lại kinh điển; hoặc để hiểu sai ý nghĩa kia.

Ban đầu, tứ sự thật Ma n Trung Quốc từ vua Lê Văn Duyệt. Vua hỏi:

- Trẫm xây chùa, chúng tụng kinh niệm Phật, không biết có công đức hay không?

Tứ sự thật đáp:

- Không có công đức.

- Người nào đang đi niệm Phật?

- Thế dân không biết.

Nhà vua và tứ sự thật nói không hợp ý với nhau. Vì thế, Tứ sự thật chùa Thiền Lâm người thì nói chín năm xây dựng vô vách. Sau đó, Tứ sự thật Thiền Quang mời truy cập pháp lý.

Vì sao nói không hợp ý với nhau? Bởi vì khi thì, chúng ta niệm Phật niệm Phật không gì khác nhau; tụng kinh, cá tính nhân nhân sự vật khác nhau; trình bày Phật pháp chúng không ai gì ai; cho nên nói không hợp ý với nhau.

C Phật là pháp trí huệ rất sâu rộng, Ngài thuyết pháp theo căn cứ của chúng sinh. Vì thế, trong kinh điển có nói quy định, sâu-cần, pháp niệm-cửu cánh. Mọi người cùng nghiên cứu kinh điển, nhưng trình bày hiểu biết khác nhau. Cho nên mọi người đều có quan niệm riêng. Chánh tri, chánh kiến chúng có quan niệm riêng. Tà tri, tà kiến chúng có quan niệm riêng. Làm thế nào chúng ta phân biệt đúng và sai? Điều này trong kinh điển Phật và Lão Nho đã nói. Kinh điển như một mạng lưới yêu ma. Khi tà tri, tà kiến muốn vượt qua lưới thì không thể thoát được.

Chuyện 50 - Lang băm trị lưng gù

L i d n: Chúng ta au u ch a u, au chân ch a chân. Thông th ng nh ng th y lang b m tr b nh, b nh càng n ng thêm, ch ng ph i th y thu c mà là lang b m chính hi u h i ng i. Làm th y trong tôn giáo mà áp ng theo s mong c u, òi h i c a ng i là th y t m t h ng. Th y tà h ng d n m i ng i thành tà tri, tà ki n, tin theo tà; ho c d y ng i tu hành tà h nh cùng i vào ng ma, m i là th t áng th ng.

Ngày x a có m t thanh niên r t m nh kh e, i nhanh nh bay, bình th ng anh gánh hàng m t, hai tr m cân. B t lu n công vi c n ng nh c c nào, anh ta u vui v làm chu áo. Nh ng i ai âu h c c ch ng . M t hôm, b ng nhiên anh ta ngã b nh, sau ó tr thành l ng gù. Cú s c này, làm cho anh ta au n t t cùng không còn tha thi t s ng. Anh ta suy ngh : “Ta tàn ph nh th này làm sao làm vi c c? Không làm c l y gì sinh --- o0o--- s ng?”.

B n anh th y v y an i:

- C n gì anh ph i bi quan nh th ? Có b nh thì có th y thu c. Th gian này th y thu c n i ti ng r t nhi u, t t chúng ta tìm ra thôi, nh t nh s tr kh i.

Anh ta áp:

- Tôi r t c m n s quan tâm c a các anh! S c kh e là vàng, ch trong thoáng ch c tôi tr thành ng i tàn ph . Làm sao tôi s ng n i?

M t ng i b n khác ch :

- Tôi nghe m i ng i nói có th y thu c kia r t tài gi i. Anh có b ng lòng n ó ch a tr không?

Anh ta áp:

- C ng c! Nh ng tôi bi t rõ b nh c a mình, s ng nh th này c ng ch ng có ý ngh a gì.

Th là, ng i b n đ n anh ta i tìm n nhà th y thu c khám b nh. Th y thu c h i:

- Anh b b nh gì?

Anh áp:

- Th a th y! Tôi b b nh gù l ng, có ch a c không?

- T t nhiên là ch a c r i, n u không ch a c làm sao gi là th y thu c?

Th y thu c nhìn s c m t c a anh, r i s lên l ng gù, h i anh nguyên nhân b nh. Sau ó, h n b t m ch cho b nh nhân. Th y thu c này hoàn thành b n b c; nhìn, nghe, h i và b t m ch. Ch n oán xong, h n nói:

- B nh c a anh có th ch a tr c, nh ng anh ph i ch u au n.

Anh ta áp:

- Ch c n th y ch a kh i b nh, cho dù au n nh th nào tôi c ng ch u c.

- Anh b b nh vì gánh quá s c, làm cho c t x ng s ng b cong, m i b nh v y. N u dùng v t n ng è lên làm cho c t x ng s ng th ng ra thì kh i b nh.

H n v a nói, v a b o anh n m xu ng và kêu ng i b ng hai t m c a ch t lên thân anh ta. H n l i kêu m y ng i khiêng b n cái c i á giã g o ch t lên n a. M c dù b nh nhân kêu la th m thi t, h n v n không m x a m; l i còn è thêm lên.

Trôi qua m t lúc, b nh nhân không còn kêu la. H n nói:

- B nh nhân không còn kêu la, ch c kh i b nh r i.

H n sai m i ng i khiêng t t c v t xu ng thì th y hai m t b nh nhân l i ra, m i ng trào máu ra ngoài lênh láng, anh ta ã ch t t lâu.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Chàng trai m c b nh d cho t t c chúng sinh. Th y thu c d cho ngo i o. Chúng sinh b m c b nh n ng sinh t và b nh tham, sân, si. Ngo i o ch a h nghiên c u Ph t pháp, c ng ch ng tinh ti n tu hành. Làm sao n ng theo chánh pháp c u chúng sinh c? K t qu , chúng sinh b ngo i o d t vào a ng c, ng qu , súc sinh; ho c lao vào ng tà. Khác nào nh th y lang b m?

Kh ng T nói: “Bi t thì nói bi t, không bi t thì nói không bi t”. Nh ng có ng i c ch p không bi t mà nói bi t. Vì thích làm th y thiên h , gi t h i dân en. Ch ng nh ng lang b m i h i ng i mà gi i s , nông, công, th ng, c nh sát, th y giáo c ng có nh ng k t m th ng. Lang b m không ch a b nh c, ch vì mu n ki m ti n mà l a g t ng i khác, d n n h i r t nhi u m ng ng i.

Trong tôn giáo, n u làm không úng chân lý là h i tu m ng c a ng i trong nhi u i nhi u ki p. H i ng i không th gi i thoát sinh t , không c thoát kh c vui. Không ph i m c t i quá n ng là gì? K tà tri, tà ki n d n m i ng i i vào ng tà, ó là t i ác r t n ng. Nh th , ch ng nh ng làm th y lang b m mà còn là th y tà.

---o0o---

Chuyện 51 - Năm anh em sai một tở gái

- L i d n: Tài, s c, danh, th c, thùì là n m d c c a con ng i. M i ng i khó tránh kh i n m d c này. Ai sai khi n c n m d c này? Là tâm, ch nhân c a thân chúng ta. Tài, s c, danh, th c, thùì là chúng ta s d ng. Nh ng chúng sinh b mê mu i iên o, b n m d c sai khi n ngay trong cu c s ng hàng ngày. Nó b o chúng ta i h ng ông thì li n nghe theo nó; nó b o chúng ta i h ng tây, c ng v n nghe theo; cho n, nó b o chúng ta v t núi b ng èo, lao tâm kh t , c p gi t, tr m c p, sát sinh, nói d i, l a o v.v... Chúng ta u nghe theo nó t t n t t. Cho nên, tâm chúng ta b nó sai khi n, l i còn lo n ng c ngày. Cu i cùng, chúng ta ph i ch u các kh báo, luân h i sáu ng. B n nói th i có oan u ng không?

Ngày x a có n m anh em cùng làm công vi c kinh doanh trong m t nhà máy; m i ng i làm vi c ph trách công vi c m t b ph n. Ng i ph trách i tìm mua nguyên li u. Ng i ph trách khâu ch bi n s n ph m. Ng i ph trách óng bao bì, v n chuy n. Ng i ph trách i ti p th hàng hóa. N m anh em h p tác làm vi c r t vui v . Cho nên, hàng hóa s n xu t có ch t l ng, m u mã l i p nên c khách hàng a chu ng bán r t t. C n m anh em su t ngày b n r n nh chong chóng quay. M t hôm, anh c ngh :
- M i ngày, chúng ta làm vi c r t b n r n, v nhà l i ph i n u n, gi t qu n áo th t là c c kh . Chi b ng chúng ta mua m t t gái làm vi c nhà thay cho chúng ta c không?

Anh hai nói:

- Ý ki n này r t hay.

Anh ba, anh t u tán thành, giao vi c này cho ng i em th n m i tìm mua t gái.

Khi mua c t gái v nhà, c n m anh em u yên tâm làm vi c, ch ng còn lo l ng vi c nhà. Nh ng m i ngày t gái ph i làm vi c h t cho n m anh em, qu th t làm không xu . Vì th , cô ph i chia th t tr c sau, làm cho anh c xong tr c, r i n làm cho anh hai, anh ba, anh t . Nh ng khi cô làm cho anh c , anh hai tr c thì anh ba, anh t không vui nói:

- Chúng ta là anh em gi ng nhau, vì sao cô u tiên làm cho anh c và anh hai tr c. L n sau, cô ph i làm cho chúng tôi tr c.

Cô gái áp:

- Vâng, th a ông! Xin vâng l nh.

Lúc cô làm cho anh ba, anh t tr c thì anh c và anh hai không ch u b o:

- Tr c ây cô làm cho chúng ta tr c, vì sao l n này cô làm khác?

Cô gái th a:

- Vâng, th a ông! Con làm theo ông d y.

L n này, n ng i em th n m trách:

- Cô làm hết thảy mọi việc cho bọn anh tôi, vài ngày cô phải đi một lần. Lớn sau, cô phải ưu tiên làm cho tôi trước mới đúng.

Cô gái đáp:

- Vâng, thưa ông! Con xin tuân lệnh.

Khi cô làm cho người em thì anh cứ ra lệnh:

- Tôi là anh cả, cô phải làm cho tôi trước.

- Đúng! Con làm theo ông dạy.

Anh cả, em nên mặc quần áo:

- Cô làm cho chúng tôi trước.

- Đúng.

Người chị gái nhấc cái máy, làm quần quật suốt ngày suốt đêm hì hục. Còn bạn gái này quát:

- Cô khinh thường tôi phải không?

- Đúng, con không dám! Không dám!

Người kia nói:

- Vì sao cô làm chậm như rùa chậm?

- Đúng, con sợ công việc làm nhanh!

Người kia hét lên:

- Tại sao cô không chịu giặt quần áo cho tôi? Cô không muốn sống mà phải không?

- Đúng, con giặt liền.

Người này quát:

- Cô không muốn làm việc nhà phải không?

- Đúng, đâu có, đâu có!

Chợt, người này yếu, người kia xô, người kia nắm, người kia chửi. Thân phận tôi tớ, cô không biết cách nào cho hài lòng họ. Cô than: “Ông trời ơi! Hãy bắt con chết sớm đi”.

Cô người chị này, hàng ngày chậm chạp làm việc. Nhưng phải chịu ánh nắng, chịu mưa, và nếm chịu thân phận bất hạnh, mỗi lần khi cô chết đi thôi. Suốt ngày, cô luôn bận rộn vô số công việc không tên, lại còn bận rộn chửi, ánh nắng mà không dám phản kháng, công việc không thể chối tay. Bọn họ nói thì có đáng thế không?

---o0o---

Bài học lý

Con người vì niềm đam mê: tài, sức, danh, thục, thù mà hàng ngày bận rộn. Có người vất vả suốt ngày nhưng chưa cảm thấy mệt mỏi, nóng bức. Có lúc cảm thấy khác biệt, hy vọng. Có khi chịu đựng chửi, ánh

p c ng ành im h i l ng ti ng. Vì sao? Vì tài, s c, danh, th c, thù- Nó sai khi n chúng ta c c nh c c m t i. Nó b o chúng ta tính toán, tranh giành, t o các ác nghi p v i m i ng i. Nó làm cho chúng ta ch u kh , ch u n n, ã thành thói quen c a m i ng i, nên h cho là úng. S cao quý c a nhân cách, o c và l ng tâm u t phía sau, i l y chút ít tài, s c, danh, th c, thù.

N m d c i v i m i ng i quan tr ng nh th sao? V y nhân cách và o c c a chúng ta còn có giá tr bao nhiêu? Chúng ta hãy ngh th xem, ti n tài, a v, s c p, danh l i u nh hoa m trong h không, thoáng qua nhanh chóng. Nhân cách và o c s còn mãi nhi u i nhi u ki p, tâm c a chúng ta ph i làm ch t t c m i úng. Vì sao, chúng ta n m d c lôi kéo vào vòng xoáy không l i thoát; l i còn ch u kh báo nhi u vô biên. R t cu c cái nào quan tr ng nh t, chúng ta ph i xem xét l i nhé!

---o0o---

Chuyện 52 - Thanh sắc như huyền

L i d n: Tâm Kinh ghi: “Không có nhãn, nh , t , thi t, thân, ý; c ng không có s c, thanh, h ng, v , xúc, pháp”. Th t s không có s c, thanh, h ng, v , xúc, pháp ph i không? N u chúng ta không ch p tr c s c, thanh thì Có và Không gì ng nhau. Còn nh chúng ta ch p nó thì nh th nào? Là ch p muôn s muôn v t u Có. Ch p Có l i nh th nào? Có t c là mê, gì ng nh vào mê h n tr n, không bi t ông, tây, nam, b c; ch ng bi t ra h ng nào. Vì nó mà chúng ta làm nh ng vi c b t trung, b t ngh a; th m chí gian x o, chi m o t, nham hi m, l a o u là si mê, b t giác; su t ngày chìm m trong mê mu i. Vì th , c Ph t d y:

Bì t huy n nên xa lìa.

Lìa huy n là giác ng .

Ng i giác là“ o úng thì ti n, o sai thì lui”. Ti n lui có o, b ng không thì vô o.

Ngày x a có m t ca s r t n i ti ng. Anh ta i hát kh p m i n i u là n i r t ông ng i, nên fan hâm m r t nhi u. M i khi anh ta hát nh c tr tình, gì ng hát truy n c m, tr m b ng, du đ ng làm cho ng i nghe c m xúc đ t dào, v a bu n v a khóc. Ca s này mu n chúng ta khóc thì chúng ta khóc, mu n chúng ta c i thì chúng ta c i, mu n chúng ta bu n thì chúng ta bu n, mu n chúng ta vui thì chúng ta vui. Th t là linh nghi m h n linh chú. Nhà vua nghe c tin này, li n h i i th n:

- Tr m nghe nói trong thành này có m t ca s r t n i ti ng, dân chúng nghe hâm m r t ông. Chuy n này có th t không?

ị th n th a:

- Tâu b h ! Hình nh là có nh v y!
- Khanh ph i xác nh có hay không, n u s th t có m t ca s nh th thì hãy m i anh ta vào cung tr m th ng th c gi ng ca.
- Tâu b h ! Th n xin tuân ch !

ị th n g p ca s nói chuy n, mu n m i anh ta vào cung hát. ị th n nói:

- Anh vào c trong cung hát cho hoàng th ng nghe là m t vinh h nh c a i anh, và anh c ng c n i ti ng.

Ca s áp:

- Th a i nhân! Th o dân làm ngh này ch vì cu c s ng, danh v ng không th t, ca ng i r ng tu ch, nó ch ng em c c m n, áo m c cho th o dân.
- úng l m! úng l m! tr c hoàng th ng anh nói hay nh v y, nh t nh s c ban th ng ít nhi u.
- Th o dân xin a t i nhân.

Do ó, ca s theo ị th n vào trong cung. Anh ta tr c nhà vua và ị th n b t u hát. úng th t, gi ng hát anh ta r t hay, l i truy n c m; nh áng mây ráng chi u, v a p v a r c r , gi ng nh tiên n ang ca múa, qu th t anh ta làm cho ng i ta say mê m chìm trong ti ng hát. Nhà vua suy ngh : “Không bi t ca s này ã làm say mê bao nhiêu dân chúng, nh ng ta ph i cho anh ta m t bài h c”. Ca s hát xong, nhà vua b o ị th n mang ra m t nghìn l ng vàng t tr c m t anh ta, nh ng ý không nói là ban cho. Nhà vua nói:

- M c dù ng i hát r t hay, nh ng ti ng hát ch t m t li n, l i tr m n i m ng h t.

Ca s th a:

- Tâu b h ! Ti ng hát v n v a hát lên thì bay theo gió tho ng, nh ng nó làm cho ngài vui tai.

- C ng nh tr m tr c m t ng i m t nghìn l ng vàng, nó làm cho ng i vui m t. Nh th , ch ng ai l y c c a ai, Ha.ha...

Ca s r t t c mình, nh ng ành im l ng. N u nói ti p ch c gi n nhà vua thì bay u nh ch i; vì th , anh ta l ng l tr v .

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! M c dù thanh s c là gi , nh ng làm say mê không bi t bao nhiêu anh hùng, hào ki t t x a nay. Ngày x a, anh hùng say m m nhân. Ti ng hát c ng có th làm cho tiên nhân ng thông m t h t th n

thông. X a nay, r t nhi u anh hùng có th “trâu s t làm sao s ti ng r ng s t , nh ng i g xem tranh Hoa i u” ph i không? Cu c i này có bao nhiêu ng i không say mê thanh s c? Có ng i nói: “Mê thì mê v y thôi”. Có th gi i trí t m th i c ng t t! Nh ng âm thanh kh c sâu vào tâm th c c a chúng ta, th t khó phai m . ây chính là h t gi ng t o t i nghi p, c ng là ngu n g c sinh t , luân h i.

Nói v tâm lý c a con ng i. M i ng i u có g p vi c không nh ý mu n; ho c g p chuy n bu n au. Lúc ó, chúng ta c n nh âm nh c gi i trí, làm cho tình th n b t c ng th ng. Nh ng âm nh c có t t, có x u; có chính, có tà. Có bài hát kích ng tác đ ng tâm lý chí l n yêu n c c a chúng ta t n trung, t n ngh a. Nh ng c ng có bài làm cho chúng ta suy ngh sai l m, chìm m trong men r u và gái p. M i ng i u thích nghe nh c tình ca lãng m n, các nhà th (ph nh c), các nh c s c ng thích sáng tác nh ng ca t làm m i ng i say m. Cho nên. ng i say mê thì nhi u mà ng i ---o0o--- c l i thì ít. Ng i tu hành c n ph i tránh xa, nh tránh loài r n r t. B i vì, thanh s c tuy huy n o, nh ng l i lòng ng i r t sâu s c, c ng do ây mà tr thành nhi m t nh sai khác.

---o0o---

Chuyện 53 - Huynh đệ bất hòa

L i d n: Cu c i luôn có thi n-ác, th -phi, tà-chánh, i ãi nhau. B i vì, l p tr ng c a m i ng i không gi ng nhau, cho nên cách nhìn c ng khác nhau. Cùng m t s vi c, có ng i cho vi c ó là úng, có ng i cho vi c ó là sai, b n cho vi c ó là thi n, ng i khác cho là b t thi n, b n cho là úng, ng i khác cho là sai. Gi ng nh t ng Ph t, theo Ph t giáo cho là hình t ng t bi, v i; ai n y u tôn sùng. Nh ng theo ngo i o cho là hình t ng ma qu th y li n tránh xa. Tham, sân, si là ngu n g c c a t i ác. Nói v ph ng đi n làm thi n kích ng chí trong sáng, u là pháp thi n. Còn ganh t ng nghi p, ganh t ng i có o c và tài n ng là t i ác. C m ghét t i ác k khác, c m ghét k nham hi m, l a o u là ý ni m ngh a khí trung thành; cho nên, không tham, sân, si là r t t t. Nh có ng i nói, thay i theo thi n t c là thi n, làm theo ác t c là ác.

Thu x a có hai thanh niên, vì h c chung m t môn ngh thu t, nên h c cùng m t th y. V th y r t th ng yêu hai h c trò và ch đ y r t t n tình; ng c l i, hai h c trò c ng r t th ng kính th y. B i vì, th y giáo tu i cao, m c b nh phong th p nên hai h c trò th ng xoa bóp cho th y làm cho khí huy t c l u thông. Vì th , m i ng i có trách nhi m xoa bóp m t chân. Ban u, hai h c trò xoa bóp th y r t ch m ch , c n th n. Và s h c v n lâu ngày

thành tích của mình khác nhau, sự khác không bằng sự huynh nên âm ra ganh tỵ. Sự huynh cũng kiêu ngạo xem thường sự. Do đó, hai họ c trò ng m ng m l c c v i nhau.

S huynh xem thường sự, sự ganh ghét sự huynh; cho nên, hai người thường xung đột cãi nhau. Cảm ghét là hành vi phát sinh khi người. Một hôm, sự huynh có việc phải đi xa, sự nhà bị gãy chân thầy trò thù tính kiêu mạn của sự huynh. Sự huynh trở về thầy chân trái thầy bị gãy, liền nói:

- Làm sao có lý này, tôi mình xoa bóp không tốt, liền còn phá hoại người khác.

Nói xong, sự huynh bị gãy chân phải chữa thầy báo thù tính ganh tỵ của sự. Huynh, bắt hòa, cuối cùng bị gãy hai chân chữa thầy báo thù người phẫn. Đây là việc không nên làm, liền còn là việc vô ích.

---o0o---

Bài học lý

Ganh tỵ, sân hận là hành vi ngu xuẩn sinh ra “tao sừng mà ch t.” “n không cần thì phá cho hôi”, cũng là người tính th ph hèn của con người. Nếu là bậc chính nhân quân tử thì “Thà hi sinh cái tôi nhỏ bé hoàn thành việc lớn”. Họ có “Hi sinh thân mình vì chính nghĩa”; họ suy nghĩ ra “Quân tử thức kỷ khác làm nên việc tốt”. Khi tâm ganh tỵ xúi giục thì việc ác gì cũng không tốt.

Người học Phật, Tiểu thừa trong Phật giáo, nếu y theo giáo pháp mà tu hành thì không có phân biệt Tiểu, Tiểu; khác nhau chỉ do phát tâm Tiểu, Tiểu mà thôi. Nếu như người chấp học Tiểu thừa xem thường Tiểu thừa thì người học Tiểu thừa cũng cho mình học Phật giáo nguyên thủy xem Tiểu thừa vẫn là bị nhận xét của Phật giáo. Rồi tu học, ai đúng, ai sai? Chúng ta hãy tìm tâm nghiên cứu, cũng không khó hiểu lắm. Nếu như chúng ta công kích, ph báng lẫn nhau là trong tâm có vấn đề, trở thành pháp ác.

Trên thế giới có rất nhiều tôn giáo, nhiều tôn giáo đều có đức và có sâu, cũng khác nhau. Nếu như họ xuất phát vì mục đích cứu người, thì không có chuy n chánh-tà, th -phi. Có chuy n th -phi là do tâm bất chính, lòng d d không ngay thẳng, lợi d ng tôn giáo kinh doanh làm lợi riêng; gì ng nh ng i kinh doanh buôn bán. Có người lợi d ng tôn giáo đã tâm làm chính trị, chính là bị nhận xét tôn giáo.

Chúng tôi nói về quan hệ con người, mối tôn giáo u chi m c m t s liên kết, khuyến khích mọi người làm thiện, tu tâm dưỡng tính; tu đức, tu hạnh là hàng đầu nên phải thờ thần thánh. Chúng ta phải sống theo phép tắc, thân tâm nên luôn tu hành mới ứng. Nếu như chúng ta ganh tỵ lẫn nhau, hoặc tranh giành tín vật của nhau thì ánh mặt trời, ánh trăng của tôn giáo, cũng làm mất đi vẻ đẹp của tôn giáo; khác nào bán buôn lừa. Ganh tỵ chính là kẻ thù lớn nhất của nhân loại. Nước này ánh chỉ mình nước kia. Nhà này tranh giành nhà kia. Già già vì lợi ích lợi mà chuyên thù phi, phần ông u xu t phát t lòng ganh tỵ. Cũng có dụ: “Cùng nhau phía trước cùng chung thủy”. Tựa, người vì lợi ích lợi luôn tha thứ cho người khác. Người nào có thể làm việc vì lợi ích lợi, là kẻ xấu nhất người đó có lòng đố kỵ người khác, có thể tiếp nhận ý kiến của người khác, phân biệt đúng sai thì mới có thể làm nên việc vì lợi ích lợi.

Nếu như người ganh tỵ càng ngày càng thì càng thể hiện tính cách tiểu nhân, nhân cách và đạo đức có sai biệt. Tham, sân, si, tật càng sâu thì nghiệp phước càng nặng. Làm người, làm việc nên tránh ganh tỵ người khác. Cho nên, người càng to nghiệp phước, làm ác thì tội nghiệp lại chu sinh tội vô biên, oán thù vô lượng, khổ báo cũng vô cùng, mãi mãi không có ngày gì thoát

---o0o---

Chuyện 54 - Con rắn tranh công

Lời dẫn: Con người sinh ra đời, ai cũng có nhiệm vụ. Mọi người gia có trách nhiệm quan trọng, võ; mọi người cũng có nhiệm vụ. Mọi gia đình, ai nên yêu có bổn phận, lẽ nên có thể tốt, cha hiền con hiếu, em cung kính anh, vua thì dân, quan trọng trung với vua, với nhân dân. Nếu làm tốt nhiệm vụ của mình thì cha không ra cha, con không ra con, vua quan trên đời bất hòa. Trách nhiệm chúng, anh em cũng có lỗi. Như thế, mọi người gia không thể nào có thái bình. Mọi người gia thì không có hạnh phúc, an vui.

Thưa xưa có một con rắn sống trong rừng. Có lúc, nó bò vào đám cỏ tìm mồi. Có khi, nó bò ra ngoài tìm thức ăn, lúc sống của nó rất tốt do thói quen. Mọi hôm, nó nói với người:

- Này anh! Mọi ngày anh muốn đi phía đông thì tôi đi theo anh đi phía đông, anh muốn đi phía tây thì tôi đi theo anh đi phía tây. Xưa nay, anh không hề bàn bạc với tôi gì, lúc gặp thức ăn ngon cũng nhường nhịn nhường nhịn, tôi cũng có phần. Như thế, thì tôi là bạn công.

Người nói:

- Chú có cách gì không? Ai bảo chú làm phở uôi?
  - uôi rớt cùi quất to:
  - Anh cầm móm! Trừ ban cho tất cả chúng sinh đều bình đẳng. Anh xem kìa! Ánh sáng mặt trời chiếu khắp mọi nơi, có gì xém chút nào không công bằng?
  - Chú nói nhảm vậy còn gì ý nghĩa phở làm em?
  - Nhiếp này anh dành đi trước, này phở này cho tôi đi trước mới công bằng.
  - Vậy là chú muốn đi trước phải không?
  - Rốt cuộc!
  - Chú có mặt không? Có biết không?
  - Đây là việc của tôi không cần anh phải lo.
  - ưu tiên uôi tranh cãi vô lý, nhặng ùnh phở đi thu dọn theo nói:
  - Thôi thôi! Chú muốn đi trước thì đi!
- Do đó, uôi rớt đi trước. Vì nó không thấy nên cứ bò về phía trước, nhặng chực chờ nhón nó để chửi lên, bò bên hông nó nó cũng không biết. Cuối cùng, nó lao xuống hầm bí ẩn và uôi cũng chung số phận.

---o0o---

Bài học số lý

Các vị trí! Sống trong xã hội, mỗi người đều có nhiệm vụ nghề nghiệp của mình. Mọi người đều có trách nhiệm và võ, chia ra các cấp ban ngành; ai nấy đều làm việc tròn bổn phận của mình cho nước, cho dân. Tác giả có câu: “Mỗi người đều phát huy hết tài năng của mình, và phát huy hết tác dụng của sự vật” thì con người mới có thể hạnh phúc an vui, thế giới hòa bình. Nếu chúng ta trên đời ganh tỵ với nhau, tranh giành, hãm hại lẫn nhau thì nhân loại mãi mãi không có ngày an vui. Nếu đáng quý nhất là mỗi người phải hiểu rõ mình, thì mình có khả năng làm việc gì thì nên làm việc đó. Nếu việc nào mình không biết thì phải học, cố gắng vươn lên hoàn thiện bản thân mình. Còn những kẻ bất tài cũng đừng chực chờ không biết mà làm càn. Người tài giỏi không chừa làm, nếu là bất hạnh cho xã hội.

Mỗi người đều có ưu điểm và khuyết điểm. Chúng ta cố gắng học hỏi làm việc tốt phát huy ưu điểm, bổ khuyết điểm là người thành công. Người chấp sự đi thì không thể nào làm được người tài giỏi, chúng ta học hỏi mình mà còn học hỏi khác. Tại sao có người tài và người bất tài? Chúng tôi nói xa mồm chút là nhiếp ảnh nhiếp ảnh kỹ thuật quá khốn nạn nay có liên quan

n tích t p thói nhi m; nói g n là có liên quan s l i bi ng và n l c h c t p. Vì th , ng i gi i phát huy tài n ng c a mình, ng i bình th ng c g ng h c h i v n lên. Chúng ta h c Ph t c ng nh v y.

N u b t c vì c gì, chúng ta c ng c u tr i, c u th n; tuy có th an i tinh th n, nh ng không c u cánh c. Ph t, th n, tr i có th làm ch d a an i tinh th n cho chúng ta. Ng i làm th y giáo là ng i m u m c chúng ta h c h i, ch không th b t c vì c gì c ng l i th y. Ng i yêu th ng chúng ta nh t là cha m . Ng i truy n trao cho chúng ta ki n th c và h c v n là th y giáo, h nâng chúng ta, nh ng không th làm dìm chúng ta thành công s nghi p. Chúng ta mu n thành công, mu n làm nên vì c l n u ph i d a vào chính mình. N u nh t t c m i vì c chúng ta u d a vào cha m thì ch ng nh ng là ng i y u hèn mà c h i thành công r t ít.

Chúng tôi nói cách khác, k t i t kiêu thì không th nào làm c vì c l n. Ho c b t c vì c gì không ch u nghe theo ng i tài n ng c h nh, l i còn ganh t v i h thì t mình chu c l y th t b i. B i vì, chúng ta làm vì c chung v i m i ng i, t t c m i vì c u ph i d a vào lý trí phán xét ti n thân. Cho nên, ng i h c Ph t là h c trí hu , giác ng , c h nh. Cu c s ng hàng ngày luôn x y ra chuy n ng i tranh quy n o t l i. Gi i s, nông, công, th ng c ng vì danh l i. Ng i tài t cho mình gi i dùng m u trí tranh chi m danh l i. K ác dùng th o n tinh vi h i ng i l i mình c danh l i. “ i u thi n nh cây tùng xanh, i u ác nh hoa n r ; hi n t i tùng không b ng hoa. M t s m tuy t s ngr i xu ng, ch th y tùng xanh không th y hoa”. K l a o luôn giành l y danh l i tr c m t. Ng i l ng thi n tính chuy n danh l i lâu dài.

C c d y: “ ng xa m i bi t ng a hay, s ng lâu m i hi u lòng ng i”. Ng i s ng có phép t c và gi o c s có cu c s ng yên vui, h nh phúc lâu dài. i u áng quý nh t th gian là t bi t rõ mình, kh n ng mình làm c vì c gì thì c g ng làm vì c ó. Vì c mình làm ch a c thì h c t t , ch c ch n thì t th c. Chúng ta làm c m t ph n là tính m t ph n, làm không c thì nh ng l i cho ng i hi n tài, không th không bi t làm mà làm cần, ch phá h ng vì c. Nh k c ch p nói: “Thà làm h , ch không bi t ng i ta khinh”. Ng i này là t i nhân trong xã h i.

B c hi n tài i, làm l i mình l i ng i; k ngu si làm h i mình h i ng i; gi ng nh danh l i làm sao ra s c tranh giành mà c? C c nói: “Có thành t u th c t thì có danh ti ng t ng ng”. Chúng ta c ng có th nói: “Có thành t u th c t thì có danh l i t ng ng”. Chúng ta c g ng làm vì c m t ph n thì c m t ph n là danh ngôn r t h p lý. Vì th , danh l i i b ng m hôi và n c m t m i là th t; con nh tính toán, tranh o t mà c là không th t. Cho nên, ng i hi n tài bi t nhìn xa trông r ng; k ngu si tham l i tr c m t. Nh th mà thôi.

---o0o---

Chuyện 55 - Cạo râu cho vua

L i d n: Con ng ị sinh ra, có ng ị r t gan d ị mu n làm nh ng vì c ch n ng tr ị t, nh ng không có n ng l c. Có ng ị l i nhút nhát, có c h ị làm vì c l i không dám làm, ánh m t t ng lai t t p. Có ng ị nuôi chí nguy n l n mu n làm vì c l n, nh ng “ch a th c hi n c chí l n mà thân ã già suy”. Có ng ị ôm hoài bão chí l n nh ng không th c hi n c. Có ng ị s ng c u an, ch c u ngày ba b a no m là c r i. Có ng ị ch nh s i lông làm l i cho thiên h v n không ch u làm. Vì sao? Ngày x a có m t thanh niên làm ch c bình th ng h u vua. M t hôm, nhà vua ch huy m t o binh ị chinh ph t n c láng gi ng, anh ta c ng theo h u vua xu t chinh. Lúc chi n tr ng cùng ánh v ị quân ch, vào sinh ra t , anh ta d ng c m chi n u. Không may, quân c a nhà vua b r ị vào ch mai ph c c a quân ch. Lúc này, ch có phá vòng vây m i gi c m ng. Cho nên r t nhi u t ng s li u m ng m ng máu thoát ra ngoài, ai n y u lo thân mình, ị quân tan rã. Ch còn m t mình anh ta theo b o v nhà vua, t xung h u t ánh lui quân ch; cu i cùng, anh ta phá c vòng vây tr v t n c.

Sau khi tr v cung, nhà vua tri u t p t c ị th n v n võ n b o:

- Đây các khanh! Cu c xu t chinh l n này, n u không có chàng trai này thì tr m ã b thân n ị chi n tr ng; cho nên tr m mu n khích l tính th n anh ta. V y tr m ban th ng cho anh ta ch c gì?

Có m t v ị th n th a:

- Tâu b h ! Nên phong cho anh ta làm ị t ng quân.

Có ị th n th a:

- Tâu b h ! Nên phong cho anh ta ch c t ng qu n trong cung.

Nhà vua b o:

- M c dù anh ta d ng c m, nh ng không có uy phong c a ng ị làm t ng, c ng không có m u trí, kh n ng ch huy quân lính. Ch còn t t c ch c v trong cung; ho c châu báu, tùy anh ta ch n l y có c không?

Các ị th n u th a:

- Tâu b h ! Ngài r t cao ki n, ban th ng nh th r t hay.

Nhà vua b o anh ta:

- Tr m ban th ng cho khanh hãy tùy ý ch n, t t c ch c v trong cung và châu báu, khanh ch n th nào?

Anh ta th a:

- Tâu b h ! Th n không mu n th gì c , ch mu n làm công vi c c o râu cho ngài thôi.

- ây là ý nguy n c a khanh sao?

- Tâu b h ! úng v y! Th n mong c c o râu cho ngài là th a măn l m r i.

T ó, anh ta làm công vi c c o râu cho nhà vua.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Chàng trai trong câu chuy n này, d ng c m ánh d p thiên binh v n mã, quy t m ng máu, t phá vòng vây quân ch b o v nhà vua, ch vì mu n c o râu cho vua sao? Anh ta không thích làm quan, c ng không thích châu báu; qu th t quá ngu si. ây là m t câu chuy n thí d .

D cho con ng i chúng ta, b t lu n s , nông, công, th ng; hàng ngày luôn b n r n, bôn ba xuôi ng c, tính toán, c nh tranh, ch vì c m n áo m c ph i không? Ho c vì danh l i, hay nuôi con cái? Nh ng vi c này nh nh h t mề, gi ng nh c o râu cho nhà vua.

Vi c quan tr ng nh t c a c a con ng i là con ng t ng lai dài vô h n, tài s n vô cùng. V y ti n vô h n là gì? Chính là vi c gi i thoát sinh t i t ng lai. Tài s n vô cùng là gì? Nhân cách, o c, tu hành. Nh ng i u quan tr ng này, chúng ta l i x p nó qua m t bên lo chuy n c m áo g o ti n, b n r n c i, l i còn t o nghi p vô l ng, làm cho t ng lai au kh ch ng ch t. Nh th , có áng không?

Cu c s ng con ng i quan tr ng nh t là i u gì? Kì n th c c a m i ng i có cao th p, cá tính và s a thích c ng không gi ng nhau; cho nên cách nhìn c a m i ng i c ng khác nhau. Có ng i cho r ng cu c s ng ch c n có ti n là có t t c , làm vi c gì c ng u thông su t, tha h h ng th ; cho nên i v i h t i n quan tr ng nh t. Có ng i cho danh l i là quan tr ng. Có ng i nói cu c s ng n ch i trác táng, c p b gái p làm thú vui là quan tr ng. Có thích nh u nh t là quan tr ng. Có ng i thích c b c là quan tr ng. T c ng có câu: “Có ng i thích n u r u, có ng i thích u h ”. Nh v y, s thích c a con ng i không có tiêu chu n nh t nh. B i vì, kì n th c có cao- th p, t m nhìn có r ng-h p; cho nên cách nhìn c a m i ng i u không gi ng nhau.

Ng i h c Ph t ph i nhìn theo góc Ph t pháp. Chúng ta sinh ra i là v a tr nghi p v a tr ng h t gi ng cho t ng lai. V y chúng ta ph i gieo gi ng gì mãi mãi cho t ng lai? Là l p ba th còn mãi là l p c, l p công

và l p ngôn. Chúng ta tinh tì n tu hành c u thoát kh i sinh t , kh p chúng sinh. Cho dù g p hoàn c nh nh th nào, chúng ta v n theo ki n th c c a m i ng i t o d ng ti n c a mình. Ng i có trí hu l n t o d ng ti n l n. Ng i có trí hu nh t o d ng ti n nh . K không có trí hu nên không bi t t o d ng ti n . c qua câu chuy n nói v chàng trai ngu ng c là chúng ta th h i, làm th nào t o d ng ti n cho t t p.

---o0o---

Chuyện 56 - Đền ơn không có lễ vật

L i d n: B t lu n chúng ta làm công vì c gì, t t c m i ng i u có ngh nghi p trong xã h i. Khi chúng ta làm vì c gì, ai c ng mong mu n c tr công x ng áng, l i có ng i mu n tr công càng nhi u càng t t. Có ng i nào ch u ra s c làm vì c mà ch ng c n tr công không? Ch có ng i làm t thi n, hay vì tình c m b n bè thân thu c, h làm vì c không c n tr công; nh ngh c ng mong t ng lai c n áp l i. N u nh m i ng i ra s c làm vì c m t ph n thì t ng lai s c h ng m t ph n. Nh th là h nh phúc th gian, ai n y u ra s c làm vì c. Có ng i nào không ch u c c kh làm vì c mà c k t qu không? Hay có ng i làm vì c c c kh mà không thu ho ch c th gì?

Thu x a có hai ng i b n cùng nhau i du ngo n. Trên ng i h g p m t ng i kéo xe, trong xe ch t y hàng hóa. Lúc i vào ng núi g p gh nh, ng i kéo xe ra s c kéo c ng không cách gì xe l n bánh c. B ng nhiên, anh ta d ng l i, l phép nói v i hai ng i b n:

- Th a hai anh! Hoan h giúp dùm tôi y xe qua o n ng này nhé! Nh t nh tôi c m t hai anh.

Hai ng i h i:

- Anh c m t chúng tôi b ng v t gì?

Anh ta áp:

- Tôi c m t hai anh không có món quà.

Hai ng i d ng nh ch a hi u h i l i:

- Vì sao anh l i i vào con ng h p, g p gh nh nh th ?

Anh ta áp:

- Ng i s ch ng bao gi b ng ph ng mãi mãi, b t c ng i nào s ng trong cu c i u ph i g p nh ng con ng khó i. Có con ng ch t h p nhi u nguy hi m rình r p. Có con ng c c nh c ph i b ng r ng v t núi. C ng có con ng th y nhi u sóng to gió l n. Chúng ta ph i i th n tr ng t ng b c. N u lúc ó, chúng ta g p c b n bè, hay thi n tri th c y dùm thì s giúp này ch ng ph i r t l n hay sao? Có ng i ch bi t i

trên con người hiện tượng nhân sinh nên con người này không bao giờ
có bằng chứng. Nhưng mình biết trên con người thanh tịnh tâm
linh thì tất cả những gì đều bằng chứng.

- Nhưng chúng ta không biết con người hiện tượng thì là người nào?

- Chúng ta phải biết con người tâm linh.

- Con người tâm linh bắt đầu từ đâu?

- Ngay trong cuộc sống hàng ngày, chúng ta thường tự sửa mình, thử
th nghiệm tâm linh của mình.

Trong lúc, họ vẫn nói chuyện, vẫn đi xe ra khỏi con người gặp gỡ, biết
đến con người bằng chứng. Hai người bạn nói:

- Chúng tôi đi xe cho anh ra khỏi con người gặp gỡ, anh trả công
cho chúng tôi vì thế?

Người kéo xe nói:

- Món quà tôi báo đáp cho hai anh hay nhất là không có thù.

- Quà không có thù là nhất là gì?

- Quà không có thù nhất là đừng mãi không hết.

Một người bạn nói:

- Cảm ơn anh!

Người bạn còn lại hỏi:

- Rồi rằng họ không chịu trả công cho chúng ta. Vì sao anh còn
cảm ơn họ?

- Tôi thích cho anh hiểu sau. Chúng ta biết nhé!

Hai người bạn kia, người bạn kia nói: “Và rồi người kéo xe nói: ‘báo
áp không có thù’ ý nói: Ngay trong cuộc sống hàng ngày, chúng ta nên giúp
người khác và thường tự sửa mình thử nghiệm chân tâm của mình,
không nên nghĩ phải lợi kéo mà thường khi tham, sân, si; tự nghĩ
số đo tính toán; hoặc tự các ác nghiệp, làm cho mình lại chịu nhiều
khổ. Chúng ta tự tâm thanh tịnh, sự thanh tịnh, hạnh phúc vô cùng.
Ây không phải là món quà quý hay sao? Ý anh ta vẫn là nhất”.

---o0o---

Bài học lý

*Các vị ơi! Con người suốt ngày bận rộn với những gì hiện
tượng tìm kiếm mãi mãi vật chất. Nhưng những gì hiện tượng là hữu hạn
mà áp dụng ham muốn của con người thì vô hạn; cho nên, con người không
bao giờ thấy. Vì thế, Các vị ơi!*

Mình viết những gì có bản

Khi thành, khi bắt đầu, lúc lên đến

Nhìn qua thì gì cũng là kh
Vâng nít sinh, lão bnh phi n.

Gì s chúng ta c u c nh mong c thì nh th nào? Thì nh m ng,
nh huy n, nh hóa, có ó li n m t ó. Còn chúng ta t o ác nghi p l i i
theo ta mãi mãi, t ng lai ch u kh báo vô cùng. Cái nào th t, cái nào gi ;
chúng ta ph i nh n th c s vì c.

Báo áp v t có th t là h u h n, báo áp v t không có th t m i là vô h n.
T t nhiên chúng ta ph i xem xét v t không có th t, nó có giá tr hay
không; chúng ta ph i th y công d ng c a nó nh th nào xác nh.

M t câu Ph t pháp có th làm cho chúng ta nhi u i nhi u ki p h ng
không h t, l i ích vô cùng. Chúng ta c ng có th nói giá tr m t ng ti n
c ng không có. Nh có ng i nói: “M t cân o c áng giá bao nhiêu
ti n?”. Giá tr o c có th có giá tr ngang nhi u thành quách, c ng có
th không áng m t ng ti n, là do cách nhìn c a chúng ta xem tr ng nó
hay không mà thôi. N u có ng i bi t ng d ng nó thì giá tr khác xa v i
ng i không bi t ng d ng. Vì th , v t có th t, chúng ta có th dùng ti n
mua bán; còn v t không có th t thì không cách gì ánh giá c.

---o0o---

Chuyện 57 - Giờ phút sai lầm

L i d n: B t lu n lúa, mè, u th gian, hay các lo i trái cây u
ph i i nó chín m i hái c. N u trái cây ch a chín mà chúng ta hái
xu ng thì nó còn chua, chát, n không c. Vì sao có ng i hái trái cây
còn non xanh? Hái nh v y là dú ép, khác nào làm vi c lãng phí. Chúng ta
i trái cây chín v a ngon, v a ng t, l i v a có ch t l ng b . M i vì c
th gian u có quan h th i c n và ch a n. N u nh th i c ch a n
mà chúng ta làm càn thì r t cu c hi u qu không t c nh mong mu n.
Ngày x a có m t phú ông, nhà ông có r t nhi u k h u, ng i h . Ai n y
c ng mu n làm hài lòng ông ch , nên tìm m i cách n nh n t c h u ông.
Phú ông có hai thói quen là ông th ng ng t sáng s m n chi u t i m i
th c d y và ông thích nh àm xu ng n n nhà. Vì th , khi ông v a th c d y,
luôn có ng i túc tr c thay y ph c, thay giày. Trong s y t có m t tên r t
ng c. M i khi, h n mu n h u ông ch u b nh ng ng i h u khác giành
làm tr c, cho nên h n không c ông ch hài lòng.
M t hôm, h n ch t ngh ra ý ngh kì quái mu n h u ông ch tr c, mong
ông ch i x h n t bi t. Do ó, khi ông ch còn ng , h n n gõ c a
phòng kêu:

- Ông ch ơi, d y i! D y i!

Phú ông b c mình quát:

- Có vì c gì th ?

- Con thay qu n áo, giày cho ông.

- Ng ơi cút i! Ta còn ang ng . T i sao g i ta d y?

Vì v y, h n b m i ng i ch gi u. Ch ng nh ng h n không l y c lòng ông ch mà còn m t vì c làm, ph i i lang thang u ng, xó ch .

Còn m t tên h u n a c ng r t ngu si, h n c ng mu n l y lòng ông ch . M i khi, h n th y ông ch kh c àm, l p t c có ng i n lau ngay. H n r t mu n lau nh ng ch a tìm ra c h i. M t hôm, h n mu n lau tr c m i ng i khi ông ch kh c àm. Cho nên t sáng s m ng canh theo dõi ng tác c a ông ch . Tr c khi ông ch kh c th ng ho tr c m y tí ng. Vì v y, h n i khi ông ch v a ho, li n a m nh chân ra h ng àm. K t qu tuy t chiêu c a h n, ông ch b gãy hai cái r ng, môi c ng b gi p ch y máu. Ông ch t c gì n quát:

- T i sao ng i á ta làm gãy hai cái r ng và gi t môi nh v y?

H n áp:

- Tha ông! Con không c ý á ông, bình th ng khi ông kh c àm, luôn có ng i h u h lau chùi. Hôm nay, con mu n h u ông, nên ngh khi ông kh c àm ch a r t xu ng t, con a chân ra h ng kh i lau nhà. Không ng , con a chân quá m nh làm gãy r ng và gi p môi ông. Con xin l i, mong ông tha th .

- Tha th à! Ng ơi á m nh làm cho ta ra nông n i này, còn xin ta tha th .

Hãy cút i ngay! Ta không mu n nhìn th y ng i n a.

Do ó, h n c ng b m i ng i c i chē.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Câu chuy n này nói v i chúng ta. Con ng i làm vì c gì u ph i úng th i, úng ch , úng ng i; n u nh ba th này làm không úng lúc thì ch ng nh ng làm h ng vì c mà còn s k t qu s ng c l i. Cho nên, chúng ta ph i úng th i gian, n i ch n, con ng i có h p hay không là then ch t thành công hay th t b i c a m i ng i.

Ng i h c Ph t ph i tích l y công c. T bi, trí hu , công c u ph i t ng tr ng m i ngày. C c d y: “Làm vì c thì n nh c trong v n mùa xuân, không th y nó l n nhanh, nh ng nó l n d n m i ngày”. Chúng ta tích l y t t nh v y, n khi trí hu , công c viên mãn, m i g i là thành Ph t.

Hì n nay có ng i h c Ph t ba ngày thì mu n c c m ng th n thông gì ó; ho c mong có b c mình s nào ch cho bí quy t tu c o li n; ho c mong tr i ban chân o gì ó, ng i có phúc m i c; ho c ban cho bí quy t chân ngôn gì, ch m t ni m li n c th n thông.

Ngoài xã h i l i xu t hi n nh ng hàng r ti n, hàng hóa d m dùng nhi u ch t hoá h c; ho c công nhân n c p v t li u xây d ng em ra bán r . Nói rõ ra, các th c n u dùng ch t hoá h c; ho c n b t làm d i không?

Xã h i hi n i hóa, công nghi p hóa, th i gian là vàng; m i ng i ch y ua th i gian ki m ti n, không có th i gian nghiên c u chân lý. Vì th , b n t i ph m dùng nhi u chiêu th o n phao tin nh m, d d , l a o m i ng i; vì tâm con ng i v n há m r , t t nhiên là c u k t v i nhau.

Chúng ta n m t b a c m th t không d . Ng i nông dân ph i c y lúa, nh c , bón phân, c c kh m t n ng hai s ng, m i c thu ho ch; l i ph i v n chuy n, ph i khô, gi lúa, sàng s y em v nhà, xay giã thành g o, n u chín thành c m. Tr i qua nhi u công o n v t v , m i c m t b a n. V y vì c tu c o thành o có d dàng không?

Có nh ng ng i không hi u bi t, khi có ng i mu n l a g t thì h b l a nh ch i; th t s r t kì l , c ng r t áng th ng! c Ph t là ng o c, t bi, trí hu viên mẫn. N u nh ch a c viên mẫn thì không th cho là thành Ph t, l i không có m t chút tính toán u c tr c l i. Hay nói cách khác,, không có ph ng pháp c o d dàng nh th . Ng i ngu trong câu chuy n là bài h c sâu s c cho chúng ta.

---o0o---

Chuyện 58 - Công bằng ngu xuẩn

L i d n: M i ng i th gian u hi v ng mình c giàu sang, h nh phúc; ho c mình có quy n hành mà ng i khác không c. Do ó, xã h i x y ra r t nhi u vi c không công b ng, c ng x y ra nhi u chuy n tranh cãi úng sai; ho c làm vi c tham ô, l a o ph m pháp. Vì th , có ng i lãnh o x ng nh ng vi c t do, bình ng, bác ái. Công b ng c ng ph i công b ng h p lý trí; n u công b ng không h p lý thì s tr thành hành vi ngu xu n. Cho nên, b t lu n t do, bình ng, bác ái, công b ng u ph i d a theo lý trí gi i quy t s vì c m i c công b ng th t s .

Ngày x a có m t tr ng gi r t giàu có. Th i trai tr , ông quên mình vì t n c chinh chi n kh p n i, ánh nam d p b c, l p r t nhi u chi n công lao l y l ng, nên c nhà vua ban th ng r t nhi u vàng b c, ông tr nên giàu có. Tu i cao, ông v h u h ng th c nh thanh nhàn. Nh ng vì tu i cao

s c y u, tai i c, m t m ; l i b t t b nh hành h , mu n làm vi c gì gi i trí c ng không làm c, mu n ngh i u gì hay ch đ y con cháu thì tính th n c ng b l m c m, ành ph i ch ngày Diêm V ng r c v .

D ng nh ông hi n thân thuy t pháp, nên th ng nói v i m i ng i: “Con ng i sinh ra th gian này ch u vô th ng và kh n n, th i gian trôi qua nhanh chóng. Th i tu i tr , ta nh r ng nh h , chinh chi n kh p n i, ch huy thiên binh v n mã, vào sinh ra t , vì t n c, ta l p nhi u chi n công vang d i. n nay, tu i cao s c kh e suy y u, i l i khó kh n, l i th ng b b nh t t hành h thân th thì m i bi t con ng i b vô th ng chi ph i. N u nh chúng ta không có tín ng ng tôn giáo thì không bi t i sau s tr v n i âu? Ch ng l chúng ta s ng trong thê l ng au kh trôi qua i này? Vì v y, m i ng i c n ph i tìm n c u cánh tr v m i úng”.

Ông bi t mình s ng i ch ng còn bao lâu, nên em vi c nhà giao l i cho các con rõ ràng. M t hôm, ông g i hai ng i con n và d n: “Sau khi cha m t, hai anh em con hãy c g ng s ng hòa thu n và làm vi c, ng vào công danh s nghi p c a ta; còn tài s n ph i chia ôi công b ng”. Sau khi d n dò các con xong thì ông t tr n. Hai công t làm theo l i cha d n, lo vi c mai táng chu áo xong, li n m i thôn tr ng n phân chia tài s n. Thôn tr ng nói:

- Hai công t mu n công b ng thì em nh ng v t chia hai ra m i công b ng.

Hai anh em li n em h t dùng trong nhà ra phân chia. Nh chi c áo thì c t ra thành hai m nh; bàn, gh , t u ch làm ôi, cho n ti n b c c ng xé ra làm hai v.v...M i ng i cho r ng chia nh v y r t công b ng. R t cu c, t t c tài s n trong nhà u tr thành ph li u, ti n b c c ng không dùng c. Công b ng nh th có thích h p không?

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Con ng i là t i linh trong muôn v t, có lý trí, có l ng tâm, m i có giá tr làm ng i. N u chúng ta có lý trí mà không có l ng tâm thì tr thành ng v t máu l nh. Còn nh chúng ta có l ng tâm mà không có lý trí thì gi ng nh loài súc sinh. Con ng i vì mu n chi m nhi u l i ph m, mu n có quy n l c, nên b t u x y ra m i tranh ch p. Bình ng mà không có lý trí thì c ng là m t trong nh ng nguyên nhân h y ho i s v t; cho nên, lý trí và công b ng u không nên thiên v bên nào. Gi s lý trí và công b ng không th song hành c, thà chúng ta ch n lý trí, ch không th ch n công b ng theo cách ngu xu n.

Lý trí của con người có thiên, có ác; có lợi, có hại. Nhưng nếu chúng ta làm vì lợi ích công tâm, thì có lợi không có hại. Nếu lý trí người công bằng có lý trí là công bằng thật sự; công bằng không có lý trí thì có thể phá hoại vì lợi ích, công bằng làm cho người sống thì nên biết của con người.

Ông trời là danh từ biểu tượng công lý và chính nghĩa. Có người muốn cày theo trời sinh ra muôn vật, nuôi dưỡng quần sinh, nên biết vì cày gì cày muông mị người vâng theo lệnh trời. Bên gian tà như nạt lợi muốn trời ra lệnh cho mình người. Thí dụ “đi mà tìm kiếm lợi”, “Trời giáng tai họa” con người chủ trương tranh, giành quyền lợi; nạt lợi, nạt lợi, thì người cày cày, thì người bần hàn, thì người muốn tiêu diệt nhân loại. Vì thế, người không còn nghĩ đến thoát tai họa.

Một mặt, bên chúng ta nói trời ban ân đức, muốn đem người trở về nhà. Trời ra lệnh bên chúng ta truy tìm ân đức; cho nên, bên chúng ta có quy định, công có đức thì tìm truy tìm cho mình người. Do đó, tất cả mọi người đều phải nghe theo bên chúng ta là theo theo trời. Nếu chúng ta lợi thì phải chú ý tai họa mà không vì nhà mình, thì không vì nhà mình còn biết núi là vì mình; đây là thiên đạo thì các cá nhân chúng ta. Vì người bên chúng ta là sống vì người, thì người truy tìm lợi, có quy định; có thể bỏ chúng ta lên trời, công có thể phạt chúng ta vào địa ngục. Thuyết pháp như thế có hợp lý không? Người có lý trí thì phân biệt được.

---o0o---

Chuyện 59 - Sở thích kỳ quái

Lời dẫn: Có chuyện: “Một người thì gian là một người vàng, nghìn vàng không mua được thì gian”. Con người sinh ra thì, lúc còn bé cho người già, một ngày một đêm hai mặt thì bần tiện, họ như một phần ba thì gian dành cho vì công bằng, thì còn bần tiện, đau buồn. Vì thế thì gian có ích còn thì gian bao nhiêu? Chúng ta tranh thủ thì gian có ích làm được như người gì? Người biết công bằng tranh thủ thì gian, thì gian là người thành công. Còn kẻ lãng phí thì gian là sai lầm.

Thầy xưa có một thôn xóm, mọi người trong thôn đều thích gặt, nên hàng ngày có người người đi bừa công việc vì làm của mình thì nên xem thì gian gặt. Nếu như một ngày; hoặc năm, ba ngày thì công có gì đáng nói, người dân làng thì gian quanh năm suốt tháng đều vào xem gặt. Nếu họ làm nghề, hay nhà rơm thì công cho là công; còn đây, họ chỉ vì công tính thì gian, không biết chán xem thì gian thì gian mà thôi. Nhưng thì gian gặt làm theo một khuôn khổ, công có gì

m i l thích thú mà xem quanh n m su t thán nh v y c ó chán chê không? Ngay c ng i p hay c nh non n c h u tình, chúng ta ng m lâu c ng âm nhàn chán. Nh ng vì h sao không bi t chán?

Trong ó, có m t ng i giác ng khuyên: “Chúng ta là nh ng thanh niên m nh kh e có vi c làm, hãy vì t ng lai c a mình mà g y d ng s nghi p m t l n thì t ng lai m i có h nh phúc. T i sao các b n l i b phí th i gian quý báu vào vi c vô ích này? Tôi xin nói cho các b n m t tin vui. Hi n nay, nhà vua c a chúng ta ang ây không xa, t ch c i l b thí, h ng i nào n tham gia thì c n nh ng món s n hào h i v , l i còn nh n ph n th ng món quà r t có giá tr . Xin m i ng i ng m t c h i, chúng ta cùng i l nh th ng nhé!”

Nh ng m i ng i u im l ng, d ng nh ch ng có ai mu n i. Trong ó tuy có ng i mu n i, nh ng b g m mê ho c gi chân l i, không cách gì i c. Ng i này th y m i ng i không mu n i l i a ra chiêu khác h p đ n h n: “N u b n nào i tham gia i h i thì c nhà vua ban cho m t ph n quà quý tr ng, l i còn c chiêm ng ng nhà vua, c nghe ngài ch d y nh ng l i quý báu, d y o lý làm ng i làm vi c, th t là l i ích vô cùng”.

Nh ng xem ra nh ng ng i này v n thích xem n n g m h n, dù su t n m h ch ng c th gì, l i còn t n nhi u tinh th n và th i gian, v nhà l i tranh cãi v i ng i m i trong gia ình, tai h a v sau khó l ng. Ch ng ph i là r t áng ti c và áng th ng hay sao?

---o0o---

Bài h c o lý

M i ng i i u là nh v y, hàng ngày chúng ta b n r n mà không bi t vì sao? Hôm nay b n vi c này, mai b n vi c kia, vi c này ch a xong thì có vi c khác, luôn luôn b n r n. Ngày nay n xã giao anh A, ngày mai i nhà hàng cùng anh B; b n r n qua l i u là o lý i nhân x th , c ng vì c m n áo m c. B c C c d y: “Giang s n muôn d m, ngày n ba b a; nhà r ng nghìn gian êm ng hai th c”. Chúng ta su t ngày b n r n, b n n khi t th n n th m, xuôi tay nh m m t m i h t b n.

Chúng ta n th gian này hai bàn tay tr ng và t giã th gian này c ng tr ng tay. “Giã t cu c i chúng ta không em theo c gì, ch có mang theo nghi p bên mình”. Lúc ó, chúng ta m i bi t t t c th gian u không. Cho nên C c d y:

Ki p phù sinh nh hình nh nh.

Có câu r ng v n pháp giai không.

T t c pháp th gian u không th t có. Nh ng chúng ta t o t i nghi p r t nh , Diêm V ng c ng không b qua.

N u là ng i tu hành Ph t pháp thì hàng ngày ph i th c hành b thí, trì gi i, nh n nh c, tinh ti n, thi n nh, trí hu làm cho phúc báo, trí hu , o c ngày càng ti n b . Khi phúc c, trí hu c viên mãn là thành Ph t. Ng i có hành trì Ph t pháp, ngay i này c m i ng i tôn kính, ng h , tinh th n an l c vui v . Sau khi ch t, c vãng sanh v C c L c, gi i thoát sinh t . ây, chúng tôi ch nêu vài i u, các v t n th i gian r t ít, nh ng c l i ích r t nhi u. Còn vì c th gian t n th i gian r t nhi u, nh ng c an vui r t ít, l i còn có th t o ác nghi p, tai h a v sau khó l ng. Ai chính, ai tà, ai chân, ai gi , ai làm l i, ai làm h i; ng i thông minh hãy c g ng ch n l a.

---o0o---

Chuyện 60 - Bóng vàng in đáy nước

L i d n: Thi n s Huy n Giác nói:

Thân ng u n ch là phù vân t tán

H p r i tan trong v tr bao la

S di t sinh, sinh di t vô cùng

Nó hi n h u v i th i gian vô t n.

Thân ng u n c a chúng ta n m trong quy lu t sinh, lão, b nh, t . V n v t bên ngoài theo s thành, tr , ho i. T t c các pháp u nh o nh, m ng huy n; hu ng gì n m m ng th y m ng? Nh ng ng i bình th ng s ng trong o nh này v n không t bi t. Hàng ngày, h tìm c u c m n, áo m c, ch , ph ng ti n i l i cho y mà không ng ng tính to án chi m o t tài s c, danh l i. n khi, s p trút h i th cu i cùng v n kh kh c ch p o nh không ch u buông b , không bi t mình b o nh l a g t c m t i, ô m nhi u u n khúc v nh bi t tr n gian.

Có ng i ch y theo tài, s c, danh, th c, thù gi ng nh s t v t tr ng d i n c; ch ng nh ng u ng phí công s c mà thân còn t o t i nghi p. Ng i ngu th y bóng vàng in d i n c, cho là vàng th t, u ng công ra s c v t; khác nào nh v t tr ng trong n c?

Ngày x a có m t ng i cha r t giàu có, ông r t yêu th ng chi u chu ng con trai mình, ch c n chú bé thích b t c v t gì thì ông áp ng ngay. N u không có thì ông ph i tìm tr m ph ng nghìn k tìm cho b ng c; hu ng gì nh ng th nhu c u th ng ngày nh c m n, áo m c, ch , ph ng ti n i l i, ch ng c n nói n.

M t hôm, chú bé th y n i khác có m t h t m, li n nói:

- Cha i! Con mu n b i. Cha cho con n h ó b i c không?

- c! Nh ng con c n th n nhé! Con i tr c, lát n a cha n sau.

Chú bé n h t m m t mình, r i ng i trên b h , ng m nhìn n c trong xanh; chim s âu c ng kéo n u trên cây hót líu lo, hoa n r c r , cây c i xanh t i phong c nh r t p. B ng nhiên, chú nhìn th y d i áy n c có th vàng chi u sáng l p lánh, làm cho chú vô cùng thích thú reo lên: “Ta ph i v t th vàng này lên”. Vì th , chú li n nh y tôm xu ng n c, mò t i mò lui trong h , v c t ng n m bùn cát d i áy h lên xem, làm n c trong xanh tr thành c ng u, chú c ng không tìm c th vàng. Thân th y bùn l m len, m t m i chú m i ch u leo lên b .

Chú kinh ng c nói l m b m: “Th t kì l ! Ta nhìn th y th vàng rõ ràng, t i sao tìm không ra nh?”. Chú ng i m t lúc, n c l ng trong tr l i. Chú l i nhìn th y th vàng, v i nói: “L n này, ta nh t nh không mi thoát âu nhé!”. Do ó, chú ý ch có vàng, khi chú s p nh y xu ng n c v t lên thì cha chú n úng lúc h i:

- Này con trai! Con ang làm gì v y?

Chú áp:

- Cha i! Con mu n v t th vàng lên.

- D i n c làm gì có vàng? Nh t nh con th y l m r i.

- D , không l m âu cha i! Con nhìn th y d i n c có th vàng rõ ràng.

Cha chú b c n nhìn xu ng n c theo tay chú ch , li n b o:

- Này con! D i n c không có vàng mà vàng th t ang trên cây kia. Con trèo lên cây m i l y c vàng.

- Cha nói không úng! Rõ ràng con nhìn th y vàng d i áy n c. Vì sao nó trên cây?

Chú bé v n không tin l i cha nói. Ng i cha b o:

- N u con không tin, bây gi con không c n nhìn xu ng n c n a mà hãy ng c lên cây thì th y vàng th t.

Chú bé li n ng c nhìn lên cây, qu nhiên có th vàng treo trên ó. Chú ch t hi u v a r i chú tìm trong n c là bóng vàng in xu ng, làm cho chú t n công phí s c mà ch ng c gì.

---o0o---

Bài h c o lý

Qua câu chuy n này, chúng ta có th ch ng minh t t c s v t th gian quý ch bi t và không bi t.

Có ng ị mê mu ị không bi t. Có ng ị c ch p quan ị m t làm h ị mình. Có ng ị không bi t t cho mình bi t, ch vì chu ng s di n. Cho nên, th gian có nh ng lo ị tà ki n. Su t ị con ng ị ch y theo tài, s c, danh, th c, thùy, gi ng nh ch y theo o nh mà không bi t nó là huy n. Sau khi , nghe Ph t pháp nói m ị bi t t t c s v t u là không th t. Nh ng nhu c u cho s c thân n m u n ph ị có nh ng th này. Chúng ta ph ị bi t s c thân n m u n này c ng là không. N u chúng ta không bi t thân này là không thì lao nh c c ị; gi ng nh chú bé trong câu chuy n tìm vàng d ị áy n c.

Cái gì g ị là chân? Là b n tính c a chúng ta, t quá kh n v lai, vô th vô chung. Chúng ta mu n tìm b n tính c a mình, ph ị tu t p tâm. Tâm là báu v t vô h n, giá tr nh các thành n i li n nhau, k ánh chỉ m không l y h t c, l ng th c không bao gi c n. Vì sao l i mu n th gian huy n m ng lao tâm kh t ? Cái nào là chân? Cái nào là gi có liên quan hi u bi t sâu c n c a m i ng ị, c ng có liên quan n tri ki n, tà ki n c a m i ng ị.

Chúng ta l y tri ki n c a Ph t làm tri ki n, n u nh m i ng ị có ki n gi ị khác nhau, c ng là vì c không có bi n pháp. Vì c này gi ng nh m i ng ị i ng D ng Quan³ c a mình. c Ph t mong mu n chúng ta gi ị thoát sinh t , nên Ngài d y o gi ị thoát; Ngài mong cho chúng ta thành Ph t, nên nói hành o B -tát; cho n cỡi tr ị, cỡi ng ị, ba ng ác, m i ng ị i theo con ng c a mình. Chúng tôi c ng hi v ng các v ị vào con ng b c thánh. N u nh chúng ta mu n ị vào ba ng ác thì dù có c Ph t còn ị c ng không có cách gì c u c. Chúng tôi mong mu n m i ng ị b gi tu chân nhé!

---o0o---

Chuyện 61 - Tranh nhau tạo người

L i d n: Ban u con ng ị t âu n? Có ng ị nói t vô c c n. Có ng ị nói ti n hoá t loài kh . Có ng ị nói th ng sáng t o ra. Có ng ị nói lão m u n ng sinh ra loài ng ị. B t lu n nói theo cách nào, v n không th a áng. Vì sao? Vì vô c c là danh t tr ng r ng. Nói con ng ị ti n hoá t loài kh . V y loài kh t âu n? Nói th ng t o ra con ng ị. V y th ng t âu n? Lão m u n ng sinh ra loài ng ị. V y lão m u n ng t âu n? u là ngu n g c vô cùng vô t n. Muôn s muôn v t trên th gi ị, v n là m t s tu n hoàn, luân chuy n không d t. Làm sao chúng ta tìm c ngu n g c?

X a kia, bà-la-môn giáo n c ng theo i Ph m Thiên t cho mình sáng t o muôn v t. V Ph m Thiên l i là v n c v n n ng, h a phúc sinh t c a con ng i u n m trong tay ông i u khi n. Con ng i là con cháu c a th n, n u nh chúng ta làm trái ý th n là có t i thì th n ch ng chút khác h sáo li n giáng tai h a. Còn nh chúng ta ngoan ngoãn nghe theo thì th n s ban phúc. ây là lu n i u ch c a vua chúa. Ng i x a nói: “Vua b o th n ch t, th n không ch u ch t là b t trung. Cha b o con ch t, con không ch u ch t là b t hi u”. Th i i v n minh ti n b , tuy ã l t b m t gi c a th n, nh ng tín c a th n v n li u m ng bôi son th p vàng lên m t th n.

X a kia, bà-la-môn giáo n cho Ph m thiên là chúa sáng t o ra muôn v t; nh ng Ph m thiên có m t v t c ng t cho mình là quy n h n tuy t i. M t hôm, v t n th a s ph :

- Th a th y! Con s t o ra con ng i.

Ph m thiên quát:

- Ng i không c n nói tùy ti n h . Ng i làm gì tài n ng này? Ng i c ng không c tùy ti n t o con ng i, không c làm trái ý c a ta.

Ph m thiên không cho t t o ng i. Nh ng t v a hi u kì, v a không ch u nghe l i Ph m Thiên; cho nên lén t o ra m t ng i.

Ph m thiên bi t c r t t c gi n, nh ng vì c t o ng i ã thành s th t, có t c gi n c ng vô ích, chi b ng th hi n thái r ng l ng, nên ông i n ch ng i t t o ng i th ra sao. t th y s ph n v i vàng cung kính th a:

- Th a th y! Xem th con t o ra con ng i nh th nào? Xin th y ch d y.

Ph m Thiên áp:

- R t t t! Ng i bi t cách t o ra ng i, nh ng ng i ch a bi t k thu t cách t o ra ng i

- Xin th y ch d y.

- Ng i hãy xem ng i này u quá to, c l i nh , tay và chân t o không cân x ng, tay này quá to, tay kia l i nh chân c ng nh v y. Làm sao gi ng con ng i c?

Ph m Thiên vô cùng h hê vì c phê bình t cái gì c ng sai, ông l i nói ti p:

- Ta ã b o ng i không c t o ng i, ng i c ch p không ch u nghe l i. K t qu , ba ph n không gi ng ng i, b y ph n không gi ng qu ; ng i c n h c t p nhi u m i làm c.

T ó, tình c m th y trò b r n n t.

Bài học 0 lý

Qua câu chuyện này, chúng ta hãy nghĩ thử xem thì n còn ganh t không? Thì n không mu n cho t có c h i th hi n tài n ng. N u có th n nh v y thì khác gì hàng phàm phu chúng ta? Có i u gì v i?

Th t ra, m i chúng sinh u bi t cách t o ra con ng i, nh ng nghi p l c c a m i ng i mà t o ra con ng i không gi ng nhau. Có ng i thì n, có k ác, có ng i p, có k x u, có ng i thông minh, có k ngu si v.v... u sai khác; cho nên g i là nghi p l c. T o ra con ng i, không ph i ch có v th n kia có n ng l c c bi t. N u nh th n có tài n ng c bi t thì n n ra thân qu báo t t p, nh thân tr i, ng i; ho c thân thanh t nh - pháp thân.

N u nh th n t o ra con ng i v i và quy n l c thì m i ng i nam u th ng , m i ng i n u là lão m u n ng. V y chúng ta ai tôn kính ai? Ai tín ng ng ai? Mu n t o nghi p (t o ra ng i) mu n ch u sinh t luân h i d dàng, mu n ra kh i sáu ng (tu hành), mu n gi i thoát sinh t khó kh n. N u chúng ta không n l c tu hành v t thoát sáu ng, ra kh i sinh t mà ch h ng n c u th n giúp có ích gì? Có c không?

Loài ng i có ph i con cháu c a th n không? Ng i Trung Qu c t cho mình là con cháu c a Viêm Hoàng. Nh th , Viêm Hoàng chính là hoàng c a Trung Qu c. Chúng ta u ng n c nh ngu n, không quên t tiên, huy t th ng c a mình; ây chính là th hi n trung hi u, o c. N u nói th ng sáng t o ra muôn v t, th ng sáng t o ra nhân lo i thì ây thu c v chuy n vu v , v y c u kh n th n làm gì? Con ng i là t mình sáng t o thân qu báo c a chính mình, cho n t t c chúng sinh do nghi p l c mình mà sáng t o ra, cho n t t c Hi n thánh, Ph t, B -tát c ng là t mình sáng t o ra m i úng.

---o0o---

Chuyện 62 - Đòi thuốc tiên

L i d n: Chúng ta mu n i xa thì ph i xu t phát ch g n, r i t t i n ch mình c n n. a bé v a sinh, ph i tr i qua th i gian nuôi d ng m i l n lên thành ng i. Thân th b nh lâu ngày, làm sao u ng m t thang thu c mà bình ph c c? Nh ng i v n có ng i mu n nh y m t b c lên t n tr i. B n nói, có i u này không?

Thu x a có m t ng i ã b nh lâu n m. M t hôm, ông ta than th v i v :
- Nàng ôi! Tôi m c b nh th t là au kh , khi thân th m nh kh e có th trèo èo v t su i, cho dù l nh rét hay nóng b c c ng ch ng s . Lúc ngã b nh

r i, ch ng nh ng không làm c vi c gì mà i l i c ng khó kh n, còn ph i làm phi n ng i khác ch m sóc. Th t s , ta ành b t l c, kh quá i thôi!

V ông nh nh an i:

- Chàng i! ng bu n au than th nh v y, làm ng i ai mà không b nh; chàng hãy c g ng ch u ng, an tâm d ng b nh t t s ch a kh i thôi. N u nh chàng c mãi suy ngh bu n r u thì b nh càng n ng thêm, xin chàng hãy yên lòng có thi p ch m sóc chàng chu áo, ng au bu n n a nhé!

Ng i v m i th y thu c n ch n oán. Th y thu c b o:

- B nh ông nhà ch suy dinh d ng, vì suy ngh nhi u và bu n r u nên d n n b nh lâu ngày, ch c n tinh th n tho i máu, s ng an vui t nh d ng thì b nh s kh i. Sau khi b nh kh i, ph i n u ng t m b . Bà em gà và thu c h m chung n; ch ng bao lâu, ông nhà s h i ph c s c kh e.

V ông nghe th y thu c b o, li n i ra ch mua m t con gà và m t thang thu c b v h m chung l i em cho ông n; mong ông s m bình ph c s c kh e. Nh ng ông ta l i nôn nóng mong h t b nh ngay, l i hét toáng lên:

- T i sao th ! Thu c ta c ng u ng r i, gà h m c ng ã n, sao ch ng tí nào v y? Ta th y gã th y thu c này úng là lang b m. Nàng mau i tìm th y thu c gi i v cho ta. Nhanh lên!

---o0o---

Bài h c o lý

th gian này làm sao có th y thu c ch a b nh nan y mà kh i li n c? M i ng i m c b nh u do tích ch a lâu ngày. Chúng ta n u ng hàng ngày th i ra ch t c trong c th a ra ngoài không h t, m i ngày d n m t chút tr thành b nh. Khi u ng thu c tr b nh c ng v y, ph i t t ; m i ngày ch a tr m t chút, m i có th ch a tr t ng c.

Ph ng pháp tr b nh có r t nhi u; t p d ng sinh, u ng thu c, ngh t nh d ng, tinh th n tho i máu, n u ng i u , làm vi c ngh ng i h p lý, chú ý gi v sinh v.v...ph i h p nh ng i u trên m i có th h t b nh. B ng không thì, cho dù th y thu c tài gi i c nào c ng ph i bó tay, gi ng nh m t ng rác mu n d n s ch nó, c ng ph i h t l n l n, m i d n s ch h t c. Chúng ta m c b nh u ng thu c c ng nh v y, m i ngày u ng thu c b nh gi m b t m t chút. Sau khi, b nh h t r i, c ng ph i b i d ng ngh ng i, m i ngày kh e m t ít, m i h i ph c s c kh e; n u mu n u ng thu c th t nhi u trong m t ngày kh e li n là vi c không th có.

Ng i tu hành Ph t pháp, m i ngày u ph i n l c tu t p. Ngay trong cu c s ng hàng ngày th ng hành trì Ph t pháp, tu d ng t bi, c h nh, trí

hu, phúc báo, m i có th d n d n thành t u Ph t o. Ngày nay, có ng i ch tr ng tu c o thành Ph t ngay l p t c. H h c c m t chút phép thu t cho mình c o; ho c d a theo pháp thu t nào ó c chút linh ng cho là c o; ho c gi ng nh qu th n cho r ng con ng i sau khi ch t bi n thành qu , bi n thành th n, c n b n c ng không c n tu hành. Nh th , h cho r ng giá tr c Ph t áng n m ng t i n c ng không có. ây là b n ng i gian tà, b n c t; ho c là ng i không hi u r õ Ph t pháp.

Hàng phàm phu chúng ta t vô th n nay, luân h i trong sáu ng, tích ch a phi n nã tham, sân, si, nhi u vô l ng. N u nh tr c ây, nh ng phi n nã này ch a o n tr thì không th c o ch ng qu . Tr c ây, phúc c, trí hu ch a c viên mãn thì không th thành Ph t. Vĩ th , c Ph t là ng viên mãn phúc báo, th n thông, c h nh, t bi, trí hu cao t t. Không ph i có chút th n thông t x ng mình thành Ph t. Thành Ph t là vì c ph i tr i qua nhi u i nhi u ki p, ch ng ph i m t kh c, m t gi mà mong c thì gi ng nh u ng m t thang thu c mà mu n b nh ã lâu kh i li n, b i d ng m t chút thì mu n h i ph c s c kh e ngay.

Tâm tr ng c a b nh nhân là nóng n y, là au kh , l i mu n mau h i ph c s c kh e, c ng là chuy n th ng tình. Nh ng vì sao tr c khi ch a m c b nh không ch u chú ý s c kh e c a mình? Ngã b nh r i không ch u khó c g ng t nh d ng? Còn thích nghe tin theo b n gian tà nói l i ng m t, mê ho c m i ng i; ây là nh c i m r t l n c a con ng i, c ng là k h b n chúng l i d ng. Ng i có ki n th c mà tính tình nóng n y c ng d ánh m t lý trí. Chúng tôi ch mong m i ng i d a theo lý trí mà ch n l a chánh tà.

---oOo---

Chuyện 63 - Lấy giả làm thật

L i d n: Dân gian ta có câu: “M t l n b r n c n, m i n m s dây th ng”. Chúng ta b r n c n m t l n thì c i c ám nh, ban êm th y s i dây cho là con r n mà s hã; ây là m t lo i b nh t ng. Ng i nhút nhát, b t c vì c gì, nh gió th i cây rung c ng t ng là ma quái; cho nên, vì c gì h c ng lo s , n i s hã luôn ám nh ngay trong cu c s ng hàng ngày. Có ng i b tên tr m lén vào nhà; t ó, h su t ngày c lo óng ch t c a. Do ó, m i ng i u có n i lo s , nh ng c m giác sai l m thì nhi u.

Ma, r n, k tr m th t s áng s nh th không? Có ng i chuyên i b t r n, b t ma làm ngh m u sinh. Có ng i b t k tr m làm ngh nghi p. T c Ng có câu: “R n, ch, r t; ba loài này không ch u ph c nhau”. R n s r t, r t s ch, ch s r n. K tr m s c nh sát, c nh sát s c p trên. C p

trên s dân, dân s k tr m. Nh th , ai s ai ây? “M t i u chánh kh c ph c v n i u tà, v n i u tà không b ng m t i u chánh”. Ng i chính tâm, chính h nh, chính tri ki n thì cái gì c ng không s . K tà tri, tà ki n luôn có nh ng cảm giác sai l m, nên vì c gì c ng s . “Chí khí ng t tr i”. Ng i có chí khí, ngay c tr i c ng s hã, hu ng gì qu th n.

Ngày x a có m t oàn hát k ch, g p lúc quê nhà b n n m t mùa, nên chuy n c m n, áo m c tr thành v n nan gi i cho c oàn, vì ng i dân không còn thích thú xem hát. Do ó, oàn hát không th ti p t c l i quê h ng, h chu n b d i i n i khác bi u di n lo cho cu c s ng. C oàn ng i, ng a xu t phát t quê h ng i su t n m ngày, m i ra kh i vùng thiên tai m t mùa. M c dù trên ng i, h bi u di n c vài, ba su t, nh ng thu nh p r t ít c ng ch ng th m vào âu. M t hôm, lúc v chi u h i vào trong khu r ng; lúc này, m t tr i ã l n xu ng núi, không còn cách nào h n m i ng i ành ph i ngh chân trong r ng. n n a êm, vùng núi cao nguyên r t l nh, m i ng i cùng i ki m c i khô c h t l i t lên s i m và c ng n u m t ít th c n, n cho ói.

Vào lúc n a êm có m t di n viên l nh rét run, ng i d y ti n tay kéo trúng y ph c hóa trang gi ma r i m c vào cho l nh. B ng có m t di n viên khác th c gi c, ch t th y bên ng l a có m t con ma, anh ta h t ho ng hét to lên b ch y. M i ng i trong oàn c ng t nh gi c, không h i nguyên do mà ai n y u tranh nhau ch y. Di n viên m c y ph c hóa trang ma th y m i ng i ch y c ng ch y theo. Ai n y u th y ma u i theo sau, nên càng c s c ch y, càng ch y càng s , càng s càng ch y nhanh h n.

C oàn ng i b ng r ng, trèo núi, v t sông, ai c ng s hã; m c cho gai nh n âm b th ng kh p thân mình, anh ch y theo tôi, tôi ch y theo anh; mãi khi n lúc tr i sáng, m i ng i m i th y rõ ng i m c y ph c ma là di n viên trong oàn. Có ng i h i:

- Anh có ph i là di n viên trong oàn chúng tôi không?

Anh ta áp:

- úng v y!

- Vì sao anh m c y ph c hóa trang ma d a chúng tôi?

- Không có, n a êm l nh quá, tôi ch u không n i nên ng i d y, kéo i y ph c này m c vào cho l nh. Khi tôi nhìn th y m i ng i ch y, tôi c ng ch y theo.

- Chúng tôi t ng ma xu t hi n n m i b ch y.

- T i sao m i ng i không nhìn k m t chút.

- Lúc ó, m i ng i u h t ho ng, ai âu bình t nh mà nhìn k .

Lúc này, m i ng i m i yên tâm nói:

- Chúng ta s hã chuy n này qu th t quá oan u ng, b ng r ng l i su i c ng phí s c, c thân b th ng ch u au n, ch vì m t ni m sai l m.

---o0o---

Bài học 0 lý

Con người trong thế gian này, có cha mẹ, con cái, anh em, chị em, vợ con, bạn bè... vui vẻ như một dàn hát kịch. Mỗi ngày, con người có biết bao nhiêu niềm vui-buồn, mừng-giận, thành-công, thất-bại; giận như điếc kịch trên sân khấu. Kinh Kim cương ghi:

Tất cả pháp hữu vi.

Như mộng huyễn, bọt nước

Như sương, như hoa nở rồi tàn

Phải nên quán như vậy.

Như hàng phạm phu chúng ta luôn điếc kịch vai diễn của mình rồi tự sướng. Có lúc nghe người khác nói như người mà mình không thích thì một tia tai cãi nhau một tí. Có người vì niềm vui mà quy tắc tranh giành mà chết tạo sự. Như màn kịch này, ai làm sao diễn? Nếu như thế làm sao diễn thì thế quá tàn nhẫn, hoàn toàn sụp đổ vào như bị kịch, tai kịch, khốn kịch. Theo ý của chúng tôi là chúng ta tự biên, tự diễn thì mới đúng. Như vì sao phải sụp đổ vào khốn kịch mà không sụp đổ vào hài kịch? Vì thế này phải hiểu là chính mình mới biết. *Phật dạy:*

Nhân xưa muông thú thì ai

Hãy xem như người vì cái này mai kia đi

Muông thú thì báo kiêu sau

Hãy xem như người vì cái này nay ta làm.

Vì vậy, tự nhiên phải hiểu mình.

Vui buồn, mừng giận là chuyện thế gian tình của con người, cãi nhau nào là vì cái khó tránh khỏi. Như người quản trị, vì cái nhếch nhếch mà tạo các ác nghiệp... rồi lại nhếch nhếch, rồi lại nhếch nhếch... gây kết oán thù, luân hồi trong sáu cõi báo thù lẫn nhau, mãi mãi không thoát ra khỏi luân hồi; đây là niềm vui quá oan uổng cho con người. *Phật dạy:*

Biết huyễn thì nên lừa,

Lừa huyễn là giác ngộ.

---o0o---

Chuyện 64 - Tâm nghi bị ma ám

L i d n: “Sinh tâm nghi ng b ma ám”. Câu nói này là s hi u bi t tr i nghi m c a ng i x a. i có r t nhi u chuy n ph i trái d n n ánh nhau u do tâm nghi ng . Thi n tông nói: “Nghi nhi u thì ng nhi u, nghi ít thì ng ít, không nghi thì không ng ”. ây là ph ng pháp d ng công tham thi n. Nh ng nói nghi ng theo ng i bình th ng chúng ta là ngu n g c th phi phi n nã. Nghi ng gi ng nhau, nh ng có tà-chính khác nhau m t tr i m t v c.

Kinh Duy ma ghi: “Tr c tâm là o tràng”. Ng i tâm ngay th ng âu c ng là o tràng tu hành- ai ai c ng là ng i t t, t t c hoàn c nh u là tr duyên tu hành. Chúng tôi nói cách khác, ng i có tâm nghi ng n n i âu c ng g p ch ng ng i, u là th phi, u có ma qu y phá, hàng ngày luôn s ng trong s hã, ch ng có ngày nào c an tâm và yên n, cu c s ng ng nhiên là không t t. Nh th , ng i không có tâm nghi ng thì n âu c ng th y m i ng i u t t, nh ng b n thân mình có thi t thòi. T c Ng có câu: “Tâm h i ng i không có, tâm gây ch ng ng i ng i c ng không”. Ch có sinh tâm nghi ng thì b ma ám, còn tâm ngay th ng luôn th y m i ng i u t t. i u nào t t h n?

Muôn s th gian u d a theo trí hu mà ch n l a tà chính. i u nên nghi thì nghi, i u không nên nghi thì không nghi. B c C c d y: “Ng i mình nghi thì không nên dùng, ng i mình dùng thì không nghi”. ây là nguyên t c t t nh t nghi và không nghi.

Ngày x a có m t ngôi nhà c m c nát rong rêu ph kín; b i vì, nhi u n m không có ng i nên th ng có ma, ch ng có ai dám n .

M t hôm có m t ng i i l ng, vì gã n ây tr i ã v chi u, nên h i th m ng i a ph ng:

- Này anh! Cho tôi h i n i ây có nhà tr không; ho c có n i nào có th t m c không?

Ng i kia áp:

- ây không có nhà tr .

- V y có n i nào t m qua êm không?

- Trong thôn này có m t ngôi nhà c không có ng i , anh có th n ó t m ngh , nh ng tôi nghe ngôi nhà này th ng có ma; n u anh không s thì n ó t m ngh .

- C m n anh! Th t quá t t, quá t t! Tôi không s .

Vì th , ng i l ng n ngôi nhà này. B y gi tr i ã t i, l i có t hêm m t ng i l ng i ngang qua n i ây, h n c ng h i th m n i t m ngh qua êm. Ng i trong thôn c ng ch h n n ngôi nhà c , và c ng nói nhà có ma. H n nói:

- Tôi không s ma.

Do ó, h n c ng n ngôi nhà này.

Gã l... ng... n tr... c ngôi nhà c... mu n vào, nh... ng c a óng ch t im m, gã c s c... y m nh vào bên trong tr... c. Trong lúc gã nh... ngh ng i thì không ng... có tên l... ng... n sau xô c a. Vì v y, gã ch n c a l i nói:

- Ác ma này! Vì sao m i v a t i l i... n qu y phá gi c ng... c a ta?

Tên... bên ngoài quát:

- Con ma ích k này th t... áng ghét. Vì sao không ch u m... c a, ta... ng bên ngoài; n u nh ta phá c a vào... c, ta s l t da ng... i, rút gân ng... i.

Hai tên cãi l n om sòm su t... êm, cho... n khi ki t s c v n còn... ng ó. Khi tr i t ng sáng thì h m i bi t... u là i l... ng.

---o0o---

Bài h c... o lý

i vì tâm nghi ng... mà x y ra nhi u chuy n ph i trái. K... làm ch ng nghi ng... v không còn trinh ti t, v... nghi ng... ch ng ngo i tình, c ng là vi c r t bình th... ng. Còn t t c... nh ng chuy n th phi khác , ph n nhi u u do tâm nghi ng... mà d n... n u... ánh nhau long tr i l... t, chuy n này... âu... âu c ng có; k t qu , hai bên... u thi t h i. N u nh chúng ta bình t nh gi i quy t s... vi c thì t t c... u tr nên d dàng.

K... n, trên không th... ng yêu, d... i không trung thành; m c dù n i nào c ng có, nh ng n u hai bên... u không có tâm nghi ng... thì v n có th duy trì m i quan h... b n lâu, nói không ch ng g n g i lâu ngày có th hóa gi i tâm lý xung... t. B ng không c... m c mãi trong lòng, khi có c... h i bùng phát ra thì không có cách gì gi i hòa... c; ho c tranh giành c u xé nhau, toan tính h i nhau... u là vi c x u. N u nh m t ng... i nghi ng... , m t ng... i không nghi ng... thì ng... i không nghi ng... m i là th ng l i cu i cùng.

Nghi ng... có th t ng thêm s... h i u bi t, nh ng c ng... a... n cãi nhau chuy n... úng sai; i u này ph i nhìn l i v n... nên nghi hay không. Chúng ta dùng ng... i hay dùng v t c ng nh... v y. B n thân nghi ng... không có t t x u, ch... là dùng ng... i có sai khác tà-chính, khôn-d... i. Nghi có th sinh ra oán h n, nghi c ng có th phát sinh Ph t (trí hu...), ch... có khác nhau vì sao a... n nghi ng... .

Có h ng ng... i vì sao sinh nghi ng... b ma ám, vì sao ph n... ông không sinh trí hu... ?... ây chính là v n... ng d ng nghi ng... . Ph i không?

---o0o---

Chuyện 65 - Chuyển họa thành phúc

L i d n: C ó c d y: “H a phúc không n c a, ch có ng i t m i; qu báo thi n ác nh bóng theo hình”. H a và phúc th gian không có th i gian nh t nh, c ng không nh t nh giáng xu ng trên u ng i nào. Ch c n chúng ta th y tâm ng i thi n hay ác mà xác nh; ho c xem hành vi c a ng i làm vi c thi n hay ác mà k t lu n. Cho nên nói, báo ng thi n ác, nh bóng theo hình.

Báo ng thi n ác có nhân i tr c mà chiêu c m, c ng có duyên thi n ác i này mà chuy n h a thành phúc. Do ó, th gian có thi n tri th c h ng d n chúng sinh tu h c Ph t o, ho c h ng n thi n o. Nh ng c ng có ác tri th c dùng l i ng m t, e d a, d d a m i ng i i vào tà o. C ng có k d n ng i vào ba ng ác. Có ng i theo thi n, nói i u thi n, khuyên ng i làm thi n. C ng có k nói l i gian trá, d d m i ng i t o t i làm ác. Có ng i g p thu n duyên, ngh ch c nh mà làm thi n, làm ác. Nh ng c ng có ng i g p ngh ch c nh, ngh ch duyên mà làm thi n, làm ác. Có ng i h c Ph t g p môi tr ng hoàn c nh y t t p, tinh ti n tu hành thu n l i. Nh ng c ng có ng i thích l i s ng buông th ; ho c m nhi m trong n m d c s ng phóng túng, ch ng ch u n l c tu hành. Cho dù h g p thu n c nh hay ngh ch c nh, nh ng n u có ng i b ng n h ynh c m ng ch i, ho c xem th ng, ho c gây tranh cãi làm kích ng ý chí c a h , làm cho h quay u l i, tinh t n tu hành, ph n u v n lên thành t u o nghi p, s nghi p; ây chính là ngh ch t ng th ng duyên. Th gian có r t nhi u nguyên nhân âm m u hãm h i ng i khác, nh ng h chuy n h a thành phúc c ng r t nhi u.

X a kia có m t ng i ph n trung niên r t xinh p, nh ng quen s ng buông th dâm ãng, hành vi l ng l , n m c khêu g i. ó tình nhân bên ngoài, t t nhiên không hài lòng ng i ch ng c a mình. ngh ra r t nhi u th o n tinh vi mu n hãm h i ch ng mình, nh ng ch a có c h i ra tay. M t hôm, th i c ã n, vì ch ng c nhà vua c i s n n c khác.

li n làm n m cái bánh có t m thu c c, gi b bu n r u nói v i ch ng:
- Th a t ng công! L n này, chàng i s ra n c ngoài, thi p lo cho chàng i ng s ói, nên thi p làm n m cái bánh này, chàng hãy mang theo khi ói l y ra dùng.

Ng i ch ng nói:

- Hi n thôi! Ta c m n nàng vô cùng, ta r t quý tr ng nó s mang theo luôn bên mình.

Sáng hôm sau, anh ta lên ng. Khi anh ta i n vùng biên gi i thì m t tr i ã l n xu ng núi, l i không có nhà tr ngh chân, anh ta ành ph i ngh d i bên g c cây, vì s thú d nên trèo lên cây ng i ngh . Lúc ó, anh ta mu n l y bánh v ã chu n b em ra n thì phát hi n b quên túi xách d i g c cây, anh ta nh trèo xu ng l y tay túi xách lên thì ngay lúc này có

n m tên c p ang i t i g c cây. N m tên này l y tr m r t nhi u châu báu và ng a gi i c a vua n c lảng gi ng.

N m tên c p i ng xa v a m t v a ói, nên chúng n ng i ngh bên g c cây. B ng chúng phát hi n m t túi xách, li n v i m ra, bên trong ngoài y ph c còn có n m cái bánh. B n chúng li n chia nhau m i th ng m t cái n ngay t i ch . Không ng , bánh có ch t c c c m nh, ch a qua m t phút, c n m tên kêu la l n l n, tai mi ng u trào máu ra ch t l p t c.

S gi trên cây nhìn th y n m tên c p vô cùng s hãi, không dám nhúc nhích. i mãi khi n sáng thì anh ra th y n m tên ã ch t t khi nào, anh ta c ng không bi t vì sao b n chúng ch t.

S gi th y r t nhi u châu báu và ng a gi i, ngh ch c b n c p l y t trong cung vua, nên gom h t châu báu t trên l ng ng a ch n n c lảng gi ng. Anh ta i c n a ng nhìn th y phía tr c m t toán binh lính c i ng a r m r ang i v phía mình. Anh ta ngh ch c là binh lính c a nhà vua nên mu n n g p vua trình bày rõ s vì c v s châu báu và ng a gi i.

Nhà vua a anh ta v cung h i:

- Ng i là ng i n c nào? c s châu báu này âu?

Anh ta th a:

- Tâu b h ! Th n n c ó, vâng l nh nhà vua i s n n c ngài, gi a ng...

Nhà vua nghe s gi trình bày s vì c vô cùng c m ng, nên ban cho anh ta r t nhi u châu báu, l i phong làm quan. Nh ng nh ng c n th n h u vua lâu n m r t ghét anh ta. M t hôm, có m t i th n n th a:

- Tâu b h ! G n ây có m t con thú d , th ng n xóm làng phá h i dân lành. Xin b h hãy c s gi n c ngoài n gi t thú d là h p lý nh t. Th n không bi t ý c a ngài nh th nào?

Vua nói:

- R t t t! Tr m ng ý!

Do ó, nhà vua c s gi này i vào r ng sâu tr di t thú d . Anh ta v a i vào r ng thì con thú d xu t hi n. Anh ta s quá v i leo tu t lên ng n cây, con thú ng ng u lên há mi ng g m vang khu r ng. Anh ta quá s hãi run c m c p, ki m eo bên hông b ng r t xu ng trúng ngay mi ng con thú, nó au n l n l ng m rú m th i r i ch t.

S gi này l i l p công l n c nhà vua ban th ng, vinh quang tr v n c.

---o0o---

Bài h c o lý

Câu chuyện này, sẽ đi qua hai số liệu tình hình lý. Chúng ta có thể nói người trung hậu nên lành, như như chuyện nhà thành phúc. Nhà phúc thì gian theo nhau, trong nhà có phúc, trong phúc chúng ta có nhà. Người tâm ngay thẳng có thể chuyện nhà thành phúc. Không gian xa xôi thì có chuyện nhà thành phúc không?

---o0o---

Chuyện 66 - Đơm hoa mà không kết trái

Lời dẫn: Người nói lý luận mà không có kinh nghiệm thực tế thì người nên biết mà không thể hành. Người thích nói những lý tưởng mà tâm không chân thật thì khác nào chỉ có lý luận cao thâm mà nhân cách thì thấp hèn. Như cây đơm hoa mà không kết trái, chỉ ngắm nhìn mà thôi, chúng ta có ích lợi gì đâu.

Tên Ông có câu: “Nói là mà làm không được, đó là mị tâm của người”. Người chỉ biết nói mà không thể hành, chỉ có lý luận suông mà không có hành động thực tế; giống như “bàn vì binh trên giấy”. Có người thuyết pháp hùng hồn lôi cuốn mọi người, nhưng bản thân không thể hành. Người có trí huệ mà không có nhân lực, khi gặp tài sản cứ đem nhả đi. Vì thế, câu Phật dạy: “Người có trí mà không có nhân đức sa đọa; người có nhân mà không có trí chôn vùi trong tà kiến”. Người có thể hành tinh tế nhưng tâm ý có nhân lực; có văn, tài, tu tập trong trí huệ. Chúng ta có thể thấy trí huệ và thể hành là vì chúng ta nên làm.

Ngày xưa có một người chuyên nghiên cứu học văn ở biển. Như người nói về việc ở trên biển thì hẳn nói rõ từng tên “khi gặp gió lớn phải lái thuyền như thế nào; gặp nước chảy xiết phải lái thuyền làm sao; khi thuyền gặp bão; hoặc thuyền chụm dòng phải ứng phó như thế nào v.v...hẳn thu được lâu, nói thao thao bất tuyệt” giống như thợ lái tàu văn, làm cho mọi người vô cùng khâm phục.

Gặp việc ứng lúc, khi các thợ thuyền ra biển chèo mót tháng thì thợ thuyền lái tàu ngã bệnh, bệnh càng ngày càng nặng, cuối cùng anh ta vẫn vì nạn. Vợ thuyền trưởng nhìn bệnh nhân mê mẫn, chỉ trong thời gian ngắn một thời gian thợ thuyền lái tàu, mọi người đều buồn lòng nhưng không dám nói ra. Lúc đó, gã chuyên nghiên cứu ở biển hùng hồn nói về các thợ thuyền:

- Các anh đừng có tôi đây, tôi sẽ lái tàu bảo mọi người an toàn.

Mọi người không còn cách nào khác, đành phải giao buong lái cho họ đi khi cần.

Lúc này, h n gánh trách nhi m n ng n , bi t bao m ng ng i n m trong tay h n. H n ng i ch m ch trong bu ng lái ra v ta ây tài gi i, c ng lái tàu ch y bên này, qu o bên kia. Tàu ch y c m t o n thì b chòng chành, d ng nh h n c ng ch a quen i u khi n. Khi tàu s p c p b n, h n không phanh tàu d ng l i c, l i ch y th ng ra ngoài kh i, lao vào á ng m. K t qu , thuy n b v tan tành, chìm xu ng áy bi n, m i ng i trên thuy n không còn ai s ng sót.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Kh ng T nói: “Bi t thì nói bi t, không bi t thì nói không bi t”. Không nên mình không bi t mà c cho mình bi t. Ng i thông minh l i b sai l m c a s thông minh. Ng c l i chúng ta làm vì c bi t m t ph n làm m t ph n, bi t hai ph n làm hai ph n, m i là ng i làm gi i, và c ng làm ng i thành công. Ng i không bi t mà c nói bi t; ho c không bi t rõ s vì c mà c nói bi t; ch ng nh ng t mình làm sai mà m i ng i làm theo c ng sai. ó là m t th ng mù d t nhi u th ng ui; hay thích làm th y m i ng i; ho c t cho mình thông minh, u là h i mình h i ng i.

Ph t pháp là bi t, hi u và th c hành. Có ng i ch c vài quy n kinh, li n i khoe khoang khoác lác, ta ây ho ng d ng giáo pháp, chuy n i pháp luân, c c m ng hoa tr i r i xu ng l t . Nh ng ph ng di n tu trì, c h nh l i r ng tu ch. H d y m i ng i tinh ti n tu hành mà b n thân mình không ch u tu; d y ng i b thí làm phúc c mà t mình l i ch y theo danh l i, tài s c càng nhi u càng t t; o c tu hành ch ng dính chút nào. H em Ph t pháp làm hàng hóa kinh doanh mua bán. Than ôi! Bu n thay, i m t pháp!

Ngo i o nhìn th y Ph t pháp thù th ng, có nhi u tín nh th , nên mu n h ng ké. H h c lên nghi th c c a Ph t pháp ng d ng; ho c em giáo lý c a Ph t pháp ch nh s a l i r i nói ây là Ph t pháp ki u m i, hay h n ki u c ; l i c ng là tinh y u trong Ph t pháp, chân lý bí quy t, c tr i, tr i ban. B n chúng tha h th i ph ng, t t nhiên có qu ng cáo thì có ng i mua, ph i không?

Kì th c, b n chúng làm o l n Ph t pháp, khi n cho m i ng i cho r ng Ph t pháp b xen t p không thanh t nh, chân chính. N u nh ng i hi u bi t không chính xác, tin theo không úng thì không có m c tiêu ph ng h ng úng n, t ng lai không có ch tr v th c s , m i là i u oan u ng r t l n.

H c Ph t pháp quý s tu hành, có gi i, nh, hu . Nh ng có ng i ch c n bi t nghi th c Ph t pháp t ng tán kì m ti n là c r i. Có ng i n ng theo Ph t pháp thu hút tín cho ông, ch ng nh ng b n thân mình không ch u tu hành mà không bi t d y m i ng i tu hành nh th nào, ch c n làm n i b t b ngoài là c. Có ng i ch c n tr c t ng Ph t l y l c c u kh n, tín n l y theo là c; nh ng i u này, u là m hoa mà không k t trái. Vì th , muôn s th gian, c n ph i có lý lu n, có th c nghi m, có m hoa, có k t trái, m i có l ích th t s .

---oOo---

Chuyện 67 - Vợ chồng giành ăn

L i d n: “Con ng i là t i linh trong muôn v t” nên ph i có lý trí, có l ng tâm m i úng. Nh ng có lúc, h vì m t m c ích nào ó mà ánh m t lý trí, l ng tâm là chuy n th ng x y ra. Trong l ch s , Tr V ng s ng ái át K ; L V ng s ng ái Mu i H mà chém gi t r t nhi u trung th n; cu i cùng giang s n c ng m t. Vì sao? H không có lý trí? Hay không có l ng tâm? X a nay, b n gian th n m u mô x o quy t, tham ô, l a o m i ng i. B n chúng có lý trí và l ng tâm không? u là h nh t th i, sa a v n ki p không th v n lên.

Có ng i vì vì c l n, hay vì t ng lai c a mình mà gi iên gi kh . Nh Tôn T n th i i chi n qu c vì gi toàn sinh m ng mà gi iên n phân, m i thoát kh i bàn tay hi m c c a Bàng Quyên; cu i cùng Tôn T n c ng thành t u chí l n. Chúng ta xem di n viên trên truy n hình, phim, hay k ch nói. Có lúc h gi c i, gi khóc, gi iên ngâ d i nh th t, nên m i thu hút nhi u khán gi hâm m , u là gì?

Ngày x a có c p v ch ng n r t ham n. M t hôm, bà hàng xóm i ch mua th c n, s n d p bà mua luôn m t bao bánh, g p v ch ng này bà cho h ba cái. V ch ng chia m i ng i n m t cái, còn l i m t cái, v mu n c m lên n, nh ng ch ng b o:

- Ta là ch ng c a nàng, là tr c t trong gia ình, nên ta áng n cái bánh này.

Do ó, gã ch ng nh c m bánh lên n. M v li n ng n l i:

- àn ông các anh th ng bù khú bên ngoài nh u nh t n u ng, nên cái bán h này ph i nh ng cho thi p.

- Làm ph n àn bà ph i bi t tam tòng t c⁴ b t c vì c gì u ph i nh ng cho ch ng, m i là v hi n; nàng hãy nh ng cho ta n cái bánh này.

- Chàng làm ch ng ph i bi t th ng yêu v , ph i quý thân li u tay y u chân m m, m i là ng i ch ng t t; cho nên, chàng thi p n cái bánh này.

- Ch m t cái bánh mà chúng ta tranh cãi hoài, c ng ch ng gi i quy t c gì, chi b ng chúng ta thi cá m t l n nà ng b ng lòng không?

- Thi cá là nh th nào?

- Chúng ta hãy t cái bánh gi a, ta ng i m t bên, nà ng ng i m t bên, không c c a qu y, c ng không c nói. Ng i nào ng y hay nói tr c là thua, ng i th ng c n bánh. Nh th có c không?

- c! L i nói nh inh óng c t nhé!

Do ó, hai v ch ng ng i im t sáng n t i v n không n u ng, c ng không i i ti u ti n. Lúc ó, có tên tr m i ngang qua, nhìn th y v ch ng ng i c ng m t ch , li n lén vào nhà tr m .

C v ch ng u th y tên tr m vào, nh ng vì thi cá n bánh nên ai c ng gi nh không th y, c ng không h i không nghe. Tên tr m l y h t c, c a c i trong nhà b vô bao, h n l ng l i ra, c hai u th y. Lúc này, m v nh n không c, quát to lên:

- Th ng chó ch t! c trong nhà c a chúng ta tên tr m l y i h t mà còn ng i l i ra ó, mau ch y ra b t tên tr m i!

Ch ng vui m ng reo lên:

- Hay quá! Ta th ng r i!

Gã ch ng m x a n chuy n b t tên tr m, ch lo a bánh vào mi ng nhai, còn vênh vào hét to:

- Ta th ng r i! Ta th ng r i!

---o0o---

Bài h c o lý

V ch ng này th ng cái gì? Ch th ng c m t cái bánh mà c a c i trong nhà b tên tr m v vét s ch. Th gian có ng i nào ngu xu n nh th không? ây ch ng qua là câu chuy n thí d . D cho m i ng i i, hàng ngày luôn b n r n tính toán tranh giành. Vì cái gì? Vì n ba b a? Hay gom góp c a c i? a v danh v ng, giàu sang? Nh ng th này u nh m ng huy n, b t n c; gi ng nh m t cái bánh mà thôi. Nhân cách, o c và trí hu c a m i ng i là tài s n vô l ng. Con ng i ch tính toán tài s n m ng huy n h u hình, ánh m t tài s n vô hình mà ch ng bi t.

Th c s , thân này ph i c n c m n, áo m c, ch , ph ng ti n i l i. Gia ình quy n thu c c ng ph i c n vàng b c, c a c i phòng thân. Chúng ta có tài s n h u hình tha h h ng th ngay hi n t i. Nh ng tài s n vô hình là nhân cách, o c, hu m ng không nhìn th y c, s không c; cu i cùng có s d ng c nó không, v n không bi t. V y c n gì b g n tìm xa, tìm t ng lai m m t nh th ?

Đây là vấn đề tín ngưỡng, vấn đề trí huệ, cũng là vấn đề tầm nhìn xa rộng. Người có nhân cách, có đạo đức, có trí huệ thì mới có thể hàng thủ tục, không cần cu vào tống lai; tống lai càng hàng mãi không hàng tống là thất bại. Nếu là người thông minh thì tự mình có thể suy xét, tự mình chọn lựa tin cậy cho chính mình, chọn đúng thì tống lai hàng mãi không hàng tống. Nếu chúng ta chọn sai thì đau khổ vô cùng. Câu chuyện này cho chúng ta một bài học sâu sắc.

---o0o---

Chuyện 68 - Hận thù khó quên

Lời dẫn: Câu chuyện: “Giết chết một vị vua, ta mất ba nghìn”, đây là một câu chuyện nổi tiếng. Nếu như binh lính ta và địch ngang nhau có thể cuộc chiến bắt phân thắng bại. Còn binh lính của ta yếu hơn không bằng địch thì chúng ta có thể thất bại quân ta bị tiêu diệt, hận thù địch nặng nề. Khi chúng ta bị thất bại, giết người oan trái âm vào mình, những người làm điều ác thân ta. Lúc đó, chúng ta thất bại thối nát và nhân cách của mình, cũng ánh mặt lý trí. Làm sao làm được việc tốt? Họ quyết vì lợi ích thì nào? Nếu như chúng ta bình tĩnh suy xét sự vì lợi ích của mình thì có thể thắng lợi. Tự mình trả giá bao nhiêu? Bị tổn hại bao nhiêu? Ai mà không quý trọng bản thân mình, những khi mà vùng sâu hẻo lánh lên chỉ m trong lòng chúng ta, chúng ta bắt chấp thuận, làm những việc ác nghiệt mà tự mình không muốn, thì hại mình và hại người. Kết quả là kết quả thù địch thì người thì người kiêu trong tống lai mà chúng ta không biết. Nó khi chúng ta tính toán tranh đoạt, nó bắt chúng ta tạo các ác nghiệp, chúng ta bắt nó lại không biết quay đầu, còn tưởng cho là trời sinh tự nhiên phải không?

Ngày xưa có anh A. Một hôm trong buổi tiệc, anh bị một vị thần hạ ngục ngay tức thì làm cho anh không chịu được. Hôm khinh khi nói:

- Hôm nay, khách của ta này, đều là những người có địa vị uy tín và biết lịch sự, phép. Chỉ có những kẻ thấp hèn không biết lịch sự, lịch sự không mà đến ngồi trong buổi tiệc này; quyết tâm làm cho chúng ta vô cùng xấu hổ. Kẻ thấp hèn này lại ngồi đi đến vị trí của ta, làm cho ta nôn mửa, không vô. Các bạn thấy có vui không? Ha ha...

Anh giận run lên quát:

- Mày hôm nay tạo được bao nhiêu? Chẳng qua mày cũng làm quan nhỏ, giàu có vùng này, nên trả ta đây chuyện gì?

- Mày đây mà không phải tao phải không? Không phải thì hãy nhắm mắt nhắm mũi a ông ấy!

Do đó, anh A vô duyên vô cớ bấn loạn. Anh ta hét lên:

- Mọi chuyện này ta không bao giờ quên.

Vì thế, trải qua hàng triệu năm, anh ta vẫn không ngon, ngủ không yên giấc luôn nghĩ đến mình, như người cha tìm kiếm cái báo thù; cho nên, anh ta đau khổ suốt triệu năm, libla sân hận thiêu đốt ngày đêm gian.

Một hôm, tình cờ gặp người bạn cũ:

- Anh A sao thế? Tôi nhìn thấy sự khổ đau suốt ngày. Anh có tâm sự gì không? Nếu có tâm sự nói ra thì xem, không chừng tôi nghĩ cách giúp anh đó.

Anh ta cảm động trả lời oán hận, ôm hận suốt triệu năm; anh ta kể lại câu chuyện cho người bạn nghe. Người bạn nói:

- Vậy anh muốn trả thù thì không?

Anh A đáp:

- Đúng thế! Suốt triệu năm, tôi luôn nhớ đến thù này. Anh có cách nào giúp tôi không?

- Có rồi, nhưng anh cần phải trả giá đắt.

Người bạn ngập ngừng không dám nói ra. Anh A hỏi thúc:

- Anh cứ nói ra đi, cho dù trả giá như thế nào tôi cũng bằng lòng.

Người bạn nói:

- Có một lỗi mà chú, gọi là chú Tì-à-la, uy lực rất mạnh, có thể hủy diệt khác. Nhưng khi anh trả thù, tuy hủy diệt được mà người thực hưởng lợi chính mình. Anh hãy suy nghĩ có nên em đau khổ vì mình hay không; hoặc em sinh mạng của mình hay sinh mạng người khác.

- Bằng cách nào tôi cần phải trả thù, tôi bằng lòng làm thế nào.

Do đó, anh ta trả thù người khác bằng cách là hủy diệt mình. Kết quả, hai bên cùng chết, tâm sân hận thì nghĩ thì thật là khó trả.

---o0o---

Bài học đạo lý

Các vị ơi! Tất cả chúng sinh đều có tâm sân hận, sai khác nhau là nhiều hay ít. Khi sân hận nổi lên, chúng ta quên mất chính mình, ánh mắt lý trí. Lúc này, nếu như chúng ta suy nghĩ lại: “Ta có làm điều gì sai không? Hay là do người khác. Vì sao họ lại xui xẻo như thế? Chúng ta bình tâm suy nghĩ, thì chết vì đâu? Thiên đàng không có vì cái gì mà không gì quy định”.

Chỉ có người ánh mắt lý trí; hoặc thích làm theo ý của mình thì mới xảy ra tranh cãi không thể hòa giải được, nên cả hai đều thất bại. Chúng tôi nói xa

h n m t chút, s k t oán thù nhi u i nhi u ki p, c ng ch vì vi c r t nh mà d n n. Nh th , ng i i sân h n, ch ng ph i gi ng nh chú Tì - à-la? Cho dù b n th ng c ng t t, thua c ng c, nh ng u ph i tr giá r t t. T i sao chúng ta c sân h n? Làm th nào có th tiêu di t c sân h n?

c Ph t d y: “M t ni m sân h n kh i, li n m tám v n c a ch ng ng i”. Cho dù ng i có lý trí, có thông minh, có h c v n; nh ng khi sân h n b c lên thì lý trí b che l p làm vi c không theo o lý, c ng không ngh n h u qu , d n n làm nh ng vi c b t trung, b t ngh a, b t hi u. N u nh ng i nào luôn ôm m i h n thù thì hàng ngày có n s n hào h i v c ng ch ng th y ngon. Còn ng i tâm an l c, cho dù r ng sâu núi th m, n u ng m b c mà v n s ng vui v . Vì sao? Vì h không có phi n não kh au, không có sân h n. Vì th , m i ng i không có sân h n là i s ng thanh nhàn. K ôm sân h n thì tâm luôn au kh .

Chúng ta làm th nào di t tr c tâm sân h n? Chúng ta v a hi u rõ ngu n g c tâm sân h n, t nhân n qu và quan h l i h i c a nó; v a n l c hành trì Ph t pháp thì m i có th hàng ph c c ma v ng này.

---o0o---

Chuyện 69 - Tính xấu khó sửa

L i d n: M i qu c gia, m i dân t c u có phong t c t p quán. M i ng i c ng có tính tình và thói quen c a mình. Thói quen t t ng nhiên chúng ta ph i gi gìn; thói quen x u t t nhiên chúng ta ph i s a i thì con ng i m i có ti n b . Nh ng có ng i c ch p tính t t không ch u gi mà ôm tính x u ngày càng bành tr ng ra. i u b t chính là nh c i m r t l n c a nhân lo i.

Thu x a có m t gã thanh niên nh c n cù làm vi c, s ng tì t ki m tr nên khá gi . N u nh h n ti p t c siêng n ng làm vi c nh th thì nh t nh s giàu n t vách. Nh ng con ng i có nh c i m “khi có ti n r ng r nh trong túi thì ra t n n”. N u nh h n l p gia ình chí thú làm n thì ch ng có chuy n gì nói. Nh ng tính x u c a con ng i ng th ng không ch u i l i vào ng g p gh nh quanh co. Con ng i khi nghèo thì u thì lo ph n u làm vi c tìm c m n, áo m c, nhà ; khi cu c s ng y , sinh ra c b c, nh u nh t bê tha. Chúng ta h c i u t t thì r t khó, nh ng h c theo thói h t t x u l i r t d dàng. N u c s ng buông th theo thói quen, nhi m lâu ngày th t khó b .

Gã thanh niên này, không ch bi t nh u nh t bê tha mà t t c thói h t t x u c a con ng i h n u có , nh vi c làm thì t t t l i ch bi t b n thân

mình, m t chút c m thông v i m i ng i c ng ch ng có, mu n bóc l t m i ng i mình c l i, đ n i gi n, tính tình nh m n, không bi t ph i trái, th ng tranh cãi v i m i ng i. Nói tóm l i, t t c thói x u i, h n u h i . ây là b n tính t nhiên, hay là thói quen? Là do tiêm nhi m t i này, hay do tích t p t i tr c?

---o0o---

Bài h c o lý

Ng i Trung Qu c có r t nhi u truy n th ng phong t c t p quán, nh vi c tang, c i u có nh ng i u kiêng k và nghi l . Vi c c i v g ch ng ph i ch n ngày lành tháng t t, ph i nói i u t t p, k nói nh ng i u không hay, ph i l y cành trúc bu c l i cúng t , treo m t mi ng th t heo cúng c p tr ng, dùng m c bát quái cúng t , l y v i l a màu h ng c t xe hoa, bên c a treo m t c c i; bi u th màu s c p v.v... u là truy n th ng t p quán, làm nh th thì v ch ng s ng hòa thu n h nh phúc; còn ng c l i là b xung kh c.

Vi c tang c ng có r t nhi u i u kiêng k và nghi l . Tr c tiên ph i ch n ngày, gi nào có th nh p li m, di quan, a ám, cúng b y th t, cúng m t tr m ngày, cúng l ti u t ng và i t ng, mua n c t m thân th , ph i t vàng mã liên t c, th p èn sáng su t ngày êm. Khi di quan con cháu ph i qu tr c nhà, m i ng i bên ngoài n óng inh, con cháu ph i l y u heo. Lúc a quan tài i, trên ng r i ti n gi y gi liên t c, c m ng n u c cháy sáng. Cúng s th t là b y ng i nam, cúng th t th ba là b y ng i n , cúng th t th n m là b y a cháu. Con trai thì m c v i sô, con gái thì b t kh n tang, v n kho ti n, p b n máu, phá a ng c v.v... Con gái ph i khóc lóc, k l . Khi n ph i ng, trong m t tr m ngày không c c t tóc, không c m c y ph c màu , xanh v.v... nghi th c r t nhi u. T c Ng có câu: “Không thêm l m i, không b l c ”. Vì th , không có ng i nào dám s a i nh ng nghi th c này.

i xa, xây nhà c a, t òn đông, v nhà m i, t ch c sinh nh t u ph i ch n ngày, l i ph i ãi m i khách. C i v , g ch ng, cúng y tháng cho con, vi c tang, i xa tr v , chúc th cha m v.v... u ph i m i ãi khách.

Th i x a, xã h i nông nghi p có th nói m i vi c u d a vào th n ban phúc, c ng l l y, hay cúng th c n ngon. Nhi u l n, có k vào th n gây h a, ki m ti n nh ng dùng ãi khách. T c Ng có câu: “ o lý i nhân x th , giúp ng i chu áo, cho c m n áo m c y .” Nh th , l y th n là l y n cùng. ây là thói quen t t hay thói quen x u? Ng i có ti n giao ti p b n bè r ng rãi, k không ti n thì th m h i.

Muôn sự vật đều dựa vào lý trí mà chuyển động, không thể theo phong tục tập quán xưa mà không thay đổi. Sự vật tính xử làm cho con người tiến bộ, thói xử là mê tín của con người. Chẳng những người Trung Quốc có mê tín mà người nước ngoài cũng có nhiều thói xử và mê tín. Như thế thì khoa học kỹ thuật, người đi sau phải bị nhụt thụt của người đi trước là tiến bộ, nhưng luôn y theo tập tục mê tín, không thay đổi. Vì sao? Ấy là vì chúng ta còn tìm hiểu.

---o0o---

Chuyện 70 - Ném thử hết trái cây

Lời dẫn: Nước biển tuy mênh mông, nhưng chúng ta chỉ nhìn thấy là bề mặt mà thôi. Mìn người có tay, chân, mắt, tai, mũi, lưỡi, thân và ý cùng gì ng nhau. Gió, lửa, kh p th gi i này cũng không khác nhau; mặt dù nó có thay đổi hình dáng, nhưng bản chất của nó vẫn như vậy. Trăng sáng nhìn ngoài cũng không thể tròn h n và sáng h n n i ấy. Mìn vì thế gian và n i ch n không gì ng nhau, nên có khác biệt chút, nhưng bản chất của nó cũng giống nhau.

Có người nghe một bài thơ. Có người nghe một bài hai. Có người vẫn nghe qua lời giác ngộ. Nhưng có người chỉ nói một câu gì ng i gì ng l i nhi u l n mà vẫn không hiểu. Có người mỉa mai bi t li n. Có người thấy nghe nhi u l n vẫn không biết. Con người gì ng nhau, nhưng vì sao sự hiểu biết khác nhau rất nhiều. Có người nói là trời sinh tất nhiên. Có người nói sự ph n nh th . c Ph t d y u có nhân duyên đi trước.

Ngày xưa có một trẻ nghèo, thế ngày ông trẻ thích ăn trái cây. Có một vườn trái cây cách nhà ông không xa, nên ông thường sai người đi mua về. Một hôm, ông gọi người hầu đi mua trái cây. Ông dặn:

- Con hãy lấy những trái chín thơm ngon, lấy những trái sượng chua chát.

Tên hầu ngoan ngoãn đáp:

- Thưa ông chủ! Như thế con sẽ mua những trái chín thơm ngon về cho ông.

Tên hầu về vườn trái cây, liền hỏi chủ vườn:

- Ông ơi! Trái cây này có chín thơm ngon không?

Chủ vườn đáp:

- Đúng thế! Đây chúng tôi bán trái cây tươi chín thơm ngon.

- Ông vui lòng cho tôi mua một ít không?

- Được! Xin mời anh!

Thế là, tên hầu hái xuống, còn nhìn thấy trái này thì trái khác. Kết quả, một vườn trái cây, hầu hái xuống được nhìn thấy hết. Như thế nhìn thấy

m t, hai trái thì ch v n s không tính. Nh ng h n c n n m th h t m t
ng trái cây, nên ch v n b t h n mua h t. Vì th , h n mua h t ch v
nhà.

Khi h n v n nhà, tr ng gi th y ng trái cây u c n qua h t, li n h i:

- Vì c này là th nào?

H n tr l i:

- Th a ông ch ! Ch ng ph i ông ã d n con mua t t c trái cây chín th m
ng t?

- úng v y!

- Vì th , m i trái con u c n n m th , b o m v i ông u th m ng t tuy t
v i.

- Trái cây mà ng i em c n h t, làm sao n c?

- Con không c n làm sao bi t c nó th m ng t.

Tr ng gi t c gi n ùng ùng nh ng không nói c, ông c ng không bi t
x lý ng trái cây này nh th nào cho n th a, ành sai ng i ném h t vào
ng rác.

---o0o---

Bài h c o lý

*Con ng i sinh ra i u có ki n th c, t t ng u không gi ng
nhau. Ng i có ki n th c nghe m t bi t m i, x lý s vì c u rõ ràng h p
tình h p lý, b t c vì c gì c ng làm cho m i ng i hài lòng. K ngu nói
ông hi u tây, b o i phía nam, l i kh kh i v h ng b c. B t c vì c gì
c ng làm theo t t ng và cách nhìn c a h , không ch u nghe theo ý ki n
c a ng i khác, v a ngu si, v a c ch p. H ng ng i này khó mà thành
công c. Có ai dám nh c nh h không?*

*M i ng i u có cá tính c a riêng mình, nh ng có tà, có chánh. M i ng i
u có lý lu n c a mình, nh ng có lý lu n chính áng và không chính áng,
có úng và không úng. Có ai cam m th a nh n mình sai? Ngày x a, các
b c Thánh hi n xu t th ; t t ng và cách nhìn c a các ngài làm t m g ng
cho chúng ta noi theo. c Ph t thuy t pháp su t b n m i chín n m
l i h n chín m i quy n kinh i n, chúng ta theo ó làm ng i, làm vi c, tu
tâm, tu hành. N u chúng ta không theo kinh thì nh th nào?*

*c Ph t d y: “Muôn s muôn v t th gian, có nhân t có qu ”. K
không s nhân qu thì chúng ta ph i làm th nào? Ch có t mình gây nhân
thì t mình chu c qu . N u h c tình ch ng l i pháp thì làm sao? c Ph t
d y: “T t c chúng sinh u có Ph t tánh”. Vì Ph t tánh c a h b mê mu i*

nên n m d c tài, s c, danh, th c, thùy qu y nhi u. Ho c trí th c c a h b mê mu i sai khi n.

Chúng sinh t vô th n nay, b luân h i trong sáu ng, ã t ng n m mùi au kh , h nh phúc. Làm ng i s ng th gian su t m y m i n m ai mà không n m mùi ng cay cu c i, không bi t h có kh n ng giác ng “th y kh sinh t mà phát tâm B - ” không? Hàng phàm phu chúng ta trong sáu ng luân h i, không bi t khi nào m i thoát kh i sinh t ?

Ch có ng i h c Ph t m i giác ng “th y kh sinh t mà phát tâm B - ” thì m i có th l i mình, l i ng i, t mình giác ng , d y ng i khác giác ng . Ng i ch a giác ng , dù h có n m nhi u mùi kh vui trong sáu ng luân h i thì gi ng nh gã kh trong câu chuy n n m h t trái cây, có ch bày cho nó bi t c ng u ng công thôi. Ng i có trí hu thì n m qu an vui. K ngu si thì n m qu kh . Chúng ta ph i ch n l a m t con ng ph i không?

---o0o---

Chuyện 71 - Nỗi khổ đa thê

L i d n: M i ng i i luôn hám c a r , nên th ng b l . Chúng tôi nói cách khác, ng i ch u thi t thòi vì th ng hám c a r ; ây là nhân qu tu n hoàn. Chúng ta thân c n thi n tri th c u là nh ng ng i hi u bi t d y chúng ta gi o c, nhân ngh a, tu tâm d ng tính; nhìn hi n t i chúng ta có thi t thòi, nh ng v sau c qu báo t t p. N u chúng ta thân c n ác tri th c u d y chúng ta nh ng hành vi x u c b c, nh u nh t, nhìn theo hi n t i làm cho chúng ta n ch i sung s ng, nh ng qu báo t ng lai s ch u au kh . Chúng ta nên thân c n thi n tri th c? Hay thân c n b n bè c b c, nh u nh t?

Ngày x a có m t ông ch ng c i hai bà v . T c Ng có câu: “N u nh trong nhà l c c, vì c i thêm v nh ”, ch ng sai tí nào. B i vì, ph n ông ph n u có tính ích k h p hời, l i n i máu Ho n Th r t d d n; c bi t là ch ng mình mu n chi m làm s h u. V y làm ch ng c i thêm v nh thì làm sao n ngon ng yên?

Nh ng ông ch ng này có tính nh n n i r t gi i, th ng x s khéo léo, lo chu áo cho hai bà v , khuyên bà này, an i bà kia. Nh ng hai bà v n không thông c m cho ông.

N u nh hôm nay, ông g n g i bà l n thì b bà nh h n d i nói:

- Chàng là k vô tình vô ngh a, n u chàng không yêu thi p thì ng c i.

C i v l i b r i thi p, th t là ng i vô l ng tâm; chúng ta chia tay nhau.

Th là, than khóc m , òi chia tay. Ông ch ng v i an i:

- Chàng phải yêu nàng như trên trời dưới đất sao? Ta làm được gì nàng không hài lòng?

Vợ nhướm môi nói:

- Vợ làm gì là chàng yêu như thế, thì phải có gì đâu mà chàng thế này.

- Ôi! Té ra nàng đang ghen. Cười, cười! Ngươi yêu chính là nàng.

Ông và anh bà nhàn nhã xong. Bà lén bên trái trách:

- Chàng có vợ như không oán hận thì phải phải không? Nhặt lấy ngày xưa, chúng ta cùng nhau chụ cốc rượu, ra sức cố gắng công nghiệp, mới thành tựu được ngày này. Ngày nay, chàng có tiền rủng rỉnh trong túi, đi chơi vui vẻ. Qua cửa rút ván phải không?

Ông chàng khẽ nói:

- Nàng đừng nói thế! Không phải ta bắt yêu nàng sao?

- Ai mà thêm yêu chàng!

Ông ta vỗ vỗ bà này, bà kia tay mình, dành bà này, bà kia nói tam bành. Thế là hai bà làm khăm t ông.

Ông gặng gỏi bà lén thì bà nhàn nhàn gì, âu yếm với bà nhàn thì bà lén nói máu Hoan Th. Mất hôm, trong lúc nhàn nhàn. Bà lén nói:

- Chàng là kẻ vong ân bội nghĩa, lúc theo đuổi thì phải chàng thế thế thế như ngươi. Chàng nói trước thì yêu mình thì phải, thì phải mới mới lòng chung thủy yêu chàng, không quên cốc rượu, ra sức làm việc cùng chàng xây dựng vun vén gia đình êm ấm hạnh phúc. Nay chàng giàu sang, chàng công nghiệp phải phải không? Mới vì cái do con hời hợt này mê hời hợt, chàng mới ánh mắt lơ đãng tâm nhàn nhàn.

Vợ quát m lên:

- Ai là con hời hợt? Bà này nói công nghiệp mới chút, bây giờ không con này không khách sáo đâu nhé!

- Không khách sáo gì? Muốn ánh nhau phải không? Ờ này! Mà không dám nói là con mới mới công nghiệp bà.

- Có gì mà sợ hãi! Bà xem này!

Vợ lao vào cốc rượu bà lén. Ông chàng ngẩn ngẩn gì không biết xấu hổ thế nào, can bà lén công nghiệp không cốc, bà nhàn công nghiệp không xong. Ông kéo bà lén ra thì bà nói:

- Ông muốn bên vợ con hời hợt này phải không?

Ông kéo bà nhàn công nghiệp quát:

- Đây! Ông muốn bên bà già này ánh tôi phải không?

Thế là, xảy ra cốc chén như lo xo, bà nhàn lao tay ánh ông chàng, ông chàng với bà lén ánh bà nhàn; mất lúc sau, ông chàng với bà nhàn ánh bà lén. Thế là khó phân biệt ai ta, ai ch; cốc chén bị phân thành b. Đúng là hai bà làm khăm t ông.

---o0o---

Bài học số 1

Đàn ông và n có tính tham nên ai cũng muốn đi sống vất vả sung túc đầy đủ, và nhieu v. Cũng có d y: “No c m m c t dâm d t trong lòng”.

Đây là c n tính th p hèn c a con ng i. Tr phi m i ng i u là th n thánh thì th gian không còn chuy n th phi. Lúc ch a có c m n, áo m c, nhà ph ng ti n i l i, tài s c, danh l i thì bôn ba xuôi ng c, tính toán tranh giành, ph i c nó cho b ng c. n khi có r i, mu n chỉ m h u nó, mu n gi c t nó, có nó mãi mãi. Do ó, m i có chuy n ph i trái và au kh .

Thiên h có r t nhieu chuy n mâu thu n yêu-h n, thích thú-nhàm chán, h nh phúc-kh au, th ng-ghét, thi n-ác, th -phi, chính-tà, th t-gi , b -l y, n m gi -buông x v.v...qu th t là hai bên làm khó. Cho nên, chúng ta ph i h c trí hu c a Ph t “Kì m trí hu ch t t phi n nã”. Thì li n gi i thoát.

---o0o---

Chuyện 72 - Che giấu sai lầm

L i d n: Có ng i làm c m t chút công lao, hay làm c chút vi c t t thì luôn thích khoe khoang v i m i ng i, l i s thiên h không bi t; còn nh h ph m l m l i, ho c có khi m khuy t thì r t s m i ng i bi t c, nên c che gi u. Cũng có d y: “N u mu n ng i không bi t, tr phi mình ng làm”. N u chúng ta mu n m i ng i không bi t l i c a mình, tr phi t mình ng làm. B ng không thì cây kim trong b c lâu ngày c ng lòi ra, s m mu n gì m i ng i c ng bi t. Chúng ta che gi u ch nh t th i, không th che gi u lâu c. Ng i ngay th ng chân th t m i là chính nhân quân t . K thích che gi u l i l m là k ti u nhân.

Ngày x a có m t ôi v ch ng tr . M t hôm, v mu n tr v nhà m , nên r ch ng cùng i. V nói:

- Chàng i! L n này chúng mình v th m quê, chàng nh l ch s , l phép nhã nh n v i cha m , bà con, b n bè; không c nói n ng c c l c, làm m t m t thi p nhé!

Ch ng áp:

- Ta bi t r i! Nh t nh không làm nằng th t v ng âu.

V n nhà v , ch ng li c ông, ngó tây, i ch này, n ch kia. B t giác anh ta n kho g o, nhìn th y g o tr ng nỡ nà, th m ph c; b ng anh ta c m

th y ói b ng, li n v c m t n m b vào mi ng. Ngay lúc ó, v i vào, anh ta nu t không c mà nh ra c ng không n.

V nhìn th y ch ng m t mầy nh n nhớ kh s , li n lo l ng h i:

- Chàng sao th ? Trong ng i không c kh e h ?

Ch ng ng m m t mi ng g o không tr l i c. V nghi ng b c n th y hai bên má c a ch ng s ng vù, nên h t ho ng h i:

- Chàng b au r ng ph i không? Thi p m i th y thu c n khám nhé!

V l p t c lôi ch ng n g p cha nói:

- Th a cha! Ch ng con không bi t b nh gì mà hai bên má s ng vù; cha mau cho ng i m i th y thu c n khám b nh cho chàng.

V luôn theo sát ch ng, cho nên anh ta không có cách nào nh g o ra c. Anh ta lo l ng ng h : “Tiêu r i! Ta ph i làm cách nào?”.

Th y thu c n khám b nh cho anh ta xong, b o:

- Anh ta vô c b trúng c ph i ph u thu t g p, b ng không nguy hi m n tính m ng.

Th y thu c m ra ch có g o, m i ng i m i bi t anh ta n v ng. C ba ng i u lâm vào c nh khó x . Cha v nói c ng không c –vì m t n m g o, có áng giá gì mà nói anh ta; không nói c ng không úng, t i sao anh ta không nói s m, báo h i m i ng i m t phen ho ng h n. Chàng r c ng x u h -vì n v ng g o; l i làm cho m i ng i lo l ng vô ích. Th y thu c c ng quê -th y nói anh ta vô c trúng c, m ra ch có g o. Cho nên, m i ng i u không dám nói ra, k t qu ai n y u b c mình mà gi i tán.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! M i ng i u thích che gi u l i l m c a mình. C c d y: “Ng i i ai mà không l i, bi t s a i là Thánh hi n”. Chúng ta ph m l i c nói th t, tâm bi t h i c i thì m i tiêu tr c t i l i. N u nh chúng ta che gi u là không bi t h th n thì t i che gi u càng n ng thêm. Còn chúng ta bi t mình sai là bi t h th n; cho dù t i n ng c ng nh ó mà c tiêu tr , l i tuy nh mà chúng ta không bi t h th n là t o thành t i nghi p.

T t c chúng sinh t vô th n nay, luân h i trong sáu ng là do tích ch a r t nhi u t i nghi p. N u không sám h i, ho c tu Ph t pháp thì nh t nh tr thành ch ng t t i nghi p nhi u i nhi u ki p. Vì th , Ph t pháp dùng pháp sám h i làm tiêu tr nghi p ch ng. Hi n nay, trong Ph t giáo ang l u hành sám v n i r t th nh, u d y chúng ta nghi th c c u sám h i nh th nào, quan tr ng chúng ta có thành tâm c u sám h i hay không.

N u ch th c hành theo nghi th c này, mà không chí thành sám h i thì làm sao tiêu t i nghi p?

Cho nên, trong Ph t pháp, m i tháng có t ng gi i hai l n, c ng chính là lúc t ng gi i, t ki m i m l i mình trong n a tháng có ph m gi i không? N u có ph m gi i thì chúng ta phát l sám h i, t i m i tiêu tr ; còn nh che gi u t i l i thì mãi mãi là ch ng t t i nghi p. Chúng ta che gi u t i l i thì m c t i gì? Ngoài tâm không bi t h th n, còn có chuy n t t t l i m i là t i n ng nh t. Ng i có tâm t t t l i cá nhân sinh ra t t c t i nghi p, tính toán tranh o t.

Theo tín ng ng dân gian là “ng ng u ba th c có th n thánh”. Th n thánh luôn ki m soát hành vi thi n ác c a chúng ta ghi vào s , t ng lai chúng ta xu ng i n Diêm La m i tính t ng k t. c Ph t d y: “Hành vi thi n ác hàng ngày c a chúng ta u ch a trong ru ng th c th c tám”. Nh ng hành vi này, i n khi các lo i nhân duyên thành th c, g i là nghi p báo. Nghi p tr c kéo nghi p sau, t ng nghi p lôi kéo nhau, do th i gian, do ch , do con ng i, do s v t. Nh ng khi ch ng t thành th c thì ch u qu báo. Vì th , t i che gi u ch ng khác nào che gi u ch ng t t i nghi p.

---o0o---

Chuyện 73 - Anh hùng giả chết

L i d n: M t cô gái m t r , s o l i l m nh ng khéo trang i m thì gi ng nh m t cô gái xinh p. M t chàng trai què chân c i ng a phi nhanh, khác nào m t trang nam t khô ngô tu n tú. M t ng i mù eo kính en, nhìn qua gi ng nh ng i bình th ng. M t k gi làm b c quân t i giúp m i ng i, nh ng ai bi t h n ang tính toán âm m u gì? Muôn s th gian, con ng i khéo che y, nh t th i m i ng i ch a bi t c; nh ng ng xa m i bi t ng a hay, s ng lâu hi u rõ lòng ng i. Con ng i ch che gi u trong ch c lát, không th che gi u mãi mãi; khi b i l s vì c khó mà tránh kh i tai h a. Vì th , chúng ta có bao nhiêu tài n ng, làm bao nhiêu vi c t t, không c n khoe khoang cho m i ng i bi t, ó m i là chính nhân quân t .

Ngày x a có m t k s r t thích c i ng a, nhìn t ng m o bên ngoài, h n có chút uy phong l m li t. Nh ng th t ra, h n ch a h c qua võ thu t mà l i i khoác lác x ng ta là anh hùng vô ch trong thiên h . Lúc ó, trong thôn th ng b b n gi c c p r ng xanh l ng hành, làm cho nhân dân trong thôn u r t s hãi; ai n y u lo s b n chúng xông n nhà mình. Vì th , thôn tr ng li n m i các v anh hùng ch huy dân chúng ánh b n gi c. Gã

thanh niên này hùng h n tuyên b : “Có gì mà s , tôi s ánh b n chúng tan tác t t i”.

M t êm, h n ch huy m t i dân làng, xông th ng vào sào huy t c a b n ch. Nh ng i gi a ng thì ch m trán b n chúng, b n chúng s p t nh p vào thôn c p bóc. H n li n hô l n: “Nào các anh em! Xung phong...Chúng ta hãy gi t s ch b n c p này”. Nh ng h n l i s hã lén lùi l i phía sau m i ng i xông lên; nh ng b n th ph chém càn ti n lên phía tr c, không m i ng i ch ng . H n ành ph i gi té xu ng ng a, n m gi ch t trong ng t thi. Khi tr n chi n k t thúc, h n ch t uôi m t con ng a ch t, tr v thôn nói v i m i ng i:

- Trong êm t i ánh nhau v i b n c p, b tan rã hàng ng ; ch còn mình tôi u i gi t b n c p, b n c p b n ch t ng a c a tôi, nên tôi k hông th u i theo b n chúng, ành ph i ch t uôi con ng a yêu quý em v .

Trong ó, có m t thanh niên h i:

- Th l nh! Khi xu t phát, ng a c a ông màu tr ng; vì sao ông l i em v uôi ng a màu en?

H n p a p úng không tr l i c. M i ng i m i bi t h n ch có danh h b ngoài, th c ch t không có tài cán gì, l i r t s ch t.

K gi tài gi i, gi quân t , gi anh hùng; cu i cùng c ng b m i ng i bi t rõ. Vì c gì ph i chu ng chút s di n m t lúc, mà b m i ng i xa lánh mãi mãi?

---o0o---

Bài h c o lý

K gi tài gi i, gi tài n ng th gian này r t nhi u, nh ng u óc chúng r ng tu ch, ch ng có chút hi u bi t. Có k quê mùa d t nát l i làm ra v dân trí th c. Ng i th o ngh v a b t tay làm thì bi t gi i hay không. Ng i có h c v n, hi u bi t, nhân cách, khi nói n ng, hành ng, ng x u th hi n ra bên ngoài. Chúng ta không th ánh giá con ng i qua hình t ng. Nh ng khi h nói chuy n, làm vi c, hành vi ng x th hi n ra chúng ta ánh giá c h . ánh giá nhân cách, o c, h c v n c a m i ng i, theo Kh ng T nói: “Nhìn hành ng c a ng i mà bi t c ng c c a h ; n u ng i quán sát nh v y thì cái gi làm sao gi u c!” . Chúng ta s ng g n m t, hai ngày v i m i ng i không bi t nhân cách, o c và thi n ác c a h . Nh ng “s ng lâu hi u rõ lòng ng i, ng xa m i bi t ng a hay”. Cho dù chúng ta có khéo gi d i che y, nh ng m t ngày nào m i ng i c ng s bi t rõ. Cho nên làm ng i ph i s ng chân th t. Làm vi c ph i th t thà ngay th ng. Nh ng áng ti c thay! M i ng i luôn chu ng

s dĩ n, thích danh l i mà ánh m t s chân th t. B c C c d y: “Ng i thành t u th c t thì có danh t i ng t ng ng”. Chúng ta c ng có th nói: “Ng i thành t u th c t thì có danh l i t ng ng”. Nh th , mê mu i l a d i m i ng i; ho c gi làm anh hùng; cu i cùng t mình chu c l y h y nh c. Nh ng vì sao i k gi làm quân t nhi u nh th ? u ch vì m t chút s dĩ n mà thôi.

M t cân th dĩ n áng giá bao nhiêu ti n? Có ng i c ch p t n r t nhi u ti n tranh giành s dĩ n; th m chí có ng i li u t hân m ng quý báu giành b ng c s dĩ n; cãi nhau, ánh nhau, kéo nhau ra tòa án c ng vì s dĩ n. N c này v i n c kia, nhà này v i nhà n , ng i này v i ng i kia ánh chi m, tranh giành nhau c ng u vì s dĩ n. Con ng i v n ng v n là rèn luy n s c kh e, cho nên v n ng quanh n m su t thág; ngày nay l i tr thành v n thi u vì th dĩ n.

C c d y:

Nghèo ph th không an bi t

Giàu s ng r ng sâu có k tìm.

. ó là vì vinh hoa phú quý; ho c vì dân ph c v ; ho c tranh giành vì s dĩ n. Chúng tôi ngh u có ó nhé! c bi t là th dĩ n r t quan tr ng. Vì th , có ng i “không th l i ti ng th m tr m i mà l i ti ng x u v n n m”, u là vì chu ng s dĩ n. T x a, nh ng k i gian ác c ng là vì chu ng s dĩ n. Trong tôn giáo có ng i vì chu ng s dĩ n mà tung ra nh ng chiêu th o n, phao tin n nh m, d a d m, l a g t m i ng i. “L b c m t phen thành m i h n nghìn i”, c ng vì chu ng s dĩ n. Nh v y, v n chu ng s dĩ n làm h i m i ng i r t nhi u.

---o0o---

Chuyện 74 – Giả làm trang nghiêm

L i d n: Th gian có chính nhân quân t , có k ti u nhân, k gi tài gi i. Ng i trung h u ngay th ng nh i trên con ng r ng l n b ng ph ng, không có gai nh n và s i á, c ng không b nguy hi m rình r p các loài r n c, trùng c c n t n th ng. Nh ng vì sao m i ng i ng l n không chu i mà l i i vào ng h p quanh co khúc kh y? ây chính là trong tâm có liên quan n ma.

Thu x a, ng i dân n a s u tin theo bà-la-môn giáo. B n t ng l c a bà-la-môn giáo c m i ng i cúng d ng y , nên v sau h d n d n l i bi ng tu hành, s ng b a bãi. Có r t nhi u ng i không gi quy c c a o, làm ô u t ng l . Có ng i hình dáng tu hành nh ng không trang nghiêm. Có ng i s ng tùy ti n vô k lu t. Có ng i y ph c rách r i và d

b n, gi ng nh òng ðôi th p hèn. Bà-la-môn v n là òng ðôi cao sang quý t c. Nh ò th , có khác gì òng ðôi th p hèn.

Nhà vua nghe c tin này, li n truy n l nh: “T t c t ng l c a bà-la-môn giáo ph i tinh ti n h c o tu hành, ph i trang nghiêm thanh t nh; n u không thì tr v th t c, h s ng theo òng h th p hèn”. Nhà vua v a ban l nh, b n chúng kh n tr ng th c hành. Nh ng k n m c rách r i thì m c y ph c m i. K s ng ð b n thì lo i t m r a s ch s . K l i bi ng lo tinh ti n tu hành. Nh ng thói quen lâu ngày khó s a, b n chúng làm theo m nh l nh b ngoài, bên trong v n lén lút s ng ð b n, vô k lu t.

Có tên oán trách nhà vua nói: “Nhà vua không lo vì c l n, l i i lo ba chuy n l t v t c a chúng ta. Chúng ta s ng ð hay s ch liên gì n vua ch ; làm sao vua có th m i ngày theo giám sát s sinh ho t c a chúng ta?”. Do ó, b n chúng v n s ng vô k lu t và ð b n nh c .

M i khi i ra ngoài, ho c tr c m i ng i, b n chúng gi làm ra v trang nghiêm, nh c, nh ng bên trong thì ng c l i. B n chú ng v n là th y tôn giáo ph i trang nghiêm thanh t nh, ph i làm m u m c cho m i ng i, làm t m g ng th gian. Nh ng có ng i ch vì cu c s ng, vì s cúng ð ng c a m i ng i mà b n chúng gi t o b ngoài. Th t s là ð i mình l a ng i.

---o0o---

Bài h c o lý

Th gian có r t nhi u tôn giáo, c ng có r t nhi u th y tôn giáo làm ngh tôn giáo. Có ng i tinh ti n tu hành theo tôn giáo. Có ng i vì ph c v cho xã h i; ho c ph c v tôn giáo mà theo tôn giáo. Có ng i vì ho ng pháp l i sinh, thay tr i giáo hóa mà theo tôn giáo. Có ng i khuy n khích nhân dân tu tâm, làm vì c thi n, c u ng i, c u i mà ph c v tôn giáo. Có ng i vì cu c s ng, vì ki m ti n, em tôn giáo ra làm kinh doanh, làm xí nghi p. Có ng i vì danh l i, vì tham cúng ð ng mà em tôn giá o làm ngu n ki m ti n, làm hàng hóa mua bán. Vì th , nhân cách c a b c th y tôn giáo có khác nhau m t tr i m t v c.

Có ng i vì tham c a cúng ð ng mà ð i th n g t qu , ð a vào qu th n l a g t l y ti n c a, chi m gái p, m n l nh c a tr i l ng g t dân chúng, vì danh l i mà b n chúng không t th o n gi trò l a b p. Có nh ng k gi thánh, gi th n, gi tiên, gi Ph t làm cho m i ng i l l y cúng ð ng. ây có ph i nhi m v c a th y tôn giáo không?

Th y tôn giáo khuyên m i ng i làm vì c, phát tâ m tu hành, làm b c m u m c, làm g ng cho m i ng i; ó là tôn kính th n thánh. Nh ng ma l c tài

s c, danh l i r t l n, th y tôn giáo c ng không thoát kh i bàn tay c a chúng. Cho nên, tôn giáo không thanh t nh, c ng không bi t v th y tôn giáo ó th t s có c h nh không.

T c Ng có câu: “G n m c thì en, g n èn thì sáng”. Chúng ta thân c n thì n tri th c là tu h c chính tri, chính ki n, tinh ti n tu hành. N u nh chúng ta thân c n tà s là h c tà tri, tà ki n, tu mù b y b . Nh th , t n ti n oan u ng, vì c nh mà u ng phí tinh th n, t ng lai cùng vào tà o, m i là oan u ng r t l n. i, b t lu n s , nông, công, th ng; m i ng i làm m i ngh , không có ng i gi quân t .

Nh ng ng i s tr i, s th n, s qu là ng i có l ng tâm. Ng i s nhân qu , s báo ng là ng i có c n lành. Nh ng k tr i không s , t không oán, không s qu th n; ngo i tr anh hùng có m t không hai, là ng i h t thu c ch a. Ng i theo Ph t pháp mà không s nhân qu , là ma qu trong Ph t giáo. Trong th n giáo mà gi th n, làm qu là t i nhân trong tôn giáo. Ph t giáo gi ng nh con s t , nó v a c t ti ng r ng c tr m loài thú u s hã. Ph t pháp ho ng d ng i thu ph c nhi u tôn giáo; nh ng ch s ma v ng trong giáo pháp. Ph t pháp không s ngo i o xâm chi m ch s nh ng k phá gi i trong giáo pháp, càng s nh ng k gi làm b c g ng m u; gi ng nh trùng trong thân con s t , nh ng k gi làm trang nghiêm, nh ng không có c h nh; ó là trùng trong thân con s t trong giáo pháp. Th t áng s thay! Nh ng k b ngoài là Ph t giáo, nh ng bên trong hành tà tri, tà ki n; ây chính là ma v ng th t s trong Ph t pháp.

---o0o---

Chuyện 75 - Sai một ly đi một dặm

L i d n: Vào th i i Tam Qu c, Tôn Quy n và Chu Du l p m u mu n d L u B v t sông Tr ng Giang c u hòa; kì th t , c hai ng i mu n gi t ông. Nh ng Kh ng Minh i n c c cao h n, dùng t ng k t u k , b o L u B i c u hòa. K t qu , bi n gi thành chân. Tôn Quy n cùng phu nhân ch y tr n, l i hao binh t n t ng. Chu Du t c gi n h c máu mà ch t. T c Ng có câu: “Ng i tính không b ng tr i tính”. Qu th t là m t cu c u trí h p d n. Cho nên, ng i có trí hu , tài n ng thì gi i quy t m i vì c u thông su t. K ngu si d b m c l a.

Ngày x a có m t gã nông dân nuôi m t con l c à, nó giúp h n v n chuy n hàng hóa. Tính tình l c à hi n lành và nh n n i, g p lúc i ng xa nó v n ch u ói khát, su t m y ngày nó không có gì n v n không h gì; cho nên, gã nông dân ch m sóc nó r t k . Lúc u, h n cho nó n c t i, nh ng sau ó

h n th y i x v i nó nh v y là không công b ng, vì nó ch u c c kh nh th , ph i cho nó n lúa g o m i úng. H n ngh ph i em cái vò bấu c a ông bà l i, ng lúa g o cho nó n, bày t lòng yêu th ng nó.

Sáng ki n ã nh, h n em cái vò bấu c a ông bà l i, ng lúa g o cho l c à n, cho r ng nh th là th ng yêu nó. H n không bi t, khi con l c à du i u vào trong cái vò n thì nó không rút ra c. H n lo l ng nói:

- Ph i làm th nào bây gi ? Ai có th kéo u con l c à ra c?

M i ng i kéo n xem s vi c x y ra. Trong ó, có m t ông c b o:

- Chú mày hãy c m búa p vào u nó, có th kéo ra c không?

H n cho là có lý, nên i vào nhà c m búa ra p u con l c à. Nh ng u l c à kéo ra c thì cái vò bấu b b và con l c à c ng ch t ngay t i ch “làm m t vi c m t c hai”. T ó, h n không còn l c à giúp h n làm vi c “làm m t vi c m t c ba”. B t u t ó, h n lâm vào c nh kh n kh “làm m t vi c m t c b n”. Cu i cùng, h n l u l c kh p n i, lang thang kh p u ng xó ch “làm m t vi c m t nhi u th ”.

Gã nông dân này, t cho mình thông minh, ch c n m t câu nói h i ng i d dàng. nh ng h n không có trí hu , không bi t úng-sai, không bi t khinh-tr ng, m i d n n k t c c nh v y.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Trí hu i v i con ng i có quan tr ng không? Qua câu chuy n này l i chúng ta bài h c sâu s c. c Ph t là ng giác ng . Ph t giáo là tôn giáo trí hu , d y chúng ta nh ng v n làm ng i, làm vi c; tu thoát kh c vui, gi i thoát phi n não, tiêu tr nghi p ch ng nh th nào v.v...

Nh ng chúng sinh t cho mình thông minh, cho r ng s ng i có ti n là có t t c . B c C c d y: “Giàu sang ch n tr n gian nh hoa m; a v , danh v ng i nh b t n c”. H nh phúc, giàu sang tr n gian trôi qua nhanh chóng; hu ng gè th gian này vui ít, bu n nhi u. Chúng ta vì cu c s ng, vì danh l i mà t o t i nghi p r t nhi u, t ng lai mãi mãi luân h i trong sáu ng; kh báo vô l ng vô biên. Nh th , là ng i có thông minh hay không? T ng lai có m ra con ng xán l n hay không? ây chính là cách nhìn sai khác gi a ng i trí và k ngu.

Gã nông dân trong câu chuy n, th t s là h n mu n kéo u con l c à ra, nên m i em búa p vào u nó ph i không? ây ch là thí d . D cho con ng i vì cu c s ng, vì danh l i mà t o ra các nghi p ác. Khi t n m c ích r i, t h th p nhân cách, o c c a mình, hu m ng nhi u i nhi u

ki p c ng m t h t; khác nào p u con l c à? Sinh m ng con ng i là quan tr ng, hay hu m ng quan tr ng, u theo cách nhìn c a m i ng i không gi ng nhau. Nhân cách, o c quan tr ng, hay ti n b c, a v, danh v ng quan tr ng c ng là quan i m c a m i ng i khác nhau. Vinh hoa, phú quý hi n t i quan tr ng, hay t ng lai nhi u i nhi u ki p thoát kh c vui quan tr ng, c ng là nh n xét c a m i ng i không gi ng nhau. Cho nên, m i có s sai khác gi a ng i trí và k ngu.

Có ng i s ng i, i n n i âu c ng u bóc l t m i ng i mình c l i; ng i khác s ng au kh , mình h ng th sung s ng. H cho nh th m i là ng i thông minh, l i không bi t mình ang t o ác nghi p, gây au kh vào t ng lai, hi n t i ch c chút l i mà kh báo t ng lai l i nhi u vô l ng vô biên. Chúng tôi nói cách khác, chúng ta tu hành b i d ng trí hu , o c thì t ng lai c tài s n l y mãi không h t, dùng hoài không c n. Ai là ng i thôn g minh, ai là k ngu si? Xin các v t ch n l a nhé!

---o0o---

Chuyện 76 - Si mê công chúa

L i d n: Con ng i quý t bi t. T bi t thân ph n, tài n ng, h c v n. tri th c c a mình. T mình làm c vi c gì? u ph i bi t. Tình th ng trong sáng, bình ng không có sang hèn. Nh ng xã h i ngày nay thì có sai bi t sang-hèn. Muôn v t u có t-r ; ng n c và cây c th , quý ch có th coi nh nhau. Theo qu c gia dân ch , m i ng i u có t cách làm t ng th ng, nh ng không ph i ai c ng làm t ng th ng c. Trí th c c a m i ng i có cao-th p; n ng l c có gi i-d ; thân ph n có sang-hèn, t t c u có sai khác, không ph i m i ng i u gi ng nhau.

Thu x a có gã thanh niên vùng nông thôn, ch t phác th t thà, quanh n m c n cù cày sâu cu c b m, nên tr thành ng i khá gi , cu c s ng c a h n trôi qua bình yên. Nh ng i khi ng i ta y v t ch t thì sinh ra thói h t t x u. Gã thanh niên này có y c m n, áo m c, nhà nên ngh n chuy n l p gia ình, l p nghi p. Nh ng h n nhìn k trong thôn ch ng c ó cô gái nào h p ý. M c dù h n ch a t c giàu sang n i ti ng, nh ng cu c s ng c ng yên n, an c l c nghi p.

Gã thanh niên quanh qu n trong thôn ã lâu, nên i n i khác th giãn tâm h n, ng m nhìn phong c nh m i n i. M t hôm, h n i n thành ph . K hi i ngang qua hoàng cung, h n ch t th y công chúa, dung nhan xinh p tuy t tr n. H n b s c p c a công chúa cu n hút, quên m t thân ph n mình là ai? H n ng ng ng n r t lâu, công chúa i r i, h n m i ch t t nh. Tuy h n ã

trở về làng quê, những ngày êm ấm này công chúa
đang bận rộn lắm. Thế rồi, cô luôn đi tìm người bạn gái.

Trở về đây, khi cha gặp công chúa, cô vui thích sống như
trẻ con, vui mừng khi lúa chín mùa. Sau khi, thấy công chúa, cô
không còn thích thú công việc này nữa và khi mùa. Suốt ngày
êm, cô chỉ nghĩ đến công chúa là niềm hạnh phúc của mình. Nhưng
hạnh phúc đó thì làm sao tìm được? Ban ngày cô nằm dài trên giường
ngắm nhìn bức tranh treo trên tường, nghĩ về công chúa đang mỉm cười
với mình; ban đêm, cô nằm mơ nghĩ cùng công chúa chuyện vui đùa.
Vì thế, làm cho cô lúc nào cũng đi tìm người bạn, cuộc sống vinh hoa phú
quý, bên người bạn gái xinh đẹp.

Khi con người đang sống trong tình ái thì không có quan niệm
sang hèn; nhưng cô gái này sống si tình nên nghĩ, nghĩ về cô gái này là
công chúa con nhà hoàng tộc, còn cô là nông dân cày sâu cuốc bẫm nghèo
cùng. Do đó, sự khác biệt ngày càng tăng, luôn sống trong mơ ước
tình ái. Cô hạnh phúc hay đau khổ cũng chưa biết rõ. Có người bạn thì cô
thì nói:

- Anh có si mê như vậy, phải biết thân phận của mình là gì? Nếu
anh thích cô nào trong thôn thì chúng tôi sẵn sàng giúp anh làm mai mối.
Còn công chúa thì anh không nên yêu cầu gì, tốt nhất là quên.

Nhưng cô gái là một người rất kỳ lạ, những thứ cô nghĩ ta không thể
đạt được thì càng muốn tìm hiểu. Kết quả, cô nhận được một người bạn.

Một hôm, cô gặp người bạn thân lập tức bàn bạc về chuyện si tình
của mình. Có người nói:

- Đây là tâm bệnh, hãy thu mình lại.

Có người bảo:

- Tâm bệnh này có thuốc chữa được.

Có người lại nói:

- Chắc chắn chúng ta biết tìm sợi dây tình cảm trời buột là được.

Cô cùng người bạn gái thì nghĩ vậy nên nói với anh ta: “Chúng tôi đã
nghe nói hoàng cung bàn chuyện hôn nhân, công chúa đã băng lòng lấy anh;
chỉ là công chúa còn thiếu, nàng bạn anh hãy giữ gìn sức khỏe, vài ba năm
sau sẽ tính chuyện cưới hỏi”. Nghe thế, làm cho tình thân cô như sau đó
tình này”.

Cô nghe công chúa nghĩ lấy mình, nên vui mừng khôn xiết, liền người bạn
nói:

- Các bạn đừng nghĩ như vậy! Mặc dù hiện tại tôi không thể gặp mặt công
chúa, nhưng nàng nghĩ lấy tôi; thế này tôi cũng sống mãi mãi bên nàng,
sống hạnh phúc suốt đời, nhưng tháng ngày ân ái thì thích. Tôi còn
mong cô giữ gìn nhé?

T ó, h n kh i b nh. Nh ng ngày tháng trôi qua, tin t c v công chúa v n m t mù t m cá, h n ch m t ng mà thôi.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! M i ng i u có hi v ng, h ng v t ng lai. “Ng i ph i v n lên, n c thì ch y xu ng”. Nh ng chúng ta hi v ng ph i phù h p v i mình, vì c ó mình có th t c m c ích. Không ph i chúng ta mong mu n nh ng i u không th t có; ho c vì c ó không th t c m c ích thì gi ng nh n m m ng, ngày tháng trôi qua, i mãi n khi tàn h i ki t s c, có h i h n c ng ã mu n.

Có nh ng ngo i o o t ng nh ng m c tiêu không th t có nh : vô c c, lý thiên, lão m u n ng, cùng làm giáo ch v.v...Nh ng i u này không th t có, c ng là o t ng sáng t o, mãi mãi không t c m c ích; gi ng nh gã thanh niên thôn quê trong câu chuy n mu n c i công chúa, ch v ng t ng h o. Làm sao mà t c?

c Ph t nh th nào? Ngài có d y m i ng i sáng t o o t ng không? Ph t là ng i giác, trí hu , o c r ngl n, c ng là B c i t bi. N u nh chúng ta tu hành trí hu , t bi, o c th t s thì c ng có th thành Ph t. Vì sao có th ph nh ch có cPh t?

---o0o---

Chuyện 77 - Cầu linh đượ

L i d n: N u nh chúng ta mu n trèo lên cây b t cá thì mãi mãi không b t c cá. Ho c nuôi gà tr ng mà mong tr ng thì nó có không? Ng i không có công c, không làm vì c thì n mà su t ngày l y l c c u th n, c u sinh lên cõi tr i thì không bao gi t c mong c. B i vì, h không có nhân thì n thì làm sao có qu thì n. Kinh Nhân qu ghi: “Nhân nh v y thì c qu nh v y”. “T mình gây nhân thì t chu c qu”. Mình không có gì có c u c ng không c.

Ngày x a có m t gã nông dân, không bi t h n nghe tin n nh m t âu, nói s a l a có th tr bá b nh, l i còn làm cho thân th m nh kh e “có b nh tr b nh, không b nh b i d ng thân”. C ng có ng i nói hùa theo: “S a l a ch ng nh ng b i d ng s c kh e mà còn tr nh ng b nh nan y nh ung th , tai bi n m ch máu, b nh x gan v.v... u ch a kh i. Tr con m c b nh u

mùa, mu n phòng b nh này thì u ng s a l a có th ng n ng a c v n b nh”. M i ng i thêm m t câu, miêu t gi ng nh thu c tiên trên tr i, u ng m t viên có th tr mãi không già.

Có ng i thêm d t thêm, nói: “S a l a gi ng nh linh an di u d c, ng i b tai i c u ng vào li n nghe c; ng i b mù li n sáng; ng i iên c t nh; ng i ch t s ng l i v.v...”. H nói i u t t p su t c ngày, gi ng nh thu c tiên trên tr i linh nghi m c ng không b ng s a l a. Có ng i nghe nh v y mu n có li n, nên nói: “Chúng ta ph i làm th nào có c s a l a?”. Ngay lúc ó, có ng i d t m t con l a i ngang qua. M i ng i nhìn th y con l a, li n ch y n bao vây nó.

Có ng i v t tai con l a l y s a. Có ng i v t uôi nó. Có ng i v t kh p thân, nh ng ch ng ai c s a. Trong ó, có m t ng i v t b ph n sinh d c c a nó ch y ra c m t chút n c ti u. H n h n h vui m ng hét to: “V t c r i! V t c r i! ây chính là s a l a th t s”. M i ng i cho là s a l a nên tranh nhau v t. Cu i cùng c m t l i r t nh, nh ng bán ra c m y tr m l ng vàng mà cung v n không c u. Khi m i ng i u ng n c ti u l a thì nh th nào? Ch ng có ng i nào t c hi u qu, nh ng không dám nói. Ng i tác d ng tâm lý, nên có chút linh nghi m, li n loan truy n thêm d t thêm: “S a l a th t là linh, tôi m c b nh nan y kia, u ng s a l a vào kh i li n”. Ai n y u hòa theo, m t n m i, m i n tr m. T c Ng có câu: “M t th ng mù d t m t ám ng i mù”. “M t con chó s a bóng, tr m con chó s a theo”. “M t ng i truy n h, tr m ng i truy n th c”. “L i có ích không ra kh i c a, l i nói b y truy n i nghìn d m”. Càng n càng i xa.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! M i ng i u thích nghe l i nói ng t ngào, thích nghe i u không th t; thích nghe nh ng chuy n kì d lòi cu n. Chúng ta nói s th t, nói chân lý, h không thích nghe, vì không có h p d n, h ng thú, nên h không tin. Chúng ta k chuy n hoang ng ma quái, nh chuy n “M t nghìn l m t êm”. K v huy n tho i, không có th t thì h u thích nghe. Th t là kì l ! Con ng i là t i linh trong muôn v t. T ính linh âu? ang l a d i ng i? ang tính k tranh giành? Hay ang m u tính h i nhau? Hay ang tìm cách h i ng i? N u nh nhìn theo ph ng đi n tín ng ng tôn giáo thì không có linh.

Có ng i tùy ti n s p t th n có l c ng có, ch m kh c t ng th n c ng có ng i l bá, c ng có linh nghi m. Vì sao? Vì r t nhi u th n linh kh p

trong v tr . Có v n ng cây c . Có v n ng t ng á v.v... u có linh hi n, hu ng gì th n có n i ch n có mi u, có nhà th t , mà không có linh hi n áng tin hay sao? Chúng ta tín ng ng nh th thì t ng lai th n có giúp c gì không? Gi ng nh chúng ta làm ngh buôn bán lâu ngày thì có tình c m qua l i, anh mua tôi m i bán. Có r t nhi u ng i là b n v i nhau, anh mu n v n lên thì tôi nâng anh, mong mu n anh mãi mãi là b n c a tôi. Nh ng t t nh t anh luôn là c p d i c a tôi, không c làm c p trên c a tôi. T c Ng có câu: “R ng bay v i r ng, ph ng múa v i ph ng, b n c a chu t bi t ào ng ch”. Chúng ta tín ng ng nh th nào thì c u kh n th n linh nh th y.

Chúng ta c u kh n v i chính th n nh th nào? Hay Ph t, b -tát nh th nào?

Th nh t: Ph i có tâm cao th ng thì c u th n cao th ng, tính tình ngay th ng thì c u kh n v i chính th n.

Th hai: c h nh, ý chí và nguy n l c c a h ph i phù h p i t ng tín ng ng, thì m i t ng ng.

Th ba: Ý chí, nguy n l c c a i t ng ó ph i bình th ng, hành ng, vì c làm ph i phù h p thì m i có c m ng o giao.

Vì th , chúng ta không nên c u b y; b ng không thì gi ng nh mu n s a l a x ng b y trong câu chuy n, th t s r t hoang ng.

---o0o---

Chuyện 78 - Uống công đi và về

L i d n: Chúng ta mu n n n i nào, mu n i chuy n xe nào ó, ban u xe i khách ch m vài phút, xe m i b t u ch y. N u chúng ta n tr , xe ch y r i thì u ng công i và v . Chúng ta i thi mà b quên phi u d thi nhà thì không vào phòng thi c; lúc tr v nhà l y phi u d thi, tr l i m i ng i ã thi xong, c ng u ng công i và v . Chúng ta buôn bán xa nhà mu n ki m c nhi u ti n l i; không may b thua l thì c ng u ng công i và v .

Sinh viên du h c xa nhà, n c ngoài su t m y n m, bôn ba xuôi ng c mà h c ch ng ra gì, t n r t nhi u ti n, lãng phí th i gian quá dài, tr v ch ng làm c gì, c ng u ng công i và v . Nh ng i c m binh xu t chinh d p tr gi c c p, nh ng không th tr c b n chúng, ch a vì dân tr gi c, u ng công mang v khí, nh c t ng, m t binh, c ng u ng công i và v . Có ng i i thu ti n n , nh ng quên mang theo s , ành ph i lêu l ng, ch ng thu c ng nào, c ng u ng công i và v . Nh ng chuy n u ng công i và v th gian có r t nhi u, không sao k h t.

Ngày xưa có một ông già giàu nứt vách. Ông có một người con trai rất thông minh và hiếu thuần. Bất kỳ anh ta làm việc gì cũng được cha khen ngợi. Khi ông già xa rời nhà mẹ đẻ, anh ta chuần bợ người nếm sữa cho ông nếm ngh. Lúc ông khát nước, anh ta liền đem ly trà uống. Mùa ông lạnh rét, anh ta đem áo quần cho ông mặc; mùa hè nóng bức thì anh ta đem quạt nếm mát nếm ông lau rửa v.v... Anh ta hiếu chuần t t m, làm ông hài lòng vô cùng. Vì thế, người cha và mẹ người trong thôn luôn khen ngợi anh ta.

Một hôm, người cha bảo:

- Ngày con! Cha đã già rồi, tôi nhường lại con sự kế thừa tài sản của tôi. Cha có rất nhiều đất đai và cần xây dựng vùng khác, cho nên mẹ tôi phải đi ghi sổ và thu thuế, từ ngày mai cho em con đi biết cách làm việc và biết trả tiền các nếm, sự nghiệp của con mình thu tiền thuế luôn.

Sáng hôm sau, khi trời chưa sáng, người con tự mình đi thu thuế. Nhưng anh ta quên đi, không có sổ sách ghi tên người, cũng không biết người nào miễn; cho nên anh ta lâu lâu quên ngày rời nhà. Người cha nhà tìm con hoài không biết đi đâu, nên tôi thấy anh ta trở về, người cha liền hỏi:

- Ngày nay con đi đâu?

Anh ta đáp:

- Thưa cha! Con sợ cha tuổi cao, sự nghiệp xa cách, nên con đi mua một mình để thay cha thu thuế và tìm hiếu tình hình công việc.

- Không có cha cùng đi, làm sao con thu thuế được? Vì tôi không có cha gì thì ư, gì thì thích, con cũng không thể nào biết rõ tình hình công việc.

Người con này chần chừ người công việc và về?

Người con tự cho mình là thông minh, có thể thay cha làm việc. Khi thất, có việc cũng cần sự giúp đỡ của người khác, nhưng không ư công m t chuy n i.

---o0o---

Bài học đạo lý

Các vị ơi! Con người tự cho mình thông minh là rất ngu; gì người khác tự cho mình rất thông minh dùng nhiều tiền vào tình việc. Bất luận gì đi nữa, nông, công, thương; hàng ngày bận rộn làm việc kiếm tiền cần cần. Có người làm việc mà hôi sởi nếm m t thì b k khác nhau: “Tôi nếm thu của có sự”. Học hỏi dùng trí óc m t tí. Tác Ng có câu: “Giáo sư m k tài năng của trẻ nguyên”. Chính là lý do của các việc khác nhau

ng ị khác mà mình ch ng t n chút công lao c c nh c. Nh th là ng ị thông minh ch ng?

H u qu th nào? B ng ị b t c “ng ị trong nhà tù d m, ba n m”. So v i c a c i mình tr m c, áng giá bao nhiêu? T ây, áng m t danh d con ng ị và t ng lai m t i. áng giá bao nhiêu? Ngay c ông bà và b n thân mình sau này, vô cùng x u h khi g p m i ng ị. áng giá bao nhiêu? Mà còn t ng lai nhi u i nhi u ki p, ph i làm thân trâu ng a tr n cho ng ị. L y tr m tài s n c a ng ị, b h b t c ph i tr l i cho h s ti n ch om ch a c, chính là “ti ng x u muôn i” và “ti n en t i”. Nh th , có ph i là ng ị thông minh không?

Cán b , nhân viên tham ô c a nhà n c, cho mình là ng ị thông minh “l y c a công làm t ”, “thu nh p ngoài lu ng”, “bí quy t phát tài”. S th t là “L i pháp lu t l ng l ng, tuy th a mà khó thoát”. C c d y: “M i n m èn sách”. Ngày nay, m i ng ị ph i h c m i hai n m ph thông, b n n m i h c, hay ba n m cao ng, ho c hai n m trung c p, m i c i làm. Nh ng ch vì tham ô nh t th i, “t ng lai i vào ngõ c t”, l i ph i ng i tù, l i “ti ng x u muôn i”; l i còn “m t i làm quan, chín i làm ng a”. Chúng ta ng ị tính k nh th , có ph i u ng công ị và v không?

Con ng ị sinh ra th gian này, tuy là bi n kh , nh ng c ng có c n lành nhi u i nhi u ki p. c Ph t d y: “Thân ng ị khó c”. Con ng ị có trí hu , có l ng tâm, có thích h p hoàn c nh m i có th tu hành. Nh ng nhân c h i này, chúng ta không ch u tu hành, t o công c. Trái l i, u là tính toán t o nghi p, không c l i cho i, l i còn t o nhi u ác nghi p, tích ch a oán thù th gian, t ng lai nhi u i nh i u ki p luân h i vô cùng, kh báo vô t n. Không ph i u ng công ị và v hay sao?

---o0o---

Chuyện 79 - Công tử bưng ghế

L i d n: Con ng ị khi không có ti n, ngày n ba b a m b c, m c y ph c thô s , nh ng c ng qua ngày tháng an c l c nghi p. Khi h có ti n, n s n hào h i v , m c g m l a m m m i. Có ng ị b a n ph i có r u th t. Nh ng không may b tán gia b i s n thì cu c s ng nh th nào?

C c d y:

Còn nghèo thì ch ng ai nhìn

n khi tr ng tám nghìn nhân duyên.

Khi chúng ta ch u c c kh , n l c h c t p theo thánh hi n; lúc ó, ngày n m t b a m b c c ng ch u c; b i vì, chúng ta mu n nghiên c u h c t p, có th khiêm t n h c h i v i t t c m i ng ị. Khi làm quan to ch c

l n, uy phong l m li t, nhân cách c ng cao, kiêu ng o t i c ng n, luôn mu n m i ng i tôn tr ng ta, ta không tôn tr ng ng i khác. T c Ng có câu: “Gió n c theo s di chuy n”. Khi b b n gian tà hãm h i tan tác thì cu c s ng c a h nh th nào?

C c d y: “Có ti n không nên dùng h t, có th l c không th sai khi n mãi”. Chúng tôi nói cách khác “Có phúc không th h ng h t, có tài n ng không c th c hi p ng i”. Khi có ti n chúng ta nên l i m t ít khi h t ti n có mà xài. Khi chúng ta có th l c nên làm vi c l i ích, không c quy n th c hi p ng i. Chúng ta có phúc ph i quý tr ng, có tài n ng nên làm vi c giúp ích m i ng i, không nên l a g t và bóc l t m i ng i, là t ào m chôn mình, t tìm ngổ c t, t ng lai kh báo vô cùng.

Ngày x a có m t hoàng t s ng trong nhung l a, nên cho r ng công vi c b ng gh c c nh c là vi c c a nh ng ng i nô l th p hèn. Ta là hoàng t c quy n h ng h nh phúc vinh hoa, phú quý nh t cõi tr n.

M t êm, m i ng i trong cung ã ng say, nhà vua ra v n ng uy n ng m nhìn c nh p ban êm, li n b o hoàng t b ng gh n cho vua ng i. Hoàng t th a:

- Tâu ph hoàng! B ng gh là vi c c a b n nô b c h ti n, con là hoàng t , làm sao có th b ng gh c?

Nhà vua b o:

- Nô b c c ng là ng i, hoàng t c ng là ng i; t i sao nô b c b ng gh c, hoàng t thì không b ng gh c?

- Tâu ph hoàng! Con ng i có sang-hèn, v t có th t-gi , t t-x u. Làm sao gi ng c?

- c r i! Ng i không b ng thì thôi.

Nhà vua c ng không ép bu c h n.

Không lâu, nhà vua em binh ch ng l i quân ch. Ch ng may, trong m t tr n cần ánh nhau kh c li t, vua b t tr n và t n c c ng b di t vong.

Hoàng t tôn quý ngày nào, c ng lo ch y tr n trong ám ng i t n n. Lúc u tr i t n n, ai c ng n u ng m b c kham kh . Hoàng t s ng trong

cung quen n ngon m c p, t t nhiên n không n i. Tr i qua vài ngày chàng ói m m t, than tr i không linh, trách t không ng, ành ph i c g ng nu t m t ít. Qua m t th i gian, chàng ta c ng thích ng cu c s ng hi n t i.

Tr c ây, hoàng t không h làm vi c gì, có k h u ng i h em c m n c dâng n t n r ng. Nay không i làm thì ph i ch t ói; cu i cùng, chàng tìm n m t xí nghi p s n xu t gh , công vi c c a chàng làm là b ng gh , m i có th duy trì c cu c s ng. B ng gh là công vi c mà tr c ây mà chàng không ng ý làm, không ng hi n nay chàng là công nhân b ng

gh . R t cu c là t o hóa trêu ng i ph i không? Hay là s ph n an bày? Hay là nhân qu tu n hoàn? Chúng tôi các v t oán nhé!

---o0o---

Bài h c o lý

Con ng i vì sao có lúc g p v n t t, có lúc g p v n x u? N u ng i có phúc báo thì su t i h ng phú quý m i úng, vì sao h l i lâm vào c nh nghèo ói? N u ng i không có phúc báo thì su t i ph i ch u nghèo cùng, vì sao h tr nên giàu có? Cu i cùng, ng i nào i u khi n v n m ng c a con ng i? ây chính là bàn n v n nhân tr c, qu sau. Nhân có nhân xa và nhân g n, qu c ng có qu xa và qu g n.

Nhân xa t c là chúng ta làm vi c thi n ác i tr c, qu là giàu sang, nghèo hèn i này. i tr c, chúng ta có tu hành hay không; ho c làm phúc, làm ác, l i ng i, h i ng i, là k t thi n duyên, là k t ác duyên. i này làm ng i giàu sang, làm quan to ch c l n; hay làm ng i nghèo cùng h ti n, u có nhi u sai khác.

Nhân g n c làm ng i giàu sang, n u tham ô, kh c nghi t, bóc l t m i ng i làm giàu thì s có h u qu th t b i, au kh . N u ng i nghèo kh , bi t ch u khó n l c h c t p, v n lên cu c s ng; ho c trung h u, th t thà, âu c ng k t duyên lành, giúp ng i khác thì nh t nh s có m t ngày nghi p h t phúc n, c ng s giàu sang.

Con ng i có giàu-nghèo, sang-hèn luôn th ng tr m, v n m ng th ng thay i. Ng i giàu sang khi h ng phúc thì nên t o phúc cho t ng lai, phúc m i dùng không h t. K nghèo hèn, tuy cu c s ng c c kh , nh ng ra s c làm vi c tìm c h i tích ch a phúc c. T c Ng có câu: “C nh nghèo kích ng ý chí m nh m ”. N u nh h không ch u c nh nghèo kh thì làm sao có chí v n lên cu c s ng; cho nên s nghèo khó c ng là tr duyên h v n lên. Chúng tôi nói cách khác, ng i giàu sang vì c ý mà vong ân b i ngh a, vì giàu sang s ng trong xa hoa; ho c kiêu ng o t i, vênh váo h ng hách, c ng là tr duyên th t b i au kh . Con ng i nh th , là phúc hay h a? Chúng ta hãy v n d ng trí hu th y rõ s vì c.

Ph t giáo là tôn giáo trí hu , chúng ta có th áp d ng Ph t pháp ngay trong cu c s ng hàng ngày; vì Ph t pháp vô biên l y không h t, dùng không c n. N u chúng ta l i d ng Ph t pháp vì cá nhân, danh l i là t ào m chôn mình, là t chu c tai h a, là t tìm a ng c i vào. Ph t pháp là làm l i ng i, c u i, d y ng i thoát kh c vui, d y ng i gi i thoát sinh t , c ng d y ng i ph ng pháp làm ng i, làm vi c. Có ng i l i d ng Ph t

pháp làm l i cho cá nhân mình, t t nhiên nhân nh th nào thì qu nh
th y.

---o0o---

Chuyện 80 - Dùng phương pháp đảo lộn

L i d n: Muôn v t trong th gian, t ng n c , cành cây cho n t t c
d ng c u có cách s d ng c a nó. Chúng ta bi t s d ng úng là v t có
ích, còn s d ng sai thì k t qu ng c l i. M i ng i u có tài n ng và có
u i m, khuy t i m khác nhau. Chúng ta ph i bi t dùng ng i cho thích
h p thì ai n y u là ng i gi i, là ng i thành công. Còn chúng ta bi t
n ng l c c a h mà dùng không thích h p thì ai ai c ng tr thành ng i b t
tài; ho c b th t b i.

Khi chúng ta n th c n, nh t nh ph i dùng mi ng, n u em út vào h u
môn thì s sinh b nh. Chúng ta n b ng mi ng, c m giác ngon, thích thú và
b i b thân th , c ng là ch a tr t t c b nh t t. N u chúng ta út th c n
vào h u môn, không ch au n mà còn sinh b nh, kh càng thêm kh . V i
th , muôn v t u có cách dùng úng hay dùng sai mà sinh ra k t qu an vui
hay au kh .

Ngày x a có m t thanh niên r t m nh kh e, b t kì công vi c n ng nh c nào,
anh ta u làm nhanh g n; nh ng không bi t vì sao anh ta m c ch ng b nh
tr n i. Khi b nh phát tác làm anh ta au n vô cùng, không còn tha thi t
s ng. Anh ta b o các b n:

- Qu th t tôi r t au n, không cách gì ch u ng n i. Các anh hãy làm
cho tôi ch t, tôi van xin các anh ó!

M i ng i khuyên:

- Anh hãy c g ng ch u au m t chút, chúng tôi ã c ng i i m i th y
thu c r i.

M t lúc sau, th y thu c n, khám b nh cho anh ta r i h i:

- B nh c a anh ta khi phát tác r t au n ph i không?

M i ng i áp:

- Th a th y, úng v y! Xin th y hãy bán thu c hay nh t tr b nh cho anh
ta.

- B nh này ph i dùng ph ng pháp nhét thu c vào, m i có hi u qu ; nh ng
tôi có thu c mà quên mang d ng c nhét vào. Các anh i tôi v nhà l y
nhé!

Th y thu c v a i thì b nh l i phát tác, anh ta l n l n trên gi ng rên la:

- Các anh hãy em thu c nhanh lên cho tôi u ng i, n u không tôi s p ch t m t.

M i ng i không n nhìn th y anh ta au n nh th , nên em thu c n và nói:

- Th y thu c d n thu c này nhét vào h u môn m i có hi u qu .

Anh ta b o:

- M c k , các anh c cho tôi u ng tr c, r i tính sau.

Thu c này có công d ng ch x c bên ngoài mà anh ta em u ng vào, nên v a u ng xong, b ng to nh cái tr ng ch u. Anh ta v n au h u môn, hi n t i l i au thêm trên b ng, kh càng thêm kh , mu n s ng không c, c u ch t c ng không xong. Lúc này, th y thu c tr l i. Anh ta réo lên:

- Th y i! Nhanh lên, tôi au b ng quá, không ch u n i.

Th y thu c ng c nhiên h i:

- a! Không ph i anh m c b nh tr à? Vì sao lúc này l i au b ng?

- Vì tôi u ng thu c c a th y nên m i ra nông n i này.

- Tôi ã d n r i, thu c này dùng nhét m i có hi u qu . Vì sao anh l i em nó u ng?

Vì th , th y thu c ph i cho anh ta u ng thu c súc ru t. V a u ng xong, anh ta nôn ói và tiêu ch y ra h t. Sau khi, anh ta n m ngh ng i m t lúc, th y thu c l i nhét thu c vào h u môn. Anh anh t n phí r t nhi u s c l c b nh m i thuyên gi m.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Con ng i sinh ra i, ai c ng có m t ngh và u có ph ng pháp làm vi c. Kì m ti n có ph ng pháp kì m ti n, làm vi c có ph ng pháp làm vi c, làm ng i có ph ng pháp làm ng i, dùng v t có ph ng pháp dùng v t, tr b nh có ph ng pháp tr b nh, tu hành có ph ng pháp tu hành. M i ng i u có ph ng pháp kinh nghi m c a mình. N u nh chúng ta dùng ph ng pháp không úng thì làm vi c gì c ng không th nào t t c; còn làm úng ph ng pháp thì làm ít mà c thành công nhi u, làm sai ph ng pháp thì làm nhi u mà thành công ít. Vì th , làm vi c gì c ng u có ph ng pháp, m i ng i u có ph ng pháp kinh nghi m riêng. Có ng i tích l y ph ng pháp kinh nghi m nhi u i, nh ng h gi u kín không ch u nói ra, l i nói bí quy t, hay c tr i không c ti t l . i có bí m t c tr i không c ti t l không? Nói th ng ra, ch ng áng m t xu. M i ng i bi t, nh ng gi ngu không nói mà thôi. T c Ng có câu: “L a ng i không bi t, ng i bi t không th l a”. úng v y.

Muôn s i, n u nh ng i bi t thì m i vi c u thông su t. Ng i không bi t g p vì c gì c ng b ch ng ng i, càng áng th ngh n h b ng i l a g t liên t c, lao l c l i t n ti n c a. Làm quan có ki n th c c a làm quan, làm k c p có ki nh nghi m c a k c p. Kinh nghi m c a ngh buôn bán “không gian x o thì không buôn bán c”, c ng có cách c a th ng nghi p. Chúng ta mu n h c ki n th c m t ngh , ph i m t d m, ba n m; ho c em h t tinh l c c i. Ng i c v n may g p th y gi i, b n t t; ho c g p c thì n tri th c, thì su t i i trên con ng may m n. N u b v n x u g p ác tri th c; ho c th y tà, b n tà, i trên ng tà thì m t i nh s p .

Nh ng con ng i th t kì l , chúng ta nói l i hay ý p, nói l i chân th t h không nghe. H c kh ng kh ng thích nghe nh ng l i tà ma, l i gi d i, l i n nh m, l i e d a, ai n y u thích nghe. Ng i có chính tri, chính ki n c a m i ng i; c ng có tà tri, tà ki n c a m i ng i. c bi t là ki n th c c a tôn giáo, chính-tà càng khó tách r i. Chúng tôi l i nói ph ng pháp tu hành, là then ch t th ng hoa hay sa a. Ng i tu mù không bi t vô tình i vào ng tà, th t là áng th ng. Cho nên tà-chính không th phân bi t.

---o0o---

Chuyện 81 - Trút giận sang người khác

L i d n: i th ng có nh ng ng i làm sai, l i trút gi n sang ng i khác, b n thân mình b t tài không làm c vì c gì, l i ùn y trách nhi m lên vai ng i khác. Chúng tôi nói thí d “t mình không có n ng l c ti n thân, l i th a chính tr không t t, xã h i không c an ninh tr t t , có nhi u hi m nguy rình r p; l i có r t nhi u k ác, m i ng i c nh tranh nhau, ng i t t khó làm vì c c v.v...”. H che y s b t tài c a mình, ùn y công vì c cho ng i khác.

Th i Tam Qu c có Tào Tháo, ph thân c a ông b b n th ph vùng T Châu gi t ch t. Ông ta l i trút gi n vào nhân dân T Châu, ch huy m t i binh kéo n T Châu gi t s ch h t dân chúng. Nh th có úng không?

H ng Tú Toàn nói: “Tr i sinh muôn v t nuôi ng i, con ng i không có chút c báo áp tr i. Gi t! Gi t! Gi t”. Ông ta h l nh b y l n gi t. Ông i n âu u gi t s ch h t nhân dân. Ng i này có còn nhân tính không? Dân chúng có áng gi t không? Là m nh l nh c a tr i, ông ta i gi t ng i ph i không? T mình mu n làm vì c x u u m n c làm theo ý tr i.

Ngày x a có m t nông dân c n cù ch m ch làm vì c ng áng. M t hôm, ông d t con trai i th m ru ng nhà. Ông có d ng ý v a mu n con trai bi t ru ng nhà, v a i gi i khuây. Vô tình, hai cha con i vào r ng, ng i cha

ng i bên g c cây ngh ng i, con trai l i i th ng vào r ng sâu. B ng chú bé ch t th y mèo r ng, cáo r ng, l i th y con c p u i theo heo r ng; cu i cùng chú g p m t con g u en, vì s quá nên chú b ch y. Do chú b ch y, gâ y lên ti ng ng, con g u bi t có ng i nên u i theo, nó lao t i v trên vai chú bé. Chú s hã i ch y lao v phía tr c, v a ch y v a la l n: “G u en n r i! G u en n r i! Hã y c u tôi v i!”.

Chú bé la vang c khu r ng, g p cha chú th h n h n nói:

- Cha i! Con v a b g u en v trên vai. Cha xem th trên vai con có b ch y máu không?

Ng i cha nhìn th y trên b vai con b thú d cào b th ng, ông ta t c gi n vô cùng li n c m cung tên i th ng vào r ng. Ông không th y loài thú d nào mà g p tiên nhân tu o, râu tóc dài tr ng xóa. Ông ta không h i rõ u uôi, li n l p tên vào cung chu n b b n vào tiên nhân. Chú bé ch y theo sau, li n ng n l i nói:

- Cha i! V này không ph i thú d ã h i con b th ng.

Ng i cha h i:

- Ch ng ph i ng i này râu, tóc dài ó sao?

- Cha à! B m, lông dài là loài thú. Ông này là ng i, l i là ng i t t tu o. T i sao cha l gi t m t ng i t t nh th ?

Gã nông dân này không bi t l i h , ho c trút gi n vào ng i khác. Ông mu n gi t tiên nhân mà không phân bi t úng sai.

---o0o---

Bài h c o lý

Th gian có ng i t t, c ng có ng i x u. Do ó, có m t s ng i x u th ng l i cho xã h i. H nói: “Xã h i này th t en t i, u là ng i x u, tôi mu n bào thù; cho nên tôi làm nh ng vì c ác mu n báo thù h t m i ng i”.

M i qu c gia, khó tránh c chuy n các quan ch c tham ô, c ng là chuy n x y ra kh p trên th gi i, nh ng ng i b h i thì trút gi n h t vào qu c gia. M i gia ình u có hàng xóm, trong gia ình thì có con cái, nh ng a bé ch i ùa qua l i là chuy n bình th ng; nh ng khi b n chúng cã i nhau l i d n n ng i l n ch i nhau. T ó, ng i l n tr thành b t hòa, âu c ng có chuy n này.

Gi a ng i v i ng i s ng v i nhau; nói n ng, làm vi c, m i ng i u có cá tính c a mình. M i ng i có t t ng và hi u bi t u khác nhau, nên khó tránh c chuy n va ch m x y ra và xung t. T chuy n cá nhân, l i trút gi n vào xã h i; ho c t xóm làng v i xóm làng, cho n qu c gia v i

quả gia t o thành oán thù muôn i, chuy n này âu âu c ng có. Vì chút s di n mà con ng i gây nên chi n tranh, ng i ch t nh núi, chuy n này âu c ng th y. Vì sao con ng i thích ánh nhau nh th , vì s di n ph i không? Giành c s di n, l i nh th nào? H ph i tr giá r t l n.

Có ng i không ki m ch hành vi c a mình, khi b ng i khác phê bình; ho c b ng i s nh c; h không ki m i m l i mình mà trút gi n vào ng i khác; ho c i tr thù c xã h i, ng i b h i u là ng i t t vô t i. Trút gi n vào xã h i nh th có công b ng không?

M i oàn th có qui lu t và ràng bu c c a oàn th , m i ng i ph i tuân th theo, n u m t ng i nào làm sai thì phá ho i danh d c t p th . T t nhiên ng i ó ph i ch u tr ng ph t theo qui lu t, nh ng ng i ch u hình ph t th ng trút t c gi n vào t p th và ph báng, phá ho i. Con ng i th t s quá áng th ng! Chúng ta làm theo ph ng đi n t t thì nh h ng r t ít, nh ng làm vi c phá ho i thì nh h ng r t nhi u. Trút gi n vào ng i khác c ng th t là áng th ng.

---o0o---

Chuyện 82 - Người rừng gieo lúa

L i d n: Ng i làm ru ng có ph ng pháp c a ngh làm ru ng. Ng i buôn bán có ph ng pháp c a ngh buôn bán. Ng i không bi t ph ng pháp càng ra s c làm thì càng h ng.

Th i i nguyên th y, th c n c a con ng i u l y t thiên nhiên. Khi ói, con ng i i hái rau hay nh t trái cây v n, thiên nhiên cung c p th c n y . Nh ng khi con ng i ngày càng ô ng thì th c n trong thiên nhiên càng thi u và tâm ích k c a con ng i càng tham n ng, h l i em th c n c t gi u, n không h t thì b h th i. Do ó, th c n trong thiên nhiên h hao r t nhi u, không cung c p cho con ng i. Cho nên, th n nông ch d y cho m i ng i t tr ng tr t. M i ng i ra s c tr ng tr t m i có th c n s ng. N u ng i không ch u làm vi c thì ch u c nh ói khát, c ng t ó sinh ra hành vi tr m c p, c p gi t, t t c chuy n úng, sai c ng t ây mà phát sinh ra.

Thu x a có m t ng i r ng không bi t cách làm ru ng. M t hôm, h n xu ng vùng ng i kinh, h n nhìn th y ng ru ng lúa non xanh m m m m th ng cánh cò bay th t là p m t. H n vô cùng ng ng m , t nói: “ ng lúa này th t là xinh p, nh t nh có ng i gieo tr ng, m i p nh th . N u nh ta h c cách gieo lúa thì s có m t ng lúa xanh m m m m nh th ch ng?”. Do ó, h n i tìm nông dân ch bày ph ng pháp làm ru ng. Ng i nông dân nói:

- Vì c này ch c n anh cày ru ng, ban t cho b ng ph ng, gieo lúa gi ng xu ng, r i bón phân. N u khi có c m c thì anh ph i nh s ch c , qua m t th i gian lúa s l n lên, xanh m m m m.

Ng i r ng nghe nói nh v y r t vui m ng. H n tr v nhà, b t u cày ru ng, ban cho b ng ph ng, t b ng ph ng r i, áng l gieo lúa gi ng xu ng thì h n l i thuê r t nhi u ng i n gi m p xu ng, l i dùng khúc g tròn l n trên t, làm cho t c ng l i.

Vì c gieo lúa gi ng xu ng, i v i ng i nông dân r t d dàng; nh ng h n l i suy ngh r t nhi u th i gian. H n cho r ng t mình l i xu ng ru ng gieo lúa gi ng s l i nhi u d u chân, l i s p lún lúa gi ng xu ng, nên h n không dám l i xu ng ru ng. H n i thuê b n ng i khiêng m t cái gi ng, h n ng i trên ó gieo lúa gi ng xu ng ru ng. H n không bi t tuy mình không l i xu ng ru ng, nh ng b n ng i khiêng chi c gi ng có tám chân ph i l i xu ng ru ng khiêng h n, t t nhiên ph i gi m p xu ng. Nh th ru ng có b ng ph ng không? t càng gi m càng c ng, lúa gi ng gieo xu ng khó mà n y m m c, ph i n ng t t nhiên s ch t.

---o0o---

Bài h c o lý

Con ng i là ng v t r t kì l , d y h làm vi c r t n gi n bình th ng, h c vì c có ích i v i m i ng i thì r t khó. Nh ng h c vì c không có l i, làm h h i thì r t d dàng. Chúng ta b o h làm vi c x u, v a h i h bi t l i n, d y làm vi c t t nói r t nhi u l n c ng không hi u. ây là c tính c a nhân lo i, hay t o hóa trêu ng i?

c Ph t d y: “Chúng sinh t vô th n nay, luân h i trong sáu ng, thói quen, tiêm nhi m làm vi c x u r t nhi u, vi c t t thì ít”. Cho nên, ch ng t t t ít, nên tính x u thì nhi u mà tính t t thì ít. Do ó, h h c vì c t t thì r t khó mà vi c x u l i r t d ; b i vì, ch ng t x u nhi u, nên d a n thói h t t x u, làm nhi u vi c x u. Tính t t ít nên d n phát tâm t t, làm vi c t t c h i r t ít.

N u chúng ta bi t n ng theo Ph t pháp tu hành, luôn luôn vun b i thói quen t t g i ra ch ng t t t thì m i có th làm vi c t t, t ng lai s thu ho ch qu ng t.

Con ng i có khôn-ngu, hi n-d . Vì sao m i ng i không th làm ng i hi n lành, l ng thì n? B i vì, chúng sinh t vô th n nay, luân h i trong sáu ng, th i gian a vào ba ng ác là a ng c, ng qu , súc sinh quá lâu; cho nên tiêm nhi m thói x u quá nhi u, c h i sinh lên cõi tr i, cõi ng i r t ít. Vì th , ng i thông minh, trí hu , tính tình t bi c ng r t ít.

Chúng ta muốn có trí huệ và tâm từ bi thì phải nương theo Phật pháp tu hành, vun bồi đức hạnh; hoặc có thể học thiền thì mới có thể thấy được trí huệ và tâm từ bi.

Mình tôi thích trí huệ và tâm từ bi, ai thích ngu si và hung dữ không? Nhưng do bệnh sinh lôi kéo, có cách gì không? Tôi nói bệnh sinh lôi kéo, tật là thói quen tôi nhiều, nhiều khi quá khổ. Tôi thêm nhiều thói xấu tôi quá khổ, vì sao hiện tại chúng ta không không chọn vì cốt lõi cốt lõi, vun trồng đức hạnh từ bi, trí huệ và lòng từ? Có người nói như thế là quá chậm, chúng ta tin theo thế giới toàn năng. Hoặc một vị thần chúa tể của chúng ta, ngài có thể ban cho chúng ta tiền bạc, ban phúc cho chúng ta, chu cấp lợi ích của chúng ta, chúng ta phải quá dè dặt hay sao?

Sống thế này có thể ban cho chúng ta trí huệ và tâm từ bi không? Có thể ban phúc cho chúng ta và chu cấp lợi ích của chúng ta không? Trên thế giới này, chúng ta và thế giới cùng sinh ra đều có những tâm như tham, sân, si, ngã mạn, nghi ngờ, ganh tỵ v.v... Khi thế giới sáng tạo ra con người, vì sao không ban tặng cho con người từ bi, trí huệ, lòng từ và tâm từ bi thì người người nương nhau? Như con người có những tâm từ từ thì họ sống không nương nhau mà sống cho mình ngày nay. Vị thần nào đó, vị thần ban cho chúng ta tâm từ từ; hoặc ban phúc và chu cấp lợi ích của chúng ta? Là ban cho tiền bạc mình tôi, hay chúng tôi tin theo thế giới. Như người có thế giới thì mình tôi có thể chu cấp lợi ích, hay ban cho họ tâm từ bi. Như thế, vị thần này khác nào quan chức tham ô thế gian?

---o0o---

Chuyện 83 - Mạnh hiếp yếu

Lời dẫn: Tôi thấy bây giờ, bất luận đâu chuyện về chúng ta lẫn nhau xảy ra như cơm bữa. Như đánh nhau, người phải chân tay mồm bừa là chuyện tất nhiên. Khi bị chửi rủa, có thể cho rủa sự phải như vậy, nên im lặng cam chịu, nuốt vào lòng. Có thể kể về hàng xóm, hay bạn bè trút giận vào bạn. Có thể đánh con cái trút giận oán hận trong lòng. Tôi nghe có câu: “Cấp trên quở trách người, người phải chịu đựng.”

Làm trong công ty, tôi nghe giám đốc bắt buộc người quản lý quản lý trách, tôi nghe giám đốc tìm giám đốc trút giận, giám đốc tìm quản lý phòng sự vụ, quản lý phòng tìm nhân viên quản lý. Như thế, cấp trên quở trách người. Trong quân đội, cấp trên nhốt; hoặc tất cả toàn thể nhân dân cấp trên quở trách người. Đây là minh họa về người không? Hoặc muốn nhìn thấy

trách nhiệm cho người khác; họ cứ trút niềm tin của mình trong lòng. Chúng tôi
nghĩ chuyện này đâu có.

Ngày xưa, có một người nuôi một con khỉ. Khỉ là người rất thông minh và
lành lặn, chắc hẳn chúng ta đã biết và thân thiện với nó thì nó hiểu rõ.
Một hôm chúng ta đi nó một cái áo, đi một; họ cứ trèo cây hái trái, nó
làm rất tốt; cho nên, chúng nhân rất hài lòng nó. Ông chủ này rất nghiêm túc
cây hái trái, nên ông huấn luyện khỉ trèo cây hái trái, nó cũng hoàn thành
nhiệm vụ một cách xuất sắc.

Con khỉ bị quan sát sự vui-buồn của ông chủ. Có lúc trèo hái cây, nó
chuyển từ cây này sang cây khác, nghĩ chuyện vui đùa với ông chủ, không
chịu làm việc. Khi đó, như ông chủ nhận thấy, nó cũng đùa giỡn,
với hái trái cây.

Khi hái trái cây, nó bị phân biệt trái nào chín, trái nào sống. Một hôm, nó
cũng hái trái sống, ông chủ liền cầm trái cây gửi nó xuống, nó nhìn qua bị
ông chủ đang giận, bị mình phạm lỗi nó rất tức giận, ông chủ cầm hai
trái để thử nghiệm nó nói: “Ngươi xem! Trái cây này còn sống, vì sao lại hái
xuống?”. Ông chủ véo mạnh vào tai nó, nó đành phải ôm đầu chịu. Ngươi
có tâm oán hận, con khỉ thông minh cũng như vậy. Nó cũng đành chịu,
nhưng trong lòng luôn nhớ.

Lúc trở về nhà, có chú bé chạy ngang qua, khỉ còn giận, nên véo vào tai chú
bé hai cái. Đây có phải là mầm mống hay không?

---o0o---

Bài học triết lý

Con người và tất cả người khác, như càng thông minh; họ cứ cứ
con người càng cao thì họ không chịu người khác bất cứ. Người
hiểu biết kém cỏi; họ cứ cứ người ngu si thì cam chịu người khác cỏi.
Bác Cáo dạy: “Bác sĩ trí tuệ như ngu si”. Người quá ngu si, hay
người thông minh cỏi thì có thể chịu người khác cỏi. Chỉ có
người không khôn ngoan thì bắt vì cỏi gì cỏi tính toán thì tốt hơn. Nhưng
người có trí tuệ và chính trị rất ít. Người quá ngu si, họ cứ cứ
lòng tâm cũng không hiểu. Vì phần ông là người vụng về ngu,
vụng về thì vụng về ác thì chỉ mong; cho nên, thế gian có chuyện tranh cãi
thực sự rất nhiều.

Con người giận nhau, vì sao có sự khác nhau khôn ngoan, kẻ dốt, người
mạnh, kẻ yếu, người chính trị, kẻ gian ác, và tính tình tốt-xấu? Như thế, ai
cỏi ai? Vấn đề này có không phải là nên hay không nên, mà là vấn đề
có lỗi, ai không có lỗi, ai thì ư ư... Người có tu dưỡng, có

o c thì không nên dùng quy n th b t n t ng i, m nh hi p y u, cao è th p. Nh ng ng i ngu si h ti n, b ng i sai khi n, ho c b ng i c hi p, cho n n tr nghi p i tr c. Vì th , m i có s sai khác m nh -y u, sang-hèn; v l i, nhân qu xoay v n, mãi mãi luân chuy n không d t. Chúng ta bi t có thoát ra kh i bánh xe luân h i hay không, thì hãy nhìn vi c làm c a mình.

---o0o---

Chuyện 84 - Nguyệt thực đánh chó

L i d n: T c Ng có câu: “Heo n nhà thì nghèo, chó n nhà thì sang, mèo n nhà thì xây nhà l n”. N u nh heo vô duyên vô c ch y n nhà thì nhà này s nhanh chóng r i vào c nh nghèo kh . B ng nhiên, chó âu ch y n mu n l i nhà chúng ta thì s phát tài nhanh chóng. Còn n u mèo t nhiên ch y n nhà chúng ta mu n l i thì nh t nh s xây nhà cao c a r ng. ây là quan ni m mê tín chung c a m i ng i. Không ch nh ng i m trên mà còn “Chim khách kêu là i m lành, qu kêu là i m d ”. Có ng i khi i xa, hay sáng s m th c d y, nghe ti ng chim khách kêu là có i m lành s p n nhà; ho c i m báo tr c v n may.

B t kì lúc nào, khi m i ng i nghe ti ng qu kêu là có i m d , nh t nh có tai n n gì; ho c vì c không may x y ra; cho nên, m i ng i cho r n g qu là chim d . Nh ng loài chó, mèo, chim khách, qu en s báo tin cho chúng ta i m lành-d ; ho c em n cho chúng ta v n t t-x u có úng không? T t nhiên là m t lo i mê tín. Nh ng “M t ng i nói không th t, tr m ng i nói thành s th t”. M i ng i u nói nh th , vì c không gi c ng tr thành s th t. Làm sao phá tr mê tín này? Chúng ta ph i “th y i m kinh d không s thì i m ó tr thành bình th ng”. Ho c l y “m t i u chánh kh c ph c v n i u tà”. Tâm có chính tâm, chính ni m thì muôn i u tà k hông xâm nh p c. ây là pháp b o phá tr mê tín.

Thu x a m t a ph ng n , n u g p lúc nguy t th c thì li n ánh chó làm cho m i ng i không hi u gì c . Vì sao h l i ánh chó? Theo truy n thuy t, chó n m t tr ng; cho nên m i b nguy t th c. T i sa o chó nu t c m t tr ng? ây là m t lo i truy n thuy t mê tín.

A-tu-la là ng i, i bi u hung ác và tàn b o nh t th gian, phúc báo c a h c ngr t l n, chuy n c m n, áo m c, i ng h gi ng nh ng i cỡi tr i, ch là tâm sân h n và ganh t thì r t n ng. Th n thông c a h có th l n thu nh , nh hoá l n. Vì th , m i l m h ánh nhau v i ch thiên; n u b thua, h n tr n trong l ngó sen d i áy n c, m i thoát c kh n n b ch thiên u i theo gi t ch t.

N u a-tu-la không ánh v i ch thiên thì phúc báo c a h l n vô cùng. Có lúc, vua a-tu-la m i th n n cung i n u ng r u, nghe nh c và nghe con gái c a a-tu-la ca hát, nh y múa, c ng là cách h ng thú vui.

M t hôm, a-tu-la trong cung ang xem ca múa, b t giác m màng ng mê, b ng nhiên t nh l i, c m th y m t tr ng chi u th ng vào m t. A-tu-la li n l n ti ng b o: “M t tr ng chi u th ng vào m t ta, các ng i mau i che l i cho ta”. B h c a vua a-tu-la và các h th n v i vàng n che m t tr ng.

M t tr ng chi u sáng kh p tr n gian, b ng nhiên b t i s m l i, m i ng i nhìn th y ám mây en gi ng nh con chó nu t m t tr ng; cho nên b o nhau: “Chó cỡi tr i nu t m t tr ng, tr ng sáng m i b nguy t th c”. Do ó, m i ng i li n ánh chó. Nh ng chó cỡi tr i nu t m t tr ng có liên quan gì n chó cỡi ng i không? T ó, tr n gian tr thành phong t c t p quán “Nguy t th c ánh chó”.

---o0o---

Bài h c o lý

Nhân gian có r t nhi u truy n thuy t, u là chuy n vu v . Nh ng v n truy n t x a n nay, c ng tr thành m t phong t c t p quán. “M t ng i nói không th t, tr m ng i nói thành s th t”. Có ng i nói: “L i nói b a t m t tr m l n c ng tr thành s th t”. Cho nên, dân gian có r t nhi u truy n thuy t, u là chuy n v v n.

Ngày nay, th i i công ngh thông tin, ki n th c con ng i t n t m nhìn xa trông r ng, mà v n còn r t nhi u truy n thuy t mê tín l u truy n l i. Th gian có r t nhi u chuy n kì l không th t, c ng có r t nhi u chuy n phù h p cu c s ng, l i có nh ng chuy n không th ngh bàn. M i ng i u nói: “Thà tin là có, còn h n không tin”. Chuy n mê tín v n ti p t c l u truy n, t i này sang i khác. Có nh ng chuy n ngay b n thân mình không hi u gì c , c ng y theo phong t c t p quán mà làm. H cho r ng, dù sao c ng ch ng t n h i l n lao gì, y theo ó mà làm. Nh ng tâm lý mê tín này, chúng ta có th d n ma vào nhà ó nhé!

Tín ng ng tôn giáo là thi n tâm. Tín ng ng là n i an i và g i g m tình th n, nh ng tín ng ng mà không có lý trí thì t o c h i cho b n gian trá, chúng ch s h l i d ng, c ng có khi t o thành yêu ma qu quái, cô h n cỡi âm ch c h i. Nh ng ng i ó t n th t c a c i là vi c nh , giao k t b n b t l ng, c ng là giao k t cô h n cỡi âm, t ng lai có t t p không? Th gian có r t nhi u ng i nghèo kh ; ho c không may h b tán gia b i s n. Chúng ta hãy phát tâm B - c u giúp, nh ng không ph i n nh h , ho c c u xin h . o lý gi ng nhau, chúng ta s cô h n cỡi âm thì nó tìm n chúng

ta gây phi n ph c. Nh ng n u chúng ta n nh theo nó thì tr thành u c tr c l i cho nó. Ai có l i? T t c phong t c mê tín dân gian, c ng là cô h n d a vào u c tr c l i. Chúng ta vì bình yên nh t th i mà nh ng b v i h , t c là nh ng b cùng v i b n l u manh th gian, là ng lã út lốt c a c i cho b n x u, có gì khác nhau? Cho nên mê tín chính là t o c h i cho b n gian tà.

---o0o---

Chuyện 85 - Đau khổ vì bệnh mắt

L i d n: Muôn s muôn v t th gian u có cách nhìn và nh n xét c a m i ng i, có chính ki n, có tà ki n, có l ph i, c ng có l trái. Nh n xét úng thì l i nói, vì c làm m i úng n, t o nên h nh phúc, an vui cho con ng i, vun b i c h nh tôn quý và cao th ng. K tà tri, tà ki n, hành ng th p hèn, t o thành nhân cách c a k ti u nhân, gây nên ác nghi p, s a vào ng ác vô biên.

Ngày x a, có m t ph n , vì không c s giúp c a gia ình, nên không c h c hành n n i ch n, ch ng có ngh nghi p m u sinh. Do ó, nàng s ng qua ngày b ng ngh ai thuê gì làm n y. Nh ng không may nàng m c b nh au m t r t n ng, r t cu c vì c i làm thuê c ng không làm c. Th ng ngày, nàng b m i ng i m ng ch i, c hi p au kh vô cùng, nh ng không bi t t n i lòng cùng v i ai.

M t hôm, nàng g p m t cô gái có h c v n, hi u bi t, li n than th :

- Em i! Làm ng i có ôi m t sáng, th t h nh phúc bi t bao!

Cô gái khuyên:

- Này ch ! Không h n là nh th . Ng i có ôi m t sáng, hàng ngày nhìn th y nh ng chuy n gi d i, l a o t o ác nghi p th gian; nhìn th y nh ng k gian trá, nham hi m mà mu n tránh xa; l i th y nh ng k quan ch c tham ô t ánh m t nhân cách và o c, ba ngày n c m không n i. Chi b ng không th y là t t h n.

- Em i! Ch mong c c có ôi m t sáng nhìn m t t t p cu c i, ai n y u l ng thi n, ai c ng i x v i nhau tình c m m à, giúp l n nhau khi g p ho n n n. Còn nh ng k làm chuy n ph m pháp, gian trá thì ch nh không nhìn th y, h “ng a đ g p k s hung”. Ch luôn th ng xót h , t ng lai ph i ch u báo ng; l i còn, nhi u i nhi u ki p khó mà c siêu th ng. Em nói i, h có áng th ng không?

- Em là ng i sáng m t, nh ng v n hay b au, th ng au đ đ i.

- Em b au m t su t c ngày, hay au t ng c n?

- T t nhiên là không au liên t c, có lúc au, có lúc không.

- S th t có m t ph i có b nh, nh t nh ph i au n. Chuy n này không còn bi n pháp, có thân, có tâm thì có kh , gi ng nh có sinh thì có t . Nh ng con ng i có th nh ôi m t mà xem kinh, ng m nhìn t ng Ph t, nhìn th y m t t t i. N u nh th y m t x u, nh ng chuy n ph m pháp thì c ng làm cho mình th c t nh. Vì th , m t giúp chúng ta r t nhi u, úng không?

- Ch à! Ng i có m t sáng tuy có au kh th i gian ng n, nh ng ng i mù l i au kh su t i.

- Em ! Ng i có ôi m t sáng nhìn v t ng lai r ng l n, d nh làm nh ng vi c lâu dài cho t ng lai. Ng i b mù ch th y vi c hi n t i, nh ng không bi t t ng mình s ra sao; ó là n i au kh nhi u i nhi u ki p t ng lai .

Nói nh th , ng i m t sáng t t? Hay ng i mù t t? Chúng tôi ngh k ngu c ng bi t ch n cho mình ph i không?

---o0o---

Bài h c o lý

ôi m t sáng giúp cho chúng ta nhìn th y t t c s v t th gian, nh ng th y vi c t t làm cho chúng ta vui v , th y vi c x u làm cho chúng bu n bã; l i có th lôi kéo chúng ta t o ác nghi p, và c ng có th giúp chúng ta tu hành làm nghi p thì n. ôi m t nh th là t t hay x u, là thi n hay ác? ôi m t là c a s tâm h n. Chúng ta mu n làm vi c lành, vi c d ; mu n th y t t, th y x u, th y thi n, th y ác u là ý ngh c a chúng ta; không nên l i cho m t th y chuy n t t, x u ph i không?

Ng i có ôi m t thì ph i có b nh, có thân thì có kh . Nh th , chúng ta c ng không làm ch c b n thân ph i không? Thân có th làm cho chúng ta an vui, c ng có th làm cho chúng ta au kh ; ng th i,, còn có s liên quan h nh phúc hay kh au nhi u i nhi u ki p t ng lai, ch do chúng ta bi t cách ng d ng nó nh th nào mà thôi. ng d ng thích h p thì làm cho chúng an vui; ng d ng không úng thì làm cho chúng ta au kh . Nh v y, m t sáng và trí hu là r t quan tr ng. úng không?

Ph t giáo là tôn giáo trí tu . c Ph t là ng giác ng , có trí hu thâm di u m i thành Ph t. Vì th , Ngài th y rõ t t c s v t th gian. Cho nên, nh ng i u Ngài d y chúng ta u là nh ng vi c kinh nghi m nhi u i nhi u ki p, phát xu t t trí hu c a Ngài. T i sao chúng ta không y theo Ph t pháp tu hành? Ph t pháp nh kim ch nam trong bi n kh , nh th y thu c a thu c hay cho b nh nhân. Ng i có duyên, có c n lành m i g p c, c ng m i có th n ng theo pháp mà tu hành. B ng không thì bi n

kh vô cùng; chúng ta gì ng nh ng i mù i trên con ng, bi t n khi nào v n quê nhà bình yên.

---oOo---

Chuyện 86 - Quý của hơn con

L i d n: Làm ng i, ai mà không mu n mình ki m c nhi u ti n? Có ti n c a ai mà không ra s c gì gìn nó? V n ki m tìm b ng cách nào? Và chúng ta gì gìn ti n c a nh th nào? Có ng i l a o dùng th o n tinh vì mà ki m c ti n. Có ng i b s c lao ng r t ít mà c l i r t nhi u. Có ng i tham ô bòn rút c a công. Có k l ng g t c a c i ng i khác. Có k sát sinh, tr m c p, tà dâm, nói d i v.v... c l i ích; th m chí có ng i t nhà, gi t ng i c p c a. Vì có c ti n c a h i ng i nh th sao? Hay là lòng ng i nham hi m, gian trá? Con ng i ch vì c c a c i ngay tr c m t mà b t ch p t t c , ch mong có c ti n, l i càng mu n gì gìn nó.

Ngày x a có hai cha con. M t hôm, h nghiên c u bàn b c cách làm ra ti n nh th nào? Ng i con trai nói:

- Th a cha! Con ngh làm ngh buôn bán đ ki m l i nhanh nh t.

Ng i cha b o:

- Cách ki m ti n t t nh t là chúng ta bán k o.

- Là sao h cha?

- B i vì, chúng ta bán k o v n ít mà l i nhi u, gánh k o n các thôn quê bán, tr con r t thích n k o, ch c n b ít ti n v n mà đ ki m c nhi u ti n l i.

Ng i làm ngh buôn bán, xu t nh p hàng hóa, có ng i thách giá bán r t cao; t ó suy ra, cha con h nghiên c u là có kinh nghi m. Tr con thôn quê u thích n k o, h em k o bán thôn quê, ch ng nh ng bán giá t mà còn bán r t ch y; cho nên ki m c nhi u ti n l i. Sau khi, hai cha con bàn b c xong; h l i n quy t nh làm ngh bán k o. Th t s , ngh buôn bán r t đ phát tài, buôn bán tuy ít, nh ng c l i nhu n cao. Do ó, không bao lâu, hai cha con ki m c r t nhi u ti n.

M t hôm, hai cha con b k o trong túi v i mang i, h mu n n làng quê bán. n chi u t i, h ang trên ng tr v . B ng g p b n th ph hung ác. M t tên h i:

- B n này làm ngh gì?

Ng i cha áp:

- Cha tôi bán k o l t v t.

- Buôn bán l t v t hay buôn l u u gi ng nhau, b n mà y i l a g t, bóc l t ti n c a dân chúng, lòng d c ác so v i b n c p chúng ta nào có khác gì. Hôm nay, b n mà y g p chúng tao là còn may ó. Này nhé! B n tao b y ph n, mà y ba ph n, cùng chia c a n c p mà.

- ây là k o c a chúng tôi, làm sao chia cho các ông c?

- B n tao b y ph n, mà y ba ph n, k ra chúng ta còn khách sáo v i mà y. Mà y không bi t t t x u, b n tao n h t.

B n th ph gi t l y h t k o. Lúc ó, ng i cha nhìn th y trên tai con trai có eo hoa tai b ng vàng, không th cho b n chúng c p i, nên ông b m nh ôi hoa tai, nh ng cái móc r t ch t không gãy; trong lúc h t ho ng, ông c m dao ch t u con trai. Trong êm t i, b n chúng không th y hành ng c a ông. Chúng l y h t k o và c a c i c p v a c, vui m ng hò hét kéo nhau i.

Ng i cha c n th n b thân con trai lên, em u t l i, nh ng thân con ã m m nh n, ông buông tay, u con r t xu ng t. Ông l i t u l i lên c, c ng r t xu ng l i thì ông m i bi t con trai ã ch t r i.

---o0o---

Bài h c o lý

B c c c d y: “Tham l i nh mà sai l m vi c l n”. Thông th ng m i ng i có thói quen tham chút l i, vì tham chút l i mà sai l m vi c l n, âu c ng có chuy n này. Con ng i vì tham chút l i mà nói d i i u, n i nào c ng có. Vì h nói d i mà ánh m t nhân cách, b m i ng i xem th ng, c ng m t i tình c m và s giúp c a ng i khác; nghiêm tr ng h n là ánh m t t i n t t p. Không ph i vì tham l i nh mà sai l m vi c l n hay sao?

B c c c d y: “Giang s n muôn d m, ngày n ba b a”. T ng lai m i ng i mu n n ba b a c ng không khó l m. Nh ng vì mu n n s n hào h i v, nên tìm kh p thiên h, l n xu ng bi n, i cùng kh p chân tr i góc bi n; ho c r ng sâu, ng tr ng, cho n chúng sinh d i hang c ng ào b t n cho c. Cho nên, h t o r t nhi u ác nghi p, k t nhi u oán thù. Khi n chúng ta luôn nh ng “ n qua ba t c l i bi n thành phân”. N u chúng ta vì n cho s ng mi ng mà lao tâm kh t, t n m này qua n m khác, t ng lai s k t oán thù v i chúng sinh, nhi u i nhi u ki p oan khiên không d t, v y t i sao chúng ta không d ng l i tham chút nh mà ánh m t l i l n?

B t kì m i ng i làm ngh s, nông, công, th ng, ch c n làm m t ngày mà có th n nhi u ngày, th m chí có th n nhi u tháng. B i vì “nuôi con c y lúc v già, tích ch a lúa g o phòng khi ói”, hay “tr i n ng ráo dành

lòng th c khi m a”. V n là tính c bi t c a con ng i. Nh ng lòng ng i càng tham nhi u thì càng c ác, t o ác nghi p c ng nhi u. K t qu , tính toán tranh giành, k t oán thù nhi u i nhi u ki p, t ng lai báo thù l n nhau không ng ng, luân h i không d t và kh ão vô biên. Há ch ng ph i ch vì tham chút nh mà ánh m t l i l n, tham l i nh mà sai l m vi c l n.

---oOo---

Chuyện 87 - Kẻ cướp có nghĩa

L i d n: Ng i hi n nh t th gian, c ng có khi làm vi c th t c. K gian ác khét ti ng c ng có lúc làm vi c thi n; làm ng i ch ng ai mà hoàn h o. Chúng ta xem xét ng i tài, ng i gi i, ng i trí tu nên dùng h thích h p thì m i xác nh thi n hay ác. Nh m t tên c p khét ti ng, lòng d c ác, có lúc h n làm nh ng vi c r t có tình ngh a. V ch ng, anh em thân thi t nh t th gian, nh ng có lúc vì chút l i nh mà x y ra chuy n u . Vì th , tài n ng, trí hu , o c c a con ng i bi t ng d ng thích h p là ng i tài gi i; ng d ng không thích h p tr thành k gian ác. C i ng i, có lúc làm thi n, có lúc làm ác; qu báo có phúc, có h a; kh i tâm ng ni m có thi n, có ác nên m i có kh vui.

Thu x a, có m t b n c p khét ti ng. B n c p này u là c p o t tài s n c a ng i khác. Ch ng nh ng b n chúng m nh m , gan d , d ng c m không s ch t mà còn c ác. Vì th , trong ó có m t tên c m th y làm ngh này trái v i l ng tâm, nh ng không làm thì không d gì ngh c. M t hôm, b n chúng s p i c p c a thì tên này nó i:

- Th a th l nh! Các anh gan d , l i lanh l i; còn em thì ch m ch p, em i v i các anh ch gây phi n ph c; chi b ng các anh i, cho em l i gi tr i t th n. Xin i ca nh o t.

Tên t ng c p nói:

- c r i! Chúng ta i c ng ph i có ng i nhà gi tr i, ng i l i nhé!

- D ! Em i n i ca.

êm hôm ó, b n chúng thi hành phi v , i t ng là m t gã nhà giàu n t vách, ch ng nh ng h n trùm sò keo ki t mà còn làm giàu b ng m hôi n c m t c a dân nghèo. N u th y ng i nghèo kh n xin thì h n ghét cay ghét ng; còn h n b thí chút ít, gi ng nh c t th t thân h n. Cho nên, m i ng i trong thôn g i h n là trùm sò keo ki t. N a êm, b n c p mò vào nhà h n, b t h n trói ch t l i, tên t ng c p b o:

- Ngày trùm sò! Th ng ngày ng i c hi p đ ân lành. Hôm nay, n l t b n tao cho mày n m mùi cay ng. N u mày bi t i u hãy em h t c a c i ra ây n p cho b n tao, b ng không b n tao không tha m ng âu nhé!

Tên t ãng c ãp k ão ngay c ã h ãn, làm cho h ãn h ãn xiêu phách l ãc. H ãn r ãn r ãy nãi:

- Ông...ông trãi tãi ch ã t c ãng th ã này, làm sao tãi l ãy c ã c ã i ã c?

- ã c! B ãn tao m ã trãi cho mãy.

Tên t ãng c ãp rã l ãnh m ã trãi cho h ãn. H ãn ngoãn ngoãn ãm h ã t c ã c ã i trong ãh, mãy ãn khi h ã t s ã ch, b ãn c ãp khoái chí, l ãn trãi h ãn l ã i b ã o:

- Nãy trãm sã! Tr ã c ãy mãy ã th ã có t ãi ãn áp b ã c ãn lãnh. Sau ãy, th ã nào? V ãn ch ãng ão t ã t ãy ph ã i khãng?

H ãn vãn x ãn:

- Nay tãi ã tr ãng tay r ãi, x ãn cãc ông hãy m ã trãi cho tãi. T ã nay v ã sau, tãi khãng ãm ã th ã h ã p ãng ãi.

- B ãn tao khãng cho mãy bãy h ã c ã th ã mãy khãng b ã t ã l ã .

V ãi th ã , h ãn b ã b ãn c ãp m ã ném xu ãng h ãm phãn. Tr ã c khi h ãn s ã p ã ch ã t, v ã cùng h ãi h ãn nãi v ã ãng ãi ãh: “Th ã ãng ãy ta ch ã h ã làm ãi u ã ãi ãi ãch cho ãi, cho ãn m ãi có qu ã báo ãy hãm nay. Ta ãng ãn k ãi p ã sau làm ãh ãi u ãi v ã c ã th ãi ãn có l ãi ãch cho m ãi ãng ãi”. Tr ãn tr ãi x ãng, h ãn trút h ãi th ã c ãi cùng. ãn ch ãng ãng h ã tin, v ã cùng h ã ã. Cho ãn, b ãn c ãp có l ãc c ãng làm v ãi c ã t ã.

B ãn c ãp l ãn ãy tr ãng mánh ãm, ch ãng c ãp r ã t ãh ãi u ãi ãn c ã, ch ãu b ãu; ãh ãng b ãn ch ãng phãn ch ã c ã c ã i c ãp ã c ã c ãng r ã t c ãng b ãng. Tên ã l ãi ãi tr ãi c ãng ã c ãh ã m ã t ph ãn. C ãn l ãi m ã t b ãy ph ã c ã v ãi l ãr t ã quý, tuy m ãu s ã c ã s ã s ã , ãn khãng ãi l ãy, tên t ãng c ãp cho tên ãi tr ãi. Ch ãng b ão l ãu, ã ã ãm r ã ch ã bán; khãng ãng ã , bán ã c ã giá t ãi ãn r ã t c ão. K ãr ã, l ãn ãy ã ã ã c ãh ã c ã c ã i c ãng r ã t ãh ãi u.

---o0o---

B ãi h ã c ã o lý

M ãi ãng ãi th ã ãng cho r ãng, k ã c ãp ã tên ã ã t ãi ãn, áng ãhét, ã ãc ãh ã t th ã ãian; c ãng ã ã k ã m ãi ãng ãi c ã m ã th ã ãh ã t. L ãi c ãn có ãh ãng k ã ãian th ãn, á c ã c, l ã ã ão, b ã t ã trung, b ã t ã h ãi u, b ã t ã ãh ã, hay b ãn l ãu m ãnh, x ã h ãi ãn, b ãu ãn l ãu, b ãn m ã t ãy v.v...c ãng ã ã ãh ãng k ã áng ãhét ãh ã t tr ãn ãi; ãi ãi c ãng m ã ãn ãi t b ãn ch ãng. ãh ãng ãn u b ãn ãng ãi ãy, ch ãng ãi l ãn ãh ãu, tr ãi th ã l ãn ãh ãu, c ãng làm h ã h ãm ãi ãng ãi. Ch ãy ãn ãy nãi v ã tên ãh ã ãi ãu b ã t ãh ãn, b ã b ãn c ãp h ãm h ãi, ã c ã m ãi ãng ãi c ã ãng ãi. Tr ãi ãi ãh ã mu ãn v ã t, v ã t ãy ãi th ã v ã t ãi ã, s ãt h ãi l ãn ãh ãu, cùng ãh ãu ãi ãh ã t ãn. ãy ã ã báo ã ãng theo l ã tr ãi ch ãng? H ãy ã ã ãh ãng ãi ã ãn khi ãn l ãn ãh ãu? V ãn ã ãh ãn qu ã t ã ã ãn ãn. M ãi ãng ãi ãu có ãh ã ã ãh ã ãh ã ãh ãu.

Kác có ngh a, ng i thì n d i trá; muôn v t c ng có tri t h l n nhau. Ai thì n, ai ác, chúng ta ph i bi t vì sao b gi t, vì sao b h i, th y rõ ng c nh th nào xác nh. Chúng ta không th nói vì c gì c ng theo ý tr i, tr i gi t ng i không có t i. Nh th có công b ng không? Chúng sinh t i quá kh vô th n nay, có oan khiên l n nhau, c ng có ân hu v i nhau. Oan khiên t c là gi t h i l n nhau; ân hu là giúp l n nhau, làm l i ích cho nhau. Ng i c ý gi t ng i, h s b báo thù gi t l i; ng i vô ý gi t c ng b báo thù. Chúng sinh cùng c ng nghi p, cùng ch u qu báo. Cá nhân mình t o nghi p thì riêng mình ch u qu báo, c mãi t o nghi p thì ph i ch u báo ng; t o nghi p không liên t c thì ch u báo ng gián o n; không t o nghi p thì thoát kh i báo ng. ây là l r t công b ng. Do ó, k c p tuy có ngh a, nh ng làm k c p thì ch u báo ng c a k c p; ngh a c c ung i thì c thì n báo c ung i. Chúng ta không th nói: “Ngh a c c ung i s tiêu tr t i báo làm k c p”. M i t i ác là m t báo ng c a i u ác; m i vì c thì n là m t báo ng c a i u thì n, tuy t i không th tiêu tr c. Tr khi chúng ta n l c sám h i tu hành thì m i tiêu tr t i nghi p.

---o0o---

Chuyện 88 - Khỉ bắt chước người

L i d n: “Ng i ph i v n lên, n c thì ch y xu ng”. M i ng i u mong mu n danh v ng, a v càng cao càng hay; c a c i càng nhi u càng t t. Có ai thích làm ng i nghèo kh không? Ng i i ai c ng mu n c sung s ng, luôn chú tr ng n tài, s c, danh, th c, thù; cho nên h ch y theo tài s c chi m cho b ng c; gi ng nh mèo thích n th t m . Có ai ng n c mèo thích n th t m không? Thông th ng ai mà không thích tài s c? Tài s c, giàu sang làm cho m i ng i ngh tìm tr m m u nghìn k , d c h t tinh th n và s c l c tìm c u. Chúng ta có th th y tài s c lôi cu n m i ng i r t m nh. Khi m i ng i m vào tài s c, danh l i thì khó mà buông b c. T ó, t o ra ác nghi p, do m tài s c có nhi u ít mà t o t i nghi p có nhi u ít.

Ngày x a có m t con kh s ng trong r ng sâu, khi ói nó tha h hái trái cây n th a thích, khi m t nó n m ng trên cây, cu c s ng c a nó trôi qua bình yên vui v . Nh ng con ng i có tính k l “ ng quá mu n t nh, t nh quá mu n ng”. Con kh này c ng không ngo i l , nó mu n k t b n v i con ng i. M t hôm, nó ngh : “N u nh ta c s ng chung v i con ng i cao th ng thì hay bi t m y”. Vì th , tr c ây nó s ng trong r ng sâu, nay nó

d i n ngoài bìa r ng. B i vì, ngoài bìa r ng, nó d dàng ti p c n ch c a con ng i.

M i ng i ây, a s sinh s ng b ng ngh nông. Con kh nhìn k th y con ng i i b ng hai chân, nó c ng b t ch c i b ng hai chân; nó th y h c m li m c t c , nó c ng làm theo; nó th y ai ai c ng m c y ph c nó c ng m c theo. M i khi nó th y có ng i n thì r t vui m ng, nó ch y theo bên c nh làm theo hành ng c a ng i ó.

G n ó, có m t anh nông dân ang làm ru ng, nhìn th y con kh b t ch c ng i i ng và làm theo ng tác c a m i ng i, li n nói l m b m: “Con kh này, tr c ây trong r ng sâu; nay vì sao l i xu ng ng b ng? Ngày nay th gian có r t nhi u ng i ác c, không ng con kh này l i mu n làm ng i”. T ó, anh nông dân và con kh th ng g n g i nhau. M i khi, anh nông dân làm ru ng m t, lên b ng i ngh thì con kh c ng l ng l n ng i bên anh ta. Anh ta vu t ve thân thi n và nói v i nó: “Th gian này có r t nhi u ng i ác, nham hi m không có tâm a trong sáng, thu n khi t nh loài súc sinh; ta mu n k t b n v i ng i”. Con kh nghe anh ta nói, d ng nh nó hi u nên v y uôi vui m ng r i ra v .

M t hôm, nó th y anh nông dân gieo u xu ng t, nó c ng b t ch c h t u nh gieo bìa r ng. Nh ng nó s ý làm r i m t m t h t vì lo tìm h t u mà s u ang c m trong tay nó th tay ra r t xu ng t h t. Không ng nó tìm m t h t u không ra mà s u nó th ra trên t b chim m n h t. Cho nên, r t cu c kh v n kh , không th thông minh nh con ng i.

---o0o---

Bài h c o lý

Con ng i có giàu-nghèo, sang-hèn, khôn-ngu, hi n-d . Ng i nghèo cùng, ai mà không mu n mình giàu sang, tr phi k ngu si không có tài cán gì. Ai mà không mu n mình có trí tu , có tài n ng? Nh ng vì tài n ng có gì i h n, ành ph i th y ng i giàu sang mà t trách mình th p kém. Ng i có chí thì ngh : “Ng i kia c ng là ng i, ta c ng là n g i. Vì sao h làm c, ta làm không c? Ta ph i n l c v n lên”. C c d y: “Giàu to nh tr i, giàu nh nh c n ki m”. Chúng ta n l c bao nhiêu thì thành công b y nhiều.

Chúng ta h c làm ng i thì nh t nh làm ng i, h c làm th n thì t ng lai có th làm th n, h c làm ma thì t t nhiên t ng lai s làm ma, h c c b c thì s thành k nghi n c b c, h c làm k c p thì làm k c p, chúng ta h c ngh gì thì làm ngh ó; ây là i u t t nhiên. Nh th , chúng ta h c Ph t l nào t ng lai không thành Ph t? Có ng i mang danh h c Ph t ã lâu mà

thực hành theo ngoi o thì tưng lại thành tà ma ngoi o, vì c này chúng ta có thể biết trc. Tcng có câu: “Treo u dê, bán th t chó”, âu cng có.

Vinh hoa th gian ch hi n ra b ngoài, i u quan trng là chánh-tà trong tâm mình. Trong tâm nh th nào thì qu báo tưng lại nh th y. Vì th , c Ph t d y: “Trng d a c d a, trng u c u”. “Nhân không chân th t thì qu h d i”. Chúng ta trng nhân gì thì g t qu ó, s vì cr t công bng. Con kh mu n h c làm ng i; nh v y, có ph i con ng i h c theo thánh hi n? Hay là h c l a g t, tr m c p? Tưng lại mu n sinh v cõi tr i, hay a a ng c? M i ng i i u t ch n.

---o0o---

Chuyện 89 - Phúc họa do tâm

L i d n: Tc Ng có câu: “R u không say ng i, ng i t say”, “S c không mê ho c ng i, ng i mê s c”. Tham s c p, nghi n r u làm cho ng i ta iên o. Ng i không nghi n r u có kh n ng t làm ch mình, r u không làm say ng i, ng i t say r u; ng i th ys c p li n tham m, vì trong tâm háo s c. Ng i không háo s c thì s c làm sao mê ho c ng i c? Con ng i ch ng ph i Thánh hi n, ai mà không có tâm háo s c? Chánh-tà u do tâm t o. “Ng i bi t núi có c p mà v n b c xông vào”. Chúng ta bi t r u, s c p mê ho c ng i mà v n n ó lôi kéo; nh th , còn gì nói?

X a kia có m t ng i bán d a. Hàng ngày, h n gánh r t n ng i rao bán kh p hang cùng ngõ h m. M t hôm, h n gánh bán n thôn n , g p nh ng k r nh r i th y h n li n h i:

- Ngày anh bán d a! D a anh bán có ng t không?

Ng i bán d a áp:

- D , d a tôi bán r t ng t.

- Có trái nào h th i không?

- Nh t nh không có.

- Anh nói có th t không? Con ng i có ng i t t, ng i x u. Vì sao d a không có trái th i?

- Trong nghìn v n ng i m i ch n c vài ng i là Thánh hi n, d a c a tôi c ng ch n l a nh v y; cho nên, tuy t i u là trái ngon ng t.

- Th t không? Nh t nh không có trái nào h ph i không?

- úng v y!

- N u úng nh l i anh nói thì úng là m t k ngu xu n.

- Vì sao?

- Bởi vì nghìn v n trái d a ch ch n c m t vài t rái ng t; nh th , nh ng trái h th i ai mua cho h t?

- Trái d a nào ch a chín i cho nó chín, trái nào h thì b . Con ng i không ch u h c theo Thánh hi n thì không ph i là ng i.

- V y chúng tôi th nào?

- Các anh u h c Thánh hi n, nh ng không ai dám b o m mình làm úng.

Gã bán d a gánh i, v a i h n v a suy ngh : “Con ng i ch a ph i Thánh hi n, ai mà không có l i l m? Có ng i làm vi c ch m ch . Có ng i l i bi ng lao ng. Có ng i làm vi c r t có trách nhi m. Có ng i làm qua loa, s sài. Làm ng i có u i m, có khuy t i m, có thô, có t , gi ng nh bàn tay có ngón dài, ngón ng n. Th gian có ng i t t, có ng i x u, ai c ng có u i m và khuy t i m. B n cho ng i kia x u, nh ng ng i khác nói là ng i t t thì sao? B n cho ng i ó t t, nh ng ng i khác b o là ng i y x u, không th theo cách nhìn c a mình mà ánh giá t t c m i ng i”.

H n v a gánh d a i, v a miên man suy ngh . B ng nhiên, h n ch t th y bên ng có con chu t vàng chi u sáng l p lánh. H n cúi xu ng nh t lên, c n th n b vào trong b c. Khi h n nh t c con chu t vàng thì vui m ng khôn xi t. H n ngh : “T nay, ta không c n gánh d a i bán n a, có c s t i n v n l n nh th , ta tha h kinh doanh mua bán, nh m quày hàng bán lúa g o, hay m c a hàng t p hóa, t mình làm ch , r i thuê ng i làm nh ng vi c l t v t thay ta, cu c s ng sung s ng tho i mái bi t bao”.

H n c suy ngh mãi, càng ngh tâm h n càng bay b ng lằng lằng. B t ng khi n bên b sông, h n c i y ph c mu n l i qua sông, nên c n th n t con chu t vàng trên b thì vi c k l xu t hi n, con chu t vàng b ng bi n thành con r n. H n vô cùng kinh ng c, suy ngh : “Con chu t vàng b ng bi n thành r n c, cho dù r n c ta c ng không b , ta thà ch u nó c n ch t, v n ph i mang nó v nhà”. Khi h n ngh nh th , con r n l i bi n thành con chu t vàng.

---o0o---

Bài h c o lý

Vi c này, có hai ý ngh a:

M t: Do tham nên m i v a c con chu t vàng, vì sao bi n thành r n c? Chúng tôi e r ng là có o giác nh t th i, mong mu n có th bi n thành con chu t vàng; vì b chu t vàng không c nên ph i mang nó v nhà.

Hai: Nh *l*òng nh *â*n h *u*s *r* n c n ch t ng *i* khác; th *à* hi sinh th *â*n m *ì*nh, ch *không* mu *n* ng *i* khác b *th* ng n *ên* em n *ó* v . R *t* cu c, ch *ính* là t *âm* lý b *n* c t *o*án nh *é*!

Th *gian* có r *t* nhi u ngo *i* o th *y* ch *â*n lý Ph *t* pháp nhi u nh *th* , l *i* ch *u* không n *i* gi *i* lu t Ph *t* giáo tr *ó*i bu c, ành ph *i* ch *n* l y nh ng *i* u c n thi t, làm th *à*nh b *ngo*ài c *a* m *ì*nh; ho c gi *t* u o, mong mu *n* c th *í* ch *c*úng d *ng*. Ho c t *x* ng Ph *t* này tái th , B *-t*át kia tái sinh v.v...H *m* n danh ti ng c *a* Ph *t* giáo mà l *a* g t th *í* ch *c*úng d *ng*; vì c *này* *â*u c ng có. *â*y là hi n t ng th *i* m t pháp; hay là nghi p ch *ng* c *a* chúng sinh, th *t* t *âm* tu hành, hay gi *d* i l *a* g t, t t c *u* do t *âm*.

---o0o---

Chuyện 90 - Được rồi lại mất

L i d n: “M *i* cây m *i* hoa, m *i* nhà m *i* c *nh*, khó mà nói h *t* c”, “*ai* c ng có m *t* n *i* kh *ri*êng”. Hay nói cách khác “*ba* n m m t v n t t hay v n x u xoay v n nhau”, “*gi*ó n c theo s *đ*i chuy n”. “*K* n xin c ng mong *ba* n m g p v n t t”. Vì th , con ng *i* “*c*ó lúc tr ng sáng, *c*ó lúc sao sáng”. *Ai* c ng ph *i* tr *i* qua m t giai o n kh *nh* c n l c ph n u v n lên. Khi c *h* i t t n, l *i* gi ng nh *sao* sáng x t qua; n u nh lúc ó, chúng ta không n l c ch p l y th *i* c thì “*m* i n m hoa n m t l n, tu *i* xu *â*n tr *ó*i qua nhanh chóng”.

Ngày x *a* có m t ng *i* r t nghèo kh , hàng ngày h n *i* xin n kh p u ng x *ó* ch *m*à v n ch u c nh thi u tr *c* h t sau, t m l *ây* l t s ng qua ngày.

M t hôm, có ng *i* h *i* h n:

- Anh còn tr , m nh kh e, vì sao không tìm vi c làm, l *i* ph *i* ch p nh n cu c s ng n xin nh *v* y?

H n *áp*:

- Vi c gì tôi c ng không bi t làm, ng *i* nào dám thuê tôi?

- N u nh anh không s c c kh *th*ì tôi s *t*ìm cho anh m t công vi c.

- Ch c n có vi c làm thì tôi s *l*àm h t s c m *ì*nh không s *kh* nh c. Anh yên t *âm*, tôi nh t nh làm theo s *ch* d n c *a* anh.

Ch ng bao lâu, ng *i* này tìm c cho h n m t công vi c làm. Qu *nh*iên có c công vi c, h n làm r t t t. Công vi c hàng ngày c *a* h n là g *á*nh rau t *th*ôn quê bán cho ng *i* trong th *à*nh ph . M c dù công vi c c c nh c,

những hình thức cụ thể của sự rớt thối rữa nên không thể thay đổi; vì thế, những rớt thối lòng cụ thể của người thì có nghĩa là:

- Anh gánh rau mỗi ngày, và vì vậy mà tôi mới đi mua. Anh không thay đổi sao?

Hỏi đáp:

- Trước đây, tôi xin các ông mỗi ngày, những cụ thể của bệnh bại liệt. Hôm nay có việc làm cụ thể của người như, làm sao tôi thay đổi được?

Con người thì, rất ít người hài lòng về cụ thể của người nên đâu khi nghi ngờ. Các Phật dạy: “Bất biến là vui” chính là ý này.

Một hôm, họ bán gánh rau, giá của người phát hiện ra một túi vàng; họ vui mừng khôn xiết, vì muốn ra xem và đếm thì có bao nhiêu vàng. Trong lúc, họ bán say sưa vàng, bỗng người cầm túi vàng chạy nhanh về nhà:

- A! Đây là vàng của tao! Người đâu, dám lấy trộm vàng của tao. Người hãy đi theo tao để quản.

Hỏi đáp:

- Xin lỗi ông! Túi vàng này tôi lấy nó đây, tôi không hề lấy trộm. Tôi trả lại cho ông đây, xin người bỏ tôi đi.

Hỏi đáp thì, cụ thể của người xin mình về vàng thì. Sự việc xảy ra, chúng ta làm những gì mà suốt tin vào bản chất của người và sự việc thì không thể nào rửa sạch đi danh tiếng. Khi sự việc của người thì mong manh quá!

---o0o---

Bài học lý

Mình nghĩ chúng ta đi qua một thời gian chưa hề có nhấc, những người lên, có lúc “hết nên biết, nên biết thái lai”. Những ngày chúng ta đi qua gian khổ của cuộc sống sâu sắc và trở thành họ, một người thì đi qua mọi ngày. Ai cũng nghĩ về người lại thì, người thì mong chờ qua rồi thì người thì cuộc sống hạnh phúc họ; cho nên, khi làm việc của họ không thể vượt. Hay nói cách khác, cuộc sống của người trôi qua rất nhanh; một ngày như một người, một năm như vài ngày. Vì sao như thế?

Giống như người ngon miệng, ngày nào họ cũng ăn hào hức, nên không thể nghĩ về người ngon của họ. Như một người, họ món ngon chỉ vài, ba lần thì sự ngon tuy vậy và cụ thể thì rất thú vị. Có người hàng ngày không làm việc gì, thân thể không hoạt động không ra

m hôi nên có n món gì c ng ch ng th y ngon. Ng i lao ng c c nh c, thân th v n ng su t ngày, m hôi ch y ra nên n món gì c ng th y ngon mi ng. Vì sao? B i vì th n kinh c a con ng i c n ph i ho t ng; n u không ho t ng thì nh tê c ng. Cho nên, ng i h ng ngày thích n ngon nh ng th n kinh không ho t ng thì ch ng bao gi c m th y c v ngon, g p món n d mà th n kinh ho t ng thì s c m th y ngon. Hàng ngày, chúng ta không lao ng chân tay và trí óc thì th n kinh c ng b t ng tê c ng, có n gì c ng không th y ngon. Thân th lao ng c ng r t c n u ng n c nhi u, b i d ng ch t và th n kinh c ng c n ho t ng thì chúng ta n món gì c ng u th y ngon.

Lý lu n này ch ng minh m t vì c “làm ng i có thân thì có kh ”. Thân th c n c m n, áo m c, ch , i l i và ph i lao ng, có lao ng chân tay và trí óc thì m i c m nh kh e, minh m n; b ng không s sinh nhi u b nh t t. Vì th , chúng ta c n ph i tr i qua nh ng ngày c c kh thì m i c h ng cu c s ng sung s ng, h nh phúc; b ng không thì ng mong mình c an vui. Ch ng ph i con ng i sinh ra là tr nghi p là gì? Không ph i ch u kh hay sao? “Con ng i s ng i m i vì c h t tám, chín vì c không nh ý”. Nh th ch ng minh i ng i vui ít kh nhi u. Chúng ta ph i làm th nào c an vui nhi u? Tr phi tu h c Ph t pháp, tiêu tr nghi p ch ng thì m i có c cu c s ng c u cánh an l c. B ng không thì c-m t, kh -vui mãi mãi xoay v n.

---o0o---

Chuyện 91 - Người không biết đủ thì khổ

L i d n: c Ph t d y: “Bi t th ng vui, ng i không bi t , dù thiên ng c ng th y kh ”. Vì th , b t lu n chúng ta ang h ng th cu c s ng giàu sang, n ngon m c p; hay s ng trong kh c c, n u ng m b c, m i n bi t thì an vui. K không bi t , cho dù giàu n t vách, a v danh v ng cao ng t, nh ng hàng ngày v n tìm m i cách tranh giành chi c gh , h th , u á l n nhau, kh não vô cùng.

Con ng i có giàu-sang, nghèo-hèn, khôn-d i, hi n-d . t có i núi ch p chùng, hay ng ru ng b ng ph ng ch ng bao gi gi ng nhau. “Làm ng i có lúc g p v n may, có lúc g p r i ro, chúng ta không th so bì ng i này v i ng i kia”. N u nh chúng ta “th y ng i tài c mu n mình b ng h ” thì càng so sánh càng m t. Nh th y ng i giàu sang li n sinh tâm ganh t ; ho c t ty là i u không nên. Ng i giàu sang th y ng i nghèo hèn thì kiêu ng o, t cao t i; ho c ng i nghèo th y ng i giàu sang thì t ty, ganh

t u không úng. Chuy n úng sai c ng là nguyên nhân tranh cãi, t t nhiên kh ão s n.

Ngày x a có m t nông dân, gia ình h n tuy không có c a n c a , nh ng cu c s ng c ng t m . H n tuy không có nhà cao c a r ng, nguy nga tráng l , nh ng c ng có nhà ngói t ng vôi, r ng rãi thoáng mát cho m t gia ình m i m y con ng i sinh ho t tho i mái; m c dù, h n không c n ngon, m c p, nh ng cu c s ng luôn y no m. Gia ình h n trôi qua nh ng ngày tháng h nh phúc n s nh th .

M t hôm, h n n nhà tr ng gi có vi c. H n th y nhà ông ta có r t nhi u vàng b c, c a c i, n toàn nh ng món s n hào h i v , nhà l u cao r ng, nguy nga, y ti n nghi sang tr ng. Sau khi tr v nhà, h n nh l i nhà ông tr ng gi giàu sang nh th nên âm ra bu n chán, than th ; n c ng không ngon, ng không yên gi c, th ng nói l m b m: “Chao ôi! Vì sao tài s n c a ta không b ng tr ng gi ? Nhà c a ta không sang tr ng b ng nhà ông ta?”. Sau ó, h n ng i th th n nh ng i th t tình.

V h n th y tình c nh nh v y, li n an i:

- Chàng i! Hãy b ng lòng s ng v i hi n t i, tài s n c a chúng ta không nhi u b ng nhà tr ng gi , nh ng c ng chi tiêu cho cu c s ng hàng ngày. Ti n nghi trong nhà chúng ta tuy không c t, sang tr ng nh nhà ông ta, nh ng âu thi u v t gì. Chàng còn m c gì n a mà không hài lòng?

H n tr n m t n t:

- Nàng là ph n àn bà bi t gì mà nói. Làm ng i ph i tranh tài, Ph t ph i tranh l h ng. Tr ng gi là ng i, ta c ng là ng i, vì sao ta không b ng ông ta?

- Chàng i! Tr ng gi là ng i, chúng ta c ng là ng i, nh ng con ng i có s giàu-sang, nghèo-hèn, v n m ng có t t-x u sai khác. B i vì, có ng i i tr c làm nghi p thi n nên i nay c h ng phúc báo. Có ng i i tr c gây nghi p ác nên i nay ch u kh báo. Có ng i thông minh, trí tu , làm vi c có o c, có l ng tâm. Có k ngu si, b t tài ch làm h i ng i, l i mình, nh ng vi c h làm u trái v i l ng tâm, ánh m t nhân cách. Thì làm sao có chuy n giàu-sang gì ng nhau?

- Ý nàng nói ta là k b i ho i o c ph i không?

- Thi p không dám nói nh th , chúng ta làm úng, ít t o nghi p ác là c r i.

- Nàng hi u c bao nhiêu? L nào ta không bi t o lý này? Con ng i s ng i là ph i tranh tài n ng, không tranh nhau thì s ng có ý ngh a gì?

- Ý chàng nói là...

- Tài s n c a chúng ta không b ng ng i khác, l i có ích gì?

- Tài s n c a chúng ta tuy không b ng tr ng gi , nh ng chi tiêu sinh ho t cho c nhà. Chàng mu n x trí nó th nào?

- Ta d ã nh em h t c a c i ném xu ng bi n, không còn c a c i s không còn au kh so sánh h n thua v i tr ã ng gi kia.

úng là h n lý s qu t mo, th gian này có nh ng k khùng, c ng lý s ngu si nh h n. M c dù v h n khuyên can h t l i, nh ng h n v n không nghe, ngang nhiên em h t c a c i ném s ch xu ng bi n c .

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Con ng i có khôn-d i, hi n-d , t t ng hi u bi t và cách nhìn nh n th gian u không gi ng nhau. Ng i có chính nhân quân t và k gian tà; hi u bi t có cao -th p. Có ng i nhìn xa trông r ng v t ng lai; có k ch th y l i ngay tr c m t; có ng i chánh tri, chánh ki n; có k tà tri, tà ki n; công có công lý; ngh có ngh chính áng. Ng i s ng ngay th ng có lý l úng; k tà th ng lý l cong qu o. Ng i chánh hay tà m i có th yên n i trên con ng nhân sinh này? Quan tr ng nh t là t ng lai c h ng th ng v n lên hay b a; làm ng i hay làm q y; c vãng sinh hay a làm súc sinh; lên thiên ng hay xu ng a ng c, u do lý trí c a chúng ta mà ch n l a.

Con ng i tranh tài r t quan tr ng ph i không? Là t mình tranh u v n lên là i u t t y u; hay vì qu c gia, vì xã h i mà tranh tài c ng c n nh v y; ho c vì nhân cách, o c c a mình mà tranh tài, l i càng quan tr ng; ho c vì sinh t trong t ng lai, hay vì chúng sinh mà ph i tranh tài thì càng t t. Nh ng có ng i vì nh ng danh l i gi d i, hay vì chút s di n mà t n r t nhi u tinh th n và s c l c tranh nhau; th t là oan u ng. Có ng i vì so sánh tài s n c a ng i khác, tranh nhau vì th di n mà t b t t c ; càng tranh giành thì càng au kh . B n nói h là ng i thông minh hay là k ngu si?

---o0o---

Chuyện 92 - Đem tài sản đổi lấy kẹo

L i d n: M i ng i chúng ta u có thói quen hám c a r . Vì th , t x a ã có câu nói: “Ham cái nh , b cái l n”. Vì sao nói ham cái nh , b cái l n? Chúng tôi nói ví d nh chúng ta có vi c mu n nh ng i khác, tr c khi bàn công vi c, chúng ta ph i bi u quà; h nh n quà c a chúng ta mà không e ng i t ch i yêu c u c a chúng ta; n u không thì vi c ó không bàn c .

Chúng ta làm vì c giúp cho ng i khác, ít nh t c ng m t ch u nh u; ho c nh n m t phong bì; n u không thì khó mà c to i n guy n. N u chúng ta bàn chuy n buôn bán làm n, tr c ph i m i i nhà hàng thì bàn chuy n kinh doanh m i thành công; cho n t ch c m ti c sinh nh t, c i g , ma chay, chúc th u ph i m i dùng c m tr c r i m i m i sau. M t b a n, b t lu n ph i tr giá bao nhiêu c ng ph i n. B i vì, thông th ng ã hình thành thói quen nh th , nên lãng phí r t nhi u.

T c Ng có câu: “Mu n b t tr m gà, ph i m t m t n m lúa”. K mu n b t tr m chó ng i ta nuôi, tr c không ánh chó làm sao b t tr m c? K mu n tham ô, tr c tiên c ng ph i chi cho ng i khác m t ít thì vì c tham ô m i suôn s . K mu n l a o l y c a ng i khác, tr c tiên c ng ph i chi ra m t ít ti n d h thì l a o m i thành công. Vì th , ham cái nh , b cái l n th gian r t nhi u, k ra không h t.

Ngày x a có m t ph n vì ch y gi c nên r i b quê nhà; nàng d t theo a con trai và mang m t b c ng r t nhi u c a c i, nàng d nh i th ng n n i yên n sinh s ng. Hai m con i su t hai ngày, hai êm, thân th rã r i, nên ph i ngh ng i. H i n ng i ngh bên g c cây, nàng l i bu n ng nên d n chú bé:

- Trong b c này ng tài s n c a chúng ta, lúc m ng ; n u có ai mu n l y b c này thì con li n kêu m d y nhé! Tuy t i con không c a cho ai b c này!

Chú bé áp:

- M i! Con bi t r i!

D n con xong, nàng d a vào g c cây ng say. Lúc ó, có m t tên tr m nhìn th y ng i m ã ng say, d ng nh không hay bi t gì li n n g n h i:

- Này chú bé! Trong b c ng gì th ?

Chú bé tr l i:

- D , b c ng c a c i ó!

- Chú bé i! C a c i âu có ích gì, anh có r t nhi u k o nè, em n th ngon không?

H n l i gi k o tr c m t chú bé gi trò d d :

- K o nè! Em thích không?

- D , em r t thích!

- Th thì anh a cho em k o i b c này cho anh có c không?

- D c!

Th là b c c a c i b tên tr m chôm l y i.

Ng i m th c d y không th y b c , li n h i:

- Này con! B c âu r i?

Chú bé áp:

- Con cho chú kia mang i r i.

- Tại sao con cho chú ó mang i? Không phải m ã d n con r i, n u có ai mu n l y b c này thì con li n kêu m d y?

- M i! T i chú ó cho con r t nhi u k o ây nè!

- Con i! Có nhi u k o i n a c ng ch ng áng giá bao nhiêu, tài s n trong b c ó tr giá r t nhi u.

- Th nào là tr giá r t nhi u h m ?

Chú bé ch ng hi u gì c , ng i m có gì i thích cho nó c ng ch ng có ích gì; v l i tài s n c ng b tên tr m mang i r i, có ánh m ng chú c ng ch vô ích, nằng ch t than trách mình.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Con ng i th ng v p ph i ham cái nh , b cái l n. Có ng i vì n m ng ti n mà cãi nhau m t tía ta i, ánh m t tình b n, m t i khách hàng b t n th tr t l n, trái v i o c, trái l ng tâm mình, ch vì ti n mà ánh m t t t c . L i còn t o t i nghi p, trong t ng lai nhi u i nhi u ki p ph i n tr , c ng k t thù oán r t nhi u, báo thù l n nhau, mãi mãi không hóa gi i c. Chúng ta ngh th xem chút l i tr c m t quan tr ng? Hay là o c, nhân cách quan tr ng?

Ngo i o vì tranh giành tín mà em tam giáo⁵ và danh t ng giáo⁶ g p l i s a i thành nh ng danh t tà thuy t, tin n, d a d m, l a o. B n chúng vì tham l i tr c m t nh t th i mà h i tu m ng c a mình và t t c chúng sinh. E r ng nhi u i nhi u ki p t i l i vô biên. B n chúng ch sung s ng nh t th i tr c m t mà muôn ki p a vào ng tà. Chúng ta th ngh xem, h thông minh hay là ngu si? Là c hay m t? Nh chú bé trong câu chuy n ch vì ham m y viên k o mà ánh m t c a c i giá tr r t nhi u. Câu chuy n này áng làm bài h c cho chúng ta.

---o0o---

Chuyện 93 - Gây họa cho người

L i d n: i, có ng i gây h a cho i. Có ng i phúc cho i. Có ng i l i tình th ng kh p nhân gian, c ng có ng i l i c m thù cho m i ng i. Chúng ta nên l i trí tu , l i c a c i, l i nhân ngh a, l i danh ti ng, l i chân lí cho cu c i. Nh ng c ng có k l i s tàn b o, l i n n n, l i ti ng x u, l i tà thuy t cho nhân gian. Cho nên

...i có chuy n sang-hèn, giàu-nghèo, trên tr i có hai m i tám t ng, a ng c có vô l ng a ng c; cho n chúng sinh d i bi n, t li n và trong h không, m i loài u có ph c, t i sai khác.

Ng i có tâm a t t, n âu c ng tìm cách giúp m i ng i, cho nên h l i lòng yêu th ng, ph c c, trí tu cho cu c i. K có tâm a x u i n ch nào c ng bóc l t ng i khác, l i tai h a, h n thù và ti ng x u nhân gian. Tuy h có th tr n thoát pháp lu t, tr n tránh s khi n trách c a m i ng i, nh ng không thoát c báo ng nhân qu , nhân nh v y thì ph i ch u qu nh th . ây chính là chân lý trong v tr r t công b ng và r t th c t .

Ngày x a có m t ph n r t nhi u chuy n, su t ngày th i lòng bông bên ngoài nói nh ng chuy n t t-x u. Th không nói chuy n th -phi c a ng i thì khen-chê ng i này t t, ng i kia x u; th em i u t t-x u c a mình phê phán chuy n úng sai c a ng i khác.

M t hôm, th g p m t cô gái tr p. Th b o:

- Này em! Em r t xinh p ta gi i thi u cho cô m t chàng trai khôi ngò tu n tú, b o m em r t hài lòng. Em ng ý không? Chàng trai này v a p trai, v a có h c v n, hi u bi t, l i giàu sang, có a v . Em k t hôn v i anh ta qu th t là m t ôi trai tài gái s c, h nh phúc không gì b ng.

Cô gái v n không quen bi t gì th . B ng nhiên, nghe th nói làm mai m i, e th n không dám nghe nên i luôn. Th t c gi n cảm ràm: “Cô này không bi t i u, mai này nh ta làm mai, ta không ng ý âu nhé!”. Cô gái nghe th nói b y b r t b c mình. Th t là, l i nói làm cho ng i khác b c t c ch là vô ngh a.

M t l n, có ng i hàng xóm m t, th giúp h t lòng, ch d y con cái c a ng i m t: “Này các con! M c a các con m t r i mà các con không ch u khóc lóc gì h t, càng khóc l n ti ng thì càng t t, m i bày t t m lòng hi u th o i v i m . N u không m i ng i s phê bình mà m c a các con c ng không c siêu th ng. Các con ph i t nhi u vàng mã m các con xu ng âm ph có mà xài; l i còn t c nhà gi y, xe h i gi y và các d ng c gi cho m . B ng không, m các con s quanh qu n ây. Các con có mu n m làm k n xin, hay làm cô h n, ma qu không? L n h t c r i mà không bi t gì”.

Th ch bày cho m i ng i, n u b o h c m t th c ng không úng, t c gi n c ng không c, làm theo th b o c ng không n, không làm theo c ng khó x ; th t là làm khó hai bên. Th i n âu c ng ch gây phi n ph c cho m i ng i.

Hàng ngày, th s ng không có n n p; su t ngày, th lòng bông ngoài ng, th ng th ng n n a êm m i v nhà. M t hôm, th n m ng tr a bên cây c th . Lúc v a th c gi c, th ch t nhìn th y m t con g u en ch y n, th

ch y tr n không k p nên ành ôm ch t thân cây, con g u v th . Vì th ôm ch t thân cây nên con g u dùng h t s c kéo th ; không ng , vu t c a nó c m sâu vào v cây rút không ra c. Th l p t c è lên con g u, nó nh t th i không c ng c. Khi ó, có m t thanh niên i ngang qua. Th li n l n tí ng b o:

- Này chú em i! Hãy giúp dùm ch v i, ch c n chú em gi t ch t con g u này thì nó thu c v chú.

Chàng trai h i:

- Tôi giúp ch nh th nào?

- Ch c n chú è ch t bàn tay con g u, ch c m dao gi t ch t nó là xong!

- D c!

Chàng trai è tay con g u cho th ; nh ng th b i m t không quay l i chàng trai ch u tr n, è g u c ng trong tình c nh nguy hi m. Th t là, l c i trên l ng c p khó mà xu ng c, chàng trai không bi t làm th nào cho toàn thân m ng.

---o0o---

Bài h c o lý

Th gian có r t nhi u tà thuy t, nói ra nh ng i u đ ng nh là úng mà lý thì không phù h p. H d a vào tr i, th n nói, n u nh m i ng i bác b c ng không c mà không bác b c ng không úng. H phao tin n nh m r t nhi u, nói là Ng c Hoàng th ng nói ra, hay Ph t kia d y, rõ ràng là không h p lí. Chúng ta bác b c không? D n n m i ng i t c gi n, bác b c không? N u l i làm cho m i ng i tin theo tà ki n iên o, c ng làm cho b n gian tà th c hi n ý l a o, không xi n đ ng chính pháp c. Th t là ng i t t khó làm mà h a cho ng i thì d .

---o0o---

Chuyện 94 - Hiểu lầm ý người khác

L i d n: *Ng i thông minh d dàng hi u rõ ý c a i ph ng th hi n qua t ng c ch a tay, c t chân, cho n nhúu mày, nh n m t. K ngu si ch ng nh ng nói ra r t nhi u l n h không hi u mà còn hi u l m ý c a i ph ng. Nh ng chuy n bi hài này r t nhi u, l i còn làm m t c h i r t nhi u vì c l n; th m b m t thân m ng quý báu.*

Thu x a có m t chàng trai lãng t s ng phóng túng, gã yêu m t ph n ã có ch ng r t xinh p; c hai ng i th ng lén lút h n hò nhau. Có nh ng lúc, ch ng c a v ng nhà thì h tha h bên nhau su t ngày, trút n i ni m nh nhưng không bao gi c n.

M t hôm, gã h i:

- Này em yêu! Em có th t lòng yêu anh không?

ng o áp:

- T t nhiên là em yêu anh th t lòng, n u không thì em d i ch ng lén lút h n hò cùng anh làm gì?

- V y t i sao em không ly hôn v i ch ng cùng anh xây d ng h nh phúc.

- V ch ng em ang s ng hòa thu n, anh y không ph m l i gì, làm sao em ly hôn c?

- Em nói nh th , chúng ta mãi mãi không th chính th c k t hôn c ph i không?

- V y anh có cách gì không?

Lúc h ang tâm s , b ng bên ngoài ng i ch ng v gõ c a kêu:

- Em i! Anh v r i, hãy m c a nhanh lên!

nghe ti ng ch ng g i, h t ho ng b o:

- D , anh i em tí, em ra m c a li n.

nói nh v i tình nhân.

- Nguy to r i! Ch ng em v t i, anh ph i i ra mau lên. Ch ng em bên ngoài ã bi t chuy n tình c a chúng ta, n u anh y vào nh t nh s gi t ch t anh. D i nhà b p nhà em có ma -ni (ng c ng ng m) anh ch u khó chui xu ng ó tr n nhé. Nhanh lên, em ra m c a.

Trong lúc h t ho ng, h n hi u l m ý c a là i tìm viên ng c ma -ni thì m i i ra c, nên h n t i lui trong nhà b p tìm châu ma -ni. Lúc này, ch ng c a

ã vào nhà, nhìn th y gã li n n i iên lên xông n ch ng h i ph i trái, c m dao âm gã ch t t i tr n. Trong c n h p h i, gã v n còn luy n ti c th u thào nói: “Th t áng ti c! Ta ch a tìm c viên châu ma -ni”.

Do ó, h n ôm h n t giã cối i. Th t úng nh C c d y: “Nguy n ch t làm hoa m u n, làm ma v n còn phóng túng”.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Con ng i i s ng phóng túng, n khi làm ma v n s ng phóng túng ph i không? Chúng tôi e r ng, i v i h ki m c m t b a n c ng r t khó kh n, ói v n ói mà không ch t. Qu s ng không th s ng g i là ng qu , nó có th s ng phóng túng nh i không? K

s ng phóng túng, ch t b t c kì t ; ho c có r t nhi u gia ình s ng xào xáo, th ng nhi u, h n c ng nhi u. Oán h n và t c gi n là t i nhân h m l a a ng c. Ai c ng s b l a d thiêu t mà v n thích s ng phóng túng ph i không?

L i nói k s ng phóng túng th ng luôn n m n p lo s , s ng i phát hi n, c ng là khi làm súc sinh s ng i gi t h . Chúng tôi nói theo th gian, khi l a d c t cháy tâm h thì tinh th n không c yên n; gi ng nh si mê, say x n. Cho dù tinh th n h có yên n trong ch c lát, nh ng c ng là l i b t c p h i. Chúng ta th h i k s ng phóng túng có an l c không?

Câu chuy n này gi i thích muôn s muôn v t th gian, sát na sinh di t kh , không, vô th ng, vô ngã. N u nh chúng ta giác ng c s sinh di t c a m i s v t thì trong tâm thanh t nh th y c pháp không sinh, không di t, thoát kh i sinh t ; l i ngay trong cu c s ng th ng c an l c, không còn b l a d c thiêu t, i s ng m i có ý ngh a, có m c ích. B ng không thì su t i c mãi tính toán tranh giành, b n m d c sai khi n không d ng, v n luôn m t mình t o nghi p. Sau khi ch t, b a vào ba ng ác, không bi t tr i qua tr m nghìn ki p có tr l i thân ng i c không, u do m t ni m sai l m mà a n. c Ph t d y: “M t ni m giác t c là Ph t, m t ni m mê là chúng sinh”. L nào chúng ta vì m t ni m sai l m mà d n n sinh t kh não vô cùng t n?

---o0o---

Chuyện 95 - Giết oan bạn đời

L i d n: Th ng và ghét i cách nhau th t mong manh, ch ng ph i ng i th gian th ng t c là ghét, ghét t c là th ng; th ng -ghét luôn xoay v n không d ng. Chúng tôi nói ngh a r ng là luân h i sinh t . T t c chúng sinh b luân h i sinh t , ph n ông u do th ng-ghét mà ra, t o nghi p thì n-ác mà ch u qu báo thì n-ác; ng th i báo thù l n nhau, òi n v n n , cho nên m i có luân h i. Kh báo vô cùng c ng là th ng -ghét a n.

Ngày x a có m t ôi chim b câu r t th ng yêu nhau, cùng s ng chung nhau trên cành cây c th xanh t i. Hàng ngày, chúng nó bay i tìm th c n, t i v cùng ng chung, nh bóng không r i hình, th ng yêu chân thành. Vào bu i chi u, chúng nó th ng u trên mái nhà, ánh n ng hoàng hôn chi u lên b lông chúng nó chi u sáng l p lánh p vô cùng.

Hai con chim s ng v i nhau r t vui v , tho i mái, h nh phúc; có lúc chúng nó th hi n tình c m ra ngoài. Khi u trên cành cây, chim tr ng th ng u

sát vào chim mái âu yếm rả lông. Có nh ng ng i nhìn th y nh v y, u tr m tr khen ng i nói: “Chim b câu là loài gia c m mà chú ng nó còn bi t th ng yêu nhau. Con ng i là t i linh trong muôn v t, vì sao ch bi t l i cá nhân mình mà tranh giành, gi t h i l n nhau, không bi t th ng yêu, giúp l n nhau cu c s ng c an vui?” Th gian này có m y ng i yêu nhau trong sáng và chân th t? Tình yêu th gian th ng x y ra “yêu quá sinh h n”, “t c n c v b”, “vui quá sinh bu n”. ôi chim b câu c ng không ngo i l .

Mùa hè n m ó, n mùa lúa chín vàng r c. Trong lúc, nh ng ng i nông dân b n r n thu ho ch mùa màng. ôi chim b câu c ng v t v i tha t ng gié lúa sót l i trên ru ng em v t , chu n b l ng th c cho mùa ông không còn lo hàng ngày i tìm th c n. C hai con u n l c làm vi c, ch vài ngày t c a chúng y p l ng th c.

M t hôm, c hai con u bay ra ngoài, b ng chim mái m t mình bay v , c n th n xem lúa trong . Vài ngày sau, vì th i ti t nóng b c làm cho lúa trong khô héo x p ít l i. Chim tr ng th y nh v y sinh nghi ng , cho r ng chim mái n lén; ho c tha i ch khác. Vì th , chim tr ng càng ngh càng t c gi n, li n nói v i chim mái:

- Chúng ta c c kh cùng i nh t lúa tha v , cô l i lén tha i âu?

Chim mái áp:

- Chàng nói gì k v y? Thi p không có.

- Không có, vì sao lúa còn ít nh th ? L nào ta tha i n i khác? Cô th ng bay v m t mình làm gì?

- Vì thi p không yên tâm lúa trong nên bay v xem th .

- Cô nói d i! Rõ ràng cô lén tha lúa i n i khác.

- T i sao chàng l i nói oan cho thi p nh v y? Thi p l i cho r ng chàng lén tha lúa i thì úng h n.

Do ó, hai con cãi nhau chí chóc. Chim tr ng n i iên ra s c m r t m nh, chim mái ch t ngay l p t c. Chim mái ch t r i, nó còn nói: “Th t áng ki p! Mà y dám ph n b i l i tao”.

Vài ngày sau, th i ti t chuy n mùa, tr i l nh và m a liên t c. Lúa trong l i t i, phình to tr l i, lúa v n nhi u nh tr c ây. Chim tr ng th y s vì c nh v y, nó vô cùng h i h n nói: “Ta ã nghi oan cho nàng. Hóa ra, gié lúa b tr i nóng khô héo gi m ít l i, ta không ch u xem xét k , ta l i gi t ch t nàng. T i ta áng ch t! Ta th t áng ch t”. Chim tr ng quá au bu n nên nó ch t theo chim mái.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Con ng i th ng là “vui quá sinh bu n”. Tình yêu c ng th ng bi n thành thù h n. Cu c s ng luôn i ôi hai m t: úng -sai, kh -vui, th ng-ghét, yêu-h n, v n t t-v n x u, thành công-th t b i, giàu sang-nghèo hèn u luôn xoay v n con ng i. Vì sao nh th ? L nào “t o hóa trêu ng i”. Ông tr i không ban cho con ng i h nh phúc, an vui mà c ý làm cho h n m mùi au kh ch ng?

Con ng i c h nh phúc là có c m n, áo m c, nhà yên n. Nh ng khi n ngon, m c p h l i thích s ng ua òi phung phí, quên i lúc c c kh . Có ng i còn t o các ác nghi p nh gi t ng i c p c a, m i dâm, r u chè be bét, c b c. C c d y: “Con ng i khi no m, l i ngh n chuy n sinh ho t tình d c. Nghèo ói sinh tâm tham”. ây là c n tính th p hèn c a con ng i, cho nên b tr i ph t.

K th t, nhân qu tu n hoàn, xoay chuy n nghi p thì n-ác t i quá kh , nhi u i nhi u ki p n nay vô l ng vô biên. N u nh chúng ta tinh ti n sám h i, phát thi n tâm, c ng có liên quan phúc nghi p i quá kh . S ng phung phí, sát sinh, tr m c p, cúng t c ng có liên quan ác nghi p t quá kh a n; cho nên có báo ng i nay; th ng -ghét, yêu-h n c ng l i nh v y. Cho nên, lúc nào chúng ta c ng kh i thi n tâm thì c ph c báo vô l ng tu t p thì sinh tâm t bi, phát kh i trí tu thì ph c báo t ng lai nhi u i nhi u ki p h ng mãi không h t.

---o0o---

Chuyện 96 - Móc mắt khỏi làm việc

L i d n: ôi m t là ánh sáng, là t ng lai c a con ng i; n u nh b mù thì t ng lai nh không có. Th gi i này không có ánh sáng thì m i sinh ho t chìm trong bóng t i, s ng au kh chi b ng ch t s ng h n. Thiên ng là n i i bi u ánh sáng và h nh phúc; a ng c là n i t m t i và au kh . Ng i b mù thì cu c s ng c a h nh trong a ng c t m t i ph i không? N u nh nh ng ng i mù cùng s ng chung nhau thì h ch có cam chu s ph n b t h nh. Nh ng có nh ng ng i m t sáng vì sao l i i móc m t? Vì h mu n thoát kh i kh sai ph c d ch. Nh ng s c c kh ph c d ch n lúc s h t h n, còn m t b mù thì chu c nh mù t i su t cu c i. V y mà, th gian l i có nh ng k ngu si nh th .

Ngày x a có m t nhà vua vì mu n tr ng bày ti n nghi trong cung cho hoành tráng xinh p; cho nên ra l nh r t nhi u th m c n i ti ng trong n c vào cung óng, ch m kh c nh ng dùng. dùng ti n nghi c a nhà vua ph i

khác xa dân chúng, chúng ta nên nghĩ, chúng ta khéo và đẹp mà còn phải làm cho nhanh nên bắt mình nghĩ làm vì sự tốt ngày và rất cần. Có lúc, còn bỏ quan viên quần lý mà nghĩ, ánh sáng. Ai này ưu than thì sự tốt ngày, chúng ta không dám nghĩ.

Một hôm, có một người thông minh, người tốt thì chúng ta không chịu làm vì sự. Quan quần lý hỏi:

- Này tên kia! Vì sao mà không chịu làm vì sự?

Anh ta đáp:

- Bẩm quan! Một con bé, nhìn không thấy gì.

Do anh ta giỏi về sự nên quan không có nghĩ. Quan nhân đầu nhà vua, anh ta bé mà không làm vì sự. Vua liền hỏi anh ta nghĩ. Chúng ta nghĩ thì mình cho làm như vậy thì làm vì sự cần, nên mình nghĩ cùng nhau gì mà. Chúng ta bỏ quan quần lý phát hiện, bắt phải làm.

Trong đó, có một người ra ý kiến:

- Chúng ta muốn thoát khỏi làm vì sự cần này, chỉ còn cách hay nhất là làm người bé mà thôi.

Một người khác nói theo:

- Ý kiến rất hay! Chúng ta bé mà không thể, chúng ta vẫn tốt thì làm vì sự cần.

Cho nên, mình nghĩ người tốt mà mình làm cho bé. Mình dù không biết sai, chúng ta thì mình coi như mình đúng.

---o0o---

Bài học lý

Các vị ơi! Có người vì trốn làm vì sự cần nên đi làm, phải tìm cách. Có kẻ vì lợi ích cá nhân mà tham ô làm chỉ mình tốt tài sản cá nhân khác. Có kẻ dùng nhu cầu tinh thần trốn tránh sự thật... thì lao động không. Chúng ta nghĩ lại về sự thật hay họ ở trong chính sách. Có câu chuyện: “Là một phen thành một nghìn người, quay ngược lại thì trở lại”. Chúng tôi nói xa một chút, nhu cầu thì người khác trong trốn tránh sự thật, người khác thì mình nghĩ. Đây là hámcara nên phải chịu trách nhiệm?

Một người thông minh phải biết tìm tài chính mà mình ra trốn tránh nghĩ, làm vì sự cần thì chính đáng, không xấu thì tốt. Chúng ta có kẻ cần phải làm việc thông minh mà mình làm vì sự cần phải, trốn tránh trốn tránh. Có kẻ trốn tránh một phần thông minh mà mình mà làm chuyện bốc lột mình nghĩ; thì mình tranh giành sự thật, dùng tinh thần thì mình nghĩ. Có kẻ thì mình nghĩ. Có người làm tay sai cho người. Có người

buôn bán ma túy, v khí. Nh ng vì c h làm u là m t v n b n l i. K th t, h t ánh m t nhân cách và o c, h y di t t ng lai c a mình. V sau, ph i ch u qu báo au kh . Chúng ta ngh th xem, h là ng i thông minh, hay là k ngu si?

Con ng i quý có o c, có l ng tâm, có lí trí, có t m nhìn ra trông r ng. N u vì l i ích tr c m t mà chúng ta làm trái o c, l ng tâm; b t ch p t ng lai ch u sinh t và au kh thì khác gì nh ng ng i t móc m t mình. K không có o c, l ng tâm làm vì c thì làm càn, không bi t úng-sai, không bi t th t-gi , chánh-tà, ph i-trái, thi n-ác; h cho r ng có ti n là có t t c . Nh ng k này khác nào nh ng ng i mù trong câu chuy n? Ng i có trí tu bi t nhân qu , làm vì c suy ngh tr c sau, l i mình l i ng i; l i tính chuy n t ng lai nhi u i nhi u kì p, m i g i là ng i m t sáng. Có ng i ch vì danh l i, b t ch p th o n, ch vì mu n l i cho b n thân, không m x a n s s ng còn, au kh và l i ích c a ng i khác; ó là ng i mù-t h y ti n c a mình và c p i s l i ích c a ng i khác. Ph t pháp là m t c a tr i, ng i; m i ng i mu n tìm t ng lai c a mình hãy nghiên c u Ph t pháp.

---o0o---

Chuyện 97 - Hại bạn

L i d n: Ích k l i mình là c tính c a con ng i. C c d y: “Ng i không vì ng i, tr i tru t di t”. Nh ng có lúc t h i chính mình, ho c g p tai n n thì kéo ng i khác cùng chu h i v i mình. Vì c có l i giành riêng mình, mu n riêng mình c l i ích; vì c có h i mu n b n bè cùng chu chung. ây là c n tính th p hèn c a con ng i, hay là tâm ganh t ?

Ngày x a có hai ng i ng i b n r t thân nhau, m t ng i h c ngh th vàng, m t ng i r t giàu có. C hai cùng thích i du l ch, h th ng h n hò cùng nhau i d o ng m c nh non xanh n c bi c. M t hôm, h i d o trong r ng sâu, quên m t tr i ã v t i, nên ành ngh qua êm bên g c cây. Sáng hôm sau, h i xu ng núi, v a ng m c nh ng b ng lúa xanh m n m n th ng cánh cò bay, v a th ng th c h ng th m hoa c d i bên ng. Trong lúc h say s a ng m c nh thiên nhiên; b t ng , không bi t t âu m t tên c p ch y n, bình th ng ng i b n giàu có r t cam m, nh ng khi g p tên c p h n r t nhút nhát. Lúc tên c p b t h n thì ng i b n th vàng l n núp trong lùm cây. Tên c p rút con dao ra, h n run r y nói:

- Th a i ca! Em ch có chi c áo này thôi, không còn v t gì khác.

Tên c p quát:

- a ra mau lên!

Trong chi c áo b c m t cây vàng, h n h i tên c p:

- Em a i ca cây vàng, i ca tr l i cho em chi c áo c không?

- Vàng âu?

- D , vàng trong chi c áo.

- Tao không bi t vàng th t hay gi , làm sao tin mà c?

- D vàng th t tr m ph n tr m, i ca không tin thì có tên th vàng núp trong lùm cây kia, h i nó thì bi t.

Tên c p không ý có ng i b n th vàng, nghe h n nói li n b c vào lùm cây l y h t tài s n c a ng i b n này r i i. Lúc u, v n ch có mình h n b c p c a; sau ó h n ch b n mình c ng b m t c a luôn. Th t là, h i ng i r i h i mình.

---o0o---

Bài h c o lý

Các v i c! Con ng i i, b t lu n là b n chí thân, cùng ho n n n thì d , nh ng cùng giàu sang thì r t khó. Vì th , dân gian có câu: “S ng kh có nhau”; ho c “cùng s ng cùng ch t”. Khi ta g p ho n n n b h i, mong mu n ng i c ng b h i theo, nh ng ng i khác không có g p n n, ta c ng mu n h cam tâm tình nguy n ch u n n. ây là tâm lý gì? Ganh t. T mình b h i, nh ng không mu n ng i khác c an n. B -tát a T ng nói: “Tôi không vào a ng c thì ai vào a ng c. a ng c v n còn tôi th không thành Ph t”. Ngài A-nan phát nguy n: “N u còn m t chúng sinh ch a thành Ph t, con nguy n không ch ng Ni t-bàn”. Tinh th n hi sinh t ngã, mong cho ng i khác c thành t u, khác nhau m t tr i m t v c.

Ng i ta yêu nh t th gian, ó là tình ch ng v . Lúc th ng yêu nhau, c hai cùng s ng kh có nhau, cùng nhau s ng ch t. Khi tình c m r n n t thì mu n mà ch t, tao s ng. Lúc yêu th ng m n n ng, em c thân m ng hi sinh cho i ph ng, khi chia tay thì mong i ph ng ch t ngay l p t c. ây là không mu n ng i khác h ng th m t mình.

i có ng i thích s ng buông th , ánh m t s nghi p; ho c làm n th t b i, c ng mu n kéo ng i khác s ng buông th nh mình, m t i công c o nghi p. H mu n m i ng i cùng tr m lu ân a l c, không mu n cùng nhau n l c tinh ti n tu hành, cùng sinh v C c L c, cùng hành o B -tát là vì sao? u là do ác duyên i tr c; ho c do tâm ganh t sai khi n. Ganh t nh v y là ác ma c a chúng ta. Thành t u ng i khác là thành t u

mình, ganh t ng i khác là ganh t mình, h i ng i là h i mình. Vì sao m i ng i mu n t h i mình; ho c t cam ch u a l c?

---o0o---

Chuyện 98 - Con rùa thông minh

L i d n: C c d y: “Ng i có tài sai khi n ng i khác, k b t tài b ng i sai khi n”. “Ng i tài dùng m i ng, k b t tài dùng thân”. Trâu bò ngu ng c, m c dù thân chúng nó to l n, m nh m , nh ng v n b con ng i sai khi n. Con ng i tuy nh , nh ng có kh n ng d i núi l p bi n, ch t o tàu thuy n, máy bay, xây d ng nhà cao c m y ch c t ng, i u khi n nhà máy, xí nghi p. Chúng ta th y trí tu con ng i là th v n n ng.

X a kia có m t chú bé th ng ch y n bên b sông ch i ùa. M t hôm, chú nhìn th y m t con rùa li n b t nó. Chúng ta bi t rùa là loài l ng thê, có th bò trên t li n và c ng có th b i l i d i n c. Khi rùa b b t u, uôi và b n chân c a nó r t vào trong mai, i n khi không có ng t nh nó m i thò ra, lén ch y i. Các loài ng v t khác khi b b t không làm c nh nó.

Lúc này, chú bé b t c con rùa, li n kéo u và chân nó ra, nó l i rút vào trong mai. Chú bé nói:

- Ta không c n kéo u ng i, ng i rút vào mai làm gì cho m t, ta mu n gì t ng i.

Con rùa á p:

- Chú mu n gì t ta không c âu, b i vì mai c a ta r t c ng.

- Ta s dùng l a thiêu ch t ng i.

- Chú mu n dùng l a thiêu ch t ta c ng không c, vì thân ta c ng h n á, thiêu không ch t.

- Ng i không s l a, không s ao. V y ng i s gì?

- Ta r t s n c, chú th y em á ném xu ng n c thì nó li n chìm. Thân ta và á gi ng nhau.

Chú bé c i ha h và nói:

- Ta không ngh ra cách gì gì t ng i, nay ng i ã ch cách ta gì t ch t ng i. Ng i ã giúp ta chu áo, c m n ng i nhé!

Chú bé li n ném rùa xu ng n c, m t ti ng “bùm” rùa li n l n m t xu ng áy sông.

Trong lúc chú bé ang c ý, b ng nhiên rùa n i lên nói:

- C m n chú bé nhé! C m n chú ã a ta v n i ta sinh s ng. Ta i ây!

Chú bé ng c nhiên nói:

- Vì c này là th nào? Rõ ràng ta ném xu ng ng i chìm m t mà. Vì sao ng i n i lên c?

Chú không bi t rùa là ng v t l ng thê, nên nghi ng .

---o0o---

Bài h c o lý

Câu chuy n này nói ng i có trí tu , cho dù g p c nh nguy hi m hay tai n n th nào, h v n có th hóa nguy thành an. K ngu vô s v n i gây s , t mình chu c l y phi n mu n.

Các v i c! c Ph t là ng giác ng , y trí tu , t bi, c h nh nên thành Ph t. Vì th , Ngài thoát kh i sinh t ba cõi, c i t t i; cho nên trí tu là nguyên nhân thành Ph t r t quan tr ng. Chúng ta sinh ho t hàng ngày, c ng c n d a trí tu , m i có th thành công s nghi p, c ng m i có th yên n, an vui trong cu c s ng.

Chúng tôi nói thí d : “Ng i có trí tu , h có k ho ch s nghi p, ng phó muôn s th gian, i nhân x th khéo léo, buôn bán thu chi rành m ch”. Ng i có trí tu x s m i vì c t t p làm hài lòng m i ng i. K không có trí tu làm vì c này không xong, vì c kia c ng không c, i n âu c ng làm m i ng i phi n lòng, làm vì c không t t, l i còn tr y tr t không ra gì.

n ch nào c ng tính toán chi li, tranh cãi v i m i ng i; l i chu c nhi u phi n não, au kh ; n ng h n m t chút là t o t i nghi p, làm cho t ng lai ch u nhi u qu báo au kh . Cho nên trí tu là b o b i c a con ng i r t quan tr ng.

Th gian có r t nhi u tôn giáo. Tôn giáo v n là nhi m v v i d y m i ng i tu tâm d ng tính, b i d ng tâm tính và o c, nhân cách. Nh ng có ng i l i d ng tôn giáo làm công c cu c s ng; ho c làm công c ki m ti n, c u danh l i. K t qu ng c l i, tr thành công c h i h a l c, u có liên quan không có trí tu . Vì th , trí tu là then ch t quan tr ng, th ng hay a th gian và xu t th gian.

---o0o---

Chuyện 99 - Cửa hoạch tài

L i d n: T c Ng có câu: “Ba n m xoay chuy n theo v n t t hay x u”. “Gió n c theo s di chuy n”. “Có lúc tr ng sáng, có lúc sao sáng”. Các câu trên u nói v n m ng con ng i luôn luôn thay i; v n v t c ng

luôn thay i. V n m ng có d ng l i không? Vì sao nh th ? B i vì tâm ng i luôn thay i, có lúc ngh thi n, có lúc ngh ác, có lúc làm thi n, có lúc làm ác; cho nên v n m ng c ng thay i t t-x u. Nh th , n u khi chúng ta có c h i t t, kì m c nhi u ti n, g p v n t t thì nên c g ng n m b t c h i, tích l y công c. “Tr i n ng ráo tích tr l ng th c dành khi m a”. “Nuôi con c y v già, tích tr lúa g o phòng khi ói”. Chúng tôi nói r ng m t chút, i nay chúng ta ph i tu i sau c phúc, t t nh t là tu gi i thoát sinh t .

Ngày x a có m t ng i r t nghèo i lang thang n i hoang v ng. B t ng , h n phát hi n m t r ng vàng, vui m ng khôn xi t. H n ngh r ng vàng này c i h n xài c ng không h t, h n không còn lo chuy n c m n, áo m c, có th xây nhà cao c a r ng, c ng có quy n c i n m thê, b y thi p, c h ng th t t c thú vui i. Trong lúc, h n ng t ngây say s a m vàng,. B ng có m t tên c p i ngang qua nhìn th y li n c p i h t. Gã nhà nghèo v n tr l i tr ng tay.

---o0o---

Bài h c o lý

Câu chuy n này gi i thích hàng phàm phu chúng ta t i quá kh nhi u i nhi u kì p n nay, trôi n i trong sinh t , ch u kh ão vô l ng vô biên; ngày nay, g p c Ph t pháp th t không d gì. Ng i mu n tu phúc cõi tr i, cõi ng i; ho c mu n tu theo o Thanh v n gi i thoát sinh t ; ho c mu n tu theo B -tát làm l i ích chúng sinh, cu i cùng m i thành Ph t. M i ng i u có th trong Ph t pháp tìm nh ng th mình c n, l y không h t, dùng không c n. Chúng tôi có th nói là tài s n vô t n. Nh ng vì sáu c n c a chúng ta phan duyên theo sáu tr n, nên b sáu gi c là nhân th c, nh th c l y tr m i công c pháp b o quý báu vô l ng, r t cu c chúng ta v n là phàm phu t c t . Chúng tôi s r ng t ng lai v n ch u sinh t vô l ng, kh ão vô biên. ây không ph i là i u áng ti c hay sao?

Ng i h c Ph t v n ph i tín gi i hành ch ng, t t mà tu. Có ng i d ng ph ng đi n hi u bi t mà không ch u tu hành; ho c có tu hành thì buông lung sáu c n, tham m n m d c, sáu tr n s c, thanh, h ng, v , xúc, pháp th gian. Cho nên tài s n công c trong nhà mình b thí, trì gi i, nh n nh c u b sáu th c l y tr m i. Chúng ta v n mãi mãi là m t phàm phu kh ão, ch ng ph i là vi c áng ti c hay sao?

X a nay chúng sinh u có Ph t tính, u có c a báu vô l ng. Vì gi c a-tu hành không nghiêm túc, sáu tr n xâm nh p tr m l y i nhi u c a c i (sáu) mà ch u làm ng i nghèo cùng. Ngày nay không d gì g p c

Ph t pháp, có th làm m t i gia giàu n t vách. Chúng ta hãy c g ng n m l y c h i d ng công tu hành. N u nh sáu tr n tr m l y i (l i bi ng), không ph i th t áng ti c hay sao?

i u Ng Tr ng Phu m t trong m i hi u c a c Ph t; gi ng nh hu n luy n viên luy n ng a, có con v a th y roi ã ch y nhanh; có con ánh m i ch u ch y; có con ánh p r t m nh v n không ch u ch y. c Ph t giáo hóa chúng sinh c ng nh v y. Có chúng sinh nghe Ph t pháp li n n l c tinh ti n tu hành. Có chúng sinh d y nói, khuy n khích th nào c ng không ch u tu hành. Ng i nghe Ph t pháp mà không ch u tu hành thì khác nào nh t c c a báu mà b k khác c p i?

X a nay Thánh hi n, nhi u i T s tu h c Ph t pháp c o ch ng qu nhi u vô s , u là ng i nghe pháp d ng công tu hành. M t ch , m t câu trong Ph t pháp, m i ng i nên l y làm b o b i thì m i có th th d ng Ph t pháp. Ng i ch nghe mà không ch u tu hành thì gi ng nh có c a c i mà không bi t xài. Chúng ta hãy em Ph t pháp ng d ng ngay trong cu c s ng hàng ngày; gi ng nh c a ít mà bi t s d ng, nh ng i bi t khai thác tài nguyên nhi u vô s k , dùng không h t, l y không c n. Ng i không bi t s d ng, có nhi u c a c i c ng nh không. Chúng ta ng làm ng i nh t c vàng mà b ng i khác c p i nhé!

---o0o---

Chuyện 100 - Tham cái nhỏ mất cái lớn

L i d n: M i ng i u có thói quen há m c a r . Nh khi chúng ta bàn chuy n làm n buôn bán, c n ph i ãi m t b a ti c nh thì chuy n làm n m i thành công. Khi chúng ta mu n i ki n cáo, ph i chìa phong bì ra tr c thì m i c th ng ki n. Lúc chúng ta lâm b nh n ng ph i vào b nh vì n c p c u, c ng ph i có phong bì m i c ch m sóc c bi t. Chúng ta mu n nh ng i khác làm vì c gì, tr c ph i làm l i cho h , sau m i dám nh h giúp . M i ng i bi t nh n quà c a ng i khác là vì c làm trái pháp lu t, ph m pháp, nh ng không ai t ch i c . Do ó mà m i ng i t chôn vùi nhân cách, o c, t ng lai, danh d c a mình. ây không ph i là tham cái nh b cái l n hay sao?

Ngày x a, có m t ph n b ng con i xa, vì i r t lâu, nên nà ng m i m t, ng i ngh bên g c cây, b t ch t nà ng ng say. Khi ó, có m t tên l u manh i ngang qua, em k o n cho chú bé. Chú bé ham k o, nên r t m n h n. H n l i d ng lúc chú bé mê n k o, li n l y h t trang s c c a ng i m

và i m t. Khi ng i m th c d y thì t t c tài s n ã b tên l u manh l y i s ch.

---o0o---

Bài h c o lý

Câu chuy n này nói v ng i h c Ph t ph i tinh ti n tu hành m i úng, nh ng vì tham m danh l i th gian, tham chút l i nh mà t ng tr ng phi n não, ánh m t công c trí tu , gi ng nh chú bé ham n k o, em h t trang s c cho k l u manh; ch ng ph i tham cái nh b cái l n hay sao?

ây là câu chuy n thí d . Ng i ph n d cho chính ni m, ng say d cho l i bi ng, m t chính ni m. Tên l u manh d cho tâm c a chúng ta. K o d cho chút l i. Chú bé d cho ng i h c Ph t ph i chính ni m h trì thì s không m t tài s n công c. Chính ni m, chính ki n, chính nh, chính ng , chính nghi p, chính m ng, chính t duy, chính tinh ti n u là pháp b o h trì b n tính c a chúng ta, m i không b tâm viên ý mã l y tr m i tài s n công c c a chúng ta.

Ng i h c Ph t, n u không hám c a r thì dù có ng i n l y tr m tài s n công c c a chúng ta, nh ng chúng ta luôn c nh giác, làm cho chính ni m trong hi n t i thì tên ý gi c li n b ch y. c Ph t d y: “Không s ni m kh i, ch s giác ng mu n”. Ni m kh i li n giác, giác thì v ng ni m không sinh. ây là quá trình c a ng i tu hành, là vì c c n ph i tr i qua, chúng ta thành công hay th t b i c ng u ây.

Chúng tôi nói cách khác, n u chúng ta vì tham chút l i ích, ti p c n n m d c, cho n ch n n náo, s làm cho lòng ham mu n t ng tr ng m nh. Ch ng t trong ru ng th c th tám th ng say n m d c, c ng d n n lòng ham mu n t i quá kh , làm t ng tr ng m i ngày, o tâm suy gi m, b gi c phi n não ánh b i, nên sinh t kh não v n vô l ng vô biên. C c d y: “Giàu sang không ham mê, nghèo khó không th lay chuy n, không khu t ph c tr c uy l c và quy n th ”. “Không lay ng tr c tám ng n gió, ng i ngay th ng trên tòa sen vàng”. ó là i u tu hành quan tr ng nh t. Lòng ham mu n là ng n l a m nh m , o tâm là n c mát l nh; l a, n c không dung hòa nhau. Chúng ta nên ch n l y cái nào? Là do trí tu ch n l a.

Ph t giáo có i th a và Ti u th a. i th a là ng i phát tâm r ng l n, làm l i ích cho chúng sinh là quan tr ng. Ti u th a là ng i t tu t l i làm ch y u, h không có th i gian làm l i ích cho ng i khác, c ng không

phát tâm B - . Tham m l i mình mà không i làm l i ích cho ng i khác, có ph i tham cái nh m t cái l n không?

Ng i không phát tâm B - , su t ngày i làm l i ích cho chúng sinh, không có th i gian tinh ti n tu t p thì có gi ng chúng sinh b tr m luân trong sinh t hay không? Tr c khi h ch a gi i thoát phi n não, t t nhiên sinh t không th gi i thoát. Nh ng n u h gi c tâm B - , không r i vào ng ác, c ng không mê mu i t o nghi p ác thì s nghi p c a h là làm l i ích cho chúng sinh, b n thân h c ng d n d n t ng tr ng phúc c trí tu . Cho nên, làm l i ng i t c là làm l i mình, không ph i tham cái nh m t cái l n.

Tham cái nh m t cái l n là k mê mu i không giác ng . c Ph t d y: “B -tát s nhân, chúng sinh s qu ”. B -tát làm b t c vì c gì, vì c gì áng làm, vì c gì không nên làm, rõ ràng mình b ch. Chúng sinh s qu , vì không bi t nhân nh th nào, s sinh ra qu nh th nào, nên t o t i n ghi p ngay trong cu c s ng hàng ngày. Khi qu n thì than tr i trách t, c u kh n B -tát gia h , c ng là tham cái nh m t cái l n.

---o0o---

H t

---

¹ Ba pháp Ch do tông Thiên Thai l p ra i l i ba pháp quán Không, Gi và Trung. 1. Th chân ch; 2. Ph ng ti n tu duyên ch; 3. T c nh biên phân bi t ch.

² Là th c th c a ng i b thí, ng i nh n thí và v t b thí u không.

³ ng D ng Quan là con ng qua D ng Quan i Tây V c th i c , ví nh ti n thên thanh sáng láng, con ng r ng l n sáng s a.

⁴ Tam tông: nhà theo cha, có ch ng theo ch ng, ch ng ch t theo con; t c: công, dung, ngôn, h nh.

⁵ Tên g i chung ba giáo Nho-Ph t- o.

⁶ N m lo i o c luân lí c a Nho gia. ó là: cha ngh a, m t , anh thân, em kính và con hi u.